

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

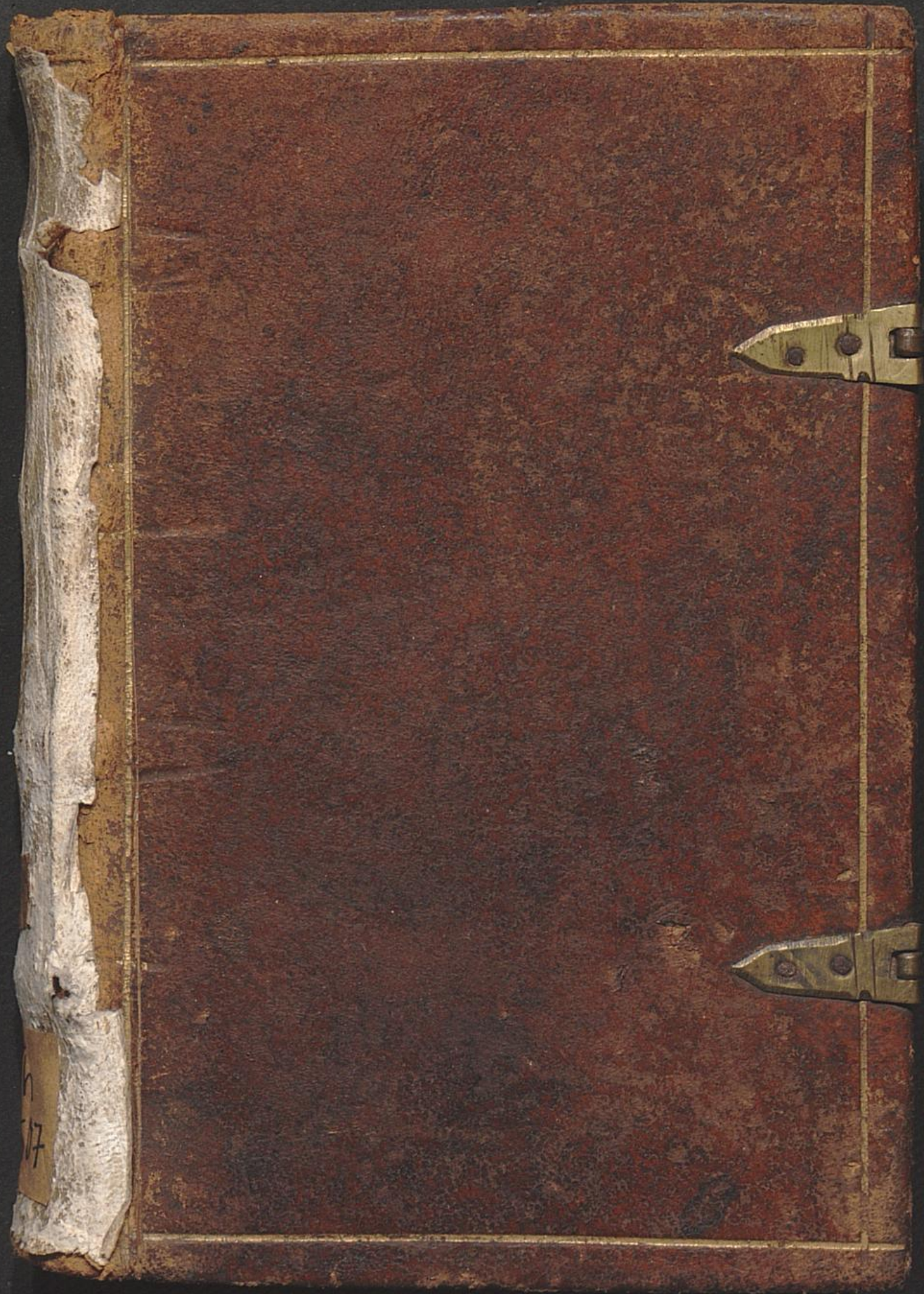
Universitätsbibliothek Paderborn

**De Vita Et Virtutibus R. P. Bernardi Colnagi E Societate
Jesu Libri Duo**

Paullin, Johannes

[Monachii], 1662

urn:nbn:de:hbz:466:1-44152

M. 2507.

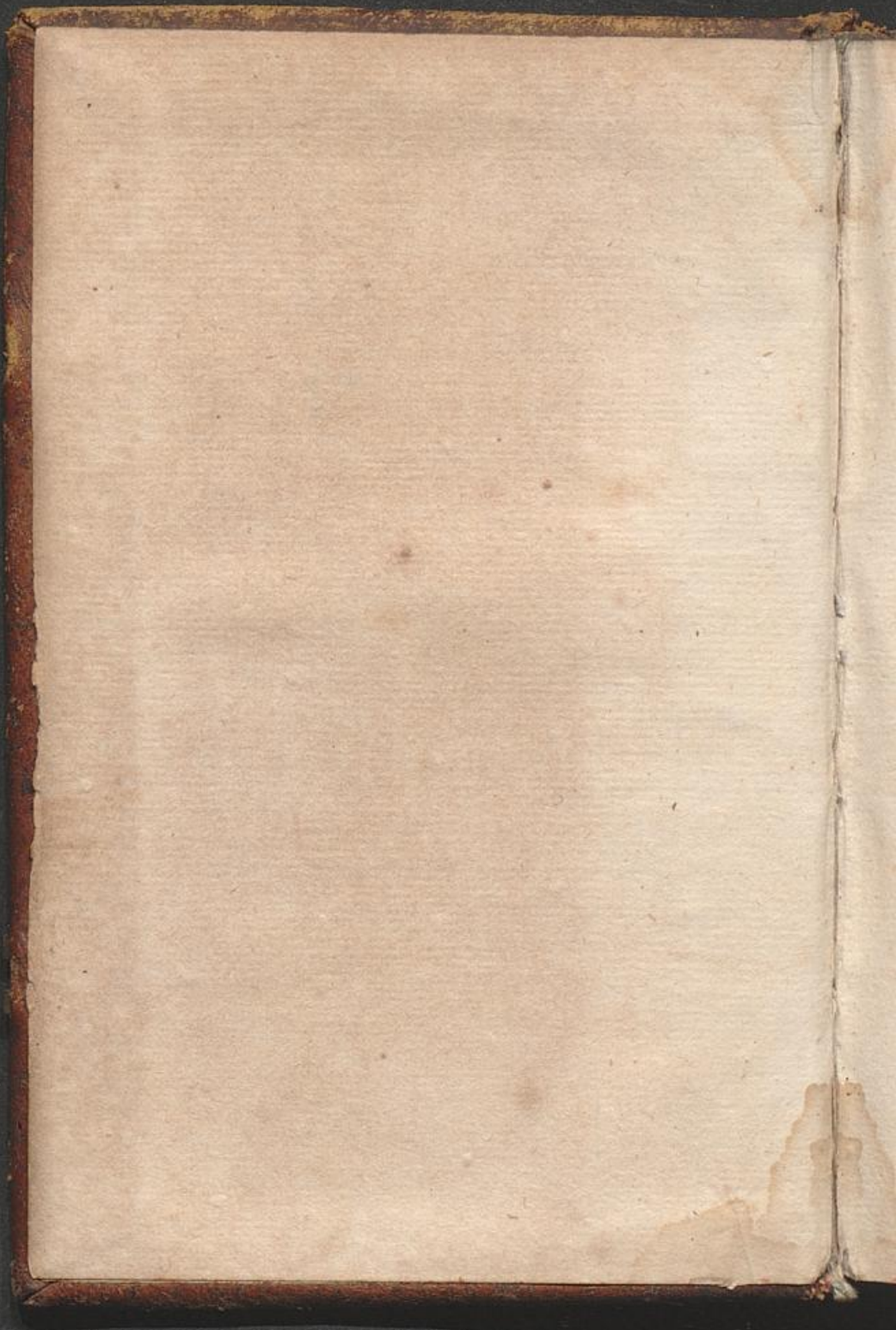
S

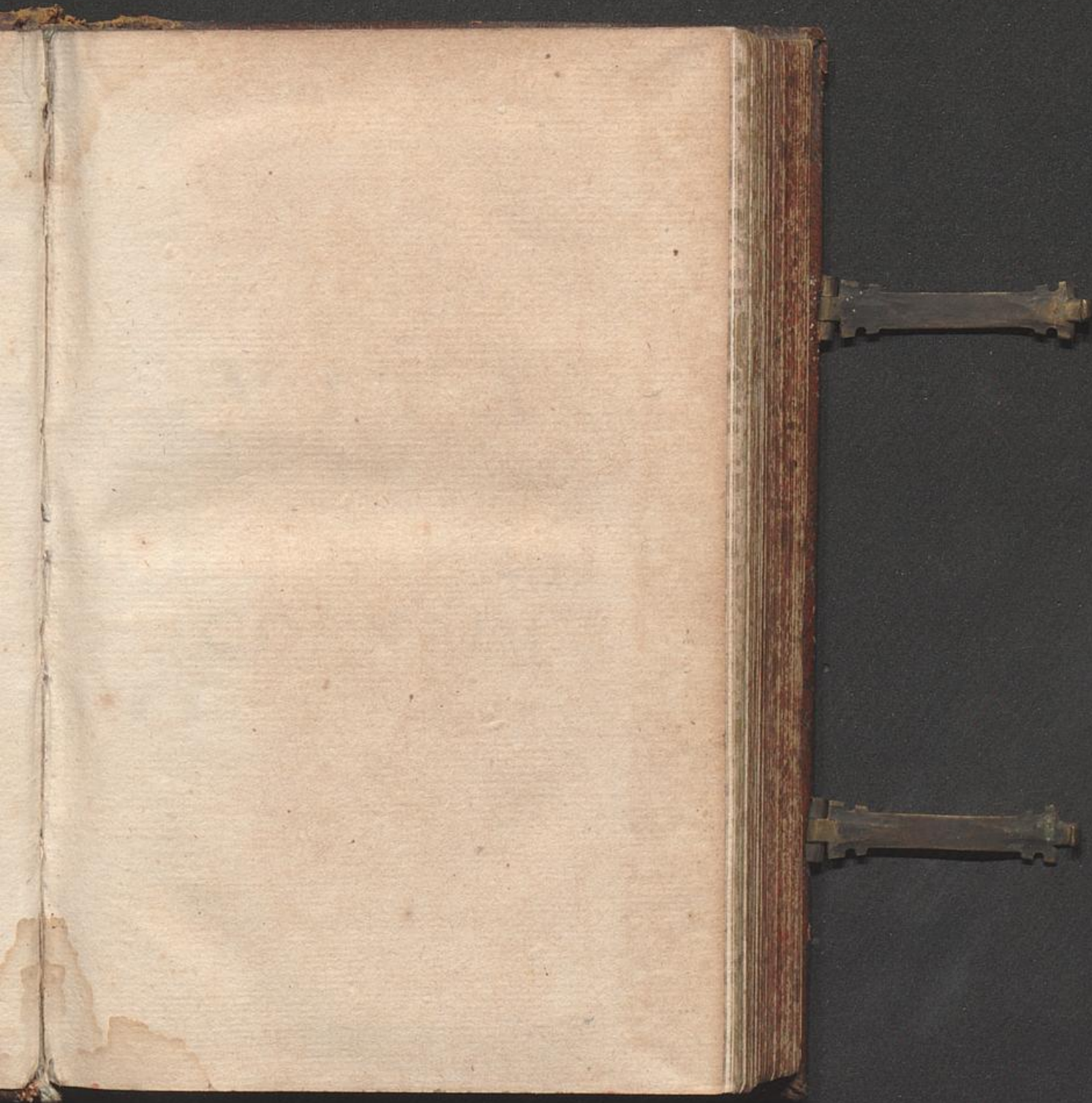
1

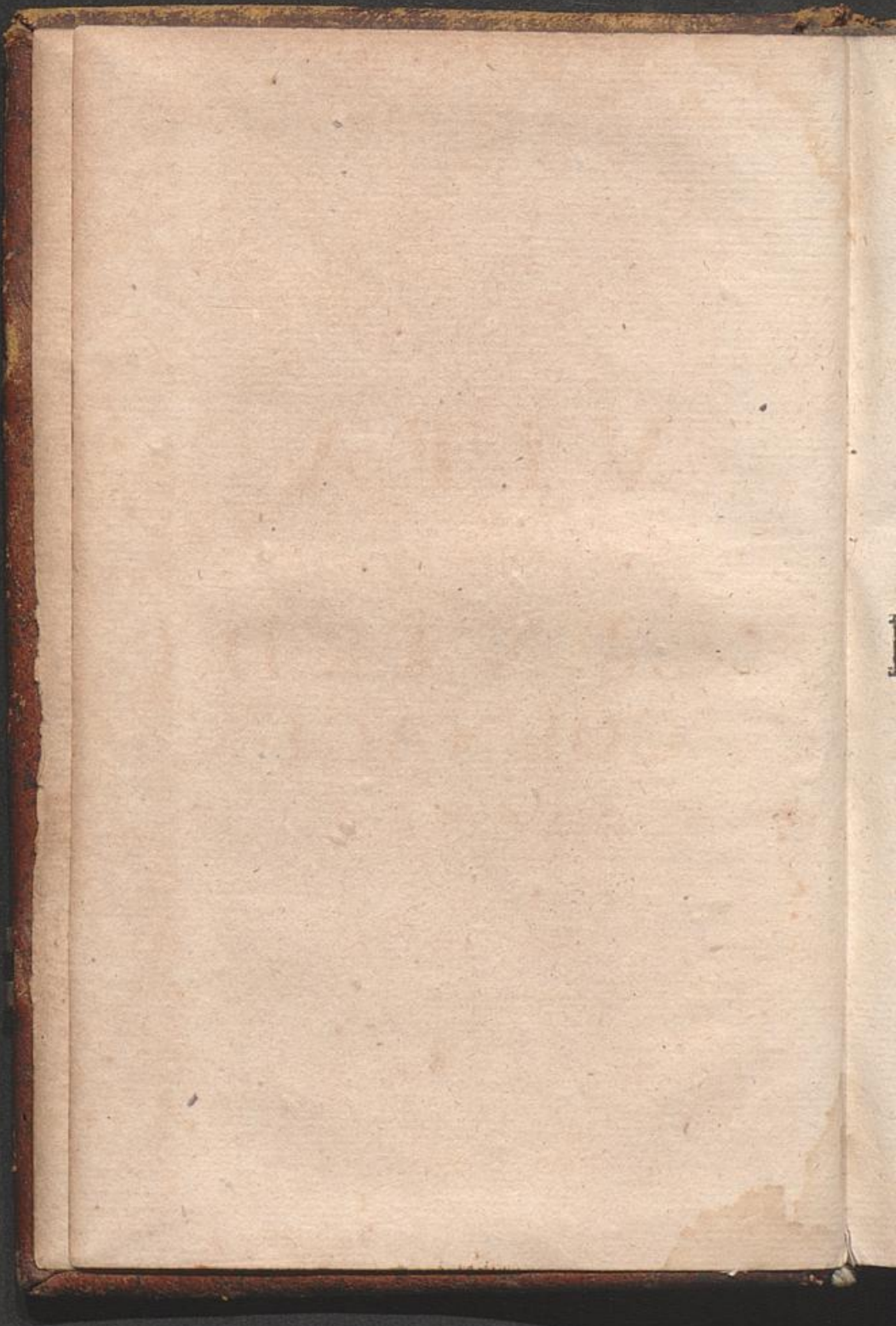
49

VITA

R. P.

BERNARDI
COLNAGI

E SOCIETATE JESV.

VITA

BERNARDI

COLLAGI

EX COLLEGIIS

DE
VITA ET VIRTUTIBVS
R. P.
BERNARDI
COLNAGI

E SOCIETATE
JESV

LIBRI DVO

A
JOANNE PAVLLINO
ejusdem Societatis con-
scripti,

Anno Virginei partus

M. DC. LXII.

Cum facultate & Privilegio.

Sumptibus

JOANNIS WAGNERI
Bibliopolæ Monacensis,

Typis

LVCAE STRAUBII,

Socii Jesu

VITA ET MARTIRII
R. N.
BERNARDI
COLMAGI
E SOCIETATE
1554
LIBRI DVO
A
JOHANNES RAVENING
episcopus
M. DC. LXXII.
JOHANNIS WAGNERI
LACO STRASBII

DEO UNI TRINO

OPT. MAX.

IESV CHRISTO

DEO HOMINI

MARIÆ

VIRGINI DEIPARÆ

MICHAELI

ANGELORVM PRINCIPI

IGNATIO

ET

XAVERIO

Magnis Patronis

D. D. C.

SERVUS INFIMVS

l. P.

PRÆ-

PRÆFATIO
Ad PP. Fratresque So-
cietatis JESV.

Ecce vobis Patres Fratres-
que Reverendi & charissi-
mi, P. Bernardum Col-
nagum Catanensem, il-
lustre Societatis decus, di-
vino munere nobis concessum; jam diu
famâ celebratum, nunc tandem rudi à
me calamo descriptum, & multorum de-
siderio typis evulgatum. Mora quidem,
dum scribendo, concinnando, poliendo
tempus plusculum extrahitur, longa fuit
sed ignoscite: reum habetis confitentem:
quem tamen necessitas in culpam traxit,
non abduxit voluntas. Res magnæ non
unâ nascuntur nocte: maximè cum pen-
dent à parvis. Non decuit deproperata
scriptio tam nobile argumentum: neq;
paruitas mea celerius dare virum potuit
per omnia magnum; quem Catana vo-
cabat Angelum, Doctorem Neapolis:
quem Sicilia Patrem habuit; Italia Pro-
phe-

phetam, Apostolumque experta est; quæ
desideria & spontanei cruciatus propè
Martyrem fecere: Religio Confessorem;
quem denique Virginem uti terra acce-
pit nascentem; ita morientem tumulo
cæloque Virginem remisit.

Sub tam grandis argumenti pondere
sudare potui, non festinare. Placebat e-
quidem initio & mihi festinare scriptio-
nem, ut desiderijs vestris properè obse-
quiosus occurrerem. Obfuit tamen,
quod profore sperabam; ipsa celeritate
remoram obijciente. Dum enim ex Itali-
ca scripture Bernardum celeriter ador-
no, & propè jam ultimam manum ad-
moveo: jubeor manum à tabula remo-
vere, & veteri quidem inducta novam or-
diri formam, novâ scilicet ex Romanis
tabularijs scribendi materiâ submissâ.

Itaque Bernardus non modò ad limâ
redire debuit, ut integer prodiret; sed et-
iam totus denuo formandus, ne in mun-
di theatro compareret, non appositè for-
matus.

Non est tamen cur me geminati la-

) (4 bo-

boris pigeat, ex quo geminum scribenti
commodum profluxit, robustior argu-
mento veritas, & majus scriptioni pon-
dus. Duos enim secutus Duces minus erra-
re potui. Scripserat ante me P. Laurentius
Finichiarus Panormi; P. Joannes Nada-
si Romæ: ille Hetrusco idiomate; hic La-
tino: uterque bene; quia & doctè & opti-
ma fide consignavit litteris, quæ publicæ
suggerebant tabulæ juratis testibus in sa-
cro foro confirmatæ: aut certè quibus
scribentium candor addebat fidem; au-
toritas robur conciliabat.

Et Finichiarus quidem octo abhinc
annis in Sicilia suam typis evulgavit scri-
ptionem, magistratu Ecclesiastico non
abnuente; suam verò Nadasius, quam
hucusque consultò prefferat, rarâ pror-
sus modestiâ & humanitate mihi Româ
transmisit pro arbitrio utendam.

His ergo Ductoribus inhæsi velut pe-
dissequus, ut eorum vestigia legens, ne la-
tum unguem à vero tramite aberrarem:
atque adeò rem illis omnem posteritas
debeat; mihi præter scriptionis ordinem

mq-

modúmque nihil. Quia verò neuter il-
lorum scripsit omnia, quæ potuit; neque
ego omnia exscribere volui, quæ reperi-
ne prolixitas Lectori páreret defatigatio-
nem; similium denarratio stomachum
moveret: Eâ tamen religione fidéque
tractavi singula, ut nihil præteriverit ca-
lamus, quod dignum memoriâ animus
judicaverit.

Ceterùm permulta quidem sunt, quæ
Bernardus præclarè gessit, Religiosis i-
mitanda viris; non tamen pauciora pa-
trauit, quæ admirari magis liceat, quàm
sequi. Deo nimirum id agente, ut excelsa
virtus sibi quidem ipsa sit pretium: au-
ctarium virtutis, admiratio. Non potui
ergo non scribere multa in vulgus admi-
randa; ratus eum qui patrandi copiam
dedit, scribendi facultatem non abstulif-
se: resque à Sanctis olim gestas, fuisse
litterarum monumentis traditas, ante-
quam in sanctis numerarentur: quos
scriptio tales non facit, sed Supremi Ec-
clesiæ Capitis decretum. Quæcunque
ergo peregrina & mira Bernardi facta
recen-

recenseo, non antè pro miraculis haberi volo, quàm Christi in terris Vicario fuerint probata. Intereà iuvabit admiranda legere, ut libeat facere imitanda.

PRO-

Protestatio.

Cum Sanctiss. D. N. Urbanus Papa VIII. die 13. Martij, Anno 1652. in S. Congregatione S. R. & Universalis Inquisitionis, Decretum ediderit, idemq. confirmaverit die 5. Julij anno 1634. quo inhibuit imprimi libros hominum, qui Sanctitatis, seu Martyrij fama celebres è vita migrarunt, gesta, miracula, vel revelationes, seu quæcumque beneficia, tamquam eorum intercessionibus à Deo accepta continentis, sine recognitione & approbatione Ordinarij, & quæ hactenus sine ea impressa sunt, nullo modo vult, censi approbata. Idem autem Sanctissimus die 5. Junij 1631. ita explicauerit, ut nimirum non admittantur Elogia Sancti, vel Beati absolute, & quæ cadunt super personam, bene tamen ea, quæ cadunt super mores, & opinionem, cum protestatione in principio, quod, ijs nulla adsit auctoritas ab Ecclesia Rom. sed fides tantum sit penes Auctorem. Huic Decreto, ejusque confirmationi, & declarationi, observantiâ, & reverentiâ, quâ par est, insistendo profiteor, me haud alio sensu, quicquid in hoc Libro refero, accipere, aut accipi ab ullo velle, quàm quo ea solent, quæ humana duntaxat auctoritate, non autem divina Cathol. Rom. Ecclesiæ, aut sanctæ Sedis Apost. nuntur, ijs tantummodo exceptis, quos eadem S. Sedes Sanctorum, Beatorum, aut Martyrum catalogo adscripsit.

EGO Christophorus Schor-
rer Societatis JESU per Superio-
rem Germaniam Visitator & Vice-Præ-
positus Provincialis acceptâ potestate ab
admodum Reverendo P. Joanne Paulo
Oliva Societatis JESU Vicario Generali,
permitto ut libri duo de Vita & Virtuti-
bus R. P. Bernardi Colnagi à P. Joanne
Paullino ejusdem Societatis Sacerdote
conscripti, & à Patribus ad id deputatis
lecti, probatîque typis mandentur. Cu-
jus rei fidem meâ manu & Officij Si-
gillo facio. Monachij 14. Martij 1662.

CHRISTOPHORVS
SCHORRER.

Potestas Bibliopolæ facta à R. P. Visita-
tore & Vice-Provinciali Societatis JESV
per Superiorem Germaniam.

Cum Sacra Casarea Maiestatis decreto omnibus
& singulis Typographis, & Bibliopolis, ac aliis
quacumque librariam negotiationem exercentibus
serio firmiterque inhibeat, ne quisquam ullos li-
bros à nostris Patribus hætenus editos, vel in poste-
rum edendos intra Sacri Romani Imperii, Regno-
rumque & Dominiorum sua S. Casarea Maiestatis
hereditariorum fines, simili, vel alio characteris ge-
nere atque formâ, siue in toto, siue in parte recude-
re, vel alio recudendos mittere, vel alibi etiam im-
pressos adducere, vendere, aut distrahere, clam seu
palam, citra consensum ac testimonium supradicto-
rum Patrum audeat, vel presumat; Ego Christo-
phorus Schorror Societatis IESV per Superiorem
Germaniam Visitator & Vice-Prepositus Provincia-
lis, potestate mihi ad id factâ ab admodum Reveren-
do Patre Ioanne Paulo Oliva Vicario Generali, Ioan-
ni Wagner Bibliopola Monacensi ius Casarei huius
privilegii circa Vitam P. Bernardi Colnagi à P.
Ioanne Paullino è Societate nostra conscriptam &
impensis dicti Ioannis Wagner in lucem datam u-
surpandi potestatem hætenus indulgeo, ut eo, &
Authore inuito eandem nemo recudere, nemo intra
S. R. Imperii fines & hereditarias S. Casarea Maie-
statis Provincias importare, aut venum exponere
audeat. Roboranda facultati Sigillum Officii mei
appressi & nomen meum scripsi. Dilingæ 10. Maii,
Anno M. DC. LXII.

CHRISTOPHORVS
SCHORRER.

INDEX.
LIBER I.
VITA.

- C**aput I. Nascitur pijs & minimè obscuris
parentibus. fol. 1
- Cap. II. Egregiam virtuti litterisque navat
operam. 4
- Cap. III. Integer vitæ iuventam exigit & à
Deo ad religiosam familiam evocatur, non
sine pugna. 6
- Cap. IV. Ad Iesu Societatem eluctatus etiam
tiro ad excelsum virtutis apicem enititur. 11
- Cap. V. Theologiæ simul & religiose vitæ
perfectiõni studet, primamque Deo hostiam
offert. 16
- Cap. VI. Philosophicas Theologicasque tradit
disciplinas, maximâ virtutis & doctrine
famâ. 18
- Cap. VII. Dum mundo stultus haberi cupit, ad
summû sapientiæ culmen à Deo euehitur. 22
- Cap. VIII. Deo Duce, & hortatrice Deipara,
concionandi munus aggreditur, pari ardore
& excellentia. 30
- Cap. IX. Verberes ex concione publica fructus
colligit, cælo frequenter adminiculante. 40
- Cap. X. Privatis quoque cohortationibus mi-
ras efficit animorum conversiones. 49
- Cap. XI. Pijs etiam colloquijs inescat morta-
les, & Deo prædam facit. 55
- Cap. XII.

I N D E X.

Cap. XII. Longè latèq; virtutem suam explicat in animorum corporumque salutem, non sine plausu & admiratione. fol. 64

Cap. XIII. Experimenti causâ diu multumque exagitatus, se divino agi spiritu palam facit modestiâ minimè fucatâ. 86

Cap. XIV. Romam accersitus ut lateat, divino prorsus consilio inclarescit. 97

Cap. XV. In Palæstinâ cogitat, sed à Pontifice prohibetur, Romanæ destinatus Purpuræ. 108

Cap. XVI. Morbis annisque gravis in patriam revertitur, nondum tamen laborum satur, fati jam diu præsciis. 112

Cap. XVII. Ultimùm decumbit, & innocentissimam vitam beata morte claudit. 124

Cap. XVIII. Apparatu maximo terræ mandatur, & post funus apparet gloriosus. 130

Cap. XIX. E sepulchro pergit esse beneficus. 142

Cap. XX. Viriis mortuisque propter contestatam eximie virtutis opinionem in honore est. 163

L I B. I I.

Virtutes Bernardi Colnagi.

Cap. I. Fides & Religio in Deum. fol. 177

Cap. II. Spes & perpetuum orandi studium, est a ses, lacrimæ. 192

Cap. III. Bernardi charitas neutiquâ otiosa. 201
Cap.

I N D E X.

Cap. IV. Patientis Christi memoria, & imitatio cum inuisitato lateris dolore.	205
Cap. V. Cultus & amoris in Deiparam teneritudo.	211
Cap. VI. Familiaritas cum Tutelari, atque alijs Angelis.	223
Cap. VII. Veneratio S. Antonij Patavini miracula.	227
Cap. VIII. Pia in S. Franciscum Paulanum fiducia.	244
Cap. IX. Mutua inter S. Agatham, & Bernardum benevolentia.	251
Cap. X. Prudentia Bernardi.	261
Cap. XI. Iustitia Bernardi pie se vera.	268
Cap. XII. Fortitudo & infracta in duris patientia.	271
Cap. XIII. Insignis Bernardi temperantia.	289
Cap. XIV. Illibata mentis corporisque Virginitas, cælestibus recreata spectaculis, & vaticinijs clara.	293
Cap. XV. Religiosæ paupertatis accuratio.	315
Cap. XVI. Exacta obtemperandi facilitas, digna, cui etiam feræ obedirent.	319
Cap. XVII. Sincera animi demissio, etiam demonibus formidata.	334
Cap. XVIII. Eximia in viros religiosos observantia.	313
Cap. XIX. Sanctum suimet odium.	362
Cap. XX. Effusa in omnes charitas, etiam consuetos naturæ limites excedere visa.	369

LIBER I.

VITA

CAPUT I.

*Nascitur pijs, & minime obscuris
parentibus.*

§. I.

ATANA, quæ inter antiquissi-
mas Siciliae urbes opulenta, &
splendida, non postremum sibi
locum vendicat, jam usque à bis
mille annis, virorum non modò belli glo-
riâ; sed & sanctitate & doctrinâ illustrium
foecunda mater, Bernardum nobis; Bernar-
do nostro patriam dedit: Parentes Ioannem
Antonium Colnagum Mediolano oriun-
dum, & Margaritam Bolanam Catanensem,
non obscuro genere natos; sed nobiles, &
Ioanni Dominico Ribibbæ Catanensium

*patria, pae-
rentes.*

A

Anti-

Antistiti, ac Scipioni Ribibbæ Constanti-
nopolitano Patriarchæ, denique & Ribbibæ
Purpurato Romanæ Curiaæ Patri arctâ ne-
cessitudine conjunctos.

Eminebat tamen in illis virtus supra
natales. Patrem Bernardus ipse jam senex
apud familiares affirmavit virum sanctum
fuisse, & repertum elapso semestri à morte
adhuc integrum, nullo tetro odore; sed sua-
ve potiùs aliquid redolentem: quam scili-
cet illi fragrantiam, non aromata, quæ nul-
la cadaveri adhibita erant; sed virtus etiam
post funus inhalaverat. Matrem verò 21.
Octobris die, quo olim vitâ fuerat defuncta,
Bernardus jam exactis in Religione duobus
& quadraginta annis, cum Româ Tusculum
ad Soræ Ducem evocatus inter viros nobi-
les curru veheretur, in cælo gloriosam ful-
gere lætus conspexit. Sorores denique &
ipsæ inter præclara virtutis studia asceticam
domi in conjugio vitam æmulatæ, cum di-
catis DEO Virginitas de palma decertârunt:
perquam rarâ omnibus sæculis felicitate,
liberorum neminem à præclaris parentum
virtutibus deflexisse.

Nativitas.

Primam ipse lucem aspexit anno repa-
ratæ salutis supra millesimum quingente-
simum quinto ac quadragesimo, 15. Septem-
bris die, quem Deipara Virgo Nascens vitæ
octa-

octavum habuit. Unde peropportune, quamvis è sacro fonte non Bernardi, sed *Nomen.* Marci Antonij nomen tulerit, illud ipse sibi jam grandior factus arrogavit, quò compellatus meminisset, se Divi Bernardi in amanda & colenda Virgine æmulum, ad summum tantæ Matris amorem cultumque spontaneâ lege compelli, & non segniter inflammari; sæpe enim generosis mentibus pro face nomen est; stimulos addit appellatio.

§. II.

Ut primùm excessit infantiam, claris *Indoles.* se indicijs prodidit non minùs excelsa mentis indoles, quàm ingenij acies præclara, & cum insigni morum honestate cereus ad omnem pietatem animus. Certè crepundia & puerilis petulantia nugæ perosus, in delicijs habuit, aram concinnare, sacros mystas *Concionatur iam parvulus.* divina facientes imitari, nec non ad alios id ætatis parvulos de superiore loco verba facere: quos quidem eo ardore & gratiâ à vitijs deterrere, atque ad pietatem cohortari adlaborabat, ut non modò coævulos; sed familiam adeò universam rapèret, & accenderet. Ex his enimverò scintillis magna cum annis nata sunt incendia: quæ Bernardus longè latèq; sparsit, quando pro concione dixit.

*Egregiè o-
bedientem
se prestat
parentibus.*

Porro Parentibus ante omnia cum infir-
gni quadam animi submissione & obedi-
entia parebat ad nutum; deinde etiam tenero
quodam amore & reverentia vicem repen-
debat: ita quidem, religiosè ad imperia quã-
tumvis aspera promptus ac fortis, ut eorum
jussu septem ipsas horas flexis humi genibus
orando, sine cessatione perduraret. Quod
ipse commemorabat jam grandævus, ut ge-
nitores ad piam liberorum educationem
exstimularer: addebat verò se, quòd tamdiu
vitam in terris duceret, divinum existimare
donum; nempe filijs, qui suos in pretio ha-
bent Genitores, claro veritatis oraculo pro-
missum.

CAPUT II.

*Egregiam virtuti litterisque na-
vat operam.*

§. I.

*Studia
Bernardi
& inge-
nium.*

INterea temporis Grammaticæ primùm,
dein & Poësi, ac Eloquentiæ, Philoso-
phiæque optimorum Magistrorum, atque
in primis Scipionis Porco, Philosophi tunc
clarissimi, ductu strenuam locavit operam,
fructu tantis ingenij dotibus æquali. Et
qui-

quidem in pangendis versibus castam floridamque venam, atque in oratoria facultate miram adeptus est cum venustate dicendi vim; ipsis verò altiorum disciplinarum Doctoribus in illo puerilis etiam ætatis flexu, siue argutè adversarios urgeret, siue propositos quæstionum nodos dissolveret, admirationi fuit: quòd etiamnum tiro tam potenter seu sustineret, seu premeret veteranos in Philosophicâ palæstra antagonistas,

*Bernardus
tredecennis
puer Philo-
sophus.*

§. II.

Neque enim fuit prodigio absimile, tredecim annorum puerum jam emenso Philosophiæ curriculo, suas lucubrationes prælo dare, poëmata, orationesque à se eleganter elaboratas cum publico plausu recitare, Latinè Græcèque permulta scribere, ac totam Virgilij Æneida decorè non minùs quàm piè, stylo æquè claro ac florido in Christum Ducem transferre: quòdque palmarium erat, in tanta litterarum aviditate nihil à pietatis ardore id ætatis juvenem remittere. Et verò ne quà divini amoris flammula in juvenili pectore inter litteras langueret, frequens illi de cælestibus rebus cum religiosis viris sermo fuit, & mysteria sacra frequentare, conscientiam excutere, divina

*Pietatem
litteris jun-
git.*

meditari, solemne ac per jucundum: scilicet ut divinos ignes nutriret, oleum affudit; quos non animat, nisi qui amoris pabulum ministrat.

CAPUT III.

Integer vitæ juventam exigit, & à Deo ad religiosam familiam evocatur, non sine pugna.

§. I.

Bernardi innocentia.

Ceterum ea fuit Bernardo morum integritas, ut illibatum virginalis pudicitiae florem, haustumque è sacro fonte innocentis animae candorem tumulo, an caelo dicam? intulerit. Non illi procax aut indecens verbum excidit unquam, & ne gestus quidem corporis incompositus. Virum in puero te videre diceres. Divino accidisse nutu credidit ipse, nihil se praesente, quod castas aures offenderet, dictum factumque: immò alios, qui ab honestatis orbita sermone gestuque perulanti exerraverant, ipso adventante in ruborem datos, ad modestiae leges se composuisse, palam est.

Alios ad modestiam componit.

§. II.

§. II.

Orij tam erat fugitans, ut neque mini- *Orium fu-*
 mam pretiosi temporis particulam prætere- *git.*
 labi sine pulchro pueritiæ negotio patere-
 tur: interea blandus alijs, & in omnes mi- *Comis &*
 rë comis, præcipuè verò in egenos profusè *gravis.*
 liberalis; at sibi perquam rigidus. Ut enim
 tyrannum domesticum, carnem ajo, pia ty- *Sibiipsi do-*
 rannide exarmaret, frangerétque, non con- *rus.*
 tentus quavis heb domade flagellis inno-
 cens corpusculum acriter verberare, illud
 etiam stans per hebdomadem jejunijs bis-
 terte subtracto pabulo edomabat, usque
 adè severus gulæ censor, ut non nisi di-
 menso rigide ad bilancem examinato, per
 eos dies victitare vellet. Adhæc, quam do-
 mi verecundiæ legem oculis ceterisque sen-
 sibus posuerat servandam, eam vel maximè
 cùm in publico comparendum esset, stri-
 ctius exigendam duxit. Unde emicante fo-
 ras animi candore & internæ honestatis lu-
 ce, laudem apud extraneos amorémque sibi
 conciliavit, dùmque virtutem sequitur, ca- *A modestia*
 stissimis moribus & vitæ innocentia, id af- *oculorum*
 securus est, ut vulgò Catanensis Angelus au- *Catanensis*
 diret, nomine inter homines uti raro, ita & *Angeli no-*
 pretioso. Quin ipsemet jam senio gravis, *men habet.*
 sui quidem despiciendi causâ dictitabat;

plus sibi in primo juventutis flore masculæ virtutis fuisse, quàm annis provecta jam ætate ad vitæ meram fluentibus. ita scilicet mens perfectæ sanctimonix cupida, progressus quantumvis grandes pro parvis habet.

§. III.

Vocatur à Deo ad IESU SOCIETATEM.

Quarto igitur decimo ætatis anno vix dum completo, sensit se arcana quadam vi ad Societatem IESU, id temporis novam omnino religiosorum hominum familiam vocari: eo præsertim nomine, quòd illa non suam suorumque duntaxat; sed & æternam aliorum omnium salutem impensè gnavitèrque curret: quæ res ipsi à prima usque infantia cordi erat. Accidit fortè, ut eà, quâ par est, religione, Bernardus rei divinæ aliquando interesset, & hanc Christi Servatoris ex Evangelio gnomen à Sacerdote legi audiret. *Quid prodest homini, si universum mundum lucretur; animæ verò suæ detrimentum patiatur?* Id enim verò sibi de cælo dictum arbitratus, toto pectore quidem excepit: mox tamen secum ipso luctari compulsus, tenerrimum erga parentes sororesque amorem, qui scilicet tam sanctis consilijs mirum quantum obnunciabat, ægrè admodum, nec sine longo certamine, expugnavit; quocum

Pugnat ipse se secum.

ubi

CAPUT III.

ubi debellatum erat, statuit primo quoque tempore, quod jam dudum moliebatur, mundo nuncium remittere, & in IESU militia sacramentum dicere, ac contra infestas Cælo acies ad finem usque fortiter decertare.

§. IV.

Commodum evenit, ut cum Genitoribus prandenti pulchra se offerret occasio, quid animo volueret, explicandi. Qua re *pugnat cū parentibus* percepta multis egerunt illi, ut filium à proposito deterrerent, immaturam hisce consilijs ætatem caussati; adhæc familiæ spem & fulcimentum in mascula prole positum confessi; tandem pro ea, quæ parentibus in liberos est, auctoritate, jusserunt hos animi juvenilis impetus, quos incassum sumpserit, cohibere; sibi in animo esse, nunquam illi Religionis potestatem facere: nec defuturas etiam vires, ut irritos faciant inconsulti adolescentis conatus. Nimirum etiam piæ mentes, quando de filiorum salute agitur, non semper piè sentiunt.

§. V.

His tamen minis Bernardus nequam fractus, etsi medullitus eam, quæ Genitoribus debetur, reverentiam combibisset,

in hoc rerum articulo factus audentior pro se fari cœpit, & Tuo, inquit, Pater amori, Tuæ, mater, beneficentiæ multa sanè debeo. Vestra enim est, quâ induor, vestis; vestra, quâ fruor, domus; vestra, quibus abundo, vitæ commoda: vestra etiam est aliqua ex parte, quam circumfero, corporis humani non inelegans structura: quæ omnia gratus agnosco. Animam verò solam, & quæ animam sequuntur, dotes, DEO in acceptis refero. Hanc autem Deo restituere, & fas est, & necesse habeo: vobis corpus & carnem reddere ut etiam velim, nequeo: vestimenta tamen ad vestros prosterno pedes, ut vobis bene precantibus nudus nudum IESVM in ejus Societate sequar. Et cum dicto parabat vestibus se exuere. Non tamen (ajebat porrò) id eò accipiatis velim, chari genitores, quasi parva sit vestra apud me auctoritas, & quod vobis natura jus dedit; sed quòd majus urgeat imperium, hoc est, divinum. Non despiciatui habeo, qui vitam impertiverunt; sed ejus majestatem vereor, qui dedit omnia. Non subtrahitur Parentibus, quod Deo restituitur; sed servatur: nec sine lucro; utpote jam sacrum, quod antè fuerat profanum. Vt verò velim esse, qui hucusque fui, obsequentissimus, jam non licet esse obedienti. Non potui antehac sine impietate non obtemperare parenti; at nunc

non possum sine scelere non audire vocantem,
neque sine stultitiæ notâ repudiare regnum,
quod offert Deus : vel sine sacrilegio negare
animam, cui si non mille vitas, millies certè
vitam debeo.

§. VI.

Hæc ubi effatus est, capite reverenter
inclinato, tacuit. At Pater, qui alia omnia
mente conceperat, suâsque jam dudum spes
in filio tot gratiæ & naturæ ornamentis
aucto collocaverat, principio attonitus hæ-
sit : tandem ubi se collegit, supra modum
efferatus, quod proximum ira telum mini-
straverat, panem, incerto jactu in pectus fi-
lij contorsit, eumque placidè à mensa sur-
gentem à se fugavit : certus omnem move-
re lapidem, quo natum à proposito dimo-
veret. Eam in rem etiam Joannis Vegæ,
qui tum pro Rege Hispaniarum Siciliae mo-
derabatur, auctoritate usus artes, machinâs-
que omnes exhaustit : plus tamen non obti-
nuit, quàm ut plantula adversis agitata ven-
tis firmiores ageret radices, in DEI vi-
ridarium non immeritò trans-
ferenda.

CAPUT IV.

*Ad IESV Societatem eluctatus,
etiam tiro ad excelsum virtutis
apicem enititur.*

§. I.

*Petit adSo-
cietatem
admitti.*

DUm verò hæc patrem inter & filium certamina feruent, annus & quid amplius se circumegit. Tandem quia pater cetera mitis, hac una in re saxo durior in filij sententiam minimè concessit; Filius ut in DEI voluntatem toto pectore concederet, non amplius cunctandum ratus, apud eos, qui in Societatem adlegendi potestate pollebant, supplex admitti postulavit, atque ut Cælum in sua vota flecteret, totum se rebus divinis immerfit, conscientiae labeculas octavo quoque die eluere, Angelicâ dape animam reficere, ter quaterve inedia flagrisque per hebdomadem in se gravius animadvertere eò usque perseveravit, donec voti compos, etsi longè seriùs quàm optabat, à Moderatoribus factus est. Quod ubi constantiâ prorsus invictâ præter spem extorsit, ad Religiosæ vitæ tirocinium Melisanæ ponendum clam parentibus (ut aliquorum

quorum fert opinio) discessit, nemini injurius; quòd Cæli præjudicio se emancipatum non ignoraret: non tamen antè receptus, quàm à progenitoribus missionem, & sequè DEO mancipandi potestatem accepisset.

§. II.

Voluebatur tunc annus à Christo Nato *Tirocinium* sesquimillesimus sexagesimus, Bernardo nostro vitæ quintus supra decimum: cum in ea, quam diximus, urbe Tirocinij domum, quam Sanctus Ignatius primam omnium, dum viveret, erexit, ingressus Marci Antonij nomen, & cum nomine omnem mundi gloriam, spem, cogitationemque deposuit, ac Bernardus bonâ Majorum veniâ (in nostro tamen Ordine perrarâ) esse dicique voluit. *Nomen Bernardi adsciscit.*

Hoc in loco ex veteri instituto omnem *quam* retrò vitam curiosa indagine relégit, & Patri Leonardo Capanno, conscientiae arbitrio, prolixè candidèque aperuit; in qua tamen ipse neque umbram lethalis culpæ, quantumvis sedulò perquireret, deprehendit: multò etiam minùs deinceps inventurus; quòd tiro noster cordis animique nitore Angelicas mentes imitari cupidus, in id omnes vires neruósque contenderit, ne vel levio-

*Voluptatū
hostis.*

levioris noxæ labeculam sciens incurreret, aut legem quantulamcunque prudens violaret: Eum in finem, ut ab omni nævo periculum servaret animum, hostile odium in omnem adeò voluptatem concepit, ut ne ulla fortè imprudenti maculam aspergeret, nullam non haberet suspectam. Hinc etiam honesta, nullisque vetera legibus, quæque sine piaculo sibi indulgere poterat, sensuum delinimenta gravissimè sibi interdixit.

§. III.

*Continen-
tia oculo-
rum.*

Quàm severam oculis suis legem fixerit, vel hoc documentum esto. Habet Messana collem edicium, & oppidò amænum. Tironi nomen est. Ex hoc colle fas est, totam oculis lustrare Urbem ædificijs superbam, & portum naturâ operibusque magnificentissimum: hinc placidum æquor, & velivolas ex Oriente naves: illinc Calabriae montes nunc nivibus canos, nunc vernis delicijs florescentes, spectaculo non mirùs innocuo, quàm jucundo. In hoc Tirone stat Messanensis Tironum Domus, ut vel et ipsis cubiculis tam honesta voluptate oculos pascere detur. Eam tamen omnem licet innoxia curiositatis scenam adeò Bernardus despexit, ut ne quidem vel cursim unquam

quam aspiceret, defixâ semper in cælum,
 mente, in terram oculo: indignam ratus, ex
 quâ solatia emendicaret, quæ ubertim astra
 depluerent: quando divinis in animum im-
 missis radijs sublimius ampliùsque thea-
 trum aperiebant, & gratiæ munera supra-
 naturæ vires usque eò liberaliter impertie-
 bantur, ut quidquid vel sibi, vel alijs sup-
 plex postulâset, haud difficulter impetra-
 rum cerneret. Per id sanè tempus Jacobi
 Bolani avunculi equum, fædè claudicantem
 & faciendo itineri ineptum, precibus ad
 DEUM fûs, nullo alio medicamine adhibi-
 to, eâ, qua rogatus erat nocte, sanavit: ut
 apperente luce, Catanam, quò negotia he-
 rum vocabant, pergeret expeditus.

*Iam Tiro
 multū va-
 let suis ad
 Deum pre-
 cibus.*

§. IV.

Ad hæc, quod maximè Tironis est,
 veterem, ut ajunt, hominem exuere, ad in-
 stituti se normam conformare, mundum
 calcare, motus animi in rationis gyrum fle-
 tere, firma Evangelicæ perfectionis ædifi-
 cio extruendo fundamenta sternere, & quid-
 quid porrò tirocinij ratio postulat, id omne
 magnâ animi contentione ad amussim feli-
 citerque confecit: non nescius, eum, qui
 bene cœpit, dimidium facti absoluisse. Ut
 deni-

*Strenuè ad
 excelsum
 virtutis
 apicem con-
 nititur.*

denique paucis multa dicam, Tiro noster, five morum gravitatem spectes, five accuratam in leges observantiam, five rerum divinarum vitæque religiosæ consuetudinem exigas, talem se præstitit, ut nemo non pro vectæ virtutis ascetam in eo se spectare lætus agnosceret.

CAPUT V.

Theologiæ simul & religiosæ vitæ perfectioni studet, primamque Deo hostiam offert.

§. I.

E Tirocinio ad Theologiæ scholas velut ex umbra in arenam productus, subito palam fecit, quanta ingenij acies, quàmque dives adultæ jam virtutis in eo copia lateret. Nam etsi omnes in eo curriculum syndromos velocitate mentis & acumine antereit, sapiusque disputando solennem plausum, palamque referret; eâ tamen semper fuit animi modestia, & in majores paresque reverentiâ, ut Doctorum placita, suis anteferreret, vel ab illorum sensu ne latum unguem discederet. Arguebat equidem inge-

Theologia dat operam

Maiores paresque ob- servat & colit.

ingeniosè, premebat fortiter in consuetis
 seu domi seu foris scientiarum ingeniorum,
 que conflictibus; sed condiebat acrimoniam
 tanta dulcedine, ea honoris significatione,
 sui que depressione, ut quem ferire poterat
 argumenti subtilitas; demissio argumen-
 tantis leniter demulceret. Magistros sacræ
 doctrinæ, quos habuit, multos, officiosè co-
 luit, neque passus est, ut de ijs alij minùs
 reverenter aut sentirent animo, aut ore lo-
 querentur. Porrò, quantumvis ferueret do-
 cta concertatio, ipse tamen neque clamori-
 bus aures obtundebat, neque asperiore ver-
 bulo quemquam notabat: semper placidus,
 sibi que non absimilis; qui plus alijs, sibi ni-
 hil tribuere consuèssset.

*Semper mo-
destus et
placidus.*

§. II.

Eà verò sedulitate ad divina hæc studia
 altius rimanda incubuit, ut, tametsi pro in-
 genij subtilitate recondita quæque sine la-
 bore penetrabat, solidas tamen octo, decem-
 ve horas per diem studendo insumpserit.

Adhæc summopere sibi cavendum du-
 xit, ne diurnâ studiorum contentione cæ-
 lestium rerum gustus obtunderetur, ardorque
 Spiritûs inepesceret; sed paribus incre-
 mentis Divinarum notitia rerum amorque

*Virtutis
que ac li-
terarum
studiosus.*

B in

Ad sacrificium primum sedulo se parat.

in dies augetur. Hunc in modum eminenti Theologiæ studio, cum jam sacris ini-
tandus & primam Deo litaturus hostiam tanto muneri se accingeret, hinc omnibus lætitijs incedens; illinc, ne tam excellæ dignitati impar se inferret peranxius, adeo frena laxavit pietati, sui que afflicti studio exarsit, ut ex sacro multorum dierum recessu ad aram prodiret non jam hominis sed genio beato propior, & cælestes toto vultu spirare flammæ adspectantibus videretur.

CAPUT VI.

Philosophicas Theologicâsque traditâs disciplinas, maximâ virtutis & doctrinæ famâ.

§. I.

Philosophiam decem annis explicat.

Sub id tempus visum est Moderatoribus Bernardum ad explicandas publicè Philosophicas disciplinas provèhere, placuitque Collegium Messanense, veluti primum Siciliae, vel primo proximum tam excellentis ingenij, ac compertæ virtutis Doctore præ ceteris cohonestare. Id loci
ergo

ergo totum Philosophiæ curriculum tantâ ingenij famâ absolvit, ut è re ducerent Majores, cum Societatis ad eò universæ gloriâ, tum manifesto maximòque discipulorum comodo eandem illi spartam denuò committere: quam non modò libens, sed & lætus suscepit. Postea Romam accersitus, & P. Claudio Aquavivæ non multò post ad supremum Societatis clavum evecto properè succenturiatus, Philosophiam ab eo relictam pari felicitate absolvit. Mox & sacras de DEO rebusque divinis Sancti Thomæ quæ *Theologiæ tradit annis duodecim.* stiones Messanæ in scholis enodare jussus Angelici Doctoris placita, quem tenerrimò pieratis sensu semper coluit impensè, & amavit, aliorum sententijs, tametsi acutis, quin & proprij ingenij industriæq; inventis constanter antehabuit. Jam tum nobile Bernardi encomium fuit, quo inter doctissimos viros celebratus, jacentes in Sicilia politiores litteras, quâ docendo, quâ scribendo exiisse, Philosophiam juxtâ ac Theologiam mirum in modum illustrâsse ferebatur. Deinde altioribus studijs Præfectus, ac denique ad Neapolitanam Theologiæ Cathedralam promotus amplissimam scientiæ virtutisque famam est consecutus; miram scilicet claritatem, cum rara quadam subtilitate: cum aridis subtilium cogitationum spinis

nis amoenitatem & floridam dictionis gratiam, miram denique scientijs pietatem doctus conjungere. Antiquas sequebatur sententias, novo tamen ornatu conveltitas, recentibusque firmatas argumentis Unde in mandatis habuit ab eodem Claudio, ut, quoniam ipsius scripta passim avidè expetebantur, ea typis excusa in lucem ederet; quæ tamen, nescio quo casu, obnitente potissimum Bernardi modestiâ, ad prælum non venêre: etsi jam ab ipso secundis curis elaborata, & solo obsequendi studio typis magna ex parte fuerint parata; credibile est in mortis falcem cum Bernardo incubuisse

Inbetur typis vulgare, qua docuit.

§. II.

Interea ingens sibi nomen comparavit passimque ore publico, Neapoli præses tim, Magister appellatus, absque alia nota designari consuevit.

Ad hæc tam doctrinæ excellentiâ, quàm perspectâ in rebus agendis prudentiâ, maxime tamen inculparæ vitæ præstantiâ non modò nobilissimum quemque ad se auditorum pertraxit, quem Messanæ, Neapoli Romæ schola non caperet; verum etiam ita sese in omnium animos penetravit, ut ferè nihil majoris momenti Curia vel Civitas

gratias moliretur, quod ille suo prudenti suffragio non antè probasset; & è Regio Senatu vix quisquam foret, qui suam illi conscientiam non credidisset. In enodandis quæstionibus intricatis ipse pro extemporalis oraculo erat, atque unus instar omnium, seu vivus liber, seu spirans bibliotheca habitus, ab omnibus consilij causâ adiri consueverat.

§. III.

Non tamen hisce honorum gradibus quicquam elatus est, aut evanidâ humani *Maximè in* plausûs aurâ intumuit, verùm sui deipicien- *plausu modestiam ex-* tiâ invictus, ad minima quæque domûs mi- *erces.* nisteria sponte se abiecit, stabulum sibi purgandum sumere, aliorum lectos componere, mediastinum agere, & quod forsan magis admirationi est, ad inferiorum classium lectiones explicandas, prout repentina quâdoque necessitas exigebat, operam suam offerre; quin & non infrequenter uni alteriue aliquam Theologiæ partem privato studio discendam explicare solitus, ut suo non levi incommodo, animos sibi primùm obstringeret: deinde è mundi fœcibus extraheret, Deo in sacra quadam familia æternùm devinciendos. Itaque in hâc virtutis & scientiæ

tiæ palæstra duos & viginti annos exegit; decem scilicet Philosophiæ; duodecim Theologiæ Magister: incertumque fecit, doctiorne, an sanctior habendus esset.

CAPUT VII.

Dum mundo stultus haberi cupit, ad summum sapientiæ culmen à Deo evehitur.

§. I.

*Quatuor
Vota pro-
fessus.*

*Ad insignē
sui victo-
riam divi-
nitus exti-
mulatur.*

OB hæc præclara virtutum scientiarumque tam divinarum quam humanarum decora jam erat Bernardus eorum numero, quos quatuor vota professos dicimus, merito suo adscriptus, & quartum ac trigessimum ætatis; initæ autem Societatis undevicesimum agebat annum: cum ardentius divina meditati, ea repente de cælo injecta mens est. Si suis quæq; momentis rectè pensitentur, liquidò constare, Dei amorem, sui que odium esse per omnia exequandum. Itaque si Deum impensè amaret, seque hostiliter odisset, iret protinùs, religiosâ rogâ se exueret, & centonem indutus, incondito gestu, moribusque incompositis

fitis, amentis in modum obiret urbem, omnium sannis & cachinnis liberaliter onerandus: ita mundi fastum amorisque ingeni mollitudinem generoso pede calcando, Civitati, quæ illum hucusque non nisi admirabatur, se deinceps exhibendum præberet.

§. II.

Voluebatur tunc annus supra mille, quingentos nonus & sepruagesimus, quo Bernardus Neapolitano Collegio eas, quæ de Deo sunt, disciplinas tradebat summis infimisque æquè charus ac notus: à cujus sci-

*Refragatur
vocanti
Deo sensus.*

licet ore nutuque sacri homines & profani pendere soliti, quidquid diceret, pro oraculo habebant. Occursabat itaque, hanc esse intempestivi ardoris imprudentiam, plus utique damni allaturam, quàm commodi: ideoque vel maximè à Societatis rationibus aberrantem. Quibus ad eum diem doctrinæ & melioris vitæ magister fuisset, averfatos ducem, quem audirent, spectarentque stultitiæ auctoratum; cum stultescere magnæ sit infelicitatis: stultitiam simulare, extremæ res væcordiæ. Quis deinceps sanum ab infano consilium expectaturus sit? quis non olim datum, velut ab amentia candidato repudiaturus? quis etiam sapientissima quæ-

B 4 que

que monita non habiturus suspecta, si ab eo proficiscantur, qui olim palam deliraverat. Qui semel fuerit emotæ mentis, raro tantum sibi constare, ut aliorum regendis par esse queat mentibus. Quos ergo tam diuturno labore studioque excultos DEO lucratus fuerat, ob unius simulatæ ad horam stultitiæ famam jactura irreparabili asperam virtutis semitam deserturos. Adhæc tolerabilem fore, si in hominis unius infamia pernities sisteret, at verò universo Ordini, ac communi omnium famæ insignem aspergi maculam, obstare leges, exempla deesse, non desore autem vel domi gravissimos, ætate rerumque usu præstantes viros, qui ejusmodi inconsultos imperus & damnent, & non perfunctoriè castigent.

§. III.

Contra instat Deus.

Non minùs tamen ex adverso pugnavat DEI amor sanè invictus & omnipotens: cui in facinore tam raro, quàm arduo morem gerere, calebat animus. Urgebat Servatoris pro mortalibus ludibrium facti irrefragabile exemplum. Stimulabat jam conceptum ingens sui persequendi studium: excitabat gloriosa ex tam illustri certamine victoriæ palma. Itaque ingens æstus animis

&

& insolita mentis jactatio secuta est, cælestia quidem jussa piè alacritèrque amplexantis; impudentia tamen ludibria veluti pestem extremè formidantis, ita quidem, ut Bernardus multò post P. Nicolao Lancitio (quocum ei summa fuit animorum conjunctio) ingenuè, ut inter amicos solet, affirmaverit, in ea se lucta ita comparatum fuisse, ut multò satiùs sibi duxerit, ad pontem ire capite mulcendum, quàm per urbem hoc probroso habitu incedere, pueris puellisque deridendum.

Tenuit ergo ipsos triginta dies hæc Bernardi ambiguè pugnantis secum ipso *Præsidem hæc super re consulto.* gravis insolensque dimicatio, donec vano profligato metu Divinus Amor, qui dies noctesque reluctantem undique premebat, & sive mensæ accumbentem, sive cum alijs sermones ferentem per frequentiora urbis compita pannosum squalidumque ductitabat animo, tandem suaviter subactum, victor in suam redegit potestatem. Quo facto Bernardus jam ludibriorum avidus, ne quid tamen inconsultò aggredereetur, aut à Majorum voluntate quid alienum suscipere, ad Collegij Rectorem adit, repulsæ, ut opinabatur, certus: trepidè quidem januam pulsar: deinde admissus, breviter cordatèque exponit menstruam in corde suo divini pro-

B 5   prijque

præque amoris pugnam: addit, sibi in animo esse, Deo jam diu sic jubente, sui deprimendi causâ Neapolitanæ urbi fabulam se facere, perque plateas malè factum malè re-ctum ad vulgi ludibrium, veluti mente captum, incedere: ideoque nunc, siquidem Rectori, ceu divinæ voluntatis interpreti, è majore DEI gloriâ futurum videatur, hujus exequendæ rei potestatem sibi fieri, supplicibus votis efflagitare.

§. IV.

*Facultatē
impetrat.
ludibrio se
exponendi.*

Vix effatus erat, cum Rector: (is ea tempestate fuit Petrus Antonius Spinellus, vir litteris, prudentiâ, & vitæ sanctimoniâ, clarus) facile liberalitèrque annuit; utique diviniore motus impulsu, alioqui rem à consueto Societatis more diversam, legibusque veritam, procul dubio nunquam permissurus. Tunc enim vero cohorrui inexpectato responso Bernardus, dum nobilis animus ad solam contumeliæ umbram obrigit; at mens, ut erat ex æquo pia, ac generosa, quàm primùm cælesti roborata spiritu, torporem impigrè excussit.

§. V.

Ergo talarem exutus togam centonibus se involuit, detritam, brevem, laceramque collo

collo lacernam iniicit, humeris dein manti-
 cam imponit, & sic pannofus ridiculèque
 ornatus, fune cinctus, malè perafatus, stul-
 to propior quàm mendico, ceteris rei novi-
 tate attonitis, domo in publicum prodit:
 frequentiores urbis plateas, eo quidem tem-
 pore, quo fora compitæque commeantium
 multitudine feruebant, lento passu obam-
 bulat: ex alijs in alios vicos transit, contu-
 melijs sannisque os præbiturus. ac tandem
 ad nostram Professorum Domum ita squali-
 dus & gestu, incessu, oréque incompositus
 divertit, ut à nostris quoque haberetur men-
 te captus, divini potiùs amoris captivus.
 Nec defuère experita tot votis, & tam am-
 bitiosè quæsita vulgi ludibria. Nam & pro-
 miscuæ fæcis homines, alij sibilo & cachin-
 nis sordidè lacernatum excipere; alij luto
 & rancidis pomis tergo impactis largiter
 infectari: & mediæ fortunæ cives hi admi-
 rari, ac de potestate mentis dejectum crede-
 re: illi nescio cuius culpæ reum existimare;
 amicorum etiam & discipulorum pauci ad-
 modum, id quod erat, arbitrari, latentem
 sub hoc schemate virtutem, & lucem oculis
 fanioribus affulgentem suspicere sunt ag-
 gressi. Multi quoque ex domesticis plùs æ-
 quo rigidi censores factum initio carpe-
 bant: at ubi exitus aperuit, ad magnum di-
 vine

*Neapolitanus
 amētus ha-
 bitu per-
 ambulat.*

*Liberaliter
 contumelijs
 afficitur.*

vinæ gloriæ incrementum, & oppidò claram Societatis commendationem id celsissime, laudatores effecti, mirabantur, quem mordacibus dictis sugillaverant.

§. VI.

Hac sui victoria maximam ferè opera pretium.

Nova è celo lumina.

In hunc ferè modum triumphatâ mundi gloriâ sui que victor admirabilis domum per longas ambages revertit, palmis meritisque cumulatus, nondum tamen satur contumeliarum. Ex eo tempore, ut ipse fatebatur, in alium formatus virum, admirabilis nullisque exprimendas verbis voluptates toto pectore hausit, tantumque simul illâ, quâ sapientem stultitiam absolvit horâ, cælestis sapientiæ combibit, ut & se & alia admiranda, novo quodam lumine collustratus, penitissimè perspexerit, scriptisque consignaverit. Mundo, cujus etiam partem ajebat in in religiosa claustra irreperere, deinde velut hosti & proditori rotis infestus viribus nuncium remisit, Deo tutius & ex integro sedaturus. Et favebat tam pijs conatibus munifica DEI clementia, rarâque sui victoriam in Bernardo insolitis cumulabat beneficijs: posthac enim, multò quàm antè magis, facillimum illi fuit, animum ad divina erigere, humana aspernari, mirâ serenitate
mentis

mentis gaudere, ad supremum perfectioris
vitæ culmen eniti, in DEUM veluti centrum *Cælestes de-*
arcanâ quadam vi raptim transferri, *liras, &*
& cælesti dulcedine nunquam non largiter *lacrimarū*
perfundi. Tantum in omnem vitam valuit, *donum,*
paucis horulis pro DEO sapienter stultum,
fuisse.

§. VII.

Quantâ verò cælestium deliciarum co-
piâ circumflueret, quoties ad aram sacris ope-
rabatur, vel maximè patuit: qui enim prius
quartam horæ partem sacrificando vix ex-
cedere consueverat: post dimidiam præter
gressus est horam. Quin perfrequens illi *Præsertim*
fuit tanta lacrymarum divinæque volupta- *in sacro, et-*
tis affluentia, ut etsi duas ipsas sacrificando *iam ad*
horas transegisset, id non adverteret, & *duas horas*
quidquid etiam accideret, vix ab arâ, quâ ve- *protracto.*
luti cælesti magnete defixus erat, divelli pe-
démque referre posset. Certè ex hac tam
illustri victoriâ, de se ipso reportatâ, illam
excelsam vitæ sanctimoniam, præsertim
verò concionandi ardorem, & incensam *Concionan-*
alienæ salutis sitim profluxisse, communis *di ardorem,*
habet opinio, maximè eorum, qui cum Bern- *& lucran-*
ardo id temporis vixere. *dorum ani-*
morum si-
tim.

CAPUT

CAPUT VIII.

*Deo duce & hortatrice Deiparâ con-
cionandi munus aggreditur, pari
ardore & excellentiâ.*

§. I.

Sunt tamen, qui illius initia ex alio ca-
pite deducant: ferunt enim à Bernardo
nostro conspectam aliquando fuisse ca-
nem, quæ ad catulos in profundissimam vo-
raginem fortè coniectos, de sobole servan-
da, plus quàm à fera expectes, sollicita, im-
mani saltu in certissimam mortem sponte
sua præcipitem se dederat: Eoque specta-
culo Bernardi pectus, cælestibus flâmis sub-
actum, protinus in accurandam mortalium
salutem mirum quantum exartisse. *Quid e-
nim? ajebat ipse secum, à cane me vinci pa-
tiar? plus illa catellos, quàm ego animos dili-
gam? fortiùs illa nitatur eruere forvè à demer-
sos, quàm ego inferorum barathro, & vitio-
rum cæno propè jam absorptos? majus aliquid
pro periclitante prole audeat fera, quàm ego
pro immortalis mente: cujus amore s' premium
Numen Filium in terras usque demisit, inter
crude-*

*Aliene sa-
lutis studiū
à cane di-
scit.*

*crudelia tormenta vitam mortalibus infami
 nece quaesitum?* Itaque totus humanæ sa-
 lutis studio accensus, de Majorum voluntate
 sanctum juxta ac laboriosum illud, ad popu-
 lum de superiore loco dicendi, munus in se
 suscepit, & in eo ardore & cōtentione admi-
 rabili, nec dispari audientium utilitate, us- *Concionia*
 que ad vitæ exitum perseveravit. Unde con- *bus à Ma-*
 cionantis habitu alterâ Crucifixi effigiem *ioribus ad-*
 gestans, alterâ dictionem gestibus illustrans, *movetur.*
 pingi sculpique solet.

§. II.

Magis verò exarsit in Bernardi pectore
 insatiabilis animorum lucri faciendorum
 cupiditas, quando ad divinas, inque illius
 corde succensas meditando flammis, etiam
 Deiparæ Virginis imperium accessit, quod *Deiparæ*
 ipse in amici aures sinumque aliquando, ut *hortante*
 erat candore, & charitate plenus, effudit. *et conspicua.*
 Cum enim super admirabili pulchritudine
 Matris Virginis sermo illis esset, confessus
 est, spectatam sibi Deiparam, & cum eadem
 admirandæ suavitaris sermocinationem fuis-
 se. Tum alter, quâ, oro, formâ est Cæli Re-
 gina? cui ille: facie oblonga, inter candi-
 dam fuscâque media: eâ tamen vultûs ele-
 gantiâ, ut nullis adumbrari verbis queat.
 Rur-

Rursum alter : quæ, obsecro, benevolentia ad
 signa exhibuit? ad quæ Bernardus : impo-
 sitâ meo pectori Virginea manu, *labora gna-*
viter, dixit, & indefesso studio ad hoc commi-
tere, ut peccatorum salutem nunquam non qua-
ras, & quâ publicis de suggesto præfertim, quâ
privatis sermonibus animos mihi adducas,
 hoc enim obsequio neque mihi, neque Filio ju-
 cundius gratiusque præstari potest.

§. III.

Et sanè præstitit Bernardus cum cura
 & prolixè, quod jussus erat, docuitque, non
 tam se ab hominibus ad munus concionan-
 di delectum, quàm à Superis missum do-
 ctumque. Totâ Siciliâ auditus, & à clariss-
 mis Italiæ urbibus cum plausu exceptus
 Catanam, Messanam, Panormum, aliâsq;
 civitates Siciliæ : tum Venetias, Brixiam,
 Mantuam, Genuam, Anconam, Luccam,
 Neapolim, ac denique Romam ipsam, to-
 tamque Italiam famâ implevit : quibus in
 locis adeò copiosam animorum messem in
 Cæli horrea convexit, ut passim ambirecta
 ad divinam sementem undique jaciendam
 rantusque ad eum fieret concursus, ut Nea-
 poli armato Germanorum satellitio, Roma
 Helvetiorum custodijs lepiendus fuerit, n-
 ad

Varijs in lo-
cis ad Con-
cionem di-
xit.

Maximo
hominum
concurfu &
fructu.

ad concionem proditurus, vel ab ea regres-
sus, pio turbæ confluentis imperu aliquan-
do opprimeretur, & templa quantumvis à
magnitudine celebrata multitudinem con-
fertam non caperent, adeoque necesse foret,
jam sacras ædes, ne quid ab ingredientibus
turbaretur, excubijs munire, jam omnino
in apertos & publicos campos prodire.

§. IV.

Diſtio illi fuit elegans; ſed maſcula: *Facundus*
ſine fūco verborum, ſtipata rebus & ſenten- *& gravis.*
tijs, cui, quando res ita poſtulavit, tanta ad
nucum famulabatur facundia, ut noſtri ævi
Demotheſes crederetur; audiretur tamen
non ut orator, ſed ut de cælo miſſus cadu-
ceator, cujus oratio docta ſimul eſſet & ſim-
plex, ſacra & neruoſa; præſertim verò in-
perorando tam incitata & ardens, ut nemo
non divinum aliquid perſentiſceret. Unde *Vulgò Apo-*
vulgò Apoſtolus audiebat, & Seraphini, *ſolus audie*
Theophili, vel novi Pauli cognomento paſ-
ſim appellabatur. Neque ad eum audien-
dum, niſi ut ſanctum quis advolabat, gaude-
batque, magnum ſe operæ pretium tulſſe,
qui peregrè adventans, etiam multas emen-
tus leucas, dicentem audire potuiſſet. Brix-
enſes certè Mantuam uſque excurrerunt, ut
C divi-

Brixiani divinas ex ore concionantis flammam exci-
ad ipsum perent: cujus etiam vel solus corporis ge-
audiendum stus, quem præ foribus templorum affula-
excurrunt multitudo populi, & ab ingressu exclusa a-
Mantuanam. vidis oculis pijsque mentibus observabat.
Spectatus pro florida dictione fuit: & in omnem par-
tantum, et tem versare animos potuit, ut non minùs in-
si non audi- flammam recederent, quos angustia Templi
tus movet. Romæ etiam arcuerunt, quàm quos dicen-
 tis vox ardorque propiùs afflavit. Inter
Turcam ad quos Turca non procul Neapoli, cum dicen-
fidem. tem vidisset, non verò intellexisset, solo die-
 centis ardore, gestu, spirituque se commove-
 ri adeò sensit, ut Christi sacris initiari serio
 constantèrque experierit.

§. V.

Panormi quoque Bernardo de superiori
 loco ad populum verba faciente Raphaèl
Raphaèlem Martinez, decem ac septem annos natus ju-
Martinez venis, templum hæc ingressus est, ut illuc
ad insignè rursum egrederetur, seu compendium via-
vite emen- seu umbram quæsiturus. Ut verò dicentem
dationem. audijt, firmato gressu substitit, ac dictioni-
 dulcedine captus tantisper hæsit: mox ani-
 mus accendi, percelli, totaque concionan-
 tis vi ac vehementiâ peti se unum, medullis
 tus vulnerari, atque in alium hominem mi-

rifi-

rificè formari sensit. Quare dimissa concione, cum displiceret ipse sibi, & jam mundus illi totus, mundi que fastus & voluptas stomachum moveret, omnem ab ipsa infantia ætatem exhomologesi apud Sacerdotem re-
 texuit: & melioris vitæ studio, ut profanis curis nuntium remitteret, sacris initiari voluit, tandem eò usque in laudatissimo virtutum stadio progressus, ut supra consuetam hujus ordinis probitatem ascendisse, publicâ celebraretur famâ, & Religiosarum Virginum cætui conscientie arbiter ac moderator datus cum laude præesset, nec sine eximie virtutis opinione sexagenarius vitam clauderet. Hanc verò suam metamorphosin gratâ sæpe memoriâ ipse in medium proferbat, quando de præclaris Bernardi virtutibus rebûsque gestis illi sermo fuit.

§. VI.

Quales porrò essent Bernardi conciones, hinc æstimare licet, quòd eas præsertim, quas de Christo passo habuit, quia nil nisi flammæ spirabant, simul tamen exquisitam sapientiam præbent eloquentiam, primi nominis in Italia oratores sacri studiosè, conquirere, & de scriptas suis concionibus inferere non dubitarint, veluti dictatas ab amore divino declamanda.

Eius conciones expectantur describenda.

*Inusitata
concionan-
di ratio.*

clamationes. Poterat enimvero cælesti
quædam Siren videri, & arcana vi mentes
se pertrahere, quando inter dicendum
pentè crucifixi Servatoris imaginem suâ
de evulsam jam concioni perterritæ ostē-
tabat: jam dulcissimo amplexu stringebat,
modò spineâ Christi coronâ fronti capiti
que impressa faciem cruentabat, modò sp
ritûs ardore colliquescens animo linqueb
tur: nunc amœnissimis modulis cantilla
do divinâ quadam suavitate intimos sensus
audientium permulcebat; nunc grave m
stûmque inronans, largis ipse infusus lac
mis, totam adedò concionem sive cum p
riente Christo dolentem, sive delictorum
niam rogantem in uberes fletus, & pios e
latus demergere in promptu habebat.

§. VII.

*Lacrimas
elicit.*

Enimvero Caranæ, cùm Dominicâ d
quâ DEI hominis Passionem commemor
mus, in suggestû concionaturus ascendisset
arque in eo crucifixi imaginem ex more
latam conspexisset: hæsit primò velut an
nirus hac eclipsi, dein lacrimis perfusus
lum avulsit. Et, *quæ est ista, ò IESU mihi*
ne! obscura nubes? exclamavit. *Absit hoc*
mundo infortunium. Ah! tenebræ plusquam
Ægyptiæ

Aegyptiaca involvunt orbem, cum tu lux mundi velaris. Quomodo sine te vivent mortales, o sol justitiae? haec ubi dixit, conticuit, tota interim concione in lacrimas abeunte. Tum paullo post. Si hoc velum, inquit, signum est, te Domine velut sacrilegum caput esse coopertum, erravit profecto Synagoga; Ego, Ego ille sum scelestus, de me sumantur poena. Iniqua lex est, quae reo parcat, Te, Te, innocentem condemnat. Quod si faciem abscondis ipse, ut iratus a nobis discedas; ah! non tam severo supplicio in nos animadverte. Sine te esse, gravis est infernus. Sine te, o vita, qui vivet mundus? Non ita Domine, non ita, absit hoc a te Domine. Ad has voces, auctori potius faces ex aestuantis Bernardi pectore certatim erumpentes, alium ingemuit liquefacta concio, flerique ubertim perfusa, & ex abrupto soluta, domum inter doloris ac poenitentiae suspiria diffluxit.

§. VIII.

Ajunt sane, cum Bernardus de supremo Christi Judicis tribunali ad concionem diceret, hos passim auditos esse, praesentium sermones. Quem haec non flectit oratio, quique ad has voces de salute sua incuriosus notorum se vitae in melius commutandae im-

Ante concionem se verberat.

Post concionem ad nos se accingit labores.

pendit, næ is vel hæresis manifestus, ve
irrevocabili Numinis decreto inferis jam el
addictus. Quid verò non exprimeret ab au
ditore dictio, cujus orator antequam pr
concione diceret, flagellis è proprio corpo
re cruorem expressit? dicendi verò argu
mentum admirandâ submissione animi ill
teratis hominibus, an id utile idoneumqu
crederent, Cocco etiam, dijudicandum expo
suit? pòst sudore madidus, viribusque fra
ctis non aliam corpori fesso quietem indul
gere solitus est, quàm ut dimissâ concion
de suggesto ad sacrum tribunal festinus ac
curreret, & quibus expiare mentem corp
erat, aures præberet, persæpe una die quin
quies vel sexies diversis in locis verba face
ret, tandèmq; exhausta laboribus mem
bra paullisper duro affere vel nuda humo
clinaret? unde non mirum, res vulgi judic
admirandas, fuisse hujusmodi concionum
appendices.

§. IX.

Famâ quoque publicâ pervulgarum, est
Bernardum nostrum cum Antonio Paravi
no, & Paullano Francisco Divis suis chari
simis conciones communicasse: idque e
propius fidem verumque est, quòd Gen
non

nonnemo S. Francisci Seraphici alumno-
rum, quos Conversos Reformatorum de Ber-
gara vocitamus, spectatæ probitatis, & non
vulgaris sanctimonix vir, Colnago nostro
ad D. Ambrosij concionante eisdem Cæli-
tes conspexerit dicentis latera stipare, &
quæ dicenda essent, utrinque gnauiter di-
ctando identidem suggerere: id quod ante
beatam vitæ clausulam, jam ad Superos abi-
turus, moderatori suo manifestum voluit.
Accedit & illud, quod inter dicendum ad
emolliendam mortalium, qui in peccatis la-
pidescunt, duritiem vetus illi consuetudo
fuit, in utrumque latus alterno corporis fle-
xu, velut ad præsentem hosce Divos se con-
vertere, & magnâ contentione vocis excla-
mare. Age mi beatissime Antoni, & meo
loco fare; dic, amabo, ad hanc concionem:
utque verbis meis pondus accedat, tu quo-
que hanc decretoriam supremi Judicis sen-
tentiam tuo testimonio firmatam enuncia.
Caveant sibi, qui peccatorum cæno merfi
computrescunt, certumque habeant, nisi
moribus maturè in melius commutatis effre-
natæ peccandi licentiæ modum finemque
fecerint; execrandam scelerum telam cum
vita incidendam, & flagitiosæ vitæ finem,
initium æternæ mortis futurum. Deinde
ad alterum conversus: Te quoque compel-

lo, inquiebat, gloriose mi Francisce : age, fulgore tuo animos collustra, ardore mentes inflamma: & dum mea momentum non habet oratio, tu perora: tu populo huic fidem facito ; scelestis, quos pœnitudo subit, veniam esse paratam ; procrastinantibus verò lucem quoque crastinam non esse promissam. Sapiant ergò ; ne malo suo docti serò tamen, & frustra sapere discant, aliòsque doceant, mortem nihil tale opinantibus irruere, & æternos inferorum cruciatus male actæ vitæ certissimas esse appendices. Vos ergo Divi pro testibus este, me huic populo fideliter, apertè ista seriòque occinuisse, inculcâsse.

CAPUT IX.

Vberes ex concione publica fructus colligit, celo frequenter administrante.

§. I.

IN comperto est, maximos semper animorum motus concionante Bernardo excitatos fuisse; non tamen breves & evanidos; sed qui admirabili quadam metamor-

morphosi perditissimum quemque frugi facerent, & ex inferorum titione cæli Candidatum. Fuit, cum sic dicendi initium fecit.

Amor cor meum in Cruce posuit, idque lanceâ vna concione transfixit. hic mihi benignè in aurem loquitur, & amor meus ab illius amore consumitur. ne multos ad religionem & vitam amorem inducit.

Amorque hoc exordio in animos illapsus totam concionem ad singultus & fletum impulit, eo operæ pretio, ut plurimi ex prima nobilitate utriusque sexûs damnato mundi fastu in Religiosa claustra convolârint,

Catanzæ principem inter prostituti pudoris feminas, & cum illa complures alias è libidinum cœno extraxit. Hinc familiare Infames mulierculas ad frugem revocavit. fuit, vulgò sub vesperum ejusmodi victorias percensere, & non sine admiratione plaususque Bernardi triumphos in compitis & foro commemorare. Hodie Colnagus tot induratos in sceleribus viros emollivit: hodie tot infames virorum scopulos submovit, dum tot procacissima scorta ad frugem revocavit.

§. II.

In quadam Italiæ urbe, (nomen consultò præterire placet) per verni jejuniij dies non multis concionibus viginti quinque lupas declamando perculit, & ad honestatis leges reductas saluti asseruit: omnes,

C 5 quot-

quotquot eam urbem infederant, uti fama
tunc ferebat, ad frugem revocaturus, si ad
audiendam tanti viri orationem omni gla-
dio penetrabiliorem adduci potuissent.
Neapoli quoque hominem nefandis scele-
ribus immersum è fæce malorum evoluit.

Anconæ rogatus, ut ad eas mulierculas,
quæ ex Veneris hara in pudicitiaæ asyllum
translatæ erant, verba faceret, statuit pudor-
is honestatisque præteritum ac splendorem
graphicè expingere; sub re divina tamen,
cùm sacris operaretur, compulsus est muta-
to consilio peccati fæditatem, damna, pœ-
nâsque exaggerare. Et sanè percommo-
dum accidit, ut profligati pudoris femina,
Romanæ nomen erat, concioni interesset.
Sensim enim tonantis è suggesto verbis eò
usque percussa est, ut erubescendas scele-
rum maculas à dicente ad unguem expres-
sas initiò perhorresceret: mox eidem inter-
singultus & lacrimas, veri doloris indices,
damnatam prioris vitæ turpitudinem ape-
ririt, castis que moribus emendatam dein-
ceps urbi etiam se probaret.

Postera die ad S. MARIÆ, quam à fo-
ro nominant, inter concionandum laudatâ
sacræ Confessionis admirabili energiâ, de
inexplicabili clementia DEBI multa fatus. Si
quis, inquit, præsto est, qui solidos viginti
quin-

quinque annos in summis quibúsvís crimi- *Induratos*
 nibus defossus, nunquam ad sacrum tribunal *in sceleri-*
 se stitit, intrepidus ad me veniat; faxo, ut *bus viros*
 tantorum mole scelerum deoneratus sentiat, *expugnat.*
 proniorem esse Numinis ad ignoscendum
 facilitatem, quàm conscelerati hominis im-
 perum ad peccandum. Divinatio hæc vide-
 ri potuit. Siquidem dimissa concione, cum
 pro tribunali sederet, inter ceteros, qui bene
 multi de noxis apud Patrem Bernardum se
 accusabant, duo adrepère, quorum alter vi-
 ginti quinque: alter ipsos quinquaginta
 annos non expiatâ mente sceleribus obru-
 tus, sine pœnitentis animi signo, atque à
 Confessionis consilio semper alienus, æta-
 tem contriverat.

§. III.

Et verò plùs quàm ferrei pectoris *Hanc in-*
 fuerit, quem non emolliverit vel dicentis *rem Caluna-*
 ardor, vel illustraverit fulgor, aut proftra- *habet ad*
 verit tonantis auctoritas, quam illi cælum *voluntatē,*
 nunc radijs circumpositis, nunc corpore in
 altum elevato, nunc submisso ad imperan-
 tis arbitrium fulgurum ac tonitruum farel-
 litio conciliavit admirandam ut, mox dice-
 mus.

Frater Innocentius de Juliana S. Fran-
 cisci

Quando illud radios modò circumfundit.

Ipsè sagittas ex ore iaculatur.

cisci alumnus, spectatæ virtutis ascera, vidit P. Bernardum in suggesto dicentem, & fumo, qui ex dicentis vultu densus exibat, in modum claræ nubis undique cinctum; quod cum obstupesceret, visus est sibi non jam verba, sed sagittas, quæ ex ore concionantis erumperent, & sceleratos metu percellerent, spectare.

Ejusmodi autem divini oratoris telæ experti sunt bene multi: inter quos & illi accensendi homines profligatæ vitæ, qui fortè cum infami scorto non procul Cassino monte in idem delati hospitium, à Patre paucis verbis, ceu totidem sagittis expugnati, & lasciviam dedocti sunt. Cùm enim tantùm dixisset: *O quàm pulcher est Christus JESVS!* ducti pœnitentiâ meditati sceleris, quàm primùm expiatis confessione animis, desertoque prostibulo abierunt: quorum secuta exemplum procax femina, animi noxas apud eundem deposuit, vitamque in melius commutavit.

Duo quoq; sacri Præsules accuratè observârunt, cùm in Italia Bernardus pro concione diceret, nullam ab ipsius corpore umbram projici: quin totũ illud spatium, in quod umbra incidere debuerat, clarâ luce coruscum, eumque splendorem cunctis admirabilem, ad omnem corporis motum moveri.

Ro-

universâ urbe inter summos quoque viros feminâsque tanta ullius seu auctoritas seu dicendi facundia, ut obduratam frangere, atque à concepto transfugio malè sanam dimovere posset. Quare cùm illius miserata sortem Proregis uxor, tum manifestam animorum cladem, Numinisque offensam detestata: scilicet non nescia, quantam secum una ruinam tractura esset, consulto suppliciter DEO à Moderatoribus per epistolam, quid facto opus edoctis, impetravit, ut Pater Bernardus quamprimum in illo pœnitentium asylo pro concione diceret. Neque abnuit ille; sed ut confestim eò se conferre posset, domesticum pistorem, quòd alius lociùs ad manum non esset, in subigendo formandoque pane strenuè adjuvit. Eo denique confecto mox ad monasterium provolvit, suggestum conscendit. Et principio quidem audiente, quam diximus, Proregis conjugè multâsque è primâ nobilitate illustrissimis matronis, blandè prolixéque dixit de Magdalenæ ad pedes Christi affusæ lacrimis; dein sensim acerbè invecus in eas, quæ ad volutabrum obscœnitatis redire parant, ostendit vindicem illis DEI manum imminere, eò graviùs, quò tardiùs animadverturam. *Manus tua, Domine, inquebat, sera; sed severa. Carve tibi, quæcunque illam*

lam experiri non formidas. Si moram fecerit,
expecta eam; quia veniens veniet, & non
tardabit. Quæ cum aliquoties iterâisset, deni-
que toto vultu flammâ spirans, & ad cælum
conversus, vindices ignes, tonitrua, fulmi-
nâque poposcit, quibus pestundati DEI ho-
minumque contemptores, tandem in bara-
thrum inferorum detruderentur. Mirum di-
ctum! ad has voces subita ferrugine inductæ
cælo tenebræ, nubésque spissæ conglobari,
undique fulgura emicare, volare ignes, mu-
gire tonitrua, & extemporalis tempestas ul-
tima omnia minitari cœpit. Itaque mise-
randa illa meretricula cælestes iras verita,
in medium profiliit, scelus detestata veniam
petiit, manus dedit, atque ad Patris provo-
luta pedes, omnem vitæ prioris lasciviam
confessione, suspirijs, lacrimis que ad tertiam
usque noctis horam eluit, vota nuncupavit,
& crines, scelestos juventæ laqueos ipsa
sibi incidit.

Post in monasterio spontaneis suppli-
 cijs, & mille pœnis seipsam exercens, vitam
 ad pœnitentiæ leges adeò religiosè exegit,
 ut, quæ prius cunctis offendiculo fuerat,
 nunc pro eximiæ virtutis speculo esset: id
 quod Bernardus non falsus vates dimis-
 sâ concione prædixisse visus est, quando
 lætitiâ exultans, exclamavit: gaudendum
 esse

esse omnibus, quòd tunc meretrix in Magda
lenam, inferorum torris in paradisi florem
Aphrodisiæ fax, in Stellam siderei cæli fue-
rit conversa. Ita quidem dicente Bernardo
hanc cælum prostravit: aliàs verò de supe-
riore loco dicentem Bernardum vis quædam
cælestis in sublime evexit.

§. V.

*Aliàs Bern-
ardum in
altum su-
stulit.*

Inter ceteras Italiæ urbes Ancona quo-
que Bernardi concionibus animata, post pa-
tris discessum mira de eò hospicibus peregris
adventantibus narrare consueverat. Quæ
cùm nonnemo è Divi Dominici familia vir
religiosus juxtà ac doctus audiret. Novus in-
quit, in Sicilia Patrem Colnagum, ò viri, &
vobis juratus affirmo, fuisse illum à me co-
tate
ràque concione duobus cubitis supra sugge-
stum in ecstasi elevatum, magnâ omnium admoni-
tione sensuque hisce oculis conspectum. **R**
Decebat scilicet etiam corpore in cælum ar-
tollere eum, qui semper animo habitabat in tan-
cælo: neque poterat è suggesto non flam-
mas & imbres cælestes spargere concionasplen-
tor, qui divinis aestuabat incendijs, pijs ma-
debat lacrimis, & quæ pro concione dicta quoti-
rurus erat, paupertatis, quidem studio in ab-
scissis & reijculis chartæ frustulis exarabat. **S**
solen
sed

sed ut pondus & lucem haurirent in vulne-
 ra Crucifixi schedas immergere solebat.
 nimirum succosa est oratio, quam Servato-
 ris cruor irroravit.

*Conciones
 sacris Christi
 si plagis
 immergit
 Bernardus*

CAPUT X.

*Privatis quoque cohortationibus mi-
 ras efficit animorum con-
 versiones.*

§. I.

RAram equidem Bernardus in dicendo
 vim exseruit, quando ad circumfusam
 concionē de superiore loco dixit; pari
 tamen vehementia, quoties sive in privatis
 sacrijs, sive profanis ædibus familiari ser-
 mone de divinis rebus agebat, mentes in-
 omnem partem flectere consuevit: cujus
 rei præclara etiam hodie est memoria. Cæ-
 tanæ suis allocutionibus sacratarum DEO
 Virginum Cœnobia, in quo religiosæ vitæ
 splendor plurimum fuerat obfuscatus, pri-
 stino nitore restituit, atque alibi passim
 quoties ad velatas DEO virgines verba fecit,
 mirabiles animorum conversiones facere
 solemne habuit. Sequebatur enim illico
 D ingens

*Virginum
 Cœnobia
 ad religio-
 nē instat;
 rat.*

ingens in pijs mentibus arctioris discipulæ amor, odium sui implacabile, solidiorum commutatio, tantusque divini Spiritus ardor invadebat omnes, ut quæ ante profano cultu corpus ornaverant, suis ad vitæ commodis, peculium habere, divinæ oscitanter interesse, & animæ nitorem per incuriam negligere consueverant, orationibusque ad crates confabulationibus temperate malè contriverant; post certatim ferociter indui cinctus, sacris operam dare commutationibus, attritas prensare vestes, recubantibus quas supervacaneas religiosa verbarum peritias, ad Antistitæ pedes deponere; lacrimis suspiriisque indulgere, jejunijs, vigiliisque domare carnem, nuda cubare humo, non assere, linguæ frænum iniicere, in delictis haberent, & perenni, piæque psalmodiâ Angelicam in terris vitam æmulari gauderent. Quæ res uti Cœnobiorum Antistites, cum admirationem tum in gratulationem misericordie rapiebant; ita ijs ipsis palàm enunciationibus magnam Bernardo sanctimoniam famam conciliabant.

Multas Et fuere non paucae virgines, quæ
Christo spõ- tra monasteriorum septa eò usque à parentibus
sas adducit inclusæ, donec conjugio maturescere ardentibus Bernardi sermonibus accensæ repudiatis, quos profapia obtrudebat, spõ-

sis, æterno virginum sponso in manus con-
venire maluerint, quàm mortalibus nubendo
virginem pudorem violare.

§. II.

Itaque passim in Sicilia, Romæ, Nea-
poli, Anconæ, ad Religiosa Monachorum *Ad Religio-*
Monialiumque claustra expeitus, paria vel *sas quoque*
majora factitare solitus, ubique velut oleo *Vivorum fã*
largiter affuso pietatem aluit, & ingentes *miliã in-*
divini amoris flammã excitavit. Locuple- *vitatus*
tissimos produco restes integras RR. *verba fã*
PP. ^{um} Dominicanorum, Camaldulensium, *dorum cit.*
Carthusianorum, & Carmelitarum Neapoli
familias, ad quas cum rogatus diceret, sic
animos commovit, ut nunquam non audien-
tium pectora vultusque cælesti igne rube-
rent, & oculi pijs innatarent lacrimis: ipse
verò charis omnium amplexibus excipere-
tur, sanctus, Deoque plenus consalutaretur.
Dixerat aliquando in Insula quadam, roga-
tu Matronæ Principis ad Sanctimoniales, in *Nutantes*
quibus fuere tres, quæ tirocinio necdum *in Religio-*
exacto jam strictioris vitæ angustias pertæ- *nis propo-*
sæ ad blandientis mundi illecebras, & liber- *to confir-*
tatem adspirabant, nec adduci poterant, ut *mat.*
nuncupatis ritè votis DEO se consecrarent.
Vix tamen audierant Bernardum, & statim

D 2

in

in proposito confirmatæ, ad Episcopum ubertim flentes supplicésque miserunt, qui suo nomine efflictim rogarent, dignaretur illas consueto ritu sacris DEO spontis sine mora accensere.

Quare Cœnobium summopere exhilaratum Principi grates habuit: ejusque Antistita confessæ est, majore beneficio Moniales affectas esse, quando Bernardum adduxit, quàm si facultates suas Princeps monasterio ex asse reliquisset.

§. III.

Eò usque verò auditorum animos tum Dei amore, tum suimet odio inflammavit, ut sæpe nimio mentis æstu longiùs, quàm par erat, abrepti fræno indigerent, ne sanitatem vitamque perditum irent. Certè virgo nobilis in Monasterio auditis Bernardi sermonibus tanto sese afflicti studio exarsit, ut limites prudentiæ supergressa, vires sanitatémque omnino attriverit, ideóque vel invita parentibus fuerit reddenda. Jam sextum mensem desudaverant in cassum medici, ut febrim sanguinísque fluxum è naribus sisterent. Quare mater illam Bernardo, in quem fortè in templo inciderat, commendare statuit. Is converso ad sacram Eucha-

Virgini nimio rigore sanitatem pessundanti & a Medicis deposita salutem pristinam pradiit.

Eucharistiam vultu; Vade, inquit, filia tua bene habebit: & secuta est sanitas prædicationem; ut qui morbo inscius & nolens ansam præbuit perorando: medelam quoque sciens volensque ferret orando.

§. IV.

Adhæc diversi Sodalium cœtus, quibus *Sodalitibus præ-*
 ob admirabilem in exhortando suaviter *est.*
 potentiâque præesse iussus est, amplifsi-
 mos præbuere campos Bernardo, suæ qui-
 dem explicandæ virtutis; alienæ autem sa-
 lutis cum fœnore comparandæ. Neque flo-
 ridos ingenij conceptus venditabat, ut plau-
 sum nundinaretur: sed grandia veritatis di-
 vine oracula mentibus inferebat, ut animos
 mercareretur. Ut alias raceam Sodalitates, cum
 Romæ eam, quæ Prælatorum est, regendam
 suscepisset, plurimi summæ auctoritatis Prin- *Maximo Sa-*
 cipes ad eum audiendum adventabant: quos *daliū emo-*
 inter Cinthius Aldobrandinus Clementis *lumento, in-*
 Octavi nepos, & Purpuratus, illius ductu eò *ter quos*
 profecit, ut sacris Principibus pro speculo *Clementis*
 fuerit. Cardinalis Montaltus Ecclesiæ sacre *VIII. nepos.*
 Procancellarius, ut vocant, dicere habuit, se, *Cardinalis*
 quoad vixerat, tam luculentam & multipli- *Montaltus.*
 cem Fidei nostræ veritatem non audisse,
 quantam simul unâ solùm die ex datis à P.

D 3 Bern-

Bernardo responsionibus hausisset. Nequid mirum novumque erat, divino quodam spiritu, quo illius æstuabat pectus, per os sese largiter evolvente. Unde factum, ut minime opus esset proluxa librorum volutione, sed ad repentinam quoque dictionem, res verba, sententiæ, copiosè fluerent, & velut aurum ignitum dirarent, simul & accenderent auditores.

§. V.

Invitaverat aliquando Colnagum, Mediolani hospitem, Pater Joannes Stephanus Menochius, vir scriptis & rebus in Societate gestis clarus, ad consuetam domi nostræ exhortationem Patribus Fratribusq; faciendam. Non detrectavit Bernardus sive laborem dicendi, sive cohortandi honorem, De causâ sibi delatum, etsi postero die discessurus Mediolano accingere sese ad iter necessè haberet. Dixit ergo sub vesperum, pro more, & consuetum horulæ dimidium dicendo, prætervectus ad duas ferè horas sermonem protraxit, tanta omnium voluptate, ut neque tunc saturi, tota nocte ad Patrum conclave catervatim convolârint, alij super alios, salutaria rogantes consilia, & divini ex ore illius solatia captantes, ut adeò, ne chari-

*Extempo-
rali dictione
duas ferè
horas
perorat, :
nullo auditorum
fastidio.*

charitatis officio, & tam incensis optimorum Patrum desiderijs deesset, omnem omnino noctem transmiserit in somnem.

CAPUT XI.

Pijs etiam colloquijs inescat mortales, & Deo prædam facit.

§. I.

Totus enim verò Bernardus, ut erat divinitatis Oceano immerfus, Deoque plenus, ita aliud nihil nisi de Deo, Deipara, Divis, vel animo versabat secum, vel ore ac linguâ in alios effundebar, ardore mentis vultusque maximo, nec dulcedine minori. Unde ipse dies noctesque de cælestibus loquendo nec frangebatur lassitudine, nec alij audiendo satiabantur; sed ab ejus ore pendebant, & ad lacrimas suaviter expressas missa ex imo pectore certatim suspiria cumulabant: atque eò facilius à dicente in omnem flectebantur partem, quò manifestius, quisque adverit, verbis facta consolare, & Bernardum non docere, nisi quæ ante

Nunquam non divina loquitur.

Non tamen magis sanctè loquitur, quàm vivat.

antè longo usu trivisset ; nec sanctiùs lo-
qui, quàm viveret.

Solenne autem habuit, initio privatis
blandisque allocutionibus eorum, quos ca-
ptabat, animos sibi devincire : dein caele-
stium rerum, Numinisque amore ; contra
verò sancto quodam sui odio succendere, ut
luxu deliciisque proculcatis, ac fastu abjecto
jejunijs flagrisque corpus hostiliter habe-
rent ; porro sic accensos ad altioris vitæ stu-
dium, Deique famularum, & intimam cum
summâ Majestate consuetudinem promo-
vebat. In hunc ferè modum complures
magni nominis adolescentes, Papacoda,
Alsisa, Capece, aliòsque ; inprimis verò Fran-
ciscum Caëranum, Marchionis de Sortino
fratrem, & Robertum à Ponte (qui proprio
rejectione, Bernardi nomen in Præceptoris gra-
tiam sibi delegit) dignos Magistro discipu-
los, cum litteris erudiret, ita pietate forma-
vit, ut fluxis rebus nuncio remisso se in
Societate nostra Divino obsequio mancipa-
verint, & ad excelsam perfectioris vitæ nor-
mam magnis progressionibus evecti, plus
gloriæ à virtutis luce, quàm à Natalium
splendore laudis ac famæ fuerint conse-
quuti.

*Ad amorē
Numinis,
& suimet
odium in-
flamat,
nobiles ado-
lescentes.*

§. II.

Et illum quidem, quem dixi Caëtanum *Franciscū*
 non minùs magni animi quàm sanguinis *Caëtanum*
 heroëm , in equestribus clarum certamini- *ad magnā*
 bus, cantare, saltare, digladiari doctum, & *sanctimo-*
 ad mundi leges factum, crebris ardentissi- *niam pro-*
 misque domi forisque de virtutis studio, & *vehit.*
 cælestium rerum desiderio, atque æternita-
 re tam gaudiorum, quàm suppliciorum ha-
 bitis ultro citroque colloquijs, non solùm
 ad generosum mundi contemptum, sed et-
 iam ad perennem sui despicientiam, odiùm-
 que sic inflammavit; ut sui afflicti studio
 ad eam perfectæ virtutis eminentiam
 evaserit, quæ omnium iudicio supra com-
 munem religiosæ vitæ sanctimoniam emer-
 sisse credebatur, & quia intra domesticos
 huius Ordinis parietes tota illius vivendi ra-
 tio cunctis exemplo fuit, ab Alphonso Caë-
 tano litterarum monumentis consignata, &
 post obitum typis vulgata est, ut publicam
 lucem aspiceret, & alijs quoque facem præ-
 luceret. Tantum profuit Francisco, Patrem
 Bernardum audivisse, deque animæ rebus
 consilia frequenter cum eo communicasse.

§. III.

Hunc verò, Robertum ajo, unica, quam

D 5

ad

*Robertum ad Parthenios Sodales habuerat, dictione a-
deò inescavit, ut juvenis excelsæ mentis, fu-
à Ponte So- turorum tamen ad id tempus improvidus
cietati Deo- juxtà ac incurius, non modico exarlerit ejus
que adiun- audiendi desiderio, ideòque in Patris fami-
xit.*

liaritatem sese penetraverit: à qua etsi nunquam non divinorum plenus abibat; semper tamen magis magisque famelicus identidem redire compellebatur. Alebat is equidem immortalitatis beatæ desideria, vitæque melioris procul mundi illecebris, & inani honorum fumo, fallacique divitiarum ludibrio, missas de cælo cogitationes non obscure præsentiebat; at verò illustria Domûs decora; auorum imagines, paternæ opulentiaë fulgor, spes ampla hereditatis, quæ ad ipsum, inter fratres primum, & opes & honores devolvebat, saniora Roberti consilia diu multumque morabantur. Nec nesciebat ista Bernardus; operiebatur tamen veluti peritus lanista dimicantis secum ipso discipuli victoriam, suisque eam alloquij de rerum caducarum inanitate strenuè velut aliud agens accelerabat. Tandem Robertus seipso major ultrò ad Patrem advolavit, & se in ipsius potestate futurum promisit; decretum jam sibi esse, mundi laqueis se extricare, & in religiosa familia inter DEI famulos veram quærere libertatem. Cui Bern-
ardus

ardus nullum quidem verbum reposuit; ductâ tamen in modum Crucis manu, ter bene precatus, suum illius capiti quadratum imposuit pileum; adhæc de magnitudine divinæ vocationis verba facere ingressus, totam Æt nam, quam antè Robertus sibi incumbere arbitrabatur, omnémque difficultatum molem explosit. Quare juvenis petita à Patre licentiâ è vestigio castitatis se voto obstrinxit, ac non multò post suppliciter obtenta ab universæ Provinciæ Moderatore ad id facultate, adhuc mundo implicitus, etiam obedientiæ & paupertatis vota nuncupavit: tandem anno sæculi superioris octavo & octogesimo Societati nostræ adscriptus, non jam Robertus, sed Bernardus, & Bernardi æmulus magnam doctrinæ & virtutis laudem celeberrimus nostra etiam ætate Ecclesiastes sibi comparavit, & Patri Bernardo, quoad vixit, unice charus, secreta illius persæpe didicit, aliisque ad DEI gloriam enunciavit, quandoque dolorum, quos Colnagus ob memoriam Patientis Christi acerbissimos sentiebat, testis oculatus.

§. IV.

Pares animorum vitæque conversiones etiam in sexu impari patravit Bernardus.
Femi-

*Femina
Princeps
suadente
Bernardo
Religioni
se consecrat*

Femina Princeps, Ducum de Adria matrimonio olim nobilis, post viduata conjugio pro multis erit testibus. Cum enim varijs agitata curis, de statu salutęque anxia hæeret, omnis expers consilij, Bernardum ad se invitavit, ejusque audiendi maximo se teneri desiderio confessa est, nec, nisi ejus alloquendi copia fiat, quietis spem ullam superesse. Aduit ille quidem, sed quia Pater in arula, ad quam illa flexis genibus præstolabatur adventantem, conspexit imaginem Servatoris à Pilato in carasta expositi, cum pleno mysterijs effato, *Ecce homo*, ad vivum expressam, in eo tam lugubri DEI patientis aspectu defixus tamdiu hælit Bernardus, donec à socio ad sese ut rediret, commonestus, Quid tandem, inquit, est Domina? cujus rei gratiã me accersire placuit? Tum illa, jam diu meditata consilia, mentisque angustias pandens, tandem subjunxit, ex illo se tanquam Numinis interprete scire percipere; quid divina Majestas à se postuleret. Cui Pater, oculis tantisper in cælum elevatis: DEI voluntas est, ut mundo nuncium remittas, & inter velatas DEO Virgines vitam velata transigas, agasque non multò post animam. Secreti verò sis amantissima, ut secretorum cælestium particeps esse queas. Ita ille domum abiit, Princeps molimur
reli-

religioni nomen vitæque reliquum consecravit, quasi indubium cæli oraculum ex ore Paris hausisset, eo virtutis incremento, ut multis maximisque sanctimonix signis coruscata, diem clauderet extremum.

§. V.

Eodem artificio sacras Monialium *Do-* *Monasteria*
 mos implebat : in quibus magno numero *Virginibus*
 tam sanguine, quam virtute illustres femi- *sacris etiam*
 næ, (& inter has Catharina in Benedictino *illustribus*
 Conceptionis Monasterio sanctitatis famam *replentur.*
 in vita & in morte vulgò nota) multis per-
 fusæ lacrimis persæpe non injucunda nar-
 ratione secum reperebant, quæ à Bernardo
 audierant monita : quibus corda flammis eo
 dicente aestuaverint : quibus solatijs mentes
 fuerint delibutæ : quibus modis ab inanita-
 tis amplexibus abstractæ, & Cælesti Sponso
 in manus traditæ : quos divinæ lucis radios
 ex loquentis ore vultuque hauserint : quæ
 dum gratâ memoriâ revoluerent, mirificè
 prædicare solebant Bernardi in dicendo
 energiam, quâ supra communem hominum
 sortem excellit.

§. VI.

Sed hæc parva sunt ; neque enim tanto
 molimine opus est, ad certas feminarum
 men-

mentes expugnandas. At robusta virorum pectora domare, veluti ceram fingere, quantumvis barbara cicurare, id enim verum non est nihil. Nemo autem tam ferreus fuerit etiam ex viris, quem non tandem flecteret Bernardus: nemo tam glaciatus, quem non liquefaceret sensim in lacrimas dictionis suæ flammis: ut in loco sæpius ad liquidum patebit. Tum verò vel maximè, quando de immensa DEI misericordia, de Christi meritis, de spei nostræ magnitudine amplificanda dicere ingressus erat, seipso major admirabiles in audientium animis cordatissimæ charitatis & fiduciæ sensus excitabat. Cælum aiebat esse nostrum, nobis conditum, nobis in illo paratas sedes & coronas, factæ lémque volentibus ingressum: illuc nostrum amores ac desideria vocari & trahi animo nisi repugnent. Neque aliter, quàm nauticarij passim obvios quosque ad suas invitant naviculas, Neapolim transportando ita DEVM, velut Archithalassum, nos ad Cælestis Solymæ beatum littus securè trahendos vocitare, & tantùm non complere.

*Bernardus
in amplificanda
DEI misericordia
mirè disertus.*

§. VII.

In his rerum divinarum sermonibus quantum lucis ex anima per vultum emicuerit

cuerit, facilis est conjectura, quando etiam *Bernardi*
 manus, inter loquendum decoro gestu ele- *divina lo-*
 vata, & ad rei modum huc illuc versata, *quæis dex-*
 quandoque insolito fulgore visa est splen- *tera splen-*
 descere. Evénit enim, ut in cubicu- *det.*
 lo Patris plures è prima nobilitate viri de
 divinis sermocinantem audirent attentione
 & voluptate mirabili: eam tamen multò
 magis accendit insolitus, nescio quis, splen-
 dor in dextera loquentis manu, quem vide-
 bant attoniti, atque alij alijs quâ nutibus,
 quâ oculis commonstrabant, rati initio be-
 ne magni carbunculi, vel adamantis esse
 fulgorem; post verò rebus omnibus dili-
 genter exploratis, cum nihil nisi nudam
 manum deprehendissent, in eam juere sen-
 tentiam, Deo placuisse, Bernardi ver-
 ba cælesti gemmâ si-
 gnare.

CAPUT XII.

Longè latèque virtutem suam explicat, in animorum corporumque salutem non sine plausu, & eventibus admiratione dignis.

§. I.

REbus in hunc modum præclarè gestis dum mirificè in dies Bernardi apud summos infimosque fama crescit, ipse sanctè religioseque censuit, sibi quoque totis viribus augendum esse perfectæ virtutis studium; satis nimirum gnarus, non tam referre, quid quantumque facias, quàm ut bene: inanem esse gloriam, quam absoluta virtus non impleverit. Itaque virtutem omnem, ut libro 2. docebimus, animo quidem complexus, sibi propriam fecit; maxime verò totus in id incubuit, ut quò magis in pretio erat, eò se despiceret magis: omnibus esset omnia; sibi nihil: alios lucrifaceret, se non negligeret: summam vitæ innocentiam cum alienæ salutis cura connecteret: dum promiscuè inter bonos malosque

Dum alienæ salutis studet, summum ipso virtutis culmen cõscendit.

verfa-

versari necesse erat, DEO intimâ mentis conjunctione nunquam non adhæreret : arderet ipse prior, si pietatis studio alios accendere veller : denique DEI filium æmulatus veluti sacra charitatis victima suæ etiam sanitatis, virium, vitæque impendio mortales cælo vindicaret. Quæ res adeò divino Numini jucunda fuit, ut quantum hinc Bernardus virtutem exacuit; tantum illinc DEUS gloriæ lucisque adjecerit : quò amplius ille animis curandis sese totum consecravit; eò magis cælum in corporum quoque curationem supra naturæ usum arcana vi & ope, velut ad arbitrium Bernardi, præstò fuerit. Unde factum, ut passim ad ipsum convolarent, quotquot vel adversa valetudo, vel casus afflixit, nihil hæsitantes, se cum animorum emolumento, corporum simul salutem facillè inventuros.

Explorata, publicisque tabulis testata res est, Bernardum in Italia Siciliaque plurquam centum claudis, cæcis, & vario morborum genere oppressis, non absque insigni fama & admiratione gressum, oculos, perfectamque sanitatem impertivisse : tamen si de ijs, quæ Romæ, Genuæ, Mediolani, Neapoli patravit, ad nostram notitiam vix quicquam pervenerit. Multitudo certè & frequentia ejusmodi prodigiorum fecit, ut Bern-

E ardo

Non tantum animis medetur, sed & corporibus.

ardo in consuetudinem abiret, ea patrare: & mirum esset, mira non facere, si vel nominaret sanctum Antonium Patavinum, vel manum ipse admoveret, precésque funderet. Hoc in loco ex multis pauca afferemus: alii suis daturi locis.

§. II.

Anconæ inter sacras DEO Virgines sub divi Dominici tutela constitutas degebat. cui manus erat jam multis annis arida & contracta. Hæc Bernardum, cum ex majorum imperio ad illas verba faceret, enixè precabatur, ut ægram manum impresso Crucis signo notaret; quia verò obnitentis Patris modestiâ suâ spe frustrata erat, malè affectam manum, ut potuit, per crates paulò laxiores porrexit, quò non observata Concionatoris ipsa manum prehenderet. Cecidit ex voto consilium: tetigit, quam prensabat, Bernardi non advertentis manum, suamque ex integro sanam retraxit. Ita qui nesciri voluit, nescius sanavit.

*Paralysin
multorum
annorum
momento
pellit.*

Ad feminam fortè inviserat Pater, multis jam annis paralyti prostratam. Huic cum tandem morbo levare percuperet, ideò que ipsius preces exposceret, Non sum ego, inquit, medicinæ peritus; bene tamen spe-

ra:

ra: surge. simul, ut majore confidentia surge-
ret, prehensam manu erexit. Mirum dictu!
è vestigio vita vigorque emortuis dudum
membris redijt; ipsa tam annoso extricata
morbo parùm habuit surrexisse; etiam inam-
bulavit, & eodem adhuc die ad telam texen-
dam non impares labori vires convertit.

§. III.

Hoc quidem manus Bernardi potuit, *Particula*
plus etiam panniculus ex ejusdem pallio re- *ex Bernar-*
cisus, & inscio quidem Patre, patravit. Cùm *di veste re-*
enim ex more ægrotis pervestigandis cir- *cisa muta*
cumiret, & ad Vincentiam Chianam venis- *loquelam*
set Pater, frustulum ex ejusdem pallio clàm *reddit.*
abscissum nescio quis, ægrotantis ori, post
Patris discessum inseruit. Ecce tibi! dum id
Vincentia, & muta, & paralytica masticare
pergit, loquelam & plenam paralyti depul-
sa sanitatem recuperat: nimirum decuit, ut
Bernardi laudes etiam muta loqueretur.

Franciscum Nicolosum Catanensem *Sanguinis*
longo gravique renum dolori exemit, ac *fluxu orar-*
triennem sanguinis fluxum eidem stitit, *do sistit.*
non alio medicamine, quàm precibus in-
ectasi per quartam horæ partem pro ipso fa-
ctis: quem scilicet non potuerunt pharma-
ca cruorem sistere, precantis ardor siccavit.

E 2

Mas

*Fatalem à
pectore tu-
morem ar-
cet.*

Matrona nobilis, Nuncia Bonanno
men erat, hereditario quodam tumore in
mamilla torquebatur, quem non nescieb
Matri, & alijs fuisse fatalem, nec sine man
festo vitæ periculo aperiendum. Orabat
fortè in Panormitanæ Professorum Dom
templo Bernardus: ad hunc ergo propi
accedit mulier, animi corporisque expo
ægritudinem, auxilium orat, obsecrat. In
flexis humi genibus oculis manibusque
cælum erèctis, principiò quidem inter ora
dum rubore suffundi, tum exardescere &
ectasin abripi, demum ter altiore semper
ce ingeminare. Exi maledicte, exi, tande
serenato vultu ad matronam convertit
sanam esse pronunciat, domumque rever
juber: ne cui tamen, dum ipse in vivis esse
rem gestam panderet, severè prohibet.
valuère preces. Reversa domum cum pect
inspiceret, ne vestigium quidem tumoris
liquum deprehendit.

§. IV.

*Scabiosum
caput oscu-
lo sanat.*

Et hi quidem Bernardi precibus con
fospiratores experti sunt: alij etiam senti
re vatem minimè fallacem. Inter quo
& Maurus de Paterno, dignus est comm
morari, quem cum Benedictinæ familiæ
hu

huc tiro esset, sœva invasit scabies, quæ uti pilos capitis defluere fecit, ita propter enormem capitis deformitatem cum non obscuro contagionis periculo conjunctam, Religioni inhabilem reddebat. Jam medici frustra exhaustis pharmacorum & artis viribus malum incurabile pronunciaverant : jam Abbas de eo proximè dimittendo consilium ceperat : cùm illuc delatus est Bernardus. Ad hunc ergò à Tironum Magistro veluti virum sanctimonix famâ clarum adducitur Maurus : adduntur preces, ut impetret sanitatem corporis, à qua salus penderet animi. Mater in primis de filij incolumitate sollicita Bernardo supplicat, ne patiatur Religionem excidere eum, qui DEO se consecrare tantopere gestiat. Iraque commiseratione tactus jussit matrem bono esse animo, filium & sanitate potiturum, & in Religione Abbatis munere cum laude perfuncturum esse prædixit : deinde imperavit in genua provoluto Tironi, ut ad Divi Antonij Patavini honorem Dominicam semel orationem cum Angelica salutatione recitaret ; ipse verò precibus aliquantisper fufis adolescentem complexus, tandem scabioso capiti faciem admovit, idque exosculatus depulsâ scabie sanitati sic restituit, ut bidui spatio ex integro convalesceret. In hunc ergò modum

*De Tirone
vaticina-
tur futurũ
Abbatem.*

reddita salute, venientibus annis sua quoque
varicinio stetit fides, quando Maurus Car-
næ Abbas tanti beneficij memor & uerius
que gratiæ amplissimus testis, hodiè que
tam degit, à virtute & prudentia magnopere
commendatam.

§. V.

Virgo sanctimonialis diro carcinoma
jam vigesimum propè annum exedebatur
pectore, adhibitis in cassum, quæ ars & na-
tura suggererat, medicamentis. Hæc in
eam denique spem venit, si à sacrâ Bernar-
di manu tangeretur, dubio procul inuictum
alijs malum tam potenti dexteræ cessurum.
Interea tali desiderio æstuantem nox
somnia occupavit, in quo opinabatur à Pe-

trite marcidam tangi mamillam, simulque
ex integro sanari. Agebat tunc in Collegio
Bernardus, & tamen opem tulit licet absen-
ti. Ut enim dies illuxit, virgo simul somnia
& lævâ cancri lanienâ se exemptam stupens
animadvertit.

*Claudio
gressu im-
pertit, na-
no staturâ
auget, &
periculum
vita prædi-
cit.*

Puerum septennio toto claudum, & cal-
caneo turpiter distorto, curvisque tibijs ægri-
tudinè incedentem miseratus Bernardus, & invoca-
to S. Antonij nomine suis met tibijs claudum
pedes complexus, rectè facillè que gradi ju-

fit. Ille dimissus à Patre mox è loripede, rectus maxima omnium admiratione libero pede terram calcavit, concinnè promptèque incessit. Non tamen intra hos fines Bernardi charitas se continuit; sed ut unum puerum simul triplici beneficio bearet, eo contractu fecit, ut qui plurimorum annorum nanus nihil omnino creverat, deinceps quotidianis incrementis justam obtinuerit staturam. Tandem præmonuit, Vincentio (ita puero nomen erat) grave periculum imminere, quod biennio post incautum comprehendit, non extinxit; quando de summo majoris tempestatis tholo decidit, à casu tamen incolumis surrexit: ejus fortè meritis, qui ut periculum diu antè perspexit; ita in tempore, ut quartum beneficus esset, avertit.

§. VI.

Antonius Requesenius, Comes Busce-^{Zetbalè} mi, lethali pressus morbo, & à medicis de-^{morbo libe-} positus jacebat Marsalæ, quæ est Siciliae^{rat.} civitas, nec plus quàm triduum vitæ habiturus communi peritorum sententiâ credebatur. Itaque humanâ destitutus ope, divinam implorat, & Bernardum accersit. Ille curricula advolans bonum attulit nuncium, Divi Antonij Patavini meritis ægrotum hoc

E 4

mor-

morbo fatis non concessurum. Interea ta-
men in dies horásque ingravescente mal-
volentia, in dubium vocabatur prædictio,
jámpque vicesimus fluebat ab ægroratione
cæptâ dies, quo propter frequentia animi
deliquia Comes jam in mortis esse faucibus
sibi videbatur, cum denuò ad eum invisit.
Pater, atque omnes domesticos de exigua in
DEVM fiducia castigatos in spem erexit me-
liorem: & languido asseveranter pollicetur
brevis fore, ut DEI gloriam manifesto de-
prehendat argumento, pias quasdam prece-
tiunculas consueto animi ardore super æ-
grotantem pronunciavit; nec incassum fu-
las fuisse preces, eventus docuit: quando
repentino sudore madidus æger noxiis
humorem, & cum eo vim morbi omnem
effudit, meliusculè habere incepit, & paucis
pòst diebus sanus valensque lecto valedixit.

§. VII.

*Cæcæ puel-
læ sacrifi-
cando illu-
minat. Et
omnibus
membris ca-
pæ sanat.*

Panormi Vidua de paupertina plebe
cui duæ erant filiæ, utraque non tantum
membris capta; sed & oculis orbara, Bern-
ardum jam sacris vestibus, ut litaret, indu-
tum vocari iussit. Ille seu de cælo monitus
seu ardore charitatis impulsus, sacrificantis
habitum properè deponit, viduæ querelas
audit,

audit, & miseratus infelicem, se pro afflictâ sobole ad aram in sacrificio Divinæ Majestati supplicaturum sponder.

Aderat sacrificanti Mater, quæ ubi redivinâ peractâ domum redijt, utramque filiam gemino liberatam infortunio attonita vidit, cùmque vix fuisset fidem haberet oculis, sciscitata est modum causamque tam repertinæ felicitatis. Cùm filia: Mater, inveniunt, non ita pridem, cùm in templo abesses, vox ad nostras allapsa est aures. Eja, surgite, aperite oculos, ambulate; & illico lux affusa est oculis, membris vigor, & animo confidentia. Itaque exploraturæ vires consurreximus; videmus, ambulamus. Advertit Mater, non ingrata benefactori, vocem eo ipso tempore auditam, quo Bernardus sacratam in sublime hostiam extulerat, ideoque accurrit, & ut sospitatori grates referret, uberes lætitiæ lacrimas persolvit, totaque urbe famam tam novæ rei propalavit: si tamen res nova Bernardo fuit, quæ ipsi erat tantum non quotidiana.

§. VIII.

*Nobili adolescentulo
improvisam
mortem
præannunciante*

Ut verò multis sospitatem corporis ita nonnunquam alijs mortem clademque vaticinatus est, ut animis mederetur. Panor-

E 5 mi

mi fortè classẽm grammaticæ ingressus honoris causâ Bernardus, mox in laudem castitatis extemporaneus poëta benè multos eosque non inelegantes versus facili veni profudit, ut teneras puerorum mentes ad illius virtutis amorem studiũmque accenderet. At repentè in DEVM abreptus, defixis in pavulum Grammaticæ tironem (Franciscus Justinianus is erat, fortunæ nobilissimæ puer) oculis, submissa quidem voce, ita tamen ut à vicinis intelligi posset, inter singultus dixit. *Ah oculi, oculi!* Ita attonitis qui adstabant, subticuit: mox tamen toto vultu ad commiserationem composito iterum. *Ah oculi!* inquit. *Ah oculi modò plurimum virvaces!* *Claude illos, mi fili. Quando maximè te credes felicem, tunc enim verò tibi eos, mi puer, atra mors claudet in meridie, quãdo scilicet minimũm expectabis; sed à Sirenibus fasciatus floridam sperabis vernãtis vitæ adolescentiam. Eãdem falce, quã maturas Parnassica secat spicas, hunc quoque florem truncabit.* *Non parces, inquam, non parces tuæ iuventuti.* Hæc effatus non sine mœrore abiit. Elapsis ex ea prædictione non multis annis, cum jam puer adolevisset, & genitori favientis morbi violentiã ad extrema vitæ redacto jam exequias pararet, heresque paternæ futurus opulentæ longam sibi vanus au-

gur
ratò
repu
rat,
verè
men
ma
cepu
xit

octo
palæ
ex f
mè
eulu
stell
tant
liæ
rina
væ
runt
impr
cto f
coqu
sicut
est, j
stell

gur polliceretur senectam; ecce tibi insperato conualescit parens, ardenti febre correptus filius, & eadem, quam Patri paraverat, pompâ funebri tumulatur. Rei novitas veterem Bernardi vaticinationem conscijs in mentem revocavit, & didita per urbem fama eximiam de ejusdem sanctimoniâ conceptram jam diu opinionem vehementer auxit.

§. IX.

Eadem in urbe cùm anno illius sæculi *Castelli* octogesimo octavo pro concione diceret, *maritimi* palam omnibus irati Numinis vindictam *everfionem* ex fuggesto denunciavit: nimirum proxime ruituram magno imperu in propugnaculum *pro concione vaticinationem* maritimum, urbi vicinum, quod castellum ad mare, vulgò Castellà mare dictant, eâ tempestate, carcerem omnium Siciliae reorum, simulque vitiorum omnium sentinam. *Væ tibi!* exclamabat, *Castellà mare, væ tibi!* scelera inter tuos muros excreverunt in immensum: obscenæ voluptates, & impietas detestanda, quibuscum tu veluti pacto fœdere in portu navigas, horrendas in te coquunt tempestates. *Væ tibi Castellà mare!* sicut Ethnicorum opinione libido aquis nata est, sic tua flammis extinguetur. *Væ tibi Castellà mare!* Rapinæ tuæ sunt manifestæ; sanguinem

guinem pauperum pessima sanguisuga hauris,
 quem nisi supra cineres pœnitentiæ evomas, in
 cineribus sepeliere. Hæc itaque, & id genus
 alia cùm detonuisset, non ignarus eos, qui
 ibi commorabantur, in sceleribus obduruif-
 se: *Deus, inquit, juste iudex! quid moras ne-
 ctis? cur non flammâs depluis? tot scelerum
 vapores jam in altum euecti sunt, quid aliud
 restat, nisi tempestas, grando, fulmina? flam-
 mas mitte.* Ardebat interea toto vultu jam
 non Concionator, sed fecialis de cælo mis-
 sus, qui ultima omnia scelestis intonaret.
 Itaque concione solutâ merus imminenti
 mali cordatum quemque incessit, quod ne-
 mo nesciret, vanas non esse Bernardi prædi-
 ctiones. Paucis post diebus, tormentarius
 pulvis, incertum quo casu, accensus Castell-
 tum ipsum magnâ ex parte funditus eue-
 sum in auras explosit, saxa immania longè
 lateque dispersit, incolas ferè omnes aut
 flammis suffocavit, aut in frustra discerpfit
 vel denique violenter in altum euectos in
 profundum mare excussit, tanto quidem im-
 peru, ut quasi impatientius quassata tellus
 solum omne tremefaceret, soloque nixis ca-
 dibus ac Civitati ruinam minitari
 videretur.

§. X.

Sed ut hasce infaustas prædictiones mis-
 fas faciamus, placet lætiora his asserere, seu *Morientis*
 vaticinia, seu miserorum solatia. Petro An- *vitam im-*
 tonio Castello, nostri Ordinis Sacerdoti, *petrat.*
 Messanæ tunc Meraphysicæ studioso, sex
 non amplius horas vitæ superesse pro-
 nunciaverant Medici. At ijs necdum elapsis,
 quia Bernardus pro illius incolumitate, uti
 rogatus erat, sine arbitris preces fudit, depul-
 sa est febris, & integra paullò post valeru-
 do redijt. Id antè Pater divinitus edoctus, ad
 ægri cubiculum se contulit, eoque morbo
 non moriturum edixit.

Mineum urbs est Siciliae, in hac ipsos *Lethargum*
 quadraginta dies lethargo sopitus decubuit *suo stro-*
 Franciscus Sidorus à medicorum turba pro *philo di-*
 deposito habitus. At parens peritissimos *scussit.*
 consulturus Archiatros, ubi Catanam venit,
 in amicum virum nobilem incidit, à quo jus-
 sus est posthabitis medicorum consilijs à Pa-
 tre Colnago sospitatem filio expetere. Abe-
 rat eà tempestate Catanâ Bernardus, ideoque
 epistolio raptim exarato de periculo ægri fit
 certior: rogatur, celerem ut ferat opem.
 Itaque & ipse pauculas in charta preces, sibi-
 que familiares conscribit, monerque mœ-
 stum Patrem, cum scheda in patriam redeat,
 neque

neque dubiter, filium meritis SS. orum Antō-
nij de Patavio, & Francisci de Paula sanita-
tem recuperaturum. At his non contentum
Parens, antè Cātanā excedere noluit, quā-
lipiani vicem aliquid rerum Bernardi secum
aufferet. Tanta erat jam passim apud omni-
ordinis homines ejus veneratio. Tandem
ergò cū strophium impetrasset, lætus
discessit, illudque morituro applicuit. Cū
ecce tibi! apertis oculis lethargum discuit
æger, cibum poscit, vescitur, recuperat vires,
luce posterā omni profligata in valetudine
salvus è lectulo confurgit. Indè factum, ut
tota vrbs rei novitate attonita, in sententiā
de P. Colnagi eximia virtute jam dudum
conceptā, oppidò confirmaretur.

*Cruce si-
gnari jubet
absentem
& morbum
fugas,*

Alium quoque absens absentem confa-
navit. Cū enim amicus apud Bernardum
pro amico domi inter febriles æstus anhe-
lante opem quæreret, is expresso super ami-
ci pectus Crucis signo, idem super ægroti
ut faceret, hortatus est. Nec id sine prodi-
gio. Signavit is, quem diximus, amicus ami-
cum, & confestim depulsâ febre surrexit æ-
ger incolumis. Ita nimirum Pater, ne res
ipse admirandas patrâsse diceretur, alios pa-
trare docuit.

Non potuit tamen effugere, quin ut pro- *Masculano*
 desset, miranda faceret. Accersitus fortè, ut *gravida*
 in Domo Principis feminae parturientis sa- *prolem præ-*
 cris operaretur, cum sesquihoram sacrifican- *dicit.*
 do insumpsisset, prædixit masculam fore
 prolem. Eam deinde lustrico fonte abluit,
 ac non multò post graviter ægrotantis pue-
 ri faciem pileo suo totam contegens: *Sanet*
te, inquit, *S. Antonius*, & mox egestis hu-
 moribus infantem integrè sanatum reliquit.

D. Fabricio Ribbibæ Româ nunciatum *Catana o-*
 erat, amitam gravi morbo oppressam de- *rans, Romæ*
 cumbere. Eam cum P. Bernardo commen- *ægrotantē*
 dasset, hic in conclave remotis arbitris ora- *consanatō*
 turus secessit; at mox in ecstasi raptus, &
 per horæ spatium pro eadem Deo supplex
 factus, pro mortuo jacuit, ita ut medici hu-
 jus rei ignari propè conclamaverint. Ubi
 ad se redijt, non vana spe Fabricij animum
 implevit, securum gratiæ esse iussit, & sani-
 tatem divinitus ægrotæ concessam liberè
 edixit. Nonnullis inde lapsis diebus Româ
 perlatae sunt litteræ, quibus nunciabatur eâ
 ipsâ die & horâ, quâ Bernardus Orator inter-
 cesserat, consanguineam incolumitati fuis-
 se restitutam.

Creditus est autem hanc ægrotanti gra-
 tiam

tiam per S. Antonium Patavinum impetrā
se, quia eo die auditus est dicere. *Sanctus
meus Antonius hodie in meam gratiam Roma*

*Prolem di-
vinitus
promittit.*

ivit, & redijt, ut bono me nuncio exhilarare
Drepani prædixerat Illustri D. Francisco
Grimaldi Baronissæ de Mangiadaini par
turam quidem masculum, Bernardi nomi
ne appellandum, minimè tamen longæ
vum: alterum verò, quem enixura esset, si
miliæ bonorùmque fore heredem. Peperit
illa utrumque, & quia vulgò nota erat præ
dictio, uterque vulgò vocatus est prodigio
sus Bernardi filius, ut Patrem Bernardum ne
mo nesciret prodigio similem fuisse.

Usu fortè venit, ut Siculum mare trañ
cienti opportunitas se offerret ad nautas
vectorum turbam pro concione dicendā
Itaque magna animi contentione, & pa
salutis alienæ studio exorsus est dicere: se
brevis quadratum pileolum, nescio quo pa
cto, excussum, atque ex capite in pelagi
prolapsum amisit. Monitus eam ob rem
vectoribus, animo tranquillo subjunxit, red
turum ad suum locum, cæptumque ferme
nem pertexuit: quo ad finem deducto, pile
lus undis innatans navem insecutus est
quòdque omnibus admirationi fuit omni
parte siccus, ut manibus prehendi posse
sua sponte accessit,

Carac

Catanæ ad litrus maris inambulabat Bernardus, cùm enixè rogatus à piscatoribus, ut suis apud DEVM precibus felicem impetraret sandularum piscationem. *Et ego, inquit, quis sum? filij. vultis ergo, ut orem Dominum?* pòst elevatis in cælum oculis, ductâque in crucis formam super mare & retia dexterâ, prædixit, proxima nocte voti compotes futuros. Et verò cessit è sententia piscatio, captâ sandularum magnâ copiâ, quæ tamen pluribus antè piscationibus spem laborémque deluserant. Unde factum, ut è piscatorum tribu aliquis eo Bernardum apud DEVM esse gratiæ loco crederet, ut nihil non posset: quare piscatum fortè progressus, in nomine Bernardi retia consuevit jacere, & luculentis testibus maximum se lucrum semper fecisse, gratus agnoscit, & affirmat.

§. XII.

Vehebatur aliquando navi in amico-
rum comitatu Bernardus per mare Siculum,
cùm labores, sudorem, lassitudinémque re-
migung miseratus, aliquantum vini, quod
vix in unius alteriúsve haustum, nedum duo-
bus ex integro recreandis sufficeret, ab ami-
co supplex periit, atque exscensione factâ,
clam ceteris, vixit inter complures nau-
cas

*Emendica-
to permodi-
co vino mi-
rabiliter
plures ad
satietaem
reficit.*

F

CAS

eas distribuit, ut omnes largiter haurirent
 quod cum secundò fecisset, atque universi
 satietatem bibissent, gens nautica prodigi-
 um advertit, & miraculum! miraculum! *lustrum*
 clamare cœpit. Ad quas voces exciti com- *clarum*
 res Patris, quid rerum gessisset sciscitanti, illi *celebrum*
 in alium sermonem digresso, nihil extorsit *runt,*
 runt. Res tamen tot celebrata hominum *tam p*
 sermonibus ad Episcopi aures delata est *marer*
 Hic Patrem adortus, & per omnia amicitia *gnâ f*
 jura obtestatus, rem uti gesta erat, sibi ex *Berna*
 poni voluit. Cui ille, DEVS prolixè libera *credel*
 lis est in eos, qui erga pauperes sunt benef *currit*
 ci. Nescio sanè, quò vinum creverit: id scio *comp*
 me, cum illud siticulosis hominibus propi *ponis*
 narem, DEO, ut abundè suppeditaret omni *& jam*
 bus, supplicâsse. Hæc ubi prolocutus fue *profec*
 rat, veluti magni sceleris reus, quòd arcano *sanctè*
 DEI favores temerè enunciâsse, in pœnâ *neum*
 labra dentibus admordens ad sanguinem *& cor*
 usque castigavit; insuper tam largo lacrimæ *&*
 marum imbre culpam diluere est aggressus *morue*
 ut ipse Præsul sibi indignatus fuerit, hujus *enim?*
 se tormenti causam præbuisse. Hoc verò *impetr*
 prodigium per sæpe patravit aliàs. Unde *vivan*
 factum, ut vinum ejuscemodi curandis infra *ped*
 mis religiosè asservatum, vulgò diceretur *ter rub*
 prodigiosum P. Bernardi vinum. *ctus, I*
se leni

§. XIII.

Tantis ergo incrementis cum in dies illustrius sese panderet, hinc vitæ virtutisque claritas, illinc rerum gestarum nominisque celebritas latius se explicaret, non defuerunt, qui eum crederent etiam mortuis vitam posse impertiri. Neapoli certè lugebat mater infantem in fascijs extinctum, magnâ simul ferebatur fiducia, eum precibus Bernardi, tota urbe jam sanctitatis famâ, ut credebat, notissimi, ad vitam rediturum. Accurrit ergò ad Collegium, demortuum in complexu filium portans, eo quidem temporis articulo, quo Pater in procinctu erat, & jam ad domûs januam equo insidens profectiõnem aggrediebatur. *Et, ô Pater sancte!* inquit, *Pater admirande, ecce filiolum meum non ita pridem defunctum!* ocellus erat & corculum matris: *redde illum mihi vivum, lacine & matrem mori cogas: non ego hinc me revocabo, nisi filiolo in vitam revocato. Quid mihi jusest? tot matribus infæcundis prolem à Deo verè impetrâsti, & mihi orbatæ prolem restituere unde vitam non possis?* Et cum dicto puellum infra pedes equi deposuit. Hic enim vero Pater ter rubore perfusus, partim miseratione tactus, Deo preces fudit, atque ubi auditum se sensit, admotis equo calcaribus illinc se

*Infantem
mortuû vi-
ta restituit
Neapoli.*

proripuit. Mater anceps consilij, dum filium, ut opinabatur, mortuum à terra subleuat, viuum sanúmque deprehendit, & lacrimas gaudij testes sospitatori licèt absente læta persolvit. Quæ res, cum in multorum oculis gesta sit, tot habet testes, quot spectatores.

Alium Panormi.

Panormi etiam non absimile quid enuisse memorant, quando ad Probationis Datum iturus, in ipso limine infantem in matris brachia extinctum, vitæ non rogat restituit. Certè parens ad Bernardi pedes affusa, inter lacrimas magno clamore sublato, dixit; P. Bernarde Tu in vitam revocasti mihi hunc, quem cernis, filium. Cuiusque ille ad has voces in ruborem datus, Dilectas agendas esse grates, non sibi quidquam tribuendum, respondisset; subiecit illa: Responde mihi quidem; at scias, hunc parvulum in sinu meo animam egisse, & loqui per ætatem non potuisse: ut primùm verò tu pedem extra limen protulisti, ille apertis oculis, sicut è somno expergefactus, hæc mihi verba disertè protulit. *Pater me sanavit.* Quis infanti præter naturæ consuetudinem querenti non credat? nec magnitudo reverentiam exhaurit, quando non minus admirabilitatis habet, quod Caranæ pariter, hanc

§. XIV.

Transierat illic domestico comitatus so- *Catana a-*
 cio Ecclesiam Divi Francisci Afsisiatis, ut *dolescenti*
 scilicet ad S. Antonij Patavini aram se con- *tumulando*
 ferret, dulcem amicum & tutelarem sanctum *loquitur, ut*
 deveneraturus. Stabat fortè in aliquo Fran- *vivo, eri-*
 ciscani templi Sacello inhumatum demor- *git, deponit*
 tui juvenis cadaver, paullò post terræ man- *ut vivum.*
 dandum. Hic Bernardus ex coronâ multo-
 rum nobilium virorum digressus, ad sepul-
 chrale feretrum accessit, juvenem viginti
 & unius annorum obesum, procerum, &
 corporis mole gravem, quem vix plures
 commodè elevarent, ipse unâ manu prehen-
 sum perfacilè in pedes erexit, atque in o-
 mnium oculis diu multùmque secretis cum
 eo sermonibus habitis, denique eâdem faci-
 litate, quâ erexerat, rursus unicâ manu pre-
 hensum in sandapila reposuit. Quæ res
 cunctis visa est portentosa, neque aliter à
 circumstantibus accepta, vel à Catanensibus
 credita, quàm facinus humanis majus viri-
 bus, & prodigium, quo nempe optimus Pa-
 ter adolescentem, qui fortè non satis expia-
 tus ex hâc vitâ migraverat, vitæ restitutum,
 & salutaribus pœnitentiæ remedijs procura-
 tum, cœlesti gloriæ vindicaverit. Nos tamen
 hæc & id genus alia, sanctiori foro excutien-

da relinquimus. Illud apud majores nostro pro indubitato habebatur, centum retrò annis Thaumaturgum illi similem non fuisse.

CAPUT XIII.

Experimenti causâ diu multumque exagitatus, se divino agi spiritu periculisque non tam facit, modestiâ minimè fucata.

§. I.

*Bernardi
virtus ex-
ploratur,
ad Lydium
patientie
& demissio-
nis lapidem*

Videbatur hucusq; Bernardi virtus, ut pote consueros egressa limites, non minorem sui excitasse admirationem quàm blandientis ubique famæ periculum, ideòque viris etiam cordatis, si non suspectè certè lubrica, & penitiùs rimanda credebatur. Neque enim fieri potest, ut qui in omnium oculis versatur, in multorum denique non incurrat, & unus omnium sententiâ fiat obnoxius. Perstringebat oculos ceteris eximiæ doctrinæ, tum illustris & indefessæ charitatis fulgor: radiabat mira in afflictis commiseratio, in pœnitentes lenitas: emicabat in dicendo vis, in operando nervus: in consilijs prudentia, in laboribus hilaritas: in

pre-

precibus ardor, in sacrificio raptus: perpetuus cum DEO nexus, arcta cum Cælitibus familiaritas, & arcanum cum natura obsequente fœdus: grandia quidem alijs; sed Bernardo perexigua: cui scilicet non sat fuit, multa ac magna facere, nisi & pateretur non parva; ita nimirum noverat, amorem fidemque DEO liquidius probari: qui consuevit in utraque palæstra suos exercere: ut non minùs patiendo, quàm agendo fortia, generosa virtus inclarescat. Ut ergo pijs hinc desiderijs obsecundaret DEVS, non passus est inter prosperos cælestis gratiæ afflatus adversos unquam deesse ventos, quibus Bernardi patientia probè exercita firmiores ageret radices, & explorata virtus claritùs innotesceret.

Omitto hinc loci, quas adversa valetudo, quas concionandi docendique labor, quasque sinistri casus tot annorum fluxu corpori tolerantia exercendæ occasionès copiosè subministraverint, commodiùs libro 2. referendas: id in præsens strictim attingo, quod in animum sævit, & crudelitùs excelsas mentes ferire solet, quando scilicet calumnijs injurijsque nullo suo merito proscinduntur; vel malè audiunt apud eos, quos innocentia patronos esse oporteret.

§. II.

*Sugillatur
illius do-
ctrina.*

Grave igitur vulnus Bernardo fuerit quando periculofam in vulgus doctrinam fpargere infimulatus est. Monuerat forte pro concione, ex Philofophiæ legibus non probè dici, *S. Petrus est in cælo : S. Paulus delicijs Paradifi fruitur* quod & hic & ille magnâ fui parte nondum cælestis gloriæ fit compos, corpore necdum in cælos translato : De Deiparâ verò id rectè pronuncians eum Ecclesia Catholica indubitatè teneat, eam corpore & animo gloriofam in cælis triumphare. Offendit hoc effatum, etfi doctis neque novum, neque dubium, imperite plebis aures ; hinc indignatio, querimonia & fama dubia, quæ etiam alios, non ex integro de verbis Concionatoris edoctos in suspicionem eò usque traxit, ut illum falsæ doctrinæ & erroris in fide reum agerent. Doluit enimverò hæc calumnia Colnago multumque fudoris exprefsit, ut eam dilueret, ac denique ex hominum mentibus aboleret. at infractum viri animum nihil admodum turbavit ; sed contrà potiùs excitavit, ut copiofis doctrinæ, quâ pollebat, radijs ignorantix nubem fugaret ; id quod brevifavente Numine feliciterque magno bono publico est affecutus.

§. III.

§. III.

Hæc patientiæ seges Bernardum foris, domi alia gravior ac diuturnior exercuit; quamdiu enim ab hominum commercio seceret, velut in secessu latuit, vir omnibus numeris absolutus, & omnium amore dignissimus communi suffragio est habitus: ut primùm verò virtus Bernardi velut ex umbra in arenam prodijt, & ad pulcherrima quæque, sed inusitata facinora, se extendit; non hastatæ quidem, sed infestæ acies contra steterunt, præsertim in Sicilia, & Neapoli, quin & in urbe orbis Domina, justo majorum Zelo, sinistris æqualium judicijs, insolitâ omnium admiratione in Bernardum excitatæ.

Consueverat is inter orandum persæpe à sensibus alienari, neque rarò ad spectanti-
Carpitur à domesticis nonnullis.
 bus etiam externis in altâ contemplatione cælestium defixus hæere: quibus rebus fiebat, ut vulgò sanctus haberetur. Carpebant hoc in illo Moderatores, atque indignè ferebant: non nescij ex mente B. Ignatij, qui primus Societatem condiderat, eamque non minùs sapientissimis legibus, quàm exemplis firmaverat, sanctitatem ejusque cælestes radios silentij latebris solitudinisque pallio occultandos, neque sine ostentationis nota

Reprehen- râ palàm & promiscuè emicare. Graviter
ditur à Pra- ergò publicè privatimque non perfunctoriè
sidibus. in eum inveci, reprehendebant acriter, mo-
 nebant severè, minitabantur, animadverte-
 bant; eoque magis, quòd in dies innocen-
 tia Bernardi novis querelis obrueretur.

Ad hæc persæpe ardentissimo animo-
 rum Zelo abreptus, corporis modicam vel
 nullam habebat curam, incænatus, impran-
 sus humanæ saluti consulebat, sui imme-
 mor, usque ad defatigationem, prout aliena
 necessitas exigere videbatur, studio semper
 indefesso in animorum messe desudando
 mensam serò accedebat, vel negligebat.
 Hinc iterum varij sermones novi hoc mo-
 ris esse, mensæ aut neutri, aut secundæ ran-
 tùm asidere, ad arbitrium suum vivere, com-
 munes Domûs leges morésque insuper ha-
 bere, & sic Ordinis firmamenta convellere.

§. IV.

In hunc modum unus undique pereba-
 tur Bernardus, & ut erat in omnium oculis,
 ita linguarum omnium judiciorumque erat
 scopus & scopulus. Nec defuerunt, qui eum
 vel deceptum, vel inessum à malo genio at-
 trahantur, qui à potestate mentis deje-
 ctum, aut certè, ne ob mirandas res, quas pa-
 trabat,

Pro energu-
meno habe-
antur.

trabat, ad sacros Quæsitores vocatus, Societati labem aspergeret, publico prohibendum esse censebant.

Commovit ea res vehementer juvenem *Nihil tamē* ex nostris aliquem, qui cum videret ferè *turbatur;* omnes in unum insurgere, veritus, ne tantos *sed gaudet.* imperus sustinere solus non posset: mi Pater, inquit, quid facies tot adversariorum, cuneis circumseptus? at ille placido serenoque vultu: Ne hoc tibi sit curæ, vel meâ causâ angat: *Rectè ordinèque faciunt, sancto nimirum Zelo inflammati. Dominus illis præcepit, ut maledicerent mihi. gaudeo itaque, hac etiam in re fieri, quod Deus vult. Magno peccatori majora debentur supplicia.* Ita dixit, & tacuit. Aliàs quoque interrogatus, qui *Laudat moderato-* tantis lætitijs infusus incederet tot inter *rum vigi-* tempestates, etiam cum majores tonant: *lantiam,* respondit, eos rem facere DEO sibi que gratissimam: illi quidem, quod adeò infractè calidèque pro legibus sanctè observandis pugnent; sibi autem, quod nunquam satis suppliciorum peccatori, qualem se meminisset, possint irrogare. Etsi verò Bernardus hac tempestate nihil admodum movebatur, domesticorum tamen aliquos ejus tenebat miseratio; & externos quoque infracta inter hos turbines constantia mirificè occupavit. Ex quibus vir S. Dominici alumnus, cum

non

*Qua sua
modestia
multos in
admiratio-
nem rapit.*

non vulgari sanctitatis existimatione mor-
tuus, jam olim, cum adhuc inter vivos age-
ret, dicebat, Bernardum dubio procul san-
ctum esse, quod etiam à Religiosis, virtutem
ipsum bono Zelo excutientibus, adversa ro-
leraret, ut sancti solent. Cuncta siquidem
æquissimo ferebat animo, neque verbulo si-
bi ægrè esse, vel indignis se modis accipi-
questus, semper ore animoque serenus, blan-
dus & hilaris, satis habuit, DEVM suæ mentis
arbitrum, eundemque & cordis raptorem esse
se, qui præter Superiorum placita illud ad ce-
lestia contemplanda vel invitum elevabat,
quique Messianæ aliquando orantem, hæc
aliâque fortiter illi ferenda esse, manifestè
jam antè commonefecerat.

*Iam olim
hac sibi e-
ventura
divinitus
cognoscit.*

§. V.

*Obedientia
custos &
aliens fide-
lissimus.*

Tametsi (ut totidem verbis testantur arti-
nales nostræ Societatis) nihil unquam incon-
sultis majoribus aggrediebatur, & si rei cuius-
piam facultatè impetrâisset, eam scripto comple-
tebatur, in quo notabat singulari studio, quæ
& quamdiu sibi liceret, semperq; ob oculos scri-
ptum illud habebat: Quamvis etiam Collegii
Minister à Provinciæ Præposito jussus animi
in omnem Bernardi vitam intendere, dicta
factaque sagaci oculo, solemter curiosèque
per-

perspicendo, operamq; suam gnaviter loca-
do, nil nisi quosdam divini Amoris excelsus observare poterat; in multorum tamen dentes & linguas incurrit, qui nonnulla ab eo fieri sine majorum consilio, nutuque frequentes sugillabant. Ignorabant scilicet, à Claudio Aquaviva totius familiae Modere indultum esse Bernardo, ut ubi major Dei gloria ita postulare videretur, ipse sibi legis gratiam quandoque facere posset: quam tamen, ut nimis honorificam Generalis Praepositi concessione, pro ea, qua erat animi demissione, ne qua pra alijs eximius haberetur, nunquam manifestavit; sed potius poenas idcirco impositas subire maluit: arbitratus videlicet, ita se ab obedientiae ductu nec latum unguem discedere; modestiae tamen palmas, & simul uberes generosae patientiae fructus lucrifacere.

Tanquam inobediens & exlex traducitur. Legis gratiam, quam habebat, supprimit.

§. VI.

In simulabant alij, quod compluribus optatas è caelo gratias, liberè, an temerè potius? polliceretur, multa quoque patreret, quorum ambitioso schemate omnes sibi faceret obnoxios, ac denique à Societatis moribus aliena non pauca factitaret, quibus unus praeter ceteris notari & insigniri velle vide-

Affectum sanctitatis arguitur.

videretur. Unde factum, ut is, qui universa
 Provinciae praeerat, P. Joannes Baptista Car-
 minata, ob praeclara virtutis & sapientiae de-
 cora Romae, Veneriſſque clariffimus, tot-
 querimonijs tandem feſſus ex aliorum quo-
 que Patrum ſenſu Bernardo per Collegij
 Miniſtrum ultima omnia denunciavit: niſi
 modum faceret ſuo inconſulto feruori, quo
 contra quam deceat Societatis hominem, ut
 ſingularis eſſet, affectare credatur: ſibi que ca-
 veret, ne vel minimam Ordinis noſtri legem
 violaret: fore ut ſeverus ultor exquiſitis in-
 eum poenis animadvertat; Patrem ergo be-
 ne monentem audire, quam experiri vindi-
 cem malit. Sed non improvifa haec erant
 innocenti tonitrua. Vix ad Bernardi cubi-
 culum Miniſter propius acceſſerat, ut Prae-
 poſiti nomine iſta referret, cum ecce, de
 caelo futuri praescius, occurrit ipſe, & Patri
 Miniſtro, totus animo vultuque innubis:
 Age Pater, inquit, ſatisne in me armatus ad-
 es? non nescio, cujus rei cauſa huc pedem
 ruleris: ſcio quid Provincialis, quid Patres
 tibi in mandatis dederint: & cum dicto ex-
 ponit exacte ſingula. Tum ſubjungit, Non
 ſibi perſuadeat R. dñs P. Provincialis, in mea
 manu eſſe id, quod praeter opinionem plau-
 ſibile mihi quandoque accidit, alij in me vi-
 dent, & cenſoriã notant ſeveritate. Vellem
 ani-

*Quid Pro-
 vincia Prae-
 poſitus Pa-
 tri Mini-
 ſtro det in
 mandatis,
 abſens co-
 gnoſcit.*

*Purgat ſe
 modeste.*

animicus abstinere; sed nequeo, quia supremus rerum arbiter non finit. Cæli decretis & impulsione nemo impunè aut sine noxâ repugnat. Neque ego sum, aut cupio singularis videri: absit hoc à me; neque in leges peccare me puto, cum animorum, divinæque gloriæ proferendæ studio, moderatoribus utique non adversantibus, dictatorem summum audio tardiùsque ad mensam venio. Dicat ergò R.^a V.^a R.^{do} P. Provinciali ex me. Paratus est P. Bernardus studèrque magnopere, ut ad nutum pareat in omnibus; ipsius tamen iudiciò multa, quæ nostris legibus adversa videntur, talia non sunt: quia à DEO supremo Legislatore, cui præ omnibus parendum, ad illa rapitur. Vellet facere satis omnium votis, & iudicijs; dolet non posse. Non verò hæc sui purgandi causâ affert, ut se ferulæ pœnisque subtrahat, quas, ubi non est culpa, exosculatur & ambit: quemadmodum omnes inferorum cruciatus subire pro DEO desiderat, modò amaram DEI faciem non amittat. *Amor loquitur, qui Dominum nescit; Amor meus, pondus meum. eò feror, quocunque feror.*

Obstupuit ad hæc Minister, nescius, quomodo Patri innovissent mandata, quæ secretò solus in conclavi Provincialis acceperat; at hic, ubi dicta Bernardi intellexit, cer-

certus, DEO revelante absenti compertum
fuisse, quod agebatur, illico mutatâ senten-
tiâ: Mittamus, inquit, hominem, neque
deinceps negotium creemus: faciat quod
DEO aspirante videbitur; magnus enim est
sanctus. Ceteri quoque omnes explorati
satis viri constantiâ, & invicto in adversis
animo, quem neque plausus efferret, neque
deprimeret procella, admirati tantam mo-
destiam, charitati religiosæ insolubili neque
conjunctam, laudabant prolixè, quod primi
imprudenter laceraverant. Nempe re ma-
liùs discussa, sapienter in eam juere senten-
tiam, eum à recto tramite non deflectere,
qui obediendi studiosissimus (qualem esse
Bernardum non nesciebant,) totis viribus
majorum iussa exhaurire saragit; etsi qua-
doque secus quàm veller, vel divino nutu
vel humanis consilijs sic ferentibus, præ-
opinionem accidat. Hinc timendum non
est, ne Bernardi vita legibus fraudi sit, vel si-
cuius offendiculo, cujus obedientia omnibus
absoluta numeris & affatim spectata, suo
heret exemplo non ad libertatem, sed religio-
sam potius submissionem. Præstat ve-
obedientem sequi, quàm insolita &
mira patranem.

CAPUT XIV.

*Romam accersitus, ut lateat, divino
prorsus consilio inclarescit.*

§. I.

VT tamen populari plausu exemptus, ^{Evocatus}
alibi ignotus viveret, scilicet minore ^{Romam de-}
Societatis periculo, Romam evocatus ^{nno.}
est librorum futurus censor: cui muneri, & ^{Creatur li-}
perhonorifico & gravi omnium suffragijs ^{brorum Cē-}
judicatus apprimè idoneus: sibi tamen per-^{for.}
omnia ineptus videbatur, & ab insigni do-
ctrina censendis aliorum elucubrationibus
necessaria penitus destitutus. *Et quomodo,*
ajeat, indoctus doctorum iudex esse poterit?
Et verò gessit hoc munus cum dignitate sub
annum 1605. simulque suiipsius censor.
acerrimus plurimùm in eo posuit operæ, ut
non tam doctrinâ, quàm sanctitate excelle-
ret. Interea sæpenumero non secus ac hester-
nus tiro aliquis inter abjectissima Domus
munia aliquamdiu delirescens, velut clausa
sub modio lucerna, fulgebat cælo, brevi et- ^{Etiam ibi}
iam ex orbis capite radios terris omnibus ^{pertenta-}
quaquaversum liberè sparsurus: quod hunc ^{tur suspecta}
in modum evenit. Fortè orabat ad S. Catha- ^{sanctitas.}
G
rinæ,

rinæ, cui à Senis nomen est, cum in mentes illi venit, fore, ut Ecclesiastæ S. Joannis in Lateranensi Basilica ægrotanti succederet. Vix domum reversus est, cum à Patre Ludovico Massello juberetur in Laterano pro concione dicere. Dixit ergo tali omnium approbatione, ut ejus Ecclesiæ Canonici gratiam legis ipsi fecerint, cumque alijs median dicendi horam non amplius concederent. Bernardo nullum perorandi limitem fixerint, audituri, quamdiu divinus ex illius ore spiritus fermocinaretur. Fama deinde per urbem sparsa, non infimos tantum, sed summos quosque auditores attraxit, & quia famam superabat virtus, maximum ei apud

Suspicitur à Cardinalibus. octo Cardinales, præcipue verò Pamphilium Purpuratum, conciliavit amorem & exificationem: ut jam & Romæ crederetur, ob vitæ integritatem nihil non apud Deum posse, licet naturæ leges forsitan transcederet: nec rarò suffragabatur Cælum optioni: non minùs ibi quàm in Sicilia Bernardum sibi rapiendo, vel admirandis curationibus varicinijsque in dies clariorem facièndo.

Non obscuram sanctimoniam colligit.

§. II.

In permolestæ febris incendio jacebat & octo jam dies noctesque perpetuâ laborabat

bat infomniâ nostræ Societatis Patet. Ad hunc Bernardus Tusculo redux cum inviseret, rogarétque, quid maximè in votis haberet æger; illéque respondisset, tot diebus noctibúsq; fugientem somnum unicè nunc à se desiderari, mox dulcissimus senex utraque manu languentis tempora blandè complexus, frontémque exosculatus pulvillo molliter composuit, atque ego tibi, inquit, impero, ut dormias. Obdormivit illico æger, & post suavissimum aliquot horarum somnum brevi tempore convaluit.

§. III.

Inter complures alios Romanæ Curiaë Proceres, qui concionantem cum admiratione audiebant, fuit quoque Ioannes Baptista Brivius Cremonensium Episcopus, *In ecstasi raptus.* Bernardi studiosissimus, spectatæ virtutis, & multarum, quas ille gesserat rerum, gravissimus testis. Hic fortè cum curru Tusculum secum abduxerat, sed vix extra portam S. Ioannis profectus, duobus è nobilitate viris comitatus, vidit Patrem mutari vultu, & divinarum contemplatione rerum extra se rapti. Spectabat tum Bernardus augustissimam Cæli Reginam, atque unâ S. Antonium Patavinum tantâ lucis claritate radiantem.

diantes, ut oculis in hoc spectaculo defixis
 hæreret penitus immotus. At Divus Anto-
 nius vel ita consistere videbatur, ut inuen-
 ti Bernardo Virginis æternæ vultum obre-
 geret, vel certe, parcius quàm Bernardus ab
 amicissimo Sancto speraverat, suos erga Deum
 parâ amores in amici sinum infundebat. Ita-
 que Pater blandè questus, *quid hoc rei est?*
Domina! Hic te sibi totam vendicat, quasi
 diceret, *iniquè sanè mecum agitur: oportet*
Sanctum potius esse in alios perbenignum,
quàm sui nimis studiosum commodi. Interea
 hæc verba copiosus toto corpore manabat
 sudor. Socij verò etsi animadverterent, non
 modicè afflicti Patrem; non tamen à cæ-
 lestium alloquio illum avocare, vel inter-
 pellare sunt ausi, donec ad Tusculanum
 ventum esset Collegium. Bernardus id lo-
 ci ad se reversus, ubi se deprehensum ad-
 vertit, pudore suffusus & dolore stimulat
 quòd in hominum oculis Dei donum non
 cautiùs celare adlaborasset, comites suos
 supplex veniam rogavit: deinde in horum
 sibi ipsi iratus se contulit, è spinis cor-
 nam texuit, eamque adeò validè capiti in-
 xit, ut sanguinei per caput rivuli decurre-
 rent: interea sic se ipsum affarus. *Stolus*
Bernarde! ita regis cæli favores? itane de-
ignus es, cui Numen sua dona tam plenâ im-

perciatur dexterâ ? Lue tuam stultitiam,
proterue, & erubescere sanguine, qui verecun-
diâ rubere nescis.

§. IV.

Quæ res uti Bernardo sese deprimendi
ausam præbuit ; ita apud comites conce-
ptam de illius sanctimonia sententiam fidu-
ciamque vehementer auxit, qua de causa i-
dem ille Brivius, Cremonæ Antistes, cum
tristis illi, Romæ tunc agenti afferretur nun-
cius, optimum senem Marchionem Sfor-
ciam Brivium, Præsulis genitorem Medio-
lani agrum, modo propius mortem abesse,
Bernardum obsecravit, ut supremo Numine
exorato fugientem Patris animam tantisper
retineret. Hic ubi in secretis cubiculum
secessit, positus humi genibus per diu in pre-
ces effusus tandem exclamavit, *surge & am-
bula.* quæ cum sæpius ingeminasset, ad An-
tistitem conversus, *Ego Domine, inquit, mo-
dò Mediolani Dominum Patrem & reliquos
affines in-visi, ideoque de salute Patris jubeo
esse sine metu ; & cum dicto propinquos
Antistitis ad unum omnes verbis descripsit,
locumque, in quo jacebat infirmus, adeò
probè expressit, ut, tametsi nunquam antè
ad loci fuerit, nemo tamen tunc præsentem*

*Lethifero
morbo Me-
diolani de-
cumbentem
ipse Roma
orans con-
sanat.*

omnia inspexisse dubitaret: Eventus fidem oraculo fecit. Paucis enim interjectis diebus nunciatum est, Mediolani Sfortiam Brivium planè convaluisse, eo quidem tempore, quo Bernardus in oratione exclamaverat, *Surge & ambula.*

§. V.

Hunc quidem è mortis faucibus absens corpore, at spiritu præsens eripuit apud Insubres; aliam ex profundo mœsticiae barathro extraxit Romæ, præsens, an absens dicam, nescio.

Romana mulier, & honesta in paucis (Clementinæ Bruni nomen erat) rogaverat Bernardum, mœstæ & animo nimium quantum afflictæ ut auxilium præberet in tempore, ac serenitatem mentis omni ope maturaret. Nocte igitur insequente advertit illa se à somno excitatam: nimirum sonitu commotæ storeæ, pro foribus cubiculi appensa. Expectabat itaque, si quis fortè pedem intrò ferret; at neminem videre erat; memor tamen Patris, quem absentem crediderat, disertè sibi veluti si coràm adesset, clarèque ad rem suam dicentem audiit. *Quarite primò Regnum Dei.* Simulque multum mœroris propullatum esse per sensit. Postero

Absens loquitur mæstione mœsticiâ absorta, & luctum absergit.

ro die cum ad eam visendam venisset Bernardus: Timuistine hac nocte? inquit, & mox sententiam absoluit. *Et hæc omnia adijciuntur tibi.* Hunc in modum curas animo infixas plenè extraxit, anxiam vanis timoribus absoluit, atque ita satis planum fecit, se quo tempore matronæ locutus est, per quietem, duobus simul in locis fuisse præsentem, aut ubi non erat, verba fecisse, vel certè cælesti quadam vi eò delatum, ut in tempesta nocte tempestivum afferret solatium perplexæ; quòd quantumvis longa dies, charitati Patris angusta esset.

§. VI.

Non paulò minorem absterfit mœstiam à duorum conjugum præcordijs, quando masculam illis prolem vel impetravit, vel opratus vates prædixit.

Referebat jam sæpius honoris causa nominatus Cremonæ Præsul, Brivius, virum ^{*Sterili prolem masculam prædixit & par-tus diem.*} nobilem Societari nostræ addictissimum, liberis tamen destitutum, summis precibus Bernardo supplicem fuisse Romæ, ut sibi heredem sobolémque è cælo impetraret. At ille principiò cunctatus, elapsis tamen aliquot diebus his illum affatus est verbis. Bene sperare jubeo tuam conjugem, sui sci-

G 4 licet

licet futuram voti compotem: cūque aliter subijceret, quando tandem id futurum esset, ait Bernardus. Brevi sanè, & quindecim non amplius dierum spatio. Hic gaudio exultans homo, marè mne, an fœminam paritura esset uxor, interrogat. Cui Pater filius erit, & hoc die (nominabat interea diem) in hanc lucis usuram veniet, atque aliquanto supervivet tempore. Neque defuit vaticinio eventus,

§. VII.

Sed neque deerat, qui tam liberè vaticinantem miraretur, quæreretque, ecquā tandem fiducia auderet futura, adeoque oppidò incerta, tam asseveranter edicere: cui ille, *Deus* inquit, *omnia manifestat; ille est, qui, quæ dicitur, affirmat: oportet quidem primo non nihil blandiri; postea tamen aperit omnia.* Amicus nempe; non omnibus tamen, & sine delectatione sed intimis duntaxat. Et quia in his vel maxime fuit Bernardus, etiam aperuit roganti liberandum gravi, quo premebatur, morbo Vincentium de Dominicis, qui Eminentissimo Cardinali Ioanettino Doria Vicariā præstabat operā, virū prudentiā, eruditione rebusq; gestis inclytū: quē año sæculari Romanæ peracutus sævisq; lateris dolor invase-

*Calculi doloribus ab-
soluit.*

rat. Cum enim is eodē hortatore Brivio, Episcopo Cremonensi ad Bernardum recurrisset, mox ab eo spem salutis indubiam reculit, quando illius causam S. suo Patauino Antonio se commendaturum facile promissit. At augescente magis magisque doloris immanitate redijt post ridie Vincentius, auxilium rogaturus Patrem: qui subridens iteratō optimē sperare iussit, securam ope ejus, quem dixerat, Sancti sanitatem. Quo id pacto credam? ait alter. Eōusque enim idirus evasit dolor, ut jam ferri nequeat, & vel mentem vel vitam sepepturus sit. Ad hæc tertium Bernardus: Confide, brevi sanabere. Itaque domum redijt, neque diutius factum: inter spem merūque dubius lapidem ē vesicā enixus est, materiem causamque cruciatuum, quos deinceps in omni vitā nullos sensit.

§. VIII.

Porro, qui aliena Deo revelante cognoverat, sua et si longē positus non ignoravit. Romæ agebat Bernardus, quando sororum una ē vivis excessit Catanæ, id tamen nemine denunciante divinitus intellexit, & piacularibus sacris, precibusque post fata opem ferre studuit. Multo post adest nuncius cum litteris, quas antequam reciperet,

*Sororem
Catanæ
mortuam,
cognovit
Romæ, antequam
venirent nuncij.*

ret, ne dum aperiret, *Soror mea*, inquit Pater, *jam fatis concessit. bene habet; jam in portu navigat; salutis aeternae modò certa in paradiso est.* Cùm verò alter explicata fronte affirmaret, nihil adversi Catanæ quod sciat, venisse. Dudum, ait Bernardus ridens, an tequam adventares, sororem vitâ functam somniavi. Quid multa? *in paradiso est.* Quod equidem vir prudens, & parcus verborum tantâ confidentiâ non asseverâset, nisi id supremi Numinis beneficio didicisset, cujus illi sapientia ad magisterium, potentia ad auxilium præsto erat, ut multa sciret agerêque in vulgus admiranda: quæ charitas suadebat ut faceret; Deus fecit, ut posset.

§. IX.

Certè quæ sequuntur, nisi hortatrice charitate non esset ausus. Romæ domo egressus obviam habuit rusticanam mulierem, quæ multis perfusa lacrimis & ejulans deplorabat infelicem viri sortem. Cædenti ligna incerto ictu aberrâsse securim, inque pedem totis viribus impactam propè propriam abscidisse. Accurrit ergo Pater, hominem animo sensibûsque defectum inter extremos dolores suo natantem sanguine reperit; sed per brevi fusâ ad Deum precatiuncula cruciatu

Pedem graviter saucium repente sanat

CAPUT XV.

In Palestinam cogitat; sed à Pontifice prohibetur, Romanae destinatus purpurae.

§. I.

*Sepulchrū
Servatoris
visere in ai-
nimo ha-
bet.*

DUm hæc aliâque id genus, non videris in Deum fiduciæ, amoris homines, semperque ardentis ad gloriam gloriam amplius propagandam, sicut dii præclara edit Bernardus Romæ documenta, vetus in illius pectore adeundæ Palæstinæ cupiditas in dies magis exarsit, et tandem adegit, ut nihil, quod per obedientiæ modestiæque jura liceret, non tantum sibi duxerit, quò consilium tam antiquum ac pium tandem aliquando exqueretur. Nempe Crucifixi amor, patendi desiderium, Servatoris vulnera, Bernardi mentem adeò profundè infederant; ut ipse veluti sacro magnete tactus, Palæstinam identidem respiceret. Nec aliud animo visere posse videretur. Itaque à Majoribus enixè flagitavit, copiam sibi fieri, beatam illam tellurem, sanguineis Christi vestigiis nobilitatam visendi, ut Sancti Patris Ignacii

ext

exemplo eam oculis lustrare, pijs venerari
 osculis, & lacrimis irrigare posset: quodque
 permirum est, tantâ facundiâ apud Mode-
 ratores in hanc rem peroravit, tam potenti-
 bus rationum momentis causam egit, tam
 incenso pietatis studio obsecravit, ut pote-
 statem sibi facturos Terræ Sanctæ ex animi
 sententia ad eundem minimè dubitaverit.

§. II.

Iam ergo profectioem adornabat, jam
 itineris socios circumspectabat, in quibus es-
 se voluit non nemo ex scelerum simul &
 calamitatum cœno Bernardi operâ extractus. *Ad vivē-*
 Iosephus Lanzafames is erat, homo Siculus, *mes conde-*
 qui jam olim huic profectioem sub annum *mutatum*
 1599. se obrulerat. Cùm enim Bernardus *liberat.*
 Genuam sub id tempus ex itinere venisset,
 mox ut solemne suum teneret, ad infelicem
 reorum, qui ad remos damnati sunt, tur-
 bam perrexit, ibique sedulò, num Catanen-
 sis aliquis in eo numero esset, apud illos
 inquisivit, quod ut faceret, à Divo Antonio
 se commonefactum ajebat. Ita reperit for-
 tē hominem Siculum usque ad mortem tri-
 remibus addictum, scilicet Iosephum Lan-
 zafamem, quem modò nominavi. Ab hoc
 vitæ non minùs flagitiosæ, quàm calamito-
 sæ

fæ historiam edoctus, & impendentem ani-
 mi corporisq;ue perniciem miseratus, supre-
 mum classis Præfectum, Carolum Dorianum,
 ejus liberandi causâ accessit, apud quem
 quòd Pater in primo gratiæ loco esset, non
 difficulter desideratam homini libertatem
 obtinuit; neque hac contentus, evoluto anni
 spatio, Româ iterum delatus Genuam, di-
 vino, ut putabat, consilio eundem Iosephum
 etiam servitute, quam in aula Archichalasi
 annum integrum pro Oecono pro servitute
 debebat, exemit. Ut ergo Patri gratum se
 exhiberet Iosephus, sponte animi in Palæ-
 stinam comes ire voluit: à quo tamen in
 societatem itineris non adlectus; sed viatico
 optimisque instructus monitis Romam, inde
 in patriam dimissus est.

§. III.

Genuâ Ro-
mani revo-
catur.
 Hunc in modum ipse quidem Iose-
 pho Palæstinâ interdixit. Sed divina pro-
 videntia, summusq;ue Christi in terris Vica-
 rius etiam Bernardi consilium turbavit, e-
 jusq;ue opera magno Ecclesiæ bono Romæ
 usus, in Urbem accersivit ex Liguribus,
 Solymas frustra meditantem,

Is fuit Paulus id nominis V. supremus
 sacrorum Antistes, qui Bernardi eximiam
 cum

cum doctrinam, tum viræ integritatem famâ
 primum comperit, deinde varijs ad Dei glo-
 riam gerendis rebus admovit, adeò felici
 semper eventu, ut tandem eidem Sanctissi-
 mo Patri in mentem venerit, Bernardum in
 summo honorum sacrorum cardine colloca-
 re, quò Collegio Purpuratorum Ecclesiæ
 Patrum non modicum decus ab ejuſdem
 doctrinâ & viræ sanctimoniâ accessurum
 crederet. Exploratas nempe habebat is
 Pontifex Patris dotes, & longa consuetudi-
 ne, & experientia, fidis indicibus veritatis.
 Ea præsertim tempeſtate, qua Romanam
 Sedem inter & Venetos eruperat in aperum
 bellum diffensio: de cuius eventu cum illi &
 Bernardo sermo eſſet, mirificè animatus est
 Pontifex, quando Patrem audiit, paucis qui-
 dem verbis, sed disertis & vaticinio gravidis
 finem exitumque belli prænunciantem, to-
 ram scilicet flammam sine moleſto fumo
 intra dies quindecim sopiendam: quod even-
 tus docuit, non conjecturam fuisse; sed vati-
 cinium.

*Destinatur
 Purpura à
 Paulo V.*

*Belli Vene-
 ti euentum
 antè denū-
 ciat.*

§. IV.

Itaque jam magis animum obfirmavit,
 illique purpuram deferre statuit. Id con-
 silium ubi Pontifex Bernardo aperuit, mox
 ille verecundo rubore suffusus, atque initio

*Purpuram
 erubescit &
 à se repellit*

ve-

veluti sideratus hæsit, tandem verò resur-
 ptis animis supplex Paulo factus vehemen-
 ter obstitit: non esse, aiebat, eò usque abij-
 ciendam purpuram, ut à tam vili capite
 dehonestetur. Pateretur Sanctissimus Pater
 se procul honoribus, eo, quem manu ferebat
 pileolo utpote sibi, qui pœnitentiã profite-
 retur, apertissimo, contentum vitam exigere.
 Neque antè destitit, quàm Pontifex præcla-
 rà viri virtute plurimum delectatus, præ-
 bus acquiesceret, ne premeret afflictum, &
 gravis illi esset, cui vel purpuræ merus tantum
 molestus erat, ut ruborem expresserit.

CAPUT XVI.

*Morbis annisque gravis in patriam
 revertitur, nondum tamen labo-
 rum satur, fati jam diu præ-
 sciss.*

*Amortuis
 mori discit.* Crescebant interea cum annis morbi-
 nunquam intermissa virium contentio
 jam dudum fatiscente corpusculo
 gorem omnem exhauserat; perstabat tamen
 in acie Bernardus, ut non nisi stantem mor-
 aggredi posset. Quam ne timeret invaderem

rem, occupavit ipse prior provocando; quique alios vivere docuit, à mortuis etiam mori didicit. Tamen enim inter excellas virtutis exercitationes ætatem exigendo id unum agebat, ut ad omnes sanctimonie leges vitam componeret, atque ita ad beatæ mortis aleam strenuè se compararet: id tamen præcipuè confecit perpetuâ mortis memoriâ, optimâ nimirum sapientiæ mortuumque magistrâ. Eam ob rem mortuale cranium jam diu ad caput lectuli affixum tenere solebat. Subijt tamen animo cura, ne fortè spoliū esset, & quondam domicilium animæ ad inferos damnatæ. Itaque certus, Deo inimicum caput in suo conclavi non tolerare, supplicavit vivorum mortuorumque Regi, palàm sibi faceret, quo loco spiritus, illius olim cranij hospes esset. Concuteret illud, si æternis cremaretur ignibus. Cùm ecce tibi, funesto caput tremore succutitur. Itaque Pater de cælo doctus, infelices damnati hominis exuvias procū à se abjecit, fregitque. Aliam porrò ejusdem loco calvariam meliori sorte adeptus in cubiculo statuit, & huic quadratum imposuit, quo utebatur, pileum, tum se velut in speculo contemplari, cum demortuo prolixè loqui, præsentia contemnere, futura prospicere, æternos annos

Mortuale cranium ad lectum referret.

Damnati hominis esse intelligit celestis indicio abiicit.

Aliud subdratum, rogat & multum contemplatur.

H me

medirari, & hisce colloquijs ad summum virtutis apicem semet urgere in motu habuit.

Vbiq; mor- rietes mortem ab oculos sibi posuit; sed ubi ubi esset, quidquid rerum ageret, frequenter sibi re- ubi esse, quidquid rerum ageret, frequenter presentat. ipse secum volutabat animo, & celebrabat sermone. Fortè fessus & sudore madidus à concione, quam incitato spiritu ad Dominicanas Virgines habuit, rogabatur, ut conscenso curru se domum portari patretur; at ille novo ardore alteram exorsus ad horrationem, de morte, judicio, inferis, caelo prolixè dixit, has scilicet esse quatuor rotas, illius, quo vehebatur religiosæ vitæ currus, Timore Dei aurigante,

§. II.

Ex mortis spectaculum identidem contemplandum proposuit, interea ad amœnissima cælestium vitæ gaudia, & claram Dei visionem spectaculum enim verò Angelicum ardentissimis suspirabat desiderijs: quæ quia melius ex illius calamo, quàm meo fluunt, epistolam Bernardi ad Ioannem Mariam Colanigum quindecim ante mortem annis exaratum tam hîc inserere placuit: quæ sic habet.

O quæ

O quam vellem, inquit, Domine mi, hoc etiam momento extricatus sordidis mundi nexibus a volare: quibus jam diu ad fastidium constringor. Ut dicam, quod res est, nihil hucusque promovi, procū absūm à meta. Saltem gratia dulcissimi mei IESU irem, ubi culpas præteritæ ætatis eluerem. Non omne quod splendet, aurum est. Cæterum, o quam pulchra est illa cælestis regio! Gloriosa dicta sunt de te civitas Dei: Et gloria quidem est, videre, amare perfectissimè illud summum, ineffabile, infinitum pelagus bonitatis: illum amabilissimum Deum, illum dulcissimum, clementissimum nostrum, nostrum, nostrum bonum IESUM: qui in dura, sed amata Cruce, tam indigna passus pro miserando peccatore & omnis beneficii indigno, ut & animam innocentissimam violenta clavorum impressione inter injurias, opprobria, tormenta exhalaverit, gemens & clamans, atque, ut magnus ait Apostolus, pro sua reverentia exauditus. Vellem nunquam dicendi finem facere, de tam excelso sanctoq; loquendi argumento, meo scilicet vestroque Redemptore, pulchro & charo IESU.

Non mirum est, tam insolito me scribendi modo usum; qui enim supra consuetum eget, etiam minimè consueto rogat more: qui peregrinum aliquid corde sentit, peregrinum

quid etiam ore loquitur. Crede mihi, Crede, inquam, mihi, Domine mi, Ioannes Maria, valde magna urget me necessitas Dei mei aspiciendi. O munde! o quam turpiter nos fallis, & abscondis tam grandia, tam pulchra, tam tranquilla, tam multa ac mira, (ut nequam efferre) tam multa ac mira, nescio quae illa, illa, inquam, quae sunt in empyreo DEI mei palatio. Et quando te videbo Deus meus? quando tibi loquar? quando totus in gratia di infinitae bonitatis tuae mari, & abyfso in mensa submergar? quando tu mihi Deus meus aliter, quam nunc ministerio rerum creaturarum, sacrorum voluminum verbis, vel dulcissimo solatij alicujus susurro, loquere? Et quando, & quando mihi inexhaustas tuae divinitatis opes dabis spectandas? quando mihi dires. Veni, tandem veni, ut post tot tamque feras jactationes quiete fruaris aeterna.

Ignosce mihi Domine Ioannes, Maria, quod dum ad te scribo, mei tuique immemor mihi tibi scribo. Causam ignoro: culpam fateor, deliqui &c. Catanae 25. Augusti. An. 1995.

Dominationis Tuae

Devotissimus servus in dulci ministro IESU.

Bernardus Colnagus patris per & miser homulus.

§. III.

Ita ille. Quia ergo desideria dilata quodidians crescebant incrementis, ne nihil di-
 vinæ dulcedinis velut primoribus labris
 deliberaret, non infrequenter cælestibus re-
 creabatur ostentis, quæ pleraque alium in
 locum reijcimus; duo tamen hîc comme-
 morare necessum est, illustria nimirum bea-
 tæ mortis prælagia. Cùm enim Drépani
 ad aram Magnæ Virginis preces funderet,
 arcanam ex Parthenio simulacro vocem
 hausit, quæ annum, diem, horamque mortis,
 & triumphalis in cælum ingressûs claris
 verbis denunciabat, animûmque cælesti
 gaudio cumulabat. Pòst sub annum 1601.
 Panormi concubiâ nocte precanti Petrus,
 Apostolorum Princeps, cum Agatha & Ur-
 sula beatis Virginibus adspectabilem se
 præbuit, simulque ut felici nuncio anhelan-
 tem ad æterna mentem mirificè demulce-
 ret, haud dubia fide reculit, supremo Numi-
 ni decretum esse, decimo abhinc anno i-
 psium, Catanæ morientem, ad laborum præ-
 mia evocare; interea tamen divinæ gratiæ
 donis sic communire, ne gloriâ perenni
 excidat. Non potuit hîc se cohibere Ber-
 nardus, quin Cælitûm delicijs ebrius, & vel-
 ut extra se positus amico præcæteris fide-
 li rem omnem enunciaret: divino scilicet

*Annum,
diem, locū-
que mortis
à B. V. deo
cetur.*

*Denuò cer-
tior fit, à
SS. Petro,
Ursula, A-
gatha.*

impulſu, ut tantæ felicitatis gratulatores
teſtēsque non deeſſent, quam dein clam
palamque ſæpe pluribus aperuit.

§. IV.

*Aperit a-
mico felicē
& calo nun-
tium.*

*In dubium
vocat
prædictio.*

Inambulabat fortè Bernardus per Col-
legij Panormitani hortum, & inſolitâ cir-
cumfuſus lætitiâ orationi dabat operam.
Cùm ſupervenit vir ex æquo nobilis, do-
ctus & pius: quid eſt, inquit, hoc novi, Pa-
ter: cur ſuprà quàm ſoleas jucundior mihi
hodie videris? cui Bernardus. Scio cui lo-
quar, ſecretorum ſcilicet tenaci, qui me vi-
vo non effunder in aliorum aures, quod fi-
do pectori ego nunc committo. Ampla
mihi profectò gaudiorum ſeges eſt. Siqui-
dem tres è cælitibus chariſſimi, Petrus, U-
ſula, Agatha, nocte, quæ effluxit, proximi
coràm ſpectabiles adſtitere, & triplici me
nuncio Dei juffu planiſſimè beârunt. nem-
pe decennium adhuc vitæ ſuperſeſſe, diem
ultimum Catanæ clauſurum, ac denique
Dei gratia confirmatum eſſe. Tum ho-
ſpes. Cave mi Pater, ne te ipſum fallas
ne intrumeſcas; ne falſo ſchemate ludaris
At ille. Nihil mihi, quæ Dei eſt gratia, ve-
dubij vel periculi eſt, quia hîc nihil meum
ſed quidquid eſt, Dei munus eſt. At ecce
admiranda æternæ providentiæ conſilia
Panormo, ubi hæc contigerant, Romanam
ac

accerfitus est Bernardus, ibique multis annis commoratus, propè propiùs vaticinio fidem ademerat. Apperbat enim jam propè decimus à prædictione annus, & Bernardus nec Româ unquam discessurus, nec Siciliam visurus ferebatur. Itaque amicus ille se deceprum ratus (is fuit Cataldus Fimia) ad dubitare cœperat, Patri, cui Romano nomen, Panormi apertè conquestus ~~ita~~: decennio jam ferè exacto Bernardum nuspiam comparare: Scilicet opinione suâ falsum esse, neque DEUM omnia Prophetis, nisi quæ mortalibus scitu necessaria ipse manifesta *Sed immo ritò,* veller, aperire. Nondum effatus erat, cùm litteras accipit, Bernardum Catanæ vicinum. Obstupuit igitur, & ocyùs in viam se dedit, ut amicum complexus morienti assisteret.

§. V.

Ita Bernardus peropportunè sextum supra sexagesimum ingressus annum ex Italia redijt in Siciliam, Româ ac Neapoli Catanam; nimirum ut subductis bene calculis eo ipso adesset tempore, quo ex vaticinio decem abhinc annis edito, sibi que biennio antè divinitus iterum confirmato, mortalis corporis exutus sarcinâ ad immortalem *Catana Româ ve-* gloriam liber evolare, aliud suum vaticinium hoc pacto confirmaturus. Cùm e- *nit.*

H 4

nim

nim Panormi ad populum pro concione diceret, non paucis ante mortem annis u auditoribus suprema veluti Patris optimi verba aliùs in animos adigeret, disertis edixit verbis, *Discedam, ô chara mihi Civitas, nunquam ad te rediturus: vate ergo ô Panormum, valete Auditores, quia faciem meam amplius non videbitis.* Neque secus evenit quamvis P. Iordanus Cascinus Societatis IESV Panormitanæ Præpositus anno 1611. ab admodum R. P. Claudio Aquaviva Generali obtinuerit, ut P. Bernardus Româ redux in Siciliam Panormi per quadragesimam verba ad concionem faceret, stetit tamen prædictioni fides Bernardo, ubi vix in Siciliam appulsus est, si præmâ ægritudine occupato, & paullò post ut mox dicemus, ex humanis sublato: ita ut neque ipse Panormum viderit, neque visus Panormitanis, quando Messanam appulsus vix biduo ibi hæsit, ut in Patriam festinare non tam paralyti, quâ cum jam diu multumque luctabatur, levamen quæsiturus quàm ex divina voluntate ibi daturus Conditori Spiritum, ubi hauserat,

§. VI.

Exceptus est Caranæ à Nobilitate haeraliter, ac hominem cælestem sanctumque dicitur. Verùm quòd aërem videlicet ficcum & subtilem affectæ valetudini sentiret in

micum, ideoque in dies peius haberet, ipse
cælum cogitabat, quò invitabatur.

Et verò etiam scivit, se jam non procùl
esse. Uni ergo sororum, quam præ cæteris *Sorori ita
dicat, se
breui mo-
riturum.*
amore prosequeretur, vitæ finem sibi immi-
nere lætus edixit. Bonum fero nuncium,
inquit, soror optima; Evangelia mihi debes;
non lacrimas & suspiria; sed risum & gau-
dia. nisi fortè gemitus fletumque extorque-
at heberudo ingrati animi, quâ divinam in
me beneficentiam tam parcè agnovi, frigi-
deque colui. In foribus adest mors, & sanè
peroprata in cælestem patriam profectio.
Si amas fratrem, gratularis sexagenario ca-
privo seram quidem, diu tamen suspiratam
libertatem. Breui erit, cùm me in æde
nostra frigidum & exanguem spectabis, ac
osculo extincti dexteræ impresso, bene ut
tibi precer, inter cæteros rogabis: quare ut
tunc cælestibus te donis supremum Numen
augeat, ego nunc in antecessum supplex oro.
Hæc affatus & ne cui mortalium enunciaret,
obnixè obtestatus, sororem, quæ in fratre
varem multoties experita fuerat, mœrore la-
crimisque mersam reliquit.

§. VII.

Alios quoque complures suæ felicita-
tis fecit conscios: in quibus fuit Thomas
Aimundus, cui osculum in fronte impressit,
*Alios quoque
sua mortis
conscios fa-
cit, & bre-
vi secutus
ros docet.*

H 5

fi-

simulque migrationem indixit; fore scilicet brevi, ut in paradiso rursus conveniant, Et verò is octavo post Patrem die ex hac vita migravit.

Octavius Ramondetta Catanensis, vir erat clarissimus. Hic domicilium Panormi fixerat, negotiorum causâ; sed peracto Ducis, quem ea in Urbe gesserat, magistratum Catanam reversus, & gravi invalerudine correptus, cum à medicis pro deposito haberetur, intra triduum ex illorum sententiâ vitâ exturbandus, id unum vehementius doluit, procul domo, & à suis charis filiis avulso moriendum sibi esse. Neque moerorem posuit, donec P. Bernardus officij causâ ad ipsum invisens, nuncium bonum solatiūque attulit. Is enim Octaviū bono iussit animo esse, convaliturum ex hac aegritudine, & Panormum maximâ suorum voluptate reversurum. Sciret autem non longas fore inducias; paucis mensibus, quæ jam repulsa esset, longè infestiorē ac certam mortem redituram. Ita in cælo decreverunt esse, ut Octavius quindecim non amplius dierum intervallo ante Bernardum à vitâ evocetur. *Ambos enim nos, inquit, quam primū oportet manifestari ante tribunal DEI Iudicis. ita Deus omnium Dominus jubet.* Excepit hanc vaticinantis Bernardi

voce[m] soror Octavij, quæ lectulo ægrotantis adstabat, atque eam identidem animo occursantem fratre jam confanato eliminare non potuit. Non multò post evenit, ut Bernardus eo, quo infra memorabimus, modo ad supremam vitæ horam properare totâ urbe lugeretur: itaque Octavij soror jam vaticinij certa ubi audivit Bernardi luctam, Octavium suum Panormi vitâ functum sine hæsitacione credidit, & deplorare cepit: neque opinione falsa est; nam mox allatus de fratris obitu nuncius quindecim planè diebus ante Bernardi excessum, vaticinationem explevit.

§. VIII.

Interjectis diebus non multis ex medicorum sententia, & Majorum imperio necesse habuit Bernardus in oppidum (cui à via Grandi nomen) tres Catana leucas distantum se conferre, ubi modico thermarum usu contra paralytin aliquantisper obfirmatus, properè in patriam concessit, ut per eursuales dies pro concione extremum diceret, quo tempore ingenti spiritûs ardore, nec minore audientium fructu sic declamavit, ut liquidò constaret, quemadmodum naturæ ductu motus in fine est velocior; sic etiam gratiæ cælestis pondere, quæ ad vitæ finem sunt, concitatiùs rapi, potentiùs-

*Per Ieiunij
Verni dies
dicit ad po-
pulum.*

*Neque his
contentus
pergit post
Pascha.*

*Valedicit
& ultimā
concionem
fore denun-
ciat.*

usque in metam ferri. Defunctus hisce ve-
ni jejunij laboribus, qui recentes in vege-
quantumvis corpore vires atterunt, si no-
etiam sternunt, nihil ipse sibi indulgendum
nihil exhausto corpusculo dandum quieti
existimans, proximis à Servatoris anastasi-
diebus ad concionem dicere perseveravit,
ac secundā quidem Dominicā in sacra Di-
vi Francisci de Paulā æde concionatus va-
le supremum Senatui dixit, & penultimam
illam è suggesto sibi dictionem fuisse, u-
nāmq̃ue tantū in Templo Societatis de
bono Pastore habendam superesse, aperte
pronunciavit. Quare solutā concione hæ-
sit hic velut aculeus in omnium pectoribus
altū defixus, subiitque timor jacturæ tam
pretiosi hominis subeundæ: neque fuit re-
perire, qui non secum decerneret, supre-
ma Patris verba & cygneas voces constitu-
tā die sedulò curiosèque excipere. Unde
nondum albescente cælo ad dictam diem
ingens pro valvis templi & Collegij porta
præstolabatur hominum multitudo.

CAPUT XVII.

*Ultimū decumbit, & innocentis-
simam vitam beatā morte
claudit.*

§. I.

Ipsē interea non nescius sacrum Missæ *Animum*
sacrificium cui se accingebat, sibi *confessione*
ultimum, adeoque pro viatico in cælum *expiat: ad*
abeunti futurum, animam exhomologesi *abitum.*
apud conscientiae suæ & simul Collegij Re-
ctorem (P. Demetrius Licander is erat :) de
more expiare statuit: qui tamen, cui scilicet
perspecta erat Bernardi anima, nitorque
eximius, sine curâ esse iussit. Iret modò
sacrisque sine metu operaretur, expiatione
nihil opus esse. At Bernardus contra mo-
destè obniti, instare non levibus rationum
momentis, ac supplicibus votis rogare, se
ceterà semper dicto audientem fuisse: nunc
verò, quo minùs ad nutum pro more ac-
quiescat, majorem DEI gloriam & animæ
suæ commodum postulare. gratificaretur
ergò hanc sibi operam, & de noxis sese ac-
cusantem lubens audiret. Id ubi impetra-
vit, sine arbitris magnâ accuratione ad sa-
cificium augustissimum supra consuetam
comparandi sui rationem semet accendit, *Ultimum*
idque inter suavissimos amati Dei amplexus *Missæ sa-*
eò usque produxit, ut solitos duarum hora- *crificium*
rum fines multùm etiam excederet, *ultra duas*
horas ex-
sist- *tendit.*

sitque aded manifestis in pectore flammis
ut ob sparsum toto vultu & corpore incen-
dium chara Deo victima in cineres redigen-
da timeri posset. Exinde totum se graui-
agendis impendit, donec in concionem
fuit prodeundum, de bono Pastore, ut verba
faceret.

§. II.

*Inter con-
cionandum
defluxione
oppressus
succumbit.*

Vix tamen ingressus erat ad dicendum,
vix thematis verba paullo fusiùs explana-
verat, cum Deo sic moderante, repente
capitis defluxio cor dicentis oppressit, &
mùlque respirandi ac perorandi facultatem
propè omnem abstulit. At ille necquicquam
territus, animos sibi sumere viribus majores,
vim naturæ non modicam inferre, verba
quidem ægré moliri, cœptam tamen dictionem,
quoad licet, prosequi non destitit, donec
nec novo irruente fluxu prostratus, promissa
in suggestum incubuit. Tum exortus clamor
Auditoris, mœror & sollicitudo concionis,
commiseratio & pius in Patrem charitatis
ardor. Accurritur, levatur, & alienis
fultus brachijs ad valerudinarium à Patribus
deportatur, an ducitur; sequitur effusa populi
multitudo, precésque ut impertiarur,
jam non concionatorem, sed vatem obsecra-
crat. Ille ut primùm redeunte Spiritu for-
mare verba potuit, denuò exorsus prolixam
de

*Duas horas
verba fa-
cis ex lecto.*

de æternis gaudijs & cæli gloriâ, præmiis-
que Beatorum fermocinationem, duas ipsas
horas perorando, præsentibus flammis ad-
hibuit, nec antè dolore & amore saucios à se
dimisit, quàm tertium infestâ capitis non
jam destillatione, sed nimbo obrueretur; ita
quidem ferebat opinio. Compertum autem
postea fuit, extra se raptum esse; uti in tem-
pore dicemus. Certè momento citiùs o-
mnem sentiendî vim perdidit, neque aliud
potuit, quàm ut nutu extremum inungi po-
stularet: quod ubi factum, erumpentibus
extremæ febris indicijs sine voce, sine sen-
su à Medicis pro deposito est habitus.

§. III.

Eo adhuc vespere Senatus perijt, hunc
suum civem tam excellentibus gratiæ do-
nis illustrem separato in tumulo recondi,
haud dubius tam exquisitam viri virtutem,
claris olim indicijs divinitus manifestandâ:
simul omnes in funus impensas & appara-
tum, si non pro dignitate, saltem pro suis
viribus ministraturum, piè liberalitèrque
promisit. Itaque Bernardus sine cibo, clau-
lis plerumque oculis dies adeò quinque ve-
lut in mortuum jacuit, nisi quòd afluente
turbam, & sive manus ad osculum expe-
rentem, sive aspectu tam feliciter occum-
bentis defixam, ipse quoque paternis inter-
dum

*Loquela
desitutus
Christiano
ritu inun-
gitur.*

*Quinque
diebus in-
ectasi iacet.*

dum oculis & serenitate frontis oppidò exhilarârit: altrâ potiùs contemplatione defixus, quàm violentia morbi à sensu alienatus: qui enim attentius eum è vicino observabant, divinis occupatum colloquijs, psalmisq; recitandis audiebant intentum.

Quidquid tetigerat, passim expetebatur religiosè conservandum, cui plurimorum desiderio, quòd nostri satisfacere non vellent, aut non possent, abundè morituri charitas vel in extremo vitæ articulo, naturâ subministrante præstitit, quando plurimus per nares effusus cruor sudario la largè imbuit, multòsque voti compotes fecit.

Quidquid tetigerat, in pretio fuit, & passim expetebatur religiosè conservandum, cui plurimorum desiderio, quòd nostri satisfacere non vellent, aut non possent, abundè morituri charitas vel in extremo vitæ articulo, naturâ subministrante præstitit, quando plurimus per nares effusus cruor sudario la largè imbuit, multòsque voti compotes fecit.

§. IV.

Die Veneris, uti prædixerat, moritur.

Appetebat interea Veneris, quam dicimus, dies, quâ cum moriente Dei Filio moriturum antè gestiens non rarò canillaverat; cùm propior morti, dato æris campani signo inter consuetas Ecclesiæ preces, quas circumfusa Patrum Fratrumque coronare citabat, velut è gravi somno excitatus ad se sensuumque officia revertit; & dum inter Cælites, ut in extremâ luctâ certant adesse dignentur, ex ordine compellatos, S. Agatha quoque, ceu Bernardi studiosissimè ad nomen vocabatur, oculos, in cælum sustulit, vultum omnem serenavit, & blande sub-

subridens inclinato capite, Divam Martyrē,
velut matrem, quam sexaginta amplius an-
nis tenerē dilexerat, salutaturus, puram in
manus Conditoris animam exhalavit, idque
tam celeriter, ut qui preces Litaneuticas
fundebant, iteratō *S. Agatha, ora pro eo*, in-
geminare, aut præeunti respondere non pos-
sent.

Sequebantur autem abeuntem ex hac
mortalium orchestra non tristes gemitus ;
sed dulces piorum lacrymæ : non mœror ;
sed gratulatio, nemine non novum sibi in
cælo Patronum obvenisse plurimum exul-
tante, eò quidem magis, quòd vaticinio fi-
dem fecisset, quando non solum eodem per
hebdomadam die, verum eâ insuper horâ,
Italici 18. Germanici 12. plus minus, sub ipsum
meridiem, quando & Servator in crucem a-
ctus esse creditur. 11. Kal. Majas anno supra
mille sexcentos undecimo vitâ
functus est.

I

CAPUT

CAPUT XVIII.

*Apparatu maximo terre manda-
tur, & post funus apparet
gloriosus.*

§. I.

*Perhonorifi-
cè sepeli-
tur.*

VT primùm è vivis excessit, dato ei more signo in Collegio, mox in summo Templo aliisque, seu Canonicorum, quos vocant, seu Religiosarum familiarum Ecclesijs æs campanum lugubriter pulsarum, communem esse toti patriæ tanti viri jacturam ingemuit. Sequenti die Senatus ab universo nobilium ordine commitatus, & pullo habitu indutus, ut in magnorum Principum funere mos est, erectus insuper ad modum pyramidis theatro, dispositisque omni ex parte argenteis candelabris, ut quam plurimis faculis collucere atque odoriferis cædis latè fragrantiam spargeret, solennes Bernardo exequias & Religiosæ familiæ omnes sub suis quæque signis, cohonestârunt.

*Effertur à
Nobilibus.*

Extulerunt funus suis humeris ex primâ nobilitate Sodales, quos Albatos ajunt

ultimos illi honores quoque habuit mortuali officio persoluto, & sacro funebri musicis decantato modulis Collegium Canoniorum. Mortuum denique jussu Senatûs *Pro concione* laudavit R. P. Bartholomæus *ne laudatus* de Messana, ex Franciscanâ familia, quam *fuit.* Capuccinos indigitant, cui de præclaris Bernardi gestis differenti assensit publica vox; comploratio, & ejulatus fidem fecit.

§. II.

Et si verò inter postremos etiam nostra Societas defuncto justa ex more persolverit; ita tamen inter parentandum quivis animo comparatus erat, ut suffragium sibi ab extincto potius exposcendum, quam non indigo erogandum censeret. Et hic quidem non modò nostrorum hominum, sed communis omnium sensus fuit, ideòque tam densa ad eum affluentis turbæ *impensè* compressio facta est, ut mortuale ferculum *colitur, ut* forti sepimento fuerit muniendum, triduo *inculpata* que jam altero exuviæ inhumatæ ad spectaculum & religiosam venerationem ne *vite bene* cessario relinquendæ. At brevi, velut im- *quisita* potens sui undarum moles perrupto aggre- *virtutis* re, ita clathris undique effractis, & obtritis *homo* sese multitudo infudit: alij manum exosculari,

lari, alij coronas precatorias vestibus admo-
vere, hi capillos vellere, isti ungues, vestes,
& id genus alia decerpere, deinceps velut
sacra quædam lipsana & præ gemmis fib-
futura.

*In omnium
ore versa-
tur.*

Pergebat interim civitas universa lo-
go æris pulsu excitata certatim applaudere
jamque nullus nisi de Bernardo sermo esse
jam beneficia è cælo impetrata, jam prodigi-
ose facta, modò infractus in adversis ani-
mus, modò perenne sui domandi, animòs-
que Deo operosè lucrandi studium, aliàque
complura Herois nostri facinora commemo-
rati.

§. III.

Tandem elapso tridui spatio perægi-
quidem, sub tertiam noctis horam corpus
felicissimi Bernardi ex ædè nostra in sa-
crum vestiarium ab oculis hominum pro-
perè subductum, plumbeo loculo ex Magi-
stratûs voluntate inclusum, post ad ipsam
Crucifixi Servatoris aram, sub gradibus, et
terræ mandatum: ad pedes scilicet illius
quem vivus in corde sepultum nunquam
non circumtulera. Ne qua verò tam pre-
tiosi pignoris aliquando obreperet oblivio
jussit Senatus, quem vivum in oculis fere-
bat, mortuum penicillo exprimi, ut in Cui-
ria

*Depingi-
tur iussu
Senatus.*

ria inter illustres Catanæ viros collocari
 posset. Et quia triduum illud, quo inhu-
 marus publico bono jacuit, non obscuris
 prodigijs favente Cælo cohonestatum fue-
 rat, jam tum Senatus-Consulto decretum
 est, Summo Antistiti Romam supplices
 mittere libellos, ut ejus nutu fas sit, sacris
 Præsulibus de more super vita, rebusque
 gestis Bernardi quæstiones exercere, quibus
 contestata viri sanctitas patefieret orbi, olim
 dubio procul inter Divos publico ritu ce-
 lebranda. Unde factum, ut jam olim an-
 nuente Romano Pontifice Innocentius Ma-
 ximus & Octavius Brancifortus Catanen-
 sium Episcopi apud suos Cives: Ioannetti-
 nus d'Oria è Purpuratis Patribus ArchiPræ-
 sul apud Panormitanos, alij quoque pluri-
 bus in locis ejusmodi quæstiones haberent,
 & in publicas tabulas referrent, id effectua-
 ri, uti spes est, quò Bernardus beatorum, si
 ita Sanctæ Sedi videbitur, numero tandem
 adscriptus, pro Cælite coli haberique possit.

*Eiusdem
 Senatus
 presibus
 permotus
 Pontifex
 iubet qua-
 stiones ha-
 beri super
 rebus à
 Bernardo
 gestis.*

§. IV.

Eâ ipsâ, quæ mortem Bernardi præ-
 cesserat, nocte vidit per quietem Vincentius
 de Ramundo, Jurisconsultus gravis & do-
 ctus, post Societati nostræ adscriptus, splen-
 di-

*Creditus.
 Ignatius
 morienti
 adfuisse.*

didum in Catanensi Collegio fieri apparatus, atque in aula Societatis hominem, venerandâ caluitie spectabilem, obambulare, cumque rogaret, quis ille esset, audiit Generalem Societatis Præpositum advenisse. Itaque manè expectatus, vereri se dicit, ne Pater Bernardus animam agat, ad quem in cælos secum abducendum Sanctus Pater Ignatius descenderit: & vix ea dixerat, cum adest nuncius, & obiisse monet.

Eadem nocte sanat agrotum.

Eadem nocte in morbum incidit Paulus la Motta, cujus impetu mox obmutuit. Percussus repentino fratris malo Dionysius la Motta vir Ecclesiastica dignitate insignitâ, tertiâ ante solem horâ, ô Pater Bernarde, inquit, si vera est illa, quam de sanctimoniarum vitæ concepisti, existimatio, fac ne me fallat, quam in te collocatam habeo, fiducia, & ante solis ortum loquelam fratri restituit. Neque diutiùs factum, quàm quinquaginta annis decurri Psalmus possit: quem antè meo consilia donare nequiverant, is repente vocem & verba expedite facienda, lingua soluit, morboque penitus depulso sanus postera die se admiratus est. Ita Bernardus humanis quidem exemptus, in hominibus tamen animis magnum sui desiderium, clarioramque nominis memoriam reliquit: im-

primos illius seculi viros doctrinæ & virtutis consummatæ famâ recensendus.

§. V.

Fuit illi statura inter proceram par-^[Bernardi] vâmq; media, color subfuscus, facies & ^{vultus &} frons serena; gravis tamen & modesta: o-^{statura.} culi vivaces, caput parvo propiùs, quàm magno, calvum, & canitie venerandum. De sexaginta sex vitæ annis, ipsos quinquaginta in Societate sic exegit, ut omnibus esset in pretio: quod ex æquo hinc morum suavitas, illinc vitæ integritas passim emicans raperet intuentes, & animos etiam adversos tandem conciliaret.

Et si verò dum in vivis erat, arcano ^{Post mortē} Providentiæ divinæ omnia sapientissimè ^{apparet co-} librantis consilio multos aliquando habuit ^{ruscâ luce} obrectatores; à morte tamen multò plures ^{circumfu-} habuit præcones; quando illum vel maxi-^{sus.} mè rara quædam eventa omnibus venerandum, & profus admirabilem fecerunt. In quibus non postremum est, quod non rarò etiam post mortem amicis aliisque in cælesti luce se conspicuum præbuit. Vix animam exhalaverat, & fama de felici tejus obitu totam Siciliam pervolavit. Ea ad amicorum aliquem delata ingentem in illius

pectore dolorem creavit. Lugebat enim vero quàm qui maximè, quòd tam beatae morti praesens adesse, ac ultima officia praestare non potuerit. At moerorem ipse Bernardus derersit, quando intempesta nocte per quietem spectabilis adfuit, multaque circumfusus luce, facie serenâ & splendidâ, & sub umbellâ regio more consistens, amico promisit, ei se peccatorum veniam à Deo impetraturum. Quam pollicitationem non fuisse vanam, docuit summa & perpetua in multos menses animi tranquillitas, in amici pectore relicta. Mox ab obitu se quoque spectandum praebuit magnæ DEI famulæ, séque multis comitatum Angelis in caelum, ut inter Prophetas locum sedemque capiat, abire dixit.

§. VI.

Se quinque diebus ante mortem in ecstasy invenisse manifestat.

Fuit & alia mulier cum primis pia & virtutis laude clara, quæ suum nomen publicis inseri tabulis modestia verante prohibuit. Hæc Panormi avidè nuncios expectabat de suprema Bernardi ægroracione. Sed nuncios ipse praevenit, & se coram stitit. Duo autem simul aperuit, & quis sibi vitæ finis fuerit, quisque futurus sit devoræ sibi feminae, non obscure indicavit. Agonem

nem, aiebat, suum non nisi ecstasin & cælestium rerum contemplationem fuisse; mortem verò, rectum ad Prophetarum in cælo sedes transitum. *Ad te autem quod attinet* subjunxit, *scitot e brevi in cælo gemmis lucidissimis coronandam.* Nesciebat illa quidem, quæ & unde sibi hæc paranda esset corona, id tamen haud multò post liquidò cognovit: quando sævissimis calculi doloribus excarnificata post longam & insignem patientiam vitâ feliciter functa, ijs, quas ipsa sibi elaboraverat, gemmis est insignita.

Matrona morbi mortisq; genus prædicat.

Hæc, cum in vivis adhuc ipsa degeret, Panormi in nostræ Societatis templo rei divinæ intererat, quando nonnulli ex eadem Societate Patres supremis votis Religionem professuri, ad aram genibus curvatis procubuerant, quos inter vir erat nostri ordinis homo virtutis & sanctimonie non vulgaris.

Apparec cum aliis Beatis, tãquam verus Ignatiæ filius.

Hæc ergo sanctum Patrem Ignatium sub umbraculo gemmis distincto spectabilem habuit, sacris scilicet suorum filiorum nuptijs præfuturum; ferebant autem quatuor in angulis sublimem umbellam hinc Divi Franciscus Xaverius & Aloysius Gonzaga; illinc B. Stanislaus & Bernardus Colnagus. Cùmque curiosè pia, quid hæc festiva sibi pompa vellet, ex Ignatio quæsis-

viffer: ille hæc, inquit, uni eorum, qui vota nuncupant, solemnitas decreta est, mihi in patris charo, homini scilicet ex magnis Dei amicis & electorum numero non postremo: in cuius gratiam adduxi filiorum charissimos, inter quos & hunc, quem cernis Colnagum, profectum verum Societatis, meumque filium connumerat.

§. VII.

*Indusio suo
lethalem
morbum
depellit.*

Laudomia Gravina Catanensis, & genere, & virtute nobilis matrona nunquam quod mireris, Patri Bernardo, quoad ille vixit, vel locuta est, vel eum oculo conspexit. Jacebat hæc gravi infirmitate corporis pressa, & non dubia mortis victima: itaque propinqui humanis jam præsidij destituta, ut divinam accelerarent opem, Bernardi rogat, cæcis mortui indusium spe bonâ pleni iniiciunt. Cùm ecce tibi intermortuis illa vocibus à circumstantibus, quoad per fractas vires licet, auxilium rogar: adstare sibi supernè, nescio quem è Societate virum: admonita verò eum ipsum esse, cuius sacro pignore tegetetur, mirabilium patratorem Colnagum, ac proinde magnâ illi se fiducia commendaret, dicto audiens, dum pias ipsam preces fundit: Bernardum impolitum super

super caput manu, audit renidenti vultu loquentem: age filia, quid habes? quid times? adsum ut te sanem; in Deo tamen spem reponere: hujus brevi potentiam maximo tuo bono experiere. Ita Bernardus ex oculis abiit, ægra mox meliusculè habere cœpit, palpitatio cordis posuit, lethalis pallor in vividum colorem vertit: postero manè ex integro sana à medicis totius rei ignaris, & ad mortuam se ingredi opinantibus, non sine ingenti admiratione est reperta, qui sponte suâ disertis verbis confessi sunt, in summo hinc febrilis æstûs incendio, illinc summâ virium debilitate, curationem adeò subitam supra omnes naturæ artisque vires, solius divinæ potentia indubitarum fuisse argumentum.

§. VIII.

Catanensium nonnemo ipsos decem annos immani renum dolore confixus, & jam remediij expers, sive morbi fatigatione, sive imbecillitate virium in somnum declinaverat oculos. Dum ergo sopitus tantulum quiescit capit, videre sibi visus est Bernardum in mortuali feretro jacentem, qualè scilicet multis antè annis, priusquam tumulto mandaretur, conspexerat; lætum tamen & venustum.

Ubi

Ubi verò propiùs se admovit, & manum exoscularus est jacentis, iteratò, quid sibi veller, ab eo rogatus, Pater, inquit, luctor cum hisce meis doloribus. Ad quem ille renidenti ore, formatòque crucis signo bene precatus: *Abi modò*, ait, quando jam sanus es. Ita Bernardus evanuit, simulque somnus, & cum somno morbus auffsugit, nunquam deinceps redire ausus.

§. IX.

Paula Pellirona, & ipsa Catanensis, sub auroram adhuc lecto decumbens spectabilem habuit quendam nostri Ordinis Patrem, qui linteatus, & velut pro concione dicturus, aperto capite, quadrarum manu pileum gerebat, hortatus Paulam, ut in cælum oculos attolleret. Paruit illa monenti, & patefactâ cæli regiâ spectavit humanæ salutis assertorem IESVM plusquam splendore luce circumfusum, sacratissimis tamen quinque vulneribus mirifico fulgore emicantibus. Iussa deinde ad Christi dexteram transferre oculos, vidit magnam DEI Matrem admirabili pulchritudine & maiestate præditam, compositis ad divinam quandam modestiam manibus adstantem, & in Filium, totius scilicet divinitatis theatrum

trum, defixo intuitu absorptam. Porro imperante, quem diximus, Patre, flexis in adversam partem oculis conspexit e regione Deiparæ Deique hominis Bernardum splendida Societatis veste mirabiliter coruscantem.

Et hunc quidem jam olim noverat ipsa, & ex adstante Colnagum esse didicit, alium verò simili vestitu ex omni parte radijs circumdatum, paulò tamen longius distantem, sibi hucusque incognitum, Paulum esse intellexit, cognomento Achillem. Fuit autem tam mira cælestis hujus spectaculi suavitas & vis, ut Pellironam compluribus diebus dulcissimo pietatis sensu impleverit: quæ sacris Quæstoribus sanctè affirmavit, se etiam tunc, dum ad tribunal consistebat, vel solâ illius recordatione divinis adeò delicijs accumulari, ut tantæ dulcedinis capiendæ impar, viribus & animo prope modum linqueretur, testata insuper ejusmodi spectaculum, si iteratò frui liceret, atque etiam oculorum jacturâ comparandum esset, fore sibi jucundissimum.

***

CA-

CAPUT XIX.

E sepulchro pergit esse beneficium.

§. I.

*Leprosus
vixit, eun-
demq; mu-
tum defū.
Et utroq;
liberat
malo.*

TAmetſi multis magniſque prodigi-
Bernardus in vita claruit: multò ra-
men plura majoraque ſunt, quæ eum
mortalibus à morte ſua beneficium, & prodigi-
giorum fonti proximum declarant. Not
recenſebimus hîc niſi perpauca, ne in im-
menſum excreſcat hiſtoria.

Proſpero Siragoſæ Medico triennis
rat filiulus non modò mutus, ſed & fædo
quodam lepræ genere jam menſes aliquot
tota facie coopertus. Et jam defecerat
parentem & ars & conſilium, morbo omni
paternæ indiſtriæ vires ſuperante. Evēit
autem, ut ancilla, puerum infelicem in bra-
chio geſtans, Patri Bernardo adhuc vivente
occurreret, eumque de morbi pertinacia &
fæditate edoceret. Itaque miſeratus infan-
tem, imponit manum capiti, ſimulque le-
pram ſigno S. Crucis efformato quam-
mum abſtergit. Quia verò nutricula Ber-
nardo non expoſuit linguæ vitium: manū
puer, ut erat, inſtar piſcis mutus, digitis &
nutri-

nutibus loqui conatus ad usque Bernardi obitum. Eo denique vitâ functo, cum adhuc in mortuali feretro Bernardi cadaver in templo in humarum jaceret, totius civitatis affluentis solatio expositum, mater cum trimulo infante in brachijs muto à circumfusa multitudine summis precibus obtinuit, ut propius ad pretiosas Paris exuvias admitteretur. Tum flexis humi genibus sacram deosculata manum defuncti, detractum è proprio digito annulum per Sacrarj Præfectum Bernardi labris non sine insigni veneratione & fiducia admovit, eumque ad os puelli importunis nutibus perurgentis deosculandum appressit. Et mox cum omnium admiratione puerulus, à mortuo scilicet fari doctus A.A.A. exclamavit: atque ita primum in vocem omnibus communem solvit linguam, sensimque infantum more loqui cœpit.

§. II.

Michaël Pappalardus sexennis puer Ex sanda-geminus miserandus malo, scilicet mutus pila mutūad eum usque diem & herniosus, in reliqua eumq; her-pio turba ad sandapilam Bernardi se niosum ge-pene-mino mor-travit, eamque magno animi sensu, nec bo eximit.minore confidentia pio osculo veneratus, illico
fanus

sanus ac integer surrexit, atque expedire
linguæ vinculo loquutus, omnes in admi-
rationem rapuit. Inde ad parentes domum
reversus, & ferè ad molestiam usque garru-
lus, lætum ipse tulit nuncium sanitatis, mi-
randam utriusque mali depulsiōnem expo-
suit, simulque famâ huius prodigij univet-
sos, ut de exuvijs Bernardi aliquid omni
studio conquirerent, accendit.

*Alium è
faucibus
mortis eri-
pit.*

Longa non minùs, quàm periculosa
duorum annorum inueterata Petrum Mic-
cichè ad extrema jam redegerat, de salute
suâ modò desperantem, idque unicè sollicitum,
quomodo supremum sibi Numen concilia-
ret. In hoc rerum articulo venit in men-
tem Cataldo Fimiæ, viro nobili & Bernar-
di imprimis amico, ut aliquid lipsanorum
Parris ad ægrum mitteret. Quid illud fue-
rit incertum, eâ certè fuit cælesti prædicitum
virtute, ut quamprimum solo tactu ægro-
tantem è faucibus mortis eripuerit: quando
ille mox clausos jam in mortem oculos pate-
dit, & redeunte membris vitali succo & ca-
lore ex integro sanus è lecto se proripuit.
Quam ob rem ut Deo & Bernardo gratum se
præberet parens, lauto convivio centum pa-
peres excepit, ipse modimperator &
mensæ administer.

* *

§. III.

Inter ceteras, quæ ad Bernardi exan- *Lac matris*
 gue corpus spectandum colendumque af- *impetrat*
 fluxerant mulieres, fuit, quam, cum non ita *ne pereat*
 pridem pulcherrimum infantem enixa es- *filio suo.*
 set, lac omne siccatis uberibus destituerat.
 Itaque cui vitam paullò antè dederat, hunc
 inopià lactis & domestica urgente pauper-
 tate brevi moriturum non ex vano augura-
 batur. Ubi verò ad Patris opem anxia
 convolavit, & ardentes ad Deum preces fu-
 dit, repentè pectori lac divino beneficio lar-
 giter affusum sensit, & *ò miraculum!* excla-
 mavit. *Vix Bernardus in cælum receptus est,*
& Advocati munere jam perfungi amat. cre-
dite expertæ.

Alterius genam toto quinquennij spa- *A genâ*
 tio erysipelas infederat, nullis medicorum & *quinquen-*
 chirurgorum seu unguentis, seu malagma- *te erysi-*
 tibus cessurum, imò adhibitis ab arte reme- *pelas ab-*
 dijs efferatius obstinatum. Hæc mirabilium, *stergit.*
 quæ ex capulo Bernardus in miseros conse-
 rebat, beneficiorum famâ in spem erecta, o-
 cyus ad sacrum pignus advolavit, & humi
 prostrata ardentissimis sanitatem votis ex-
 periit. Tum audentior facta defuncti ma-
 num pio delibatum osculo genæ imposuit,

K

mox=

moxque omnem pertinacissimi mali saevitiam superavit, momento citius perfecte con-
sanata. In hunc ferè modum & alia se-
mina aliam corporis partem adeò malè af-
fectam, ut vitæ periculum crearet, contracta
manùs Bernardi illico receptâ sanitate cu-
ravit, & discrimen evasit.

§. IV.

*Sanguinis
fluxum si-
stis.*

Franciscus Afflictus profluvio sangui-
nis ipsos 40. dies infesto nimium quantum
exhaustus, ac remedij consilii que expers tan-
dem ad Bernardum se contulit, non dubi-
spe fretus, contractâ tantùm vestimenti firmi-
bria se sanandum. At quia multitudi-
ne circumfusâ prohibitus erat propiùs ac-
cedere, cum, quod in voris habebat, osculum
sacratæ dexteræ imprimere non posset, *Sic
mihi erit, inquit, vel sandapilam contingere.*
Contigit & fluxum stitit.

*Tumorem
pectoris, e-
vasurum
in cancrũ,
dispellit
strophiole.*

Iacebat alia lectulo affixa mulier, cui
tumidum pectus medicorum iudicio gan-
grænam incurabilem parturiebat. Hac
acceptâ tot beneficiorum famâ, fratri stro-
phiolum, sive tæniam tradidit, eamque ad
Bernardi corpus ab illo religiosè applicitum
suo pectori admovit. Sentit enim verò tum-
se acutissimo dolore transfigi; sed evasit
scen-

scenre tumore malum omne depulsum.
 Quare damnato lectulo ad templum prope-
 re contendit, & ne unquam deinceps à can-
 cro sibi timendum esset, impositam defuncti
 manum suo pectori custodem vadémque ad-
 hibuit.

§. V.

Messanensis quædam mulier Catanæ *Lateris do-*
 commorata decem annos perpetuos ma- *lores decem-*
 gnis in latere doloribus veluti sagittis con- *nio tolera-*
 fixa, nec movere se liberè, nec expedire lo- *tos talis*
 qui poterat. Tandem verò ubi inaudijt,
 quot ex Bernardi sepulchro beneficia in
 ægros scaturirent, eò delata summis preci-
 bus opem efflagitavit; neque diutiùs fa-
 ctum, obrinuit, quam suspiraverat, sospita-
 tem. Audito enim signo accedentis ad a-
 ram mystæ, nullo adminiculante surgit à
 sepulchro, quod antè toto decennio non
 licuit, ad altare procedit, ac sacris ritè per-
 actis, domum ex integro constanterque
 sana revertit.

§. VI.

Quem supra diximus sanguinis libera- *Cephalat,*
 rum fluxu, is cæmentarius erat faber, & ma- *giã auffer*
 gno religionis gratique animi sensu, cum *suavis-*
 Bernardus terræ mandaretur, suam locave- *simo sepul-*
 rat *chri odore,*

K a

rat operam. At hic ipse haud multò pò
cephalalgia gravissimè excruciatu ad tu
mulum Patris recurrit, ex quo mirificà
creatus fragrantia, initio meliusculè habu
tum demisso in sepulchralem petram cap
omnem planè dolorem discussit. Verum
quò longiùs à tumulo recessit, caelestem
odorem ille deseruit, eò propiùs dolor
stinus sensim adrepsit, arque ita qui sanus
sepulchrum surrexerat, domum aeger reme
vit, donec octidua eijusdem tumuli vil
tatione, inter alternas mali fugitantis &
deuntis vices, peractà, tandem perfectam
consecutus sanitatem, liquido didicit, unde
caelestis illa suavitas exhalaretur.

Eam & Iosephus de Marino semel
parvulus manifestè sensit, & beneficam ex
pertus est; cùm enim epileptico correpta
morbo ad tumbam Bernardi pro tam ho
rendi mali depulsione deportatus, ei
impositus esset, admirandum ipse traxit
dorem, ut vernas olere violas ipsos o
dies videretur, eaque fragrantia caput robo
raturum, nullis deinceps lapsibus obnoxium
haberet. Eidem morbo alius quoque Bernar
di tumulo advolutus remedium quæ
sivit & invenit.

*Parem fra-
grantiam
epileptico
inhalavit
& morbum
discussit.*

§. VII.

Ludovicus Argentina perenni octo annorum dolore caput obsessum circumferrebat, neque in arte vel naturâ rerum opem remediûmque reliquerat intentatum, sed incassum. Ad cœlites ergò conversus strophium, quo Pater Colnagus olim usus fuerat,prehendit, capiti imposuit, moxque dolorem omnem à se perperuò fugavit.

*Ostennes
capitis dolores
strophium ab-
stergit.*

Erat illi soror, quæ diu luctata cum partu, ut primùm eodem strophio ventrem religiosè contigit, prolem feliciter enixa est, eamque in tanti beneficij memoriam Bernardi nomine insignivit.

Filia cæcitatem jamjam oculis infectam subuculâ Bernardi ægro capiti admorâ proseripsit.

Gemino quoque affecta est beneficio matrona, quando sævis renum stomachique doloribus, quos duobus ipsis mensibus exantlaverat, illico exempta fuit, quàm primùm Bernardum in clamavit, ejusque auspicijs malè affectas corporis partes curesignavit. Deinde cùm foetu gravida, simulque gravi oppressa morbo, abortum pariter mortemque non ex vano merueret, propitium sensit Bernardum; nam se-

*Febrim &
abortum
prohibet.*

cundum quierem Pater concionantis habitum indutus illi se spectabilem præbuit, & abortus periculum discussit. Cum verò mulier, fraudem dæmonis piè verita, manum erigeret, salutare crucis signum expressura, ipse prior allocutus ægram, ter cruce signatam monuit, postera luce consurrecturam lecto sanam, ideòque proli, quæ prematurè morbi effundenda fuerat, suo favore feliciter nascituræ, Bernardi nomen imponeret.

Ad hæc vinum, quod Pater in vivis delibaverat, à feminâ in ampullâ piè affectatum mirificè profuit. Cum enim semestres tulisset ardentissimæ febris æstus, vinum hausit, eoque ceu frigidâ febriles extinxit flammæ.

§. VIII.

Vino mortem arcet.

Ad eum ferè modum adolescens non nemo, quem acutissimi viscerum dolores gravissimè tortum ad extremam vitæ lineam deduxerant, & medici jam propè prodeplorato habuerant, ejusmodi vino tum per exteras afflicti ventris partes disperso, tum hausto, & in viscera demisso, salutem bibendi.

Loquelâ ex casu perditam restituit.

Vincencia sexennis puellula ex infelici per scalas lapsu obmutuit. Multum qua-

mor totis mensibus sudatum est à Medicis, ut mutæ loquelam redderent; sed irito conatu. Hausit ejusmodi vinum, quod Bernardus olim degustaverat, & mox loqui cepit.

Eodem quoque vino nunc anginam, nunc tumorem dentiúmque dolorem fuisse depulsum, juratis testibus in comperto est.

§. IX.

Neque indusio Bernardi sua defuit vir- *Indusio in-*
tus, eam ob rem Caranæ à multis prodi- *iecto fe-*
gijs celebrato. Juvenem certè id loci (Pe- *brim sedat.*
tro Barbæ nomen erat) qui illud reverenter
exosculatus, contra sævientes febris ardores
pectori admoverat, largo rotius corporis su-
dore complevit, & pulsâ febrim quamprimû
sanitati restituit.

Lintheum quoque Bernardi sanguine, *Lintheolo*
tinctum, mulieri alterum, qui maligno hu- *sanat ocu-*
more rodebatur, oculum, ut primam teri- *lum.*
git, confanavit.

Iosephus Stilla chirurgus jam olim ex *Sanguine*
humeris Bernardi sanguinem extractum, & *phrenesi*
lintheolo exceptum, adhuc purpureo colore, *curat.*
suavique odore præditum pro sacro pigno-
re habet, eoque se phrenesi liberatum gra-
tus agnoscit.

*Oculis pro-
pè perditis
medetur.*

Sub annum 1630. sacrata Deo Virgula inter Moniales adeò omnem oculorum lucem perdiderat, ut manu ducenda nigrum ab albo colorem non discerneret. Cùm ergo medici communi consensu irreparabilem oculorum usum judicassent, ipsa ad Superos conversa, Dominicam orationem, et salute Angeli, & Apostolorum Symbola recitavit: vix Bernardi strophium oculis religiosè applicuit: Et, ecce, exclamat, vadeo, simulque oculos multò quàm antè nubium clariore ostendit.

*Cingulo
auribus.*

Cingulum quoque Bernardi septemdecim annorum adolescenti salutem attulit, cùm enim peracerbos in auribus dolores sat diu tulisset, admoto ad caput cingulo Patris illico purulentus ex utraque aure humor erupit, simulque dolor excessit.

*Epistolæ
fragmento
dentibus.*

Quin & epistolæ fragmentum saluti fuit, quod Monialis ore prehendit, eoque dentium dolorem mox repressit, deinde penitus etiam fugavit.

*Capillis
brachio.*

Unde non mirum, pilos aliquot, è Bernardi barbâ brachiolo infantulæ cum pietatis sensu à parentibus impositos sanitate peperisse: quando brachiolum ex matris utero emortuum, & moveri nescium ex tempore confanârunt, atque ad omnes usus flexibile expeditumque reddiderunt.

g. X.

§. X.

Linea Bernardi vitta Carolo Ciravinæ *Vittâ lineâ*
 viro nobili somnum conciliavit, & podagra *podagram*
 gram discussit, quæ tres omnino noctes in- *coërcet.*
 ter diros cruciatus infomnes ducere coëge-
 rat. Ut primùm enim vittam capiti im-
 posuit, somnus irruit, podagra pedes dese-
 ruit.

Baculus, quo niti solebat Pater, capiti *Baculo pi-*
 cum religione admotus, noxios pituitæ, *tuam sē-*
 imbres stitit: quin & tenue fragmentum ex *stis.*
 eodem forrè decerptum diros alui cruciatus,
 religiosæ feminæ discussit. Unicum pre-
 catoris coronæ granum morbis pellendis
 par fuit.

Paternò oppidum est Siciliae quatuor à *Lunaticum,*
 Catana leucis positum. Hic novennis puer, *san.*
 non modò cum deficiente luna defectum
 mentis perpeti solitus, menstruum furebat
 furorem; sed & podagræ doloribus confi-
 ciebatur. Mater tristi spectaculo tandem
 fessa ad Bernardi preces confugit, & se,
 si puero mens sanitasque constaret, cum eo-
 dem ad Patris tumulum accessuram, voti re-
 ligatione obstrinxit. Vix aliquot lapsæ e-
 rant horulæ, cum pedes ad iter convalue-
 re, & integra peracto voto corporis animi-
 que

que sanitas tot annorum incurabilem mor-
tum secuta est.

*Lethiferū
ulcus tollit.* Catharina Buscemia in more positum
habebat, quot diebus certo precum numero
Divinae Majestati grates referre pro caelesti
gloria in Bernardum nostrum collata. Ho-
jus filia validâ febris excocta, simulque
cere secundum guttur enato miserè habita-
jam propè extremum ducebat spiritum: u-
ergo Pater devotam sibi matronam grati-
munere bearet, se dormienti in conspe-
ctum dedit, & cruce velut è filiae faucibus
extractâ ulcus aperuit. Divinabat ergo
mater filiam divinitus curatam; neque ani-
mi falsa est. Insequenti die Medici, qui
puellam jam fatis concessisse arbitrati vo-
nerant; incolumem attoniti reppererunt,

§. XI.

*Morbum
incurabile
differt.* Catanæ sacrata Deo Virgo è monaste-
rio ad patrios lares remissa est, ut morbo
medicinam quæreretur. At neque ibi malo
in dies esferatiore, vimque medicam aspec-
nante ullum levamentum reperit. Itaque
ad Caelites conversa, omnem in Deo ejus-
que servis spem fixit, & Bernardo cum pro-
mis addicta, de illius veste particulam ex-
petijt. Quâ impetratâ, & capiti piè impo-
sitâ

fità mox febris ardor ejusque comes languor ac mœror è vestigio celsit. Remansit autem erraticus quidam dolor, qui per omne corpus serpens modò hanc, modò illam partem infestabat. Sed & hic ipsanis Bernardi admotis fugit, ijs verò remotis toties redijt, donec post octiduanam fugæ reditúsque vicissitudinem tandem expugnatus palàm faceret, à Bernardi lacinia se fuisse superatum. Quare ut sospiratori gratam se ostenderet Virgo, vigesimum primum Aprilis diem sibi deinceps jejunio sacrandum voto sanxit, & mater argenteam hujus rei testem laminam ad Collegij nostri templum dono misit.

§. XII.

Et hæc quidem mortuus in vivos potuit: non minora tamen mortuus in mortuum exercuit. Didacus de Valle, Doctoris laureâ insignitus, locuples testis esto. Erat huic filius, cui Bernardo nomen in færo fonte indidit, quòd Bernardi nostri ope infans, cum octo dies solidos ceu cadaver in tumulo, sine motu vitæque signo in materno utero jacuisset, salva matre salvus in lucem prodierat. Hic ipse multò post violentiâ morbi ad extremam vitæ lineam deductus, teste medico primùm à familia uni-

*Bis mortuò
excitasse
creditur iâ
mortuus.*

universa pro deposito, ac tandem pro meo
 tuo habitus, quod animam exhalasse nemo
 dubitare posset, totam domum mœrore le-
 crimisque funestavit. At parentes in com-
 muni omnium comploratione, dum ad Ber-
 nardi auxilium convolant, filio vitam re-
 stitui supplices orant, & aliquam expense
 partem in ejusdem, si inter sanctos aliquan-
 do referendus sit, solemnitate subministran-
 dam voto nuncupant, mox, qui diu exani-
 mis jacuerat, spirantem vivumque inveniunt
 Dei scilicet beneficio ad Bernardi preces
 vitam donatum.

§. XIII.

*Dæmones
 ex infessa
 pellit.*

Juvenis nobili oriundus genere, &
 aliquamdiu malis infessus genijs, postquam
 infernos hospites depulsos sensit, quartana
 feбри se correptum animadvertit, vix etiam
 post diutinam curationem ex Medicorum
 sententia conſanandus. At verò haud ſæ-
 pius quàm bis ad Patris Colnagi ſepulchrum
 acceſſit, & plenam inde ſanitatē reculit.
 Unde factum, ut ejus Parens mox domesti-
 cam aulam eleganti peripetasmatum appa-
 ratu ſpoliarer, eoque ſacellum Collegij &
 parieres, inter quos Beatus Bernardus ani-
 mam efflaverat, exornaret.

Ecti

Et si verò hæc sint illustria Bernardi beneficia de cælo, uti credere par est, in hominescollata; illud tamen, quod subjungimus, & longè recentius, & palmarium est: neque minùs ac alia omnia publicistabulis consignatum. id hunc in modum se habet, quod Brixia Cancellarius, ut aiunt, luculenter Italico sermone conscripsit,

§. XIV.

Hoc anno, quem à Christo Nato trigessimum septimum supra mille sexcentos numeramus, Deo visum est, domum meam, inquit Augustinus Stilla Brixia Archigrammateus, pluribus gravibusque ærumnis exercere: quas inter illa mihi acerbior fuit, quòd filia mea (Elisabethæ nomen est:) sub mensem Majum anni superioris nobili viro D. Raphaëli Bova nuprui data, eo quidem tempore veneficarum artibus à malis occupata spiritibus: nunc aurem energumena clavisindicijs est deprehensa. Et trigesimo quidem Seprembris die, qui S. Hieronymo sacer est, operà D. Caroli Bains, qui Cor-teccensem regit parœciam in æde Marianâ, cui à Stella nomen, Cusagum inter & Sulmontem per sacros exorcismos principe dæmoniorum infidentium liberata spem fecerat,

*Diuturna
obsidione
energumena
liberata.*

rat, vel nullos superesse, vel & hos brevi fugam dandos. Ea tamen me spes fefellit quando 10. Novembris tres alij & contumaciores genij se prodidère. Unde anceps animi, ac diu inops consilij, tandem in memoriam mecum redeo, esse mihi ad manus P. Bernardi Colnagi, qui año 1605. & 1606. Gironæ, & Brixiaë, antequam sacris Reipublicæ esset interdictum, pro concione dixerat strophium. Illud ergò, quod in magna semper apud me meosque veneratione fuit, chartæ involutum capiti filiaë impono, cum ecce tibi horrendum contremiscens identidem exclamat dæmon: O Bernarde, Bernarde, tu me ustulas. quo factum, ut mihi meisque multum animi adderetur, atque ad hoc strophium confugeremus, quoties execrandas voces spurcissimus inferorum spiritus evomeret. Sub vesperam ejus diei, cum inter cœnandum malus genius filiam torqueret, nosque factâ strophii mentionem minitaremur, ille disertis verbis in hunc modum locutus est: *Necesse habeo vobis a-*

Bernardus liquid dicere, & vel invitatus imperor man-
Dei iussu festare. Strophium non sat religiosè ha-
à malis ge-beri, sed crystallo ad modum lampadis concin-
niis laudatur. natae includendum: deferte illud ad Nosocomium,
ubi Eremita colitur, & renuntiate eius loci Magistratibus, ut summi crystallo etiam E-

remicolæ exuvias includant, quo omnium oculis & venerationi exponantur. Ita supremus jubet Dominus, qui utrumque colit vult. Poterat equidem per quemvis alium hæc imperia denunciare, sed ego maximo meo malo id facere sum coactus.

§. XV.

Interea inclinato in mensam capite filia meliusculè habuit. Et mihi, ô Genitor! dixit, quàm pulchra meis oculis objecta est species! Vidi hominem mediocriter grandem omni ex parte lucidissimis circumfusum radijs, qui in capite ferebat rem aded illustrem, ut comprehendere non potuerim. Hic mihi dixit. Ponemerum, filia: tum, aurea cruce, quam velut è corde extraxerat; me signans, illam eodem in loco, propè cordis penetralia recondidit, ex oculis abiit, meque solatio mirificè perfusam reliquit.

Vicesimo Novembris die, cum puellæ denuo graviter vexatæ, sacratam ceram, quam vulgò Agnum DEI vocitamus, unà cum monitis S. Philippi Nerei, & Patris Colnagi linteolo fronti imposuissemus, ater ille genius exclamavit, acerbius multò se torqueri strophio, quàm ceteris factis amuletis: illa quidem esse jam vulgò nota; istud

istud autem hucusque incognitum latuisse.

Posterâ luce cum sacris carminibus iterum urgeretur malus hospes, & excedere pro imperio juberetur, disertè negavit, se vel socios unquam facturos, nisi strophilum antè crystallinâ, ut decet, capsâ inclusum, & ad Eremitæ corpus delatum esset. Die jam in vesperum inclinante pressus solito linteoli antidoto, me inter ceteros proterui hostis aversationem cruciarumque demirante, & Bernardum quoque olim mortis metu percussum commemorante, subjunxit ille *Heu me! si egrotâ vero, moriar.*

Bernardi Colnagum hisce verbis repræsentans
mors sine quæ ego abhinc 30. annis ex Patris ore, cum
tormento. ab affluente hominum turba ejusque precibus
exposcente propè propius suffocaretur iterum
ratò audieram. Ad hæc, inquit, habebatur
equidem ille nonnullis pro mente capto;
at non habuit aliud in discessu tormentum,
quàm duarum circiter horarum intervitæ
mortisque confinia languorem. Interrogatus,
quid illud esset, quod puellam in capite
Patris spectaverat, neque tamen discernere
potuerat. Toridem, inquit, stellæ erant;
& ipsius lacrimæ, uniones; at ex aspectu
ego sum exocularus & ex illo tempore
attriti jacemus omnes.

§. XVI.

Porro ad diem 22. pulso jam uno maiorum geniorum, reliqui affirmarunt, intra triduum se statione cessuros; sub horam vero noctis tertiam Energumena in se collecta edixit, visum à se id temporis hominem gloria cælesti circumfusum ab Angelis deferri, in cuius aurea Zona splendido caractere exaratum erat. *Bernardus gaudebit.* Eum sibi denuo confirmasse, procul omnimeru bene firmiterque speraret. Neque vanam fuisse pollicitationem, eventus docuit; siquidem ipso Divæ Catharinæ pervigilio perducta ad Eremitæ tumulum, facta sponcione de conficienda ex crystallo capsula, reponendo Bernardi linteolo, & ad ipsam Eremiticæ deferendo, infensissimis liberata hostibus puella, sospitatoribus Divis debitas persolvit grates. Porro strophium hoc tam pretiosum sic ad meas pervenit manus. Acciderat fortè, ut P. Bernardus, habita in S. Antonij æde ad populum concione, totus sudore diffluens de suggesto descenderet, manique strophium jam sudore madidum deferret; cum ecce Iulia, mea Genitrix, suum ipsa linteolum tergendæ fronti largiter adhuc guttis mananti obrulit, Patrisque linteum in vicem recepit; qui eam ob rem monitus

L

à me,

à me, non tantùm id reperere superfedìt, & etiam bene precatus, ut illo divina Maiestas prodigia faceret, frontem mihi cruce signavit, eo manûs ardore, ut duabus tribus horis ignito me ferro adustum crederem. Et eo tempore linteolum illud nobis præ sauro fuit. Totius rei gestæ seriem sic habere, fidem facere mecum potest universa domus, quam & ego manu mea confirmo. Augustinus Stella.

Enimvero id honoris debebatur strophio, ut malos genios ex obsessis corporibus exturbaret tangendo, quod ejus sudores combiberat, qui stygios hostes ex nimis auditorum frequens ejecerat concionando. Hinc persæpe Bernardo nihil tale suspicanti clam ejuscemodi linthea pio furto sublecta, & ad mirificos usus religiosè adhibita, famâ Patris augebant quàm maximè, adeo ut cum fortè de superiore loco dicenti quando strophium excidisset, à Concione mox in frustra discerptum evanesceret, uno quoque frustillum inde secum auferentem quod sibi veluti sacrum lipsanon in precio foret.

CAPUT XX.

*Vivus mortuusque propter contem-
ptam eximie virtutis opinio-
nem in honore
est.*

§. I.

Hiscerebus fiebat, ut, cum in vivis ad-
huc degeret, apud æquos virtutis æ-
stimatores magna in opinione non
nisi insignitæ probitatis haberetur. Qua-
cunque pergeret, in honore erat, ut magi-
ster; in veneratione, ut Sanctus: nec defue-
runt, qui sæpenumero ex longinquis re-
gionibus ad ipsum convolarent, & vel con-
siliium in rebus ambiguis, vel in calamitati-
bus preces exposcerent, qui domo prodeun-
tem præstolarentur, ut ad ipsius genua pro-
voluti manum osculari, aut certe vestem
contingere possent, viri etiam primæ aucto-
ritatis. Neapoli tanta populi multitudo
cum de suggesto descenderet, vestis oscu-
lum captura Patri se circumfudit, ut ipse
discissam, magnaque parte amputata, muti-
tam vestem non animadvertit.

*Vestis viva
etiamnum
Bernar-
do venerationis ergò
laceratur.*

L 2

Et

Et quidem quo Bernardus loco fuerit
& opinione non vulgaris sanctimoniam
pud Sanctissimum Dominum Clementem
Octavum, & Paulum id nominis V. Ponti-
ficem, jam supra indicavimus. Hic pro-

*B. Aloysii
de Colnago
sententia.* quam plurimis gravissimisque excellæ vir-
tutis & innocentiam testibus una Aloysii
Gonzagæ valebit auctoritas, quem P. Ber-
nardus à Ponte dicentem audiit, confudit
aspectu ipso Patris Bernardi Colnagi, quod
tanta in illo viro spectet summæ perfe-
ctionis decora, ut ea se imitatione assequi
diffidat.

*Collegiorum
sensus.* Et si verò Bernardo non defuerint
quandoque domi, qui pungerent, ut nun-
quam sua rosæ spina deest: communis ta-
men inter nostros etiam is fuit de Ber-
nardo sensus, ut domus, quæ illum habebat
inquilinum, se feliciorē ceteris arbitra-
tur.

§. II.

*Claudii A
quaviva
iudicium.*

Claudius Aquaviva acerrimi vir inge-
nij, & peritissimus virtutis genuinæ cen-
sor, in magna Patrum corona, cum non
longè hinc ex muro penderet S. Bernardi
Clarevallisensis imago, illinc non procū ab-
esset, quo de scribimus, Bernardus Catanen-
sis, dicere habuit. Duo nobis sunt Bernar-
di,

di, uterque Sanctus. Sub annum à Virginis partu M. D. LXXXV. Barij Collegio præerat Bernardus noster, cum famâ Bernardini Realini notæ sanctitatis viri excitus trium dierum iter confecit, ut talem tantique nominis Patrem Lupijs agentem coram spectaret. Post humanissimam consolationem Bernardus in digressu Bernardini vestem clanculum juxta ac piè est deoscularus. Advertit ea res Bernardinum, quare ad Colnagum subtristi vultu conversus. An, inquit, etiam te inania ista officia delectant? mox tamen explicata fronte subjunxit. Sed ignosce, Tu Bernardus: ego Bernardinus. Me ergo longè minorem, ut à te pietatem condiscam, decet; ut rudis auditor à magno soler præceptore instrui.

§. III.

Sed ut nostra omittamus, qui apud nos magnus fuit, multò apud alios major habebatur. Ex multis nonnisi paucos producamus æstimatores & Encomiastas Colnagi: apud quos spectatissima Bernardi virtus, jam vulgò nota, præsertim, cum Romæ ageret, admirationem venerationemque non modò apud infimos, sed supremos etiam, Ecclesiæ Cardines ei conciliavit. Hos

L 3 inter

*Cardinalis
Aldobran
dini erga
Bernardū
reverentia*

*Quem vita
magistrum
habet.*

*Effigiem
Bernardi
in conclavi.*

*In gravif
simis rebus
consult.*

inter primas jure obtinet Purpuratus ille
Pater titulo S. Georgij, Clementis, de quo
nobis, modò sermo fuit, nepos (quali
quantūque vir, Romana Curia novit) con-
scientiæ suæ arbitrum, & in virtutis studio
ducem habuit, quidquid etiam imperavit
haud gravatè facturū, cujus ne fortè exci-
deret memoria, effigiem à Michaële Ange-
lo Bonarota, superioris ævi Apelle, in re-
cænandum graphicè expressam sub viridi
auròque fimbriata cortina venerationis et
gò secum tenebat, & non nisi charis hospiti-
tibus spectandam exhibere consueverat.
Idem Cardinalis S. Georgij Aldobrandinus
animi quondam anxius, & seu nimia reli-
gione, seu demissione ipse sibi in purpura
gravis, nulla habita dignitatis ratione ad
Bernardi pedes in genua se abjecit, sanctè
contestatus, se in illius potestate futurum,
sive purpureum galerum ponere, & gradu se
abdicare, sive in hac splendida ancipitque
servitute perseverare juberet, obtemperaturum:
imperaret modò, certus sua verba
velut oracula Cælo missa sine dubio excipi-
pienda. Quidquid enim diceret, à DEO
pro animæ suæ salute dictum se interpretari.
Ad hæc Bernardus, imposito super caput
obsecrantis rubeo galero, cum ut reciperet
edixit, ita nimirum DEO placitum esse.

esse. Hæc ubi dixerat, in pedes erexit Purpuratum Patrem animo tranquillum. Quam in re nescio quid magis admirer, an tam profundam Eminentissimi Viri modestiam; an Bernardi, quæ apud ipsum erat, auctoritatem.

§. IV.

Habebat enim verò hic Princeps Colnagum ut hominem cælestem, tantaque illam ^{Ad aram} veneratione & amore prosequeretur, ^{facienti} ut facienti ad aram ^{ministrat.} ministrum esse, non indecorum purpuræ judicaverit: neque illum ex Urbe aliter quàm mulâ, quæ Cardinalis vehi consueverat, sublimem & pedissequo comitatum prodire permiserit: Cæsinum ^{Velut alterum se haberi vult.} abeunti litteras velut egregius hospitij designator præmiserit, quibus ejus loci Abbatem, quid fieri vellet, præmonuit in hunc modum. *Abit ad vos meus Pater Colnagus: Scitote venire ad vos Cardinalem S. Georgij.* Neque segniùs voluntati scribentis paruit Præsul. Janitori mox imperavit, homine Societatis adventante, sibi ante omnes id significaret. Accidit fortè, ut sub adventum Bernardi alius vicariò munere ad portam excubaret. Interea cum jam hospes Pater propiùs Monasterium esset, ad socium conversus; ô si Janitor, dum nos ex equis de-

scendere videt, pro meritis exciperet in
 manè, diceretque: Patres mei, satius foret,
 si domi vestræ maneretis, ut vos vestrique
 similes decet; huc enim venisse, quid
 aliud, quàm religionis nomine lautitias ho-
 spitij, & relaxationes quæsitare, ut vobis
 indecoras, ita alijs vel graves vel sumptuo-
 sas. Et verò vaticinium fuisse credi pote-
 rat. His enim propemodum verbis ho-
 spitem excepit, qui Janitoris munus fun-
 gebatur. Occurrit tamen alter in tempo-
 re, & quis adesset, Abbati nunciavit. Qui
 tam charum virum solenni reverentia, Pa-
 trumque corona, ut Cardinales assolent, de-
 ductum, lautè magnificèque habuit; mox
 tamen alias illi lautitias pompamque in vo-
 tis esse didicit, quando Bernardus à cœcilijs
 jejunus surrexit, duram humum pro molli
 culcitra habuit, die postera ad universos
 verba fecit, cælesti quadam facundia & spi-
 ritûs ardore, ut uberrimas è pijs Religioso-
 rum virorum oculis lacrimarum rivos, simul
 ex homine ferrei pectoris, qui fortè aderat
 unà ruborem, & lacrimas, singultus ex præ-
 cordijs expresserit, pari audientium & vo-
 luptate & admiratione.

Jam verò Purpurato huic Parti veluti
 patores adjungamus complures alios, quo-
 rum

rum sana mens & securum de Christiana
virtute iudicium, viros religione, doctrina,
prudentiâque eximios. quo apud eos gradu
fuerit Bernardus vel inde liquet, quòd inte-
græ SS. Benedicti, Brunonis, Romualdi,
Dominici &c. familiæ, veluti excellentis-
simæ virtutis hominem, frequenter accerse-
bant, intra religiosa claustra de rebus divi-
nis differentem auditoræ, ut cælestibus in-
de flammis mentes accumularentur.

*Religioso-
rum de
Bernardo
Ordinum
opinio.*

§. V.

Romæ, quòd apud Sacratas Deo Vir-
gines suis cohortationibus religiosæ vitæ
normam alicubi inclinatam restituisset, pas-
sim & præcipuè inter Moniales Pater San-
ctus audiebat.

In eadem Urbe Sacerdos ex alumnis
S. Francisci de Paulâ in Siciliam ad amicum
litteras dedit, enixè flagitans, irret suo no-
mine, & Patri Colnago supplicaret, sibi ut
absenti saltem bene precaretur; quòd ex il-
lius fausta appreciatione magnam animæ
sue bonorum cælestium accessionem spe-
raret.

*Quid ad
Bernardū
scripserit
Abbas
Grillus.*

Angelus Grillus ejusdem familiae Abbas, ut dignitate, sic & religione & scriptis clarissimus, duas ad Bernardum nostrum exaravit epistolas, anno 1608. Venetijs inter alias hujus Præsulis lucubrationes typis excusas: in quarum altera ingenuè profiterur, Patrē Bernardū suis pijs monitis, & divina semēte in corda totius familiae jacta, per inusitados sensus se suosq; veluti novam caelestemque prolem primū generasse, deinde dulcissimo lacte Apostolicarū litterarum nutritisse in vitam perennem. Oprandum quidem esse, ut soboles referat parentem; ac neminem esse, qui demissionem animi non fecerit, & ad speciem oculōsque compositam; sed ex contemptore sui animo narum vel adumbrare posse præsumat. Illam, ut laudando læderet, veluti de alio locutus prolixè in laudes Bernardi excurrit: eum enim verò fuisse sphaerae ex crystallo confecta non absimilem, ex qua emicabant perquam rara lumina innumerarum virtutum, ad quae nec minima inanis gloriae aura se posse penetrare. Spiritum illi fuisse Seraphicum per linguam igneam ex medullis cordis ardentissimis verbis exæstantem, ideoque ab universis Patribus iterum iterumque invitari

rari, & veluti cælestem imbrem ab arescens-
 ti sterilique solo impatienter expectari.

§. VI.

Rochus Pyrrhus & ipse Abbas, in quo ^{Quid Ro-}
 Religio cum eruditione de palmâ certabat, ^{chus Pyr-}
 in Notitia Catanensis Ecclesiæ fol. 82. sic ^{rhus de}
 habet. ^{Bernarde,} P. Bernardus Colnagus Catanensis,
 pientissimus Ecclesiastes, vitæ puritate illu-
 stris, miraculis clarus, obiit. 22. Aprilis 1611,
 ætatis 65. Religionis 51. Vir doctrinæ ac san-
 ctitatis opinione celebris.

Joannes Baptista de Groszis Canonista ^{Ioan. Bapt.}
 doctissimus in suo Decachordo, chorda 2. ^{de Groszis}
 modulo 14. de Bernardo ita scribit. P. Ber- ^{Canonista,}
 nardus Colnagus in divinis humanisque litte- ^{& Theolog.}
 ris versatissimus Ecclesiastes, si quis alius, e-
 ruditus simul ac pius, vitæ puritate præci-
 pius, miraculis in vita & post mortem illu-
 stris, prophetiæ dono conspicuus, obdormivit
 in Domino.

His suffragatur Abbas Octavius Sapien- ^{Octavius}
 tia in suo discursu de Turcia, & Augustinus ^{Sapientia,}
 Inueges Historiographus Panormitanus in ^{Abbas,}
 Nobilium Genealogia, qui fol. 63. ubi de
 Colnagorum nobilitate sermo est, maxi-
 mos

*Et Augustinus In-
neges.* mos eam splendoribus ex sanctitate Bernar-
di recipere testatur, quem in suo Panormi-
saca hominem sanctissimum, appellat,
eruditum.

§. VII.

*Petrus
Carrera.*

Paria serè litterarum monumentis pro-
didit Petrus Carrera tomo 2. historiae Ca-
tanensis, ubi de pia Panormitanos inter
Cataneses lite super S. Agatha V. M. dis-
putat: Stetisse pro his Bernardum Colna-
gum Catanensem, doctrinâ & omnis litera-
raturæ peritiâ insignem; qui Philosophiam
undecim ipsos annos, totidem sacram Theo-
logiam alijs cum laude tradiderit, à Prae-
posito Societatis Generali examinandis, qui
publicam aspicere lucem possint libris, futu-
rit destinatus: magno judicio vir, poeta ele-
gans, inter Rhetores eloquentissimus, con-
cionator celeberrimus, prudentia singulari
& sanctitate illustris.

*Joannes de
Soranzo.*

Joannes de Soranzo. Quis est hic Pa-
ter? inquit de Bernardo. ille est, qui scientiâ
fortasse non habet parem: sanctimoniam In-
gnatium, Xaverium, Aloysium æmulatur:
totus amore absorptus in Deo, alter S. Ber-
nardus

nardi spiritus, & si licet verum dicere, Angelus terrestris. Et rursus: cum mihi mundanis curis animum transigi sentio, recurro ad P. Bernardum, tantamque dulcedinem traho, ut videar mihi, non cum Patre, sed S. Bernardo loqui.

Paulus de Angelis, Præful insignis, Bernardum his verbis graphicè depingit. Et si cum permultis vitæ religiosæ viris, eximij Dei servis, qui modò in beatorum, & sanctorum numero ex Ecclesiæ decreto recensentur, magna mihi familiaritas fuit; in nullo tamen eorum tam clara foras emicantis virtutis signa, quàm in Bernardo Colnago me deprehendisse fateor.

§. VIII.

Friderico Cardinali Borromæo animam agenti ultimum præstaturus officium, & lu-
 etanti additurus animos, triduo integro assidebat Bernardus, eo tam morientis, quàm nobilissimæ familiæ solatio pariter & fructu, ut uno omnes ore sibi gratularentur, se inter vivos adhuc degentem vidisse hominem planè sanctum: quo nomine etiam Clemens VIII. Bernardum privato animi ductu vocitabat, & tum Panormi, Catanæ, Nea-

Neapoli, tum Anconæ, Manruæ, Romæ
 communis vulgi vox & sensus appella-
Galli Tran- consueverat. Quæ sententia etiam illi
salpini Ber- fuisse censenda est, qui ex Transalpina Gal-
nardū mu- lia, quam Lombardiam dicimus, vocant
ximū so- Caranam tabellas ex argento ductas mis-
spitatore re, ob accepta beneficia grati animi indi-
agnoscunt, ces, ad sepulchrum Patris appendendas, que
 tamen in privato Collegij loco adseruan-
 tur.

§. IX.

Neapolita-
ni.

Is quoque Bernardum magni fecerit
 portet ex Regno Neapolitano vir nobiliss-
 & copiosus, qui maxima, quam de Patre
 Colnagi eminentè super ceteros virtutem
 traxerat, existimatione ductus voti religio-
 ne se obstrinxit, ad suppeditandos om-
 nines, qui ad pompam solennem re-
 nunciando inter Sanctos Bernardo neces-
 sarij fuerint, sumptus prolixè repræsen-
 tandos.

Dux Mon-
dragonius,
Mantua, a-
liq, Prin-
cipes.

Inter Bernardi æstimatores fuere, Dux
 quoque Mondragonius, ejusque mater Sti-
 gliani Princeps, qui Bernardum ad se visen-
 tem non secus ac de cælo lapsum homi-
 nem sunt venerati, Dux Mantuæ, Prin-
 cept

ceptus Militelli, aliisque Principes viri, de
 quibus jam olim facta est mentio. Ad hæc
 complures Italiæ civitates, præcipuè An-
 cona, Brixia, Genua, Neapolis, quæ vel
 adventanti obviam effusæ cum facibus, vel
 abeuntem multorum nobilium comitatu
 non sine lacrimis sunt prosecutæ, denique
 & illustrissimæ Regni Siculi civitates, Pa-
 normum, Messana, Catana, Syracusa, per
 suos internuncios, jam usque ab anno
 1622. Supremo Dei in terris Vicario expo-
 sitâ P. Colnagi vitâ non sine clarissimis
 Viri Apostolici, Sanctitate illustris, prophe-
 tiæ dono conspicui, & Thaumaturgi enco-
 mijs id unice agunt, ut Cælitum numero
 inferatur. Et Catana quidem publico Se-
 natûs decreto non tantum urget, ut super
 vitæ Sanctimonia Bernardi quæstiones ex-
 erceantur; sed insuper illius effigiem mox
 ab obitu coloribus expressam inter ce-
 teros Catanensium illustres Viros in Se-
 natu publicè spectandam appendit, quod
 multis antè annis Bernardus ipse futu-
 rum noverat, & nobili adolescenti, ad
 id temporis nondum publicis Reipubli-
 cæ officijs admoto, Senatoriam digni-
 tatem, suæque imaginis in curia propo-
 nendæ gloriam prædixit, ac pro ea,
 quâ

quâ erat, modestiâ subjecit, se vel
latronem furcâ, quàm inter Heroës tam ce
lebrî loco & theatro esse digniorem: ita
mirum verè magnus est alijs, qui
sibi nullus.

**Omnia ad majorem Dei
Gloriam.**

L.

LIBER II.

VIRTUTES

Bernardi Colnagi.

CAPUT I.

Fides, & Religio in DEUM.

§. I.

Hucusque Bernardum dedimus, vivum scilicet virtutis simulacrum, cujus vitam resque gestas cum priore libro rudi quidem calamo descripsimus, simul ipsam suis coloribus virtutem expinxisse videri possumus; non expinximus, rei magnitudine vires superante. Quia verò non satis est, universam uno intuitu spectasse virtutis iconem, sed vel maximè delectat, juvatque, omnia sigillatim membra curiosius

M

son-

contemplari: postquam ipsum adumbramus Bernardum, nunc aliquas ex quamplurimis pulcherrimisque Bernardi virtutibus hoc libro persequemur, ut palàm fiat, Bernardo virtutem, neque virtuti Bernardum defuisse.

A fide autem & eximia in Deum Religione, quâ sine nulla scilicet esse dicere potest sincera virtus, initium ducemus: de quo illud in primis rectè affirmaverim, qui Romanam in Bernardo fidem quærit, in Occi-

*Bernardus
in fide Catholica
natus, educatus,
denatus.*

no aquas, in sole radios quæritare; quando in confesso est, eum Catanæ Iustri fontem tinctum, Christianæ Religionis mysterium imbutum, sacris ordinibus initiatum, Religiosæ familiæ adiectum, Romanis Pontificibus, summisque Ecclesiæ Cardinibus, percharum addictissimumque, Cælitum cultum ac amicitiam insignem, denique & sanctissimis Sacramentis procuratum, in solenni Beatorum invocatione animam exhalasse. Ergo in præsens agimus, ut liquidò confiteamur non vulgarem Bernardo fidem fuisse; sed egregiam & robustam: quâ & ipse largitus illustratus, & alij mutuatis ab ipso radiis profusè fuerint illuminati.

Fidem eandem de Cathedra & suggesto docet.

Atque ut hîc tacitus præteream, quo claritate verborum, quo sententiarum pondere, quo mentis ardore, quâ constantia &

libertate, quo labore & industria ex cathedra in scholis; ex suggesto in templis per Italiam Siciliamque mysteria fidei tractaverit, & multiplicem Christianæ Religionis veritatem mortalium animis cumulatissimè infuderit, quæ dudum me commemorare memini: non satis ille ducebat, cælestem fidei lucem toto pectore hausisse, nisi & alios ex densa perfidiæ, vel ignorati Dei caligine pro viribus contenderet extricare.

§. II.

Hanc ob rem in summis habuit votis magnisq; egit precibus, ut ad ferendū barbaris regionibus Christi nomē, sive quæ sol oritur, sive quæ occidit, fidei præco mitteretur, sat magno operæ pretio, si Dei causâ sanguinè liceret fundere, ne novæ luci, novi imbres ad futuram sementem deessent. Id cum per Majorum imperia non liceret, ad montem bullientis Ætnæ, inclusa mentis incendia eluctantibus ingentium desideriorum flammis, & querulis persæpe vocibus manifestare auditus est: quando, ô felices Orientis plagæ! aiebat, quantum alijs auri cupiditate ambita, tantum mihi pœnarum & mortis amore desideratæ. O beata littora! quam ego longe vestris in oris meliores piscari uniones

*Eiusdem
propagan-
da causâ
Indias ag-
bis.*

M 2

sata-

fatagerem! quàm longè purius aurum prælo, quod vestris in visceribus crescit, eruerem! ô terræ non minùs caelestium divinarum expertes, quàm fugitivarum opum feroces! non sic stellæ per sidereos orbis indefessè studio se circumagunt, atque ego per vestras etsi immodico sole calentes, campos, & arenas lætus curfitare ardeo: tunc enim vero felicissimus inter vestra futurus incendia, si vestris ignibus pro fide Domini mei IESU in cineres redactus fuero. Ita quidem Bernardus pectus sanctis desideriorum flammis exarsuabat; secus tamen supremo visum Numini, à quo iussus est votis hisce contentus, sine palma martyrij, divinis acquiescere decreris; simul tamen edoctus est, eam aliquid nonnullis æterno destinaram esse consilio.

*Martyrum
amulus.*

Quoties litteræ afferebantur, quibus nostrum aliquis pro Christo & fide inter hæreticos vel infideles vitam posuisse nunciabatur, miro gestientis animi sensu legebat, reperebat gloriosa heroum nomina, & contentus sanctâ quâdam invidentiâ, quam gratulabatur alijs palmam, dolebat sibi negatam.

§. III.

Prorupit hic ardor non rarò etiam cum ex vestris diceret, quando acceptam

Cru-
plicitu
suspens
entæ
sancti
ni æm
jam d
eadem
fortun
Mauri
pro C
U
vertit,
næ fid
popul
non p
stimor
rienter
nim
tempe
paratu
rum a
multis
do p
vel So
tum p
ejus h
post f
mnen

Crucifixi JESV sigillum collo cordique applicatum charis stringens amplexibus, jam suspendium, jam enses aliudque necis crucentæ expectabat genus: jam verò novus sancti Martyris Ignatii, Præsulis Antiocheni æmulus, cum lacrimis amorem suum, jam diu Crucifixum, se adhuc nondum ex eadem cruce pendulum querebatur: modò fortunatum se fore clamabat, si Catanâ à Mauris captâ ipse in quatuor frustra dissectus, pro Christi nomine palis affixus hæreret.

Ubi verò se frustratum votis animadvertit, ingenio usus est, & qui, ut Christianæ fidei lucem oppressis longâ cæcitate populis afferret, Indias ipse pedibus obire non potuit, ut quamplurimi alij vitæ sanctimoniæ & ardore pari celebres viri orientem mitterentur, auctor fuit. Cùm enim è Purpuratis Patribus Montanus tunc Vice-Cancellarius, quod ajunt, paratus quatuor millia aureorum nummorum annui proventus in opus pium, quod multis prodesset, erogare, eamque Bernardo pecuniam (cui plurimum tribuebat) vel Societati contradere propensus, hoc totum pondus auri jam sponte obrulisset, & ejus hac super re consilium perquisivisset; is post fusas eam in rem preces persuasit, ut omnem hanc pecuniæ vim Excalceatis Carme-

Negata ad Indos profectio, plures alios submitti curat.

Auctor est, ut in Persia RR. PP. Carmelitis domicilia erigantur.

melitanis Patribus pro sacris in Orientem expeditionibus largiretur. Unde factum est, ut erectis in Persia multis ejus familiae sacrae domicilijs uberes fructus, quos infelsi vineae cultores non sine sudore colligunt, longè lateque, ut Bernardus praedixerat, hodieque largiter emant.

Sed quae Bernardum Indijs negavit, Japonem Bernardo submitit Dei providentia.

§. IV.

*Ipsa Japonem
Romae Christi-
sacris
mysteriis
imbuit.*

Venerant cum Japonensium legati Romam ad supremum sacrorum Antistitem ex ultimis terrarum finibus Idololatrae, quos eo usque Christianorum consuetudo ex tantis densis educere errorum tenebris non potuit. Eos tamen Bernardus privatis sermonibus idola & execrandos errores dedecuit, atque ad Christi sacra lustrico fontibus tinctos adduxit.

*Hebraeos
Catana ad
Christum
adducit.*

Hanc enimvero palmam Bernardo destinaverat Numen, cui & olim Messanae non absimilem indulsit, quando indurata quinque capita, & inter Hebraicae perfidiae sectatores non postrema illi tradidit debellanda: quibus cum alij, etsi validi luctatores, scilicet doctrina & religione inignes alij qui Ecclesiae nequaquam fuerant antea

con-

congressi : hos enim pervicaciae quinque-
 Viros Bernardus simul omnes in longa &
 iterata dimicatione primum rationibus &
 argumentis subegit, dein tergiversantes
 valide constrinxit : post inficientes in sacris
 paginis ullum esse vestigium, quo Servator
 mundi infandam à mortalibus mortem
 subiturus perhibeatur, solenni pacto obliga-
 vit, ut, si id legissent, ipsi se convictos a-
 gnoscerent, & in Christi sacra concederent :
 denique legendum exhibuit, pactis stare
 coegit, tandemque fidem sponte amplexos
 publico torius Urbis plausu sacro fonti ad-
 movit.

Quemadmodum verò egregiè robusta
 & excellens Bernardi fides fuit, quâ frater
 patravit multa in vulgus admiranda ; ita &
 in ijs, quorum res agebatur, non lentæ fidei
 excitabat vigorem.

§. V.

Lugebat Caranæ Victoria Caramba Io-
 annem Baptistam uno jam mense cæcum *Aliorum*
 filium, familiæ spem & ocellum : dum verò *fidem fidu-*
 Bernardum opem consiliûmque rogat ; il- *ciamque in*
 le, Deo, inquit, solenne & gloriosum est, non *Deum acu-*
 nisi rebus deploratis opem ferre. *it, & in-*
 est igitur, ut filij sanitas magis magisque *flammat,*
 pestum ear. Si lapidescat oculus, enimve *ut cecus*
lumen ve-
cipiat.

ro aptior erit, ut luce donetur. *Credidit
 ô mulier? at illa, nihil hæsito; qui primo
 homini ex argilla ficto lucem dedit, is &
 lapidi dare possit. Age ergo: subiicit Be-
 nardus, filius depulsâ cæcitate lumen reci-
 piet. Abi modò ad summum Urbis tem-
 plum, & Agathæ Tutelari nostræ supplicat.
 Obtemperavit illa quidem; at incassum
 fuere preces. Itaque elapsis aliquot diebus
 ut oculis jam in summum discrimen addu-
 ctis medicinam, suâque in Dei omnipotent-
 iam fide proprio fidem oraculo faceret, ip-
 se ad aram Martyris in hunc finem sum-
 mo pietatis sensu, ut solebat, litavit: neque
 diutius factum, cæco lux, & oculis perfe-
 cta redijt incolumitas. Ut enim Mater à
 sacro domum revertit, filius in lætas voces
 erupit. Video, Mater, video, atque hæsi-
 tanti monstratos digito, qui præsentibus erant,
 suo quemque nomine compellavit: interro-
 gatus porro, quî visam recepisset: nescio,
 ait, hoc tamen non ignoro, me totius mentis
 spatio utroque oculo lucéque privatum
 fuisse; nunc sine medicamine, Patris
 Colnagi precibus acur-
 tum videre.*

§. VI.

Vir nobilis, isque medicæ artis peritus, & Bernardo amicus, in morbo jacebat, cui ut levamentum aliquod emendicaret, ad Patrem hæc verba exaravit. *Secretam alterius in credendo* Ecce quem *fluctuationem absens agnoscit & amicè castigat.* *amas, infirmatur.* At nonnihil hæsitavit, effèrne eâ Bernardus potentiâ, ut sanitatem largiretur. Is acceptâ chartâ rescripsit. *Non sanatus fuisti; quia ego peccator sum; at bonitas Dei te sanet.* Adjunxit S. Antonij orationem, & in calce adjecit, *sanetur servus Christi.* Tradito hoc epistolio convaluit æger. At Pater interjectis aliquot diebus, cum ad eundem inviseret, in ipsis scalis amicum castigaturus. *Opus est fide, inquit, fide, fide & fiducia opus est, Domine, ut gratiam consequare. Si credis, omnia possibilia sunt credenti.* Sensit se homo hac trina fidei mentione tangi, ideoque secretam animi fluctuationem, nulli mortalium cognitam, non malè credidit, fuisse Patri divinitus patefactam.

§. VII.

Equali passu Bernardi fidem sequebatur Religio, & castus supremi Numinis *Praclarâ in Deum resq; divinas pietate cul. eminet.*

M 5

cultus, per omnia pietatis officia planè
 fulus: neque enim aliquid eorum omni-
 quoad per angustas humani corporis vire
 licuit, quæ ad Dei gloriam amplificandam
 valent. Prima fuit illi cura internos ani-
 mi motus virèsq; divinæ Majestati peni-
 tūs consecrare: deinde etiam externos cor-
 poris sensus ac membra suo Conditori
 colendo mancipare, idque tam incensu
 studio, ut, sive precibus votisque DEVM
 coleret, sive sacrificijs placaret, sive in divi-
 nas laudes excurreret, sive divinis perfectio-
 nibus contemplantis vacaret, totus in
 DEVM abreptus, jam beatorum gaudia non
 parcè delibaret. Quibus cæli delicijs tum
 vel maximè circumfluebat, quando sacrifi-
 operabatur. Antè semper quantulascunque
 animi labeculas confessione eluebat, ac vo-
 luntarijs pœnis; precibusque intra cubiculi
 septa inclusus sese tam sollicitè apparabat,
 ut inde ad sacras sumendas vestes prodiret
 extra se positus, inque Deomersus lacrimis
 difflueret. Et verò altare illi pro Paradiso
 erat, ut ipse Patri Lancitio manifestavit.
 Totus illi dies in agendis gratijs effluebat,
 nox & antelucanum tempus in exquisito
 ad sacrificandum appara-

*Cælestibus
 delicijs af-
 fluit præ-
 sertim in
 sacro.*

*Exactè se
 preparat.*

*Lacrimis
 madet.*

*Altare pro
 Paradiso
 habet.*

tu.

§. VIII.

§. VIII.

Porro rem divinam sine affectationis
 notâ tam rarâ pietate facere solebat, ut etsi *Duas ipsas*
 consuetum faciendi sacri tempus multum *horas sa-*
 excederet, & quandoque duas sacrificando *crificat.*
 horas insumeret; nemini tamen grave esset,
 sacrificio adesse. Imò verò & mollior se- *Magno au-*
 xus &, quod mirè, viri, quorum tardior est *diuentium*
 ad teneram pietatem sensus, illò ad facien- *fructu &*
 dum progresso posthabitis brevioribus ad il- *sensu pietat-*
 lius sacra advolabant, ante tertium horæ *is.*
 quadrantem plerumque non absolvenda:
 neque rarò & ipsi suas cum sacrificantis
 Bernardi lacrimas confundebant, quas ni-
 mirum rara quædam suavitas elicit, quâ
 consuetas sacrificantibus preces dulce quid
 cantando potiùs, quàm recitando profere-
 bat. Quin Messanæ, cum is aliquamdiu
 procul arbitris in secretiore sacello litaret,
 viri nobiles multis à Rectore precibus im-
 petrarunt, ut admitterentur, quò vel solo
 sacrificantis aspectu languentes pectorum
 scintillas sufflare possent. Romæ verò No-
 bilium nonnemo, qui Patri arcana mentis *Nocte Ser-*
 nudare consueverat, & ipsâ nati Servatoris *vatoris na-*
 nocte tria sacra sex horarum spatio facienti *ti 6 horas*
 inservierat, prolixè obrinuit, quod effluctim *tribus in-*
 ex- *sumit sa-*
 cris.

experierat, quando & ipse exundante sacerdotis igne, pius adeo minister, comprehensus in uberes fletus & suspiria liquefactus abiit.

§. IX.

*Inter sacri-
ficandum
caelestibus
favillis cō-
plu. tur.* Et sanè ignes fundere credi non obscure poterat. Quando Thomas Fiumegallus Mediolano oriundus, nostri ordinis homo, oculatus & fide dignus testis sanctè allegerat, in domestico quodam sacrario sue Provinciae sacrificante Bernardo post facta verba prolata, se locum omnem favillis plenum conspexisse, easque nunc super aram vario fluxu sursum, nunc deorsum ferri non antè desisse, quàm sacram Bernardus hostiam religiosè absumpsisset. Hic arbitratus principio ex latentibus alicubi prunis hasce favillas diffundi, ut extingueret, accurrit; at nusquam reperto vel tenui indicio, caelestes esse flammulas non malè conjectavit.

§. X.

*Nihil non
agit, ut sa-
crificandi
copiam
habeat.* Ex divini cultus ardore fluxit etiam illud ingens sacrificandi studium, quo accuratissimè cavebat, ne quid impedimento esset, vel copiam faciendi sacri adimeret, ideoque in tali periculo non minùs, quàm in sume

summo vitæ discrimine prodigiosam è cæ-
lo opem exposcebat.

Erat fortè animus ad D. Virginis sacrificia-
re, at præter opinionè deerat facer apparatus *Seris pessis-*
omnis: in turri scilicet inclusus. Itaque *lisque clan-*
provolutus in genua ad aram Matris Vir- *fas fores si-*
ginis supplicavit ardentius, obfirmatòque *ne clave se-*
animo sanctè pertinax palàm enunciavit *ne vi idcir-*
se Missam non intermissurum; sed ringente *co pandit,*
etiam dæmone sacris operaturum. Sic ad
portam accessit, & *Aperire*, inquit, *sine cla-*
ve, simulque manum vel elevavit, ut pulsa-
ret, vel palmâ leniter percussit januam, cum
illa paruit, quæque nullâ vi expugnari po-
tuisset, Bernardi imperio cessit. Quæ res
in Episcopi aula ideonis auctoribus nuncia-
ta non vulgarem audientibus movit admi-
rationem.

Auditus est aliquando ad concionem *Ter quoti-*
dicere. Sibi unicè in votis esse, ut quotidie *die, si fas*
ter litare sibi liceat; sic enim suo desiderio *esset, sacris*
quocunque tandem modo futurum satis: *operaturus.*
quod erat, Deum scilicet hoc admirando sa-
cificio magis magisque colere; eoque præ-
sente in Eucharistia diutius frui, nempe qui
vel ægrè sacrificat, vel indecorè sacrificium
deproperat, quem manibus teneat, vel ne-
scit vel non pensat. Eam ipsam ob causam
hostias eligebat densiores Bernardus: &
ne

*Ad singula
verba ri-
tūsq; per-
attentus.* ne nimum velox esset, ad omnia verba, & omnes gestus, ad ritus singulos advertebat animus. Longum foret figillatim percurrere, huic quadrabit loco unus, eritque instar omnium: amoris utique & Religionis præstantissimæ testis ac particeps.

*Quoties se
inclinat,
toties cer-
vicem pro
Christi no-
mine cadē-
dam porri-
git.
Sæpe extra
se raptus.* Quoties enim ad imprimendum altari osculum caput inclinabat, toties ad fundendum pro amato Deo sanguinem, cervicem gladio feriendam offerebat. Unde non mirum, quòd in re divina patranda toties extra se raptus, mira ageret ipse, & pateretur.

§. XI.

*Vitreas
ampullas
ex casu
fractas in-
tegrat.* Non vanus certè rumor est, sed idoneis testibus comperta res, nunc ex alto vitreas cecidisse ampullas, neque tamen diffractas: aliàs semel iterumque guttos ex fragili vitro ductos ex casu in frustra abiisse; mox tamen à Bernardo signatos crucem mirabiliter fuisse integratos.

*Sacrâ Syn-
axin di-
stribuens
lacrimas
elicit.* Jam quoties divinum illud ferculum alijs ad aram distribuere necesse erat, tantâ implebat pietatis flamma sacros divinæ mensæ convivas, ut plerisque lacrimarum & singultuum magnitudine impeditis, tempus efflueret, ideoque ne sacrorum ordo turbaretur, Bernardus ab

hoc

hoc synaxeos dispartienda officio fuerit amovendus.

Panormi quoque in Professorum, quos dicimus, templo elevatâ in sublime hostiâ abreptus ad cœlestia, sui, loci, sacrique immemor sublimen tenere hostiam perseveravit, nec ante dimidiatum horæ quadrantem, sive vellicaret minister, sive traheret, ad sese revocari vel excitari potuit.

Mázaræ verò in D. Nicolai æde cùm sacris operareretur, ubi ad secretiores preces ventum erat, elevatis piè oculis, mox profundâ animi demissione iterum depresso in staturam obriguit. Succuriebat interea Petrus Luna Administer, nunc hoc, nunc illud larus; sed incassum. Tandem elapso dimidiæ horæ spatio sibi restitutus, in has voces erupit: *ô gloria! ô gloria!* quibus haud dubiè vel invitus prodidit, cœlestem gloriam aut certè divinum aliquid sibi fuisse conspectum.

Spectabat profectò sæpiusculè Deum panis velamine rectum, stringebat dulcissimè, familiarissimè alloquebatur. Si quid impetratum veller, id scripto signatum lineæ supponebat mappulæ, cui sacra incubit hostia; atque ita facilem in vota Deum habuit. Unde à sacro responsa dabat minime

*In sacro sibi
al isq, à
Deo quod
quod desi-
derat im-
petrat.*

mè dubius, quidquid petijſſet, impetrallit
quod dixiſſet, eventurum.

CAPUT II.

Spes, & perpetuum orandi studium, ecſtaſes, lacrimæ.

§. I.

*Divina
ſpei plenus.*

FErè tantùm quiſque ſperat, quantum credit. Bernardus ergo, qui Deum credebat omnia poſſe, quæ velle: & velle, quæ in divinæ gloriæ incrementum ceſſura ſciret; non niſi grandia de manu Dei dextera & ſperabat; & ſibi aliſque cordatus orator maximâ fidentis animi lecuritate rogabat. Vicit autem ſpes ipſam perſæpe naturam, & ſpei fructus aliorum expectationem, non Bernardi ſententiam; nec deſerbuit unquam orandi ardor; qui nunquam elanguit ſperandi vigor: quàmque jucundum eſt ſperare, tam dulce fuit Bernardo orare.

*Bernardus
à puero orationi
deditus.*

Eſi verò à prima uſque pueritia nihil illi erat jucundius religioſâ Deum precandâ conſuetudine; majores tamen in hac caeleſti

his sapientiæ schola progressus fecit, post
 illam, de quâ supra, insignem sui victoriam, *Toros dies*
 eò usque, ut duas trësue horas, quin & ipsos *noctésque*
 dies, noctésque solidas, sive pronus humi, si- *precibus*
 ve genibus nixus, modò corpore erecto *vacando.*
 consistens, modò humili scabello insidens,
 vel leniter obambulans divinarum medita-
 tione rerum transmitteret: quo tempore,
 cælestibus incendijs adeò pectus æstuabat,
 ut illud emissis ex imo corde suspirijs ex- *Cogitay*
 onerare, vestes temperando ardori laxare, *ardorem*
 domo egredi, dulces amoris lacrimas pro- *mentis la-*
 fundere, alijsque modis æstum reprimere, *xatis ve-*
 necesse foret. *stibus tem-*
perare.

§. II.

Neque defuit unquam prolixæ oratio- *Amplam*
 nis argumentum homini cælestibus assue- *habet pre-*
 to: modò enim dulcissima cum Deo Divis- *candi ma-*
 que serebat colloquia, rurelarem Angelum *teriam.*
 auscultabat, suos Dei Parenti amores expli-
 cabat: modò in lacrimas precésque effusus
 scælestis mortalibus lucem è cælo veniámq;
 poscebat, irarum placare Numen, Romanam
 Ecclesiam omnesque ordines Deo impen-
 sius commendare adlaborabat. Nunc omnes
 secururæ diei actiones cum Superis consul-
 tabat: nunc repentina superflus dulcedine

N

in

in cantum & suavissimos divinarum laudum
modulos erumpebat. Et fuit tanta
tamque inveterata orandi consuetudo,
eodem tempore, etsi studijs, etiam gravibus
mis, immergeret animum, ab oratione
men & intima cum Deo conjunctione

Minimè avocaret. Neque verò, quod multis solemus
etiam ora- est, cursim deproperabat orationes, etsi
ziones de- seu curis oblectus, seu laboribus fessus;
properat. lento veluti passu progrediebatur, & pe-

Lumina precanti mysteria, penitus inspiceret. Ut
menti in- finem sacrae commentationi imposuit,
fusa scri- divinæ lucis radios, quibus mens illustra-
ptis consi- fuerat, in charta, quoad potuit, expressis,
gnat. illis sæpius memoriam animumque excita-
ret. Ejusmodi ephemerides Nobilis quidam
Catanzaranus ad manum habet, quæ
plenas luminibus ipsius Bernardi manus
conscriptas, ab Episcopo (quem Illustris-
simum Brivium, utpotè Colnagi studiosissi-
mum, nonnulli fuisse arbitrantur) sibi do-
no datas gloriatur, & inter opes sacras me-
ritò adnumerat.

§. III.

Multum de
genibus o-
rat.

Sacerdotale pensum & coronarias Deo
paræ preces plerumque non nisi de genibus
re.

recitabat; eâ sollicitudine, ut tamen memoria esset perquam fida & tenaci; ne tamen oblivio subreperet, quousque pervenisset, debitum divini officij pensum exsolvendo, domi scripto consueverit signare. *Tertiam dixi, &c. Vesperas &c. recitari.* Id verò tempus omne, quod à studijs, vel juvandi mortalibus vacuum habuit, vel in sacrae aede, vel intra cubiculi septa in genua prostratus orationi penitus consecrabat, tam arctè affixus Deo, quo cum illi sermo erat, ut neque rerum agendarum cura, neque daemonis astus aliorum flectere precantis animum posset: immò verò profundè adeò se divinitatis pelago immergebat, tantisque superfundebatur cæli delicijs, ut perquam frequenter domi & foris, in templis & palatijs, in campis & in mensa extra se rapere- tur, & cælestis quidam fulgor animi ex vul- tu emicaret: quod, quia in consuetudinem vertit, jam porrò etiam in publico admirationi non fuit.

Sine mentis evagatione

Non tamen sine raptu.

§. IV.

Neapoli vir nobilis prosapiæ vidit illum in aede quapiam sublimem à terrâ, & relut in aëre pendulum, satis longo tempore in spatio inter preces elevatum. Idem spe-

Quandoq; sublimis in aere.

N 2

Sta

etatæ fidei homines in nostro se vidisse
 plo testarum faciunt. Catanæ plures
 madverterunt, cum ad spectandas è vicinis vitâ
 Divæ Agathæ reliquias gradus facelli
 mi conaretur ascendere, neque tamen
 stantium multitudine præpeditus, enit
 set, toto corpore divinâ quâdam vi eve
 cubito altius in aëre sterisse, neque gra
 bus infra, nec uspiam adminiculis innix
 tanto majore adstantium admiratione
 quanto in tot oculis testatore prodigi
 Romæ Cardinalis S. Georgij spectavit
 coenâ Bernardum dulcissimâ Dei mem
 sensibus abreptum, & fluentes ex oculis
 bertim lacrimas purpuratâ manu ipse de
 fit.

*Septē horis
 sine sensu
 in mortuū
 iacet.*

Messanam inter & Catanam vir ex
 vi Benedicti asseclis religiosus, quem Be
 nardo itineris socium casus dedit, consp
 obstupuitque, eum in diversorio se in
 tius conclave recepisse, ac ibidem septē
 ipsas horas sensibus in oratione penitus
 stitutum, atque adeò sine anhelitu, sine mo
 cordis, nemine vel parùm dubitante
 mortuo habitum. Et jam alij consilia
 capiebant, quæ cadaver in Urbem de
 tur: alij, quæ sepulturæ necessaria sunt,
 accurabant. Cum ecce redeunte spiri
 surgit, velut è tumulo Pater, prodit
 dium

diū cunctis admiratione defixis, & quomodo inquit, resurgis, Pater, tot jam horis vitā functus? quibus tamen ille, ut cæli delicias regeret, se dulci oppressum somno contestabatur.

§. V.

Alium quoque ejusdem Divi alumnum gravi detentum in valetudine religioso charitatis obsequio recreaturus accesserat, jamque Abbati assidens de cælestibus sermonem ex more cœperat; cum Christi Crucifixi cogitatione defixus, & subita abreptus cœtasi pro mortuo jacuit unius horæ spatio, nec vi aut clamoribus ad sese revocari potuit; tandem verò sponte sua, velut è somno evigilans veniam petijt, caussatus interea se in Christi sepulchro trophæa patientis cum voluptate admirabili spectasse.

Evocatus forte ad sacrarum Virginum ædem fuerat Bernardus, & jam ad solitum colloquendi locum, exceptura Patrem properabat Agatha de Paternò, Præfesta Cœnobio: cum ille interim in templo conspecta Crucifixi icone mox raptus dimidiam horæ partem hæsit: post vultu accensus, lacrimisque diffuens: ô miserandam Matrem, exclamavit, ô calamitosam DEI homi-

minis pro sceleratis in cruce extincti generis
 rricem! denique sibi redditus eidem An
 stitæ, quæ toto eum tempore non sine
 quida voluptate & pieratis fructu observa
 verat, ingenuè fassus est, animam suam tan
 tisper in Calvariæ monte fuisse peregrina
 tam: quod enimvero satis testabantur sin
 gultus ex intimo pectore erumpentes, & vo
 ces suspirijs intercisæ.

§. VI.

*Neq; potuit
 eiusmodi
 raptus im
 pedire, vel
 lacrimis
 temperare.* Hæc verò precantis, aut divina medi
 tantis à sensibus alienatio, ut oppidò fra
 quens, ita minimè in potestate fuit Bernar
 di, quem divina rapiébant; non quidè invi
 rum, modestiæ tamen causâ verecundè, sed
 frustra reluctantem. Quemadmodum, &
 perpetuos lacrimarum fontes, ne perenni
 fluxu genas irrigarent, ut etiam veller, siste
 re non potuit; nimirum gemino donatu
 cæli munere, ut tam pijs imbribus oculi
 semper pluerent, pupillam tamen aciemq;
 luminum nunquam haberent. Sive enim
 horarias Deo, vel coronarias Deiparæ pre
 ces persolveret, sive ad populum de supe
 riore loco verba faceret, vel patientis Chri
 sti quacunq; demum occasione meminisset,
 fer, ceu gemino fonte aperto ex oculis la
 cri-

crimarum rivi voluebantur. Quod etiam
 persæpe in ipsa hominum turba evenit. Cer-
 te cum Præsule quodam magni nominis
 curru peregrè vectus tam copiosos lacrima-
 rum effudit imbres, ut epistola, quam for-
 te sinu reconditam habebat, madefacta cum
 jam Præsuli in itinere ostendenda esset, sine
 rubore tradi non potuerit. Nunquam ferè
 quoad vixit, rem divinam fecit, nisi com-
 plutus lacrimis, plurimum etiam strophio-
 loru usu, quæ, ut ædituus apponeret, necessitas
 expressit, non sat exsiccandis. Ipsemet a-
 micissimo suo Bernardo à Ponte aliquando
 affirmavit, se rem divinam ipsis viginti tri-
 bus annis, tantummodo bis terue sine lacri-
 mis fecisse.

§. VII.

Ad extremum tam continuo precandi
 studio, & nunquam interruptâ cum DEO, *Nihil non*
 tanquam præsentè agendi consuetudine, *sperat se o-*
 eò intimæ familiaritatis pervenit; ut à ma- *rando con-*
 gno Numine, ceu amicus ab amicorum opti- *secuturum.*
 mo nihil non speraret, nihil non impetra-
 tum inter lacrimas, suspiria, precésque sibi
 aliisque polliceretur, & vel ab invito, non
 extorqueret. Quod si enim difficilem ad *Piâ quandâ*
 vota Deum animadverteret, eum non raro *violentiâ,*

religiosâ quadam violentiâ in suam sententiam pertraxit, & audaci pietate imaginem infantis JESV, quam in cubiculo venerationi expositam tenuit, piè simplex, velut captivum amoris obsidem arcæ includebat, & blandum subridens cum Jacobo Patriarcha, *non dimittam te, ajebat, donec benedixeris mihi.* Atque hunc in modum facile fuit, quod veller, DEVM suæ Majestatis quasi oblitum inflectere. Itaque tam explorata Dei bonitas mirum quantum extimulabat Bernardi spem, ut multus esset, ac perquam sedulus in quorumvis aliorum calamitatibus apud Deum Cælitésque orator, quorum causas scripto notatas, non secus ac libellos supplices Crucifixo super lectulum deposito blandissimis verbis offerebat, quibus adiciebat nocturnâ sui flagellatione sanguinem, suspiria, lacrimas. Observatus est planè vim Deo facere velle, & cum pro ægro quopiam supplicaret, hisce verbis usus. *Hanc mihi, quæso, fac gratiam, & sanum infirmum (& nominabat infirmum) volo enim eum sanum fieri.* Allatus erat nuncius Bernardo, virum Principem ad extrema deductum. Tum Bernardus, moritur, inquit, Princeps; at non est mortuus. *Ego verò hodie cibi nihil gustabo; sed precibus dabo operam, ad sanctam meam Agatham & Antoniam*

Aliisq, rara pietatis artibus.

onium adibo; ubi si pro Principe litatum fuerit, mortem evadet. Ita Bernardus, & Princeps, peractis sacris, extra aleam fuit.

Frequentiam orationis plurimum ad-^{vbi proli-}juvabat perpetuus cælestium illorum mis-^{xius orare} filium usus, quo perbreves ac ardentibus ex-^{non licet,} animo preces in cælum ejaculamur; horum^{suspiria} enim incensæ charitatis jaculorum phare-^{in cælum}tra inexhausta cor erat Bernardi, è qua^{eiaculatur.} quidquid ageret, amoris tela depromens sive orabat agendo, sive amabat orando.

CAPUT III.

Bernardi Charitas neutiquam
otiosa.

§. I.

Sacer ille Amor, quo animus in Deum ^{Deum ab}rapitur, & velut ad centrum arcanâ vi ^{infantia}tractus avolat, Dux est, & felix omni-^{amat.}um virtutum Imperator, adeoque post fidem & spem inter prima Bernardi decora, in fronte statim collocandus venit: præsertim ^{Charitate}quod à primis conceptus annis continuo ^{nunquam}annorum fluxu, nec lethali culpâ unquam ^{mortifera}extinctus, nec torpore fractus usque ad me-^{culpa vitio} tam ^{extincta.}

*Omnia Dei
amore ag-
greditur.*

*Quantum-
vis ardua.*

*Hunc osten-
dit in con-
cionibus.*

*In collo-
quiis.*

In epistolis.

*Etiā san-
guinem in
tormentis
fundere per-
cupians.*

*Omnia in-
fra Deum
despicit.*

ram ipsos ferè sexaginta annos maximè
semper augmentis excreverit in immensum.
Quidquid enim cerneret, amandi præbebat
ansam: quidquid audiret, gradus erat ad
Deum: quidquid etiam ageret, amabat; qui
horratore comitèque divino Amore cuncta
agebat, sola tamen, quæ ad DEI majorem
gloriam & voluptatem cessura cognoverat,
etsi magno suo & incommodo, & existima-
tionis propriæ jacturâ, sæpenumero fuerit
suscipienda. Amor sanè ad suggestum &
conciones exivit, amor verba dictavit, flam-
mas dictioni admovit, mentem perpetuo
mortales juvandi studio accendit, colloquia
omnia cum sacris & profanis hominibus
instituta piâ quadam suavitate condivit, ut
amore divino audientes inescaret. Scri-
benti amor adfuit, & pro atramento ignem
suggessit, ut non nisi DEVM DEIque amo-
rem & ardentissima cæli desideria spirarent.
epistolæ, non nisi suspiria flammæque ex
calamo prodirent. Amor quoque ingen-
tes Bernardo animos addidit, ut nihil non
auderet DEI causâ aggredi, nulla formida-
ret pericula, ad nullos pavesceret adversos
casus, nullis frangeretur laboribus, nullis a-
nimorum lucris satiaretur, non sicca morte,
sed cruenta pro Deo mori efflētum pereret.
Ad hæc divinæ tribuendum est charitatis
quod

quòd quidquid infra Deum aut divina esset, despiciatui habebat, ideòque caduca omnia aspernatus, uni Deo affixam perperuò mentem gerebat, pervigil, & apertis oculis auri-^{Deo mente} busque sponte cæcus, & sapienter surdus^{semper im-} audire videreque nihil videbatur, cælestibus nimirum amoribus extra se raptus, Seraphino, ut agebant, propior, quàm mortali.

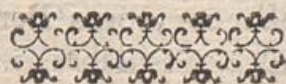
§. II.

Divina jam non meditabatur, sed alta^{Divina} contemplatione defixus aspiciebat, suavissimi^{contempla-} interea sic delinitus illecebris, piisque^{ri solitus,} immersus lacrimis, ut nisi hoc cælesti imbre pectus inundaretur, nisi conceptos mente ignes etiam sub ipsam meditationis horam, quàm silere leges imperant, in aliorum animos submissè pièque colloquendo effunderet, & ipse fateretur, sese sacris è cælo flammis consumendum, & alij rerum conscij haud paullò timerent. Sat erat vel pauculis verbis in communi sermone modicam DEI facere mentionem, & jam scintillabant oculi, ardebat vultus, lingua, manus, pedes gestiebant, exultabat cor, totus Bernardus sui^{Ad quam-} impos modò dulce cantillabat, modò festi-^{vis DEI} vum tripudians saltitabat, jam modesto risu^{mentionem} animi delicias testabatur, quandoque proxi-^{mirificè} mè^{exardescit.}

mè adstantem suavissimo stringebat chari-
 ratis amplexu : ut qui hominem non molles-
 emoræ mentis crederet. *Et qui fieri possit?*
ajebar, interrogantibus, ut infantulus ad pri-
imum amatæ matris aspectum, non exiliat, non
cantillet? naturâ vel invitum exstimulante.
Quem amor DEI in potestate habet, nequit sibi
imperare, quin audito DEI nomine, ô qualem
quantæque matris ac patris! inardescat, blan-
dum rideat, gaudiòque exultet: solatia hec
sunt, inquit ab amicorum non nemini, cele-
stésque animi motiones, quas experiri licet
non explicare: degustare corde, non verò la-
bijs effari datum est.

*Aliòsque
 accendit.*

Fecit autem, ut nonnunquam alij
 quoque delicias ejuscemodi non parcè deli-
 barent. Gravis affirmat testis, orante Ber-
 nardo se tantum dulcedinis aliquando hau-
 sisse, ut semetipsum non caperet, Patrique
 precibus adhuc immerso conquereretur;
Pater, ego gaudio emorior, qui tamen aliud
non respondit, quàm, bene habet, fili. nemo
sanè meliùs, quàm qui moritur amore: cui
vivere, pœna est; vita, mo-
ri.

CAPUT IV.

Patientis Christi memoria, & imitatio, cum inusitato lateris dolore.

§. I.

Quod proprium est verè amantibus, cum patiente pati, id Bernardo jam longo usu prouum, & familiare quasi in naturam vertit; quòd enim Christum humanæ salutis Assertorem ardentissimo complectebatur amore, inde factum est, ut de tormentis cruciatibusque amari Domini neque loqui, neque cogitare sine lacrimis, sine dolore pœnâque posset: quia verò totus in Crucifixo passioque Seruatore absorptus, mortem illius & supplicia semper in ore & corde ferebat; nunquam necis tam acerbæ memoria non impensè cumularèque cruciatur. *Vulnera divini corporis sauciabant Bernardi animum tamque gravibus maclabant corpus supplicijs, ut exhaustus, enervis, pallidus & emaciatus ad spectantibus commiserationi esset. Sextâ quaque feriâ in lignèâ cruce procumbens breuem*

De patiente Christo nec loqui nec cogitare potest sine lacrimis, & dolore.

ss. Vulnera impensè colit.

capiebat somnum; contra crucifixi imaginem in lectulo floribus ornato collocabat. Eadem die, & porro quoties concionanti de Passione sermo fuit, acerbissimum præcæteris in latere cruciatum, & lethiferos in corde dolores persentiebat, haud secus ac si læcæ perfossus immane vulnus accepisset. Crescebat autem dolor pro magnitudine fervoris, Neque tunc solum; sed quoties etiam sacris operatus est, cor sibi comprimendique sensit. Quod tormentum ipse sibi velut insigne Dei munus operosè accersivit in hunc ferè modum. Cognoverat in silva hominem degere, sanctimonie famà clarum ex Divi Benedicti familia, qui Christi patientis in corde pœnas expertus, immensis laniaretur doloribus. Ad hunc ergo accessit, eamque sibi à Crucifixo Amore læniam, cordisque dolores impetrari expectijt, nec antè quàm voti compos fieret, discelsit. Ex eo tempore, quoties ab altari digressus est, ad mortem usque cor torquentiens, amicorum fidissimo persæpe dixit. *Disimulo ego quidem, sed sentio me mori.* Deinde ad Deum conversus. *Si mori me vis Domine? inquit, moriar.* Negabant medici eum dolorem dolorisque principia naturæ adscribenda: ipse verò non nescius, unde

*In latere
lethalem
sentit cruciatum.*

*Divinitus
non sine
precibus
concessum.*

originem traheret, non quærebat medicinã :
pro medicamine illi erat liquidissima vo-
luptas, quæ dolore abscedente, animum
non minore gaudio cumulabat, quàm dolor
tormento cogit confixerat.

§. II.

Quacunque anni tempestate pro con-
tione Patientis Christi mentio incidisset
(præsertim quando acceptam Crucem huc
illuc ingenti ardore vibrabat) ita inter di-
cendum exarsit, aded tum oratione & ac-
centu ad luctum dolorémque inflexo, tum
lacrimis suspiriisq; eluctantibus populum
commovet, ut in fletus planctusq; pro-
rumperent universi (Parasceven crederes)
magna omnium approbatione, nec admi-
ratione minori. quia verò tantâ animi con-
tentione vires sanitasq; plurimum detere-
bantur, ex majorum imperio signum Crucis
cathedræ clavò bene magno affixum est,
ne Pater illud pro more abriperet. At ille,
perinde ac si stупpa esset ferrum, & clavus,
palea, multò quàm aliàs magis expeditum
habuit Crucifixi sigillum convellere, rerum
conscijs stupore defixis. Per sæpe caput
capiti Servatoris in cruce suffixi apprimens
inter dolentis amantisq; suspiria totus aded
sol-

*Inter con-
tionandū
crucifixi i-
maginem
comprehen-
dit.*

*Et ad la-
crimas to-
tam com-
moveret con-
tentionem.*

*Caput ca-
piti Serva-
toris in
cruce affi-
apprimis.*

Lavat lacrimis,

De Cruce loquentem audit.

In Sacrificio cruentū videt Salvatore.

solvebatur in lacrimas, ut à capite ad pedes
figilli ubertim defluerent; quas ipse deinde
sorbere solitus, pro nectare combibebat
interea dulce modularus carmen, suos amicos
res pia poësi exprimebat: quæ tandem in
manus P. Ludovici Maselli devenit. Ne
que verò dubium est, quin ipsi Servator
Cruce quandoque fuerit locutus: ita enim
Bernardus ipse confessus, cùm ab amicis
confuleretur, quid sibi faciendum esset,
secum etiam loqueretur Crucifixus, cano-
de aperuit, quâ ipse viâ ad hanc gratiam pe-
netrâisset. *Reseca, inquit, reseca mihi Patrem
& abijce procûl à te, quidquid tibi dulce est.*
non dulcescit illi crux, qui extra crucem
quærit dulcedinem: neque loquitur Chris-
tus, nisi cui sapit crucifixus. Bernardus ve-
rò non modò loquentem audivit, sed Scro-
centi sanguine perfusum vidit.

Faciebat aliquando ad aram in Divi
Nicolai æde, cùm ecce prolatis ritè verbis
quæ præsentem sub forma panis DEVM
constituunt, spectavit Crucifixum Domini
minum quinque palmaribus è corpore pla-
gis largiter sanguine manantem. Quam
territus & lacrimis ipse madidus: Quid hoc
est Domine? inquit, Egone, mi JESU, sic te
laceravi? fors ego tibi sanguinem expressi?
Cui Christus: non tuum hoc est scelus; sed
per

per superiorem Templi portam modò in-
greditur, qui atroci flagitio (& nominabat
illud) hæc mihi vulnera inflixit, & barba-
rum in modum cruentavit corpus. Ita ad-
huc hodie suos habet Christus partidas, at-
que utinam paucos.

In Collegio Montis Regalis nocte qua-
dam amore saucius Christi tormenta medi-
tabatur; at quia conceptum pectore dolorem
ferre nequibat, in templum concessit, fræ-
na suspirijs laxaturus. Itaque in tantos e-
jularis se diffudit, ut è somno non nemo ex-
citatus advolârit; qui tamen, ubi nil nisi Ber-
nardi amantis dolentisque cum Christo vo-
ces audivit, obstupescit rursus quieti se
dedit.

Amore Domini sui in crucem acti per-
cupiebat sextâ feriâ defungi vitâ: cujus
rei fidem facit Franciscus Romanus, Cate-
dralis Ecclesiæ Panormi Canonicus, tam
sanguine, quàm prudentiâ & doctrinâ il-
lustis, qui sæpius Bernardum cygneâ voce
fatens præudentem, & eâ vocis modulatione,
quâ in suggesto solebat, hilariter cantantem
audierat. *Non nisi die Veneris optata mors
adveneris. Ita precatur servulus, & non
negabit Dominus: Quæ sexta lucet feria, vo-
lo mihi sit ultima.* neque aliter, quàm ceci-
nit.

*scelesti ho-
minis pec-
cato san-
ciatum.*

*Sextâ feri-
riâ mori
percipit,
& obrinet.*

nit, evénit, & eventurum pro concione
antè prædixit.

§. III.

*Crucifixi
imaginem
ex are fusã
in pectore
gerit.*

Æream Crucifixi imaginem inter
noctúque gerebat in pectore, ne unquam
memoria excideret. Non minùs verò
pressam in corde Servatoris in crucem
formam tulisse credi potest, quæ per oc-
los emicaret.

*Aliam ex
oculis suis
mirabili-
ter emican-
tem.*

Certè vir nobilis Messanen-
sis Sodalibus sanctè affirmat, fuisse
se conspectam in oculis Bernardi pulcherrimam
Crucifixi imaginem. neque id mirum
quia in pœnis, in cruce Servatoris, in

*Torus in
passione
Christi, to-
tus in vul-
neribus.*

neribus amati Jesu dies noctésque animi
voluendis totus erat: his fontibus cælestibus
nectar hauriebat: ex his divinæ charitatis
fornacibus flammam mutuabat; ex his ca-
piebat sideribus arcanae sapientiæ lumina.
hæc loquebatur præsentibus, hæc scribe-
bat ad absentes, & majusculo quidem charac-
tere: de his pangebatur versus, ingenio
pietate non vulgari, de his denique

*Mauult cū
illo esse in
pœnis, quã
in gloria.*

templandi capita modúmque tradebat alijs
ipse verò vivendi legem, patiendi robur,
mandique artem capiebat. Qua in arte
sanè evasit, quò pauci; si tamen aliqui,

scilicet Christum in pœnis comitari, quàm
 in gloria mallet. Aiebat, si libera sibi foret
 optio, electurum se potius, cum dolente Ma-
 tre sub Cruce, quàm cum gloriosa in cœlis
 Filio assistere: in infami ligno cruentum
 stringere, quàm fulgentem in solio spectare:
 amorem suum magis inter pœnas & vulnera
 exercere, quàm inter delicias pascere. Hoc
 enim verò magisterium est amoris.

CAPUT V.

*Cultus & amoris in Deiparam
 teneritudo.*

§. I.

Primæ post DEUM Bernardi deliciae
 DEIPARA fuit. Hanc præcipuo cul- ^{Deiparam}
 tu semper est profecutus, arque ut se illi ^{post Deum}
 Bernardum probaret, & cognominis ^{unicè colit}
 Divi mores cum nomine in ipso Religiosæ ^{& amat.}
 Domûs ingressu se assumpsisse palàm face-
 re, amavit ut Matrem, deveneratus est, ut
 Reginam. Eo præsertim pieratis studio, à
 quo DEI parens nomenclationem Rosarij,
 vulgò accepit. Nullam ejus ico-
 nam transijt, quin officiosa salutatione

O I De-

Dominam coleret, cuius appellatio illi pre-
nectare melleque fuit. Perquam sedulo
illud cavir, ne ad æris sonum consuetis
diem horis salutandæ Virginis immemor
officio deesset suo; sed insigni demissio-
mentis ternas adnumeraret salutes, aliòque
ad hoc tributum Cæli Reginae pendens
suo exemplo animaret. Nullo non die
prima usque pueritia ex corona precaton-
tot illi rosas, quot salutationes obtulit.
Quoties eam appellare vel occasio sua
vel pietas adegit, suavissima, ut amant-
assolent, hunc in finem nomina excogita-
vit, nunquam satur, novos identidem co-
lendæ Virginis modos, à Divis usurpato-
veluti æmulator acerrimus condiscere & ex-
ercere studuit.

§. II.

*Nihil ab il-
la petit,
quod non
consequa-
tur.*

Tenebat Romæ in cubiculo imaginem
magnæ Cælitum Reginae, antiqui operis
pideam, & subfuscam. Hanc suam a se
nigellam, neque ad illam, velut unicum
cordis sui asylum perfugit unquam, quod
quod impetratum volebat, auferret. Un-
Româ in Siciliam delata, & in Caranen-
Templo Societatis collocata quot septima-
nis ad constitutam diem populo perfrequen-

illius religiosè colitur. Nec aliter ac amantibus
 solenne est, cum ad alios litteras daret, Dei-
 param pijs celsisque encomijs celebrare, e-
 jusque prodigiosas virtutes ac merita doctâ
 non minùs, quàm sapidâ oratione plurimùm
 afferre in more positum habuit; quasi nulla
 facis culta esset epistola, quam de Mariano
 sui cordis thesauro verbis ac sententijs Ma-
 gnæ Matri perhonorificis, ceu totidem gem-
 mis, non exornâset.

*Amorens
 Marianum
 aliis incul-
 cat.*

§. III.

Ad ipsam verò Cæli terræque Domi-
 nam frequens exarabat litteras non rudis
 amator; reverentiæ tamen & pietatis plenas.
 Unam hîc dare placet, quam ad Lauretanæ
 Virginis sacrarium transmisit, in hæc ver-
 ba Latinè à se scriptam. *O Virgo gloriosis-
 sima, Mater dulcissima DEI, ac Domini mei
 IESU Christi! memor esto Servi tui Bernar-
 di Colnagi, qui etsi maximus peccator sit, ta-
 men gratiâ filij tui suavissimi, & intercessio-
 nis tue, ô Virgo benedicta, sperat maximam o-
 pem animæ suæ, & quâ potest, etsi valdè exi-
 guâ ad tantas laudes tuas, te devotione obser-
 vantia, ac amore prosequitur; ne me derelin-
 quas servum tuam, qui post filium tuum, quâ
 tuo Patre, ac Spiritu sancto coequalis vivit,*

*Ad Deipa-
 rentem lit-
 teras dare
 solitus.*

& regnat, nihil præter te habet, in quo
 dat magis. *Serva me, Domina mea, precibus
 tuis ad filium tuum. Amen. Quid est, quod
 non possis impetrare Mater? ac talis, ac ta-
 ta Mater? à dulcissimo filio tuo? Age Domi-
 na mea, Hera, Regina, & Imperatrix mea,
 Angelorum, per te bona, vera, sancta, æterna
 filio tuo, ac tibi maximè placita expecto. V. R.
 ac Vive.*

Virgo, decus cæli, terrarum gloria, Virgo

Virgo Deum potes æthereo deducere cælo

Et cælum terris, terrâsque immittere cælo

*Romæ: ad cælum, per Domum Laureti-
 nam, domicilium tuum, ô Virgo sacrati-
 ac filij tui Domini mei IESU Christi. Duode-
 cima die Martij 1600.*

Hucusque Bernardus.

§. IV.

*Eius smolli
 epistolas in
 sacro of-
 fert.*

*Et responsa
 accipit.*

Drepani verò, quando in æde Virginis
 toto orbe percelebri sacra faciebat, multa
 ejusmodi epistolas sub linteo, quod corpo-
 rale dicunt, veluti supplices chartas firmas
 insignitæ fiduciæ testes collocabat, Martij
 Virgini offerebat, responsi gratiæque secun-
 rus: quam ex sacra Capuccinorum familia
 vir perquam religiosus in Sicilia aliquando
 veluti supremæ Virginis internuncius Be-
 nardus

nardo exposuit, quando ad eum perscripsit. Bono esset animo, magnam ipsi gratiam & singularem ab Angelorum Regina fuisse promissam: quam & sibi Augusta Virgo fuerit pollicita. Uterque tamen, quæ esset, reticuit. Aliàs Deipara modis alijs, aut per se ipsam, non ex vano credita est aperuisse.

Miserat fortè ad Drepanensem Deiparam Marsalâ, ubi tunc erat, per nostræ Religionis hominem, eò pietatis ergò profectum, ejus modi litteras, quas ille sub scabello statuæ Virginæ ita deposuit, ut eximî non possent. Hunc ex peregrinatione reducem Bernardus mirè lætus excepit, gratiasque tam fideli bajulo prolixè retulit, fassus ab Augustissima cæli Imperatrice jam se responsum accepisse.

§. V.

Ad hæc non procul Catanâ, cùm per epistolam plenâ pietatis pertinaciâ Mariam cæli januam precibus pulsâisset, atque ab illa viventium Matre flagitâisset edoceri, num in vivorum libro inter cælestis gloriæ candidatos æterno DEI decreto destinatus esset, id quod erat, hunc in modum ab illa didicit. Pagus est Vrbi vicinus, & Virginis ab Angelo Salutatæ imagine inter primas totius Siciliae celebri felix & frequentatus. Eo

in loco exaratas Magnæ Mariæ, ut sine ar-
 tris tradere posset, litteras, socium moni-
 se januis clausis sacris operaturum: foris
 pse ad posticam & vicinam aræ januam
 susteret, eminus ex more responsurus.

Hic imperata quidem fecit; ductus
 men tum ipse, in veritum nitendi studio,
 amici duo Franciscus Bolanus, & Octavius
 à Valle, viri nobiles inflammati magnâ
 piditate sciendi, quid Mystra solus rerum
 geret, per hiantem ostij rimam curiose
 observârunt facientem. Principiò quidem
 à majore porta nudis genibus ad aram
 maximam reptavit: post consueto ritu
 crificans, ubi eò ventum est, ut hostia di-
 no Numini offerenda esset, epistolam glo-
 riosæ Virginis simulacro porrecturus manum
 in altum sustulit, simulque chartam illius
 evanescentem dimisit. Illi rei novitate
 toniti, quid sibi tamen veller, nescij, red-
 antem à sacris Bernardum etsi adoriri vel-
 lent, non tamen ausi sunt interpellare: quod
 is profundo mœrore pressus, animique do-
 bius fixum in corde dolorem, ceu gran-
 plexus esset infortunio, jam non celare
 posset. Sequenti verò luce, cum eodem
 loco pridiana pietate ritûque solus rem-
 vinam fecisset, atque adeò insolitis per-
 sus gaudijs, ceu digito cælum tangeret, et

um-

umphanti similis ad focios reversus esset, interrogatus; quid ita sibi dissimilis, hesternos luctus tam repentinâ lætitiâ commutaret? alium diu silentium tenuit, ne, quod modestia verabar, raram Numinis in se clementiam propalaret; tandem verò importunitis adactus amicorum precibus **enuncia-** vit: hoc nimirum die, quod heri summis à Deo votis frustra rogâsser, denique ut sibi manifestum fieret, impetrâsse: scilicet amicorum intimum, cæli hæredem in divina, beatorum dipthera indelebili caractere, à supremo Numine scriptum; ita neque cælestem gratiam ingratus tacuit, neque gloriosus sui jactator se ipsum patefecit. Ut tamen se texerit, aliunde deprehensus est haud dubijs tantæ rei argumentis: id verò de se dici ab alijs tam ægrè tulit, ut eum, qui fortè hoc illi gratulabatur, nunquam deinceps secretorum, ut antè, participem voluerit.

§. VI.

Ceterùm tabellarios ferendis hujusmodi epistolijs, ut per innocentes transirent manus, oculosque incuriosos nanciscerentur, mos illi fuit aut infantes mittere, aut albæ mentis homines; et si verò quandoque naturulum aliquem elegisset bajulum, divi-

*Epistola à
Bernardo
ad Divam
Virginem
data non
possunt videri
olari.*

*Sed evanes-
cunt.*

no tamen nutu factum, ut litteræ Bernardi ad DEI Matrem datæ nunquam violarentur: non rarò evanescerent quæsitæ; quemadmodum multis sæpe occasionebus exploratum habetur. Unam ex compluribus commemorare lubet. Ex Catanensi Collegio scripserat epistolam prolixam satis, scilicet ad Matrem: hanc cum manibus gestans ad portam tenderet, quæsiturus quæ ferret, duos offendit litterarum studiosos, obtestatus, hanc chartam ad aram Virginæ Matris in ædem familiæ Franciscanæ deferrent, suoque nomine pij salutatores Dominam officiosè breviterque veneratissimam in altari destituerent. Excepit autem hæc mandata Thomas Leonardi ex vicino, & callidus explorator è vestigio duos insecutus nuncios, locum, quo charta post DEI parentis iconem ab ipsis deposita fuerat, oculis designavit, iisque digressis, ut epistolam reseraret, & secreti religione posthabita etiam perlegeret, accurrit; neque tamen vel ibi, vel in omni circum loco, quam studiosè perquirere satagebat, nec etiam id genus chartam potuit reperire. Postera die & juvenum alter facti pœnitens, quod litteras non antè lectas ad aram attulisset, eundem in locum, ut eas inde tolleretur, reversus est; sed ut curiosè quæsierit, non

Sed & aliàs aspectu Serenissimæ Cæli
Reginæ potitus, mirificam hausit volupta-
tem. Ipso Assumptæ Virginis die accidit,
ut in suggesto, cùm ad populum verba face-
ret, totus repente expallescens, dein fixo in
cælum obtutu, canenti similis magno pie-
tatis sensu, nec minore gaudio ingeminans
Video te Domina nostra, video te. Et quòd
aliud viderit, quàm amplissimum Divini-
tatis theatrum.

§. VIII.

*Immacula-
tum Maria
conceptum
inter pri-
mos Socie-
tatis Theo-
logos de-
fendit.*

*Atque ut
alii defen-
derent, in-
ducit.*

Et fanè videri poterat certare purissi-
ma Mater cum suo concionatore, quà puri-
tatis propriæ studiosissimo, quà Mariana
ideoque purissimæ Conceptionis defensore
acerrimo: qui inter primos nostri ordinis
viros tam è suggesto ad populum pro con-
cione, quàm ex Theologica Messanæ Nea-
polisque cathedra ad litteratorum coronam
Magnam DEI Matrem absque originaria
labris nota conceptam doctissimis contem-
dit argumentis, aliòsque cùm doctrinæ, tum
sanctimonix famâ insignes viros induxit,
ut purissimum ab omni macula conceptum
Virginis suo etiam sanguine defensuros
vorum signarent.

Ut ergo Cæli Regina suo pugili vicem re-

penderet, ipsâ illâ, quâ Conceptam Virgi-
 nem Christiani colimus, die, spectabilem
 se præbuit. Vix ad aram Templi nostri
 Caranæ, quæ MARIÆ Majori sacra est, ut
 supra compendio denarrare aggrediebar,
 rem divinam facturum accesserat, cum ocu-
 lis in Divæ iconem, dein ad latus Evange-
 lij defixis in ejus aspectu captus hæsit. Vi-
 dit enim non jam imaginem; sed ipsam
 terrarum siderumque Dominam luce plus
 quam siderea circumfusam, ad miraculum
 & ultrâ formosam, undequaue ut pulcher-
 rimam, ita & amabilissimam. Quapropter
 primùm in hæc verba erupit, *ò quam pul-
 chra es! quam pulchra es!* deinde ad socium,
*quam vereor, inquit, ut hodie sacris operari
 queam;* nihilo tamen seciùs, consuetas ad
 sacrificandum ingressus preces, ut potuit,
 dixit, & gradus aræ leniter ascendens iden-
 tidem ista secum iteravit: *quam pulchra,
 quam dulcis, quamque amabilis es? ò Do-
 mina Paradisi! largis interea lacrimarum ri-
 vulis perfusus.* Peractis ritè sacris, quæ ad
 horæ spatium produxit, properè exurus sa-
 crificali habitu perque hortum ingressus, in-
 ter extraticos clamores ad cubiculum suum
 curriculò contendit, ibique laxatis sanctæ
 lætitiæ habenis inter inflammata pectoris
 suspiria, porrectus humi, & facie solo ap-
 pres-

pressâ altum ingeminabat : quàm jucunda,
quàm festiva es, quantisque delicijs circum-
fluis? ô Domina! at sacri Minister, quem
cupido incesserat explorandi, quò avolâsse
Bernardus, quidque actitaret, non multo
post abeuntem secutus in conclavi reperit
genibus nixum, capite in terram demisso,
& linguâ solum omne, à porta ad usque ar-
ulam osculis delibantem, totumque in lau-
danda Virginis elegantia absorptum iterum
iterumque exclamare: quàm formosa, quàm
amœna, quàmque mirificè grata es? ô Do-
mina! nœ Tota pulchra es, amica mea, &
macula non est in te! Vbi tamen à socio se
deprehensum vidit, enixè precatus est, ne
cui quidquam horum evulgaret.

§. IX.

*Auctor est,
ut tota Si-
cilia DEI
Matrem si-
nelabe cõ-
ceptâ Pra-
sidem Do-
minamque
colat.*

Et sanè momentum habuère perma-
gnum Bernardi nostri de immuni omni
maculæ conceptu seu scholasticæ disputa-
tiones, seu conciones sacrae; aliquot enim
post annis Sicilia universa Urbium suarum
omnium praesidem Dominamque legit Dei
Matrem sine macula conceptam. Hinc
factum arbitramur, ut Colnagus noster in
tabellis & iconibus, quæ hodie circumfe-
runtur, cum ejusdem Virginis imagine, quâ
la-

labi originariæ expers repræsentari solet, magno suo merito à pictoribus fuerit plerumque repræsentatus.

CAPUT VI.

Familiaritas cum Tutelari atque alijs Angelis.

§. I.

Non mirum Angelicos Bernardum induisse mores, cui tam frequens cum ^{Angelum} Angelis, tamque arcta intercessit con- ^{Tutelarem} fuerudo, ut illis tanquam Magistris ipse u- ^{frequenter} tereretur: ipso ceu discipulo perquam docili ^{habet con-} apprimè illi delectarentur. Custodem sa- ^{spicuum.} ne Angelum in Collegio Romano frequen- ^{Morum vi-} tissimè adspectabili forma præsentem ha- ^{rag, Magi-} buit, atque ad illius Angelicam oris corpo- ^{strum.} risque fiderei compositionem suos ipse gres- ^{Consulto-} sus, morum, vultusque habitum ex modestiæ ^{rem.} legibus conformare didicit. Hunc in re- ^{Excitato-} bus arduis consulere, negotiorum consilio- ^{rem.} rumque participem facere; ab hoc divini amoris mutuare flammam, constitutis horis ad surgendum è lectulo excitari, ad orandû, ^{Excitato-} tandamque litteris operam, legesque ex a- ^{rem.} mulli servandas incitari solebat: quidquid de-

Monitorē.

denique ageret, diceretur, ad majorem De
gloriam referre doctus, raro admodum be
nescio, & in summis dubio procul memo
rando, quoties vel in levissimo levis etiam
Arbitrum. culpæ periculo versabatur, non perfundere
moneri consueverat.

§. II.

*Calit, imi
ratur, au-
dit.**D. Michae-
lis honori
conciona-
tur impa-
vatus.*

Contrà, Bernardo curæ fuit, tam no-
biles è Cælo Spiritus summa veneratione
prosequi, tam excelsâ & insolitâ mortalibus
amicitiâ, quoad ejus fieri poterat, nec inde
gnum se reddere, nec ingratum exhibere
cum hoc cælesti pædonomo frequenter
etiam cum non adesset conspicuus, colloqui
honoratiorem ei locum in cubiculo; in in-
gressu, vel egressu primas concedere: de
cumbendi facultatem, cum somnus oppre-
sisset, ab eodem perere: illius monitis & ex-
emplis exactissimè obtemperare longo tem-
poris jam assuefactus. Michaëlem Cælestis mi-
litiæ Archistrategum, qua in veneratione ho-
nuerit, hinc conjectari perfacile est. Præ-
terea ejus diei, qui D. Michaëli ceterisque Ange-
licis sacer est, evenit; ut Bernardus ad civita-
tem quandam (nomen obliviosa manus non
expressit) ex itinere delatus, in Collegio
hospes, & viarum incommodis fessus com-
muni-

uni nobilitatis plebique nomine roga-
 retur, posterâ die pro concione diceret; ac-
 censos esse omnium animos ejus audiendi
 desiderio: daret hoc DEO sanctisque Ange-
 lis, & famelicis mentes divini verbi pabulo
 reficeret. Iraque expugnatus haud ægrè
 recepit, se id facturum; & posthabitis, quæ
 hospiti ac de via fesso Patrum charitas appa-
 raverat, fracti corporis viriùmque refocilla-
 mentis, exhausta membra humi deposuit, &
 ligneo scabello pro cervicali usus modicam
 cepit quierem. Cùm verò ita deprehensus
 amicè moneretur, mitiùs haberet corpuscu-
 lum, & saltem necessarias futuræ concioni
 vires repararet, peractis tantæ humanitati
 gratijs. *Nisi hunc in modum dormiero, in-*
quit, qua ratione die crastina de sancto Ar-
changelo Michaële dicam? cujus excellentiam
nemo, nisi vel Angelus, vel DEVS ipse satis
explicet, atque ita humi fusus reliquum no-
ctis exegit; sequenti autem luce dixit præ-
clare & piè, Angelus nempe de Archangelo:
cui ne deessent alæ, promptissima obtempe-
randi majoribus celeritas effecit, ut Ange-
licis propria mentibus, ita eorundem fa-
lore ac ministerio divinitus in Bernardo
commendata, & sæpe aliàs ad liquidum,
explorata, tum vel maximè, quando ex su-
ptiorum voluntate imparatus in suggestu
 P pro-

*Nocte prius
 humi cu-
 bando ex-*
ta.

*Ad omniū
 admiratio-
 nem.*

prodire, & de immaculatæ Virginis Conceptione ad circumfusam coronam verba facere necesse habuit.

§. III.

*Ab Angelo
schedam
accipit, de-
glutit, &
ex tempore
ad concio-
nem dicit
mirabili
excellencia
sermonis.*

Non supererat illi plus temporis, quâ quo sacris operari posset. Itaque ad ar- accelsit, rem divinam fecit, ardentissimâ que precibus Deum Virginemque ad egre- sibi ut verba, conceptus mentis, & affectu largiter affunderent, quibus Conceptionem omnis maculæ expertem pro dignitate ex- nare posset. Dum hisce votis cælum per- sat, adest à supremo Numine, ejusque Mo- tre Virgine missus ex astris Angelus, im- gni specie, & raro oculorum fulgore. Ha- clausam in manu chartulam, preciosum cælo munus, attulit, Bernardo ostendit, placidè porrexit: ille quamprimum ori- movit, & ut erat clausa, deglutit, sacra deinde peracto in suggestum conscendit, tantâque verborum copia, sententiarum po- dere, cogitationum sublimitate, ac ardore, nimi peroravit, ut se ipso major omnibus esset admirationi, quòd ea diceret, que auditorum caprum longè superarent, an- mos tamen mirificè accensos in Deipara- cultum potenter impellerent, nimirum par-

parva Cæli schedula Bernardo pro ingen-
di Bibliotheca fuit.

CAPUT VII.

*Veneratio sancti Antonij Patavi-
ni mirifica.*

§. I.

EX omni beatorum cæli civium nu-
meroso cætu complures equidem Di-
vos præcipua veneratione profecurus
est Bernardus: & inter hos quidem Petrum
Apostolorum Principem, Thomam Aquina-
tatem, Bernardum Clarevallensem, Vincen-
tium Ferrerium, Ignatium Loiolam, aliós-
que ordinum fundatores, quos in filijs ama-
bat & observabat unicè: sed in primis & su-
pra omnes Antonium Patavinum, ac Fran-
ciscum de Paula impenso studio colebat: in-
ter Christianas autem Heroides Ursulam,
Brigittam, Senensem Catharinam: at verò
Agatham, veluti Civem suam, præ ceteris
venerabatur. Et illorum quidem non ma-
gis amator Religiosus, quam imitator stre-
nuus, virtutes sibi vitâ moribusq; exprimen-
das à primis etiam annis sumpserat; præci-
puè verò Angelicum mentis nitorem, & pro-
fun-

*Patronos
Calites ha-
bet Bernar-
dus multos.*

*Quos sibi
sumpsert
imitandos.*

Nihil ne- fundendi pro Christo sanguinis perenne
gabat in dēnsque desiderium. Deinde nihil in Di-
eorum ro- vorum, quos dixi, rogatus gratiam non fa-
gatus gra- ciebat: suavissima cum ipsis miscendo col-
tiam, loquia diem extrahere assuetus, & vel in ipsi-

Nunquam bat. Sacras eorum effigies, quarum intru-
illorum im- tu se accenderet, & ad quas de genibus ve-
memor. ta faceret, nunquam non habebat secum.

Amicis quoque aut quibuscunque demum
alijs, ubiubi se ferebat opportunitas, verbis
disertissimis tantorum Cælitū amorē
religionēque copiosè ac graviter confusa
debat. Venerijs, Genuæ, Brixix, Mantua,
Neapoli, Romæ suis concionibus populos
ad horum Divorum cultum accendit.

Sape ab il- debant illi gratiam, quando & spectabiles
lis visita- non infrequenter se præbebant, eoque hanc
tus. secus quàm primæ admisionis amicorum
aliquo suaviter familiaritèrque utebantur
quin & arcana cælestia illi persæpe aperie-
bant, quæ inter istud est insigne, quod an-
num locumque mortis eorum favore
edoctus est.

§. II.

Et quoniam de S. Antonio Patavino sermo nunc incidit, adeò Bernardus in Divi huius amicitiam se penetravit, ut dubites illiusne in Cælitum confidentia; an huius hominem mortalem propè domestica humanitas, majorem moveat admirationem. Fuit sanè, cùm ipse focio repentinâ perfusus animi voluptate narraret, Sanctum Antonium suum admirabili pulchritudine, quæ humanis verbis exprimi nequeat, sibi adspectabilem fuisse, staturâ paullò quàm sua esset, quatuor scilicet digitorum altiore. Cùm enim ex more asseri meo incumberem, serenissima luce circumdatus ad me invisit, longo blandissimòque colloquio me recreavit, tandem & suavissimo complexu diu strinxit: neque his contentus, integram sanctorum amicorum cohortem longo ordine procedentem, & in his loannem Mariam Colnagum Panormi è vita digressum commonstravit. Pœnituit tamen illico, Dei donum silentio regendum improvidè manifestasse; ideòque summis exoravit precibus, ut quod ipse temerè effutijset, cauriùs ille clàm alijs haberet. Interea non intermisit ipse hunc Cælitum omni-

*S. Antoni-
us de Patavio ap-
paret Bernar-
do.*

*Alios ibi
ostendit
Calites, &
in his è Col-
nagorum
gente Ioan-
nem Ma-
riam.*

*Studi-
colitur à
Bernardo.*

mnibus obsequijs prensare, quoties fas
erat, sepulchrum religionis ergò adire, & la-
cros venerari cineres, laudes concinnis ver-
sibus intexere, ut faciliùs alios omnes ad
hujus Divi amorem pelliceret: illum ex-
tinere, quocunque pergeret, in suis templis
suavissimè saturare: non modò flosculos
deferre; sed etiã lacrimas & suspiria ab-
fundere: quin & schedas secum afferre, in
quibus ceu supplicibus libellis officiosè
in alienis causis deprecator, quid singuli per-
hunc Divum à Numine impetratum vellent
ipse conscripserat: quæcunque postulasset
nullo negotio obtenturus.

*Et Bernar-
dus nihil
non impe-
trat ab
Antonio.*

§. III.

Longum foret commemorare, quot
quàm præclara supra naturæ vim & ordinem
beneficia hic Thaumaturgus ad preces Ber-
nardi, velut amicâ vi adactus, in varios mor-
tales contulerit; pauca tantùm adnumerare
hic lubet.

*Repentinè
ex casu cõ-
tusis mem-
bris sani-
tatem.*

Atque ut à domesticis ordiamur. An-
tonius quidam nostræ familiæ adjutor,
dum nocte jam adulta in erigendo Serva-
toris Cœnotaphio per sanctam hebdoma-
dam strenuè, nec minùs improvidè operam
ponit, fallente nescio, quam ob causam ve-
stigio

stigio præceps ex alto ruit, arrubusque oppidò contusis contractisque lecto infertur. Id ubi Bernardus rescijt, ad Divi Antonij, quam in cubiculo habebat imaginem, conversus. Sancte Antoni! inquit, necesse est fratrem Antonium die crastina incolumem ad absolvendum Domini sepulchrum redire: quare age, sanitatem impertire. & confestim inde se ad decumbentis lectum contulit, crucem bene magnam formavit. Sanctus Antonius, inquit, te sanet: cras incolumis esto, & ultimam sepulchro manum impone. Paruit æger, se ipsum miratus surrexit, mirantibusque cunctis accinxit se operi, & viribus integris quod cœperat, in tempore absolvit.

§. IV.

Neapoli evocatus ad primæ nobilitatis puellam, à medicis jam propè depositam, post consueta salutationis officia. *Deposita nobili puella. S. la vitam longiorem.* Antonius, inquit, ad te in-visendam venit, qui tibi longioris vitæ gratiam obtinuit. Euge, euge! bono esto animo; non est porro, quod timeas. Non vanum fuisse Bernardi vaticinium eventus & res ipsa docuit.

P 4

Joanna

*Sua coronam
precatoriã
vicinam
morti Mo-
nialium sa-
nat, per S.
Antonium.*

Joanna Maria Todesca jamjam omnibus Christianæ fidei mysterijs in Monasterio inter dicatas Deo Virgines ad iter æternitatis instructa fuerat. At puellæ parentis nobilis, Bernardum, ut ad eam inviseret, exoravit. Ergo ad crates, uti mos ferebat, de moriente Joanna verba faciens, ad unam Monialium, quæ adstabat, solita simplicitate: *volumin sue, inquit, Joannam restituere sanitati?* ad quod illa subridens, *omnino, sanemus eam, Pater. Ergo sanemus illam,* subjungit Bernardus, *oremus sanctum Antonium.* Cum dicto orat ipse sublatis in cælum manibus, ac tertio repetit consuetam Christianis bene auspiciandi formulam. *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* similiter eam, quam habebat præ manibus coronam Joannæ cum morte luctanti mittit. Nam irritæ fuere preces: ægrota ut primùm coronam nacta est, morborum mortisque victricis convalescere cœpit, tandemque firmata & valens in pedes se erexit.

§. V.

*Loquelam
restituit &
membrorum
tremorem
cessit.*

Maria de Consulo Tertij ordinis Francisci alumna, toto jam anni spatio muta, tremebat capite omnibusque membris, incassum adhibito medicorum consilio.

lio, Evocatus ad decumbentem Bernardus
 rogat, quo vocetur nomine: cui domestici,
 jam annus se circumegit, ex quo perdita
 fandi potestate obmutuit. At ille conver-
 sus ad ægrotantem. Ego verò, inquit, per
 Dominum nostrum JESVM Christum & S.
 Antonium impero, edic quod tibi sit no-
 men. simulque super linguam digito for-
 mavit crucem; nec mora: linguam ægrotan-
 tot mensibus ligatam soluit, quòdque olim
 in Baptismate acceperat, Agathæ nomen
 pronunciat; Tum Pater tremulum caput, ce-
 teraque ex ordine membra cruce signat, &
 in virtute Domini nostri JESV Christi, san-
 ctique Antonij quiescere jubet; cum repen-
 te, ut jussa erant, conquiescunt: imperat
 manibus violentiâ morbi conclusis, ut sese
 explicent; & mox se pandunt; atque in
 hunc modum admiratione defixis, quorquor
 aderant, plena fanitate languidam impertit:
 denique jam sana es, inquit: vicesimo ab-
 hinc die etiam ambulabis. Quæ cum gra-
 tias ageret, eas Sancto Antonio Pater trans-
 scripsit, quem scilicet hujus prodigij aucto-
 rem affirmabat. Quia tamen nondum sa-
 tis expeditè loqui videbatur Agatha, vini
 pauxillum prior ipse delibavit, tum Agathæ
 porrexit: quo hausto semper magis magis-
 que linguam ad loquendum habuit obse-

*Contractas
 manus ape-
 rit.*

quentem, & viginti, quos Pater præfixerat diebus circumactis haud ægrè suis nudi pedibus incesit.

§. VI.

*Salivã
vulnus cu-
rat.*

Circumferebat nonnemo brachium hianti vulnere malè affectum. At ubi Bernardus super illud saliva Crucis signum appressit, eumque ad sanctum Antonium abijt iussit, mox ille brachium, vulnere quamprimum coalescente, ex toto sanum obstupuit.

*Cordis ca-
pitiq; im-
becillitatẽ
pollice cru-
cem impri-
mendo tol-
lit.*

Alius menses omnino decem laborabat perfrequenti & tantum non perpetua spirituum defectione, quæ & loquendi facultatem ademerat, & deliquijs animi non rarè obnoxium fecerat. Hic cum Bernardi preces flagitasset, rogat Pater, num medicorum expertus esset artem. Cui ille: enimvero se pharmacis medicisque usum, magnis quidem impensis, nullo tamen operæ pretio. Tum Bernardus, quod, inquit, non potuere Archiatri, Deus potest: simulque cor infirmi pollice signat, ad sanctum Antonium abijt sui que Bernardi nomine cordis capitique salutem postulare jubet. Paruit ægrotus, & properè inveterato geminòque malo remedium invenit.

Femina quoque ex atræ bilis abundan- *Melancho-*
 tia propè delirium aberat. Suasit huic Ber- *lia malum*
 nardus ad sanctum Antonium ut se confer- *dispellit.*
 ret. Illa nihil cunctata, Sanctum adiit:
 à Bernardo se missam ait; & illico discussis
 in capite melancholiæ nebulis sana rece-
 sit.

§. VII.

Quid multa? vix ullum est morborum *Omne ge-*
 genus, quod hujus Cælestis Medici ope, *nus morbè*
 huiusque orationibus non fugaverit Bernar- *per Dium.*
 dus. Claudos vel solo Divi Antonij nomi- *Antonium.*
 ne, vel tactu modico rectè gradi, & plantis
 æqualibus incedere fecit: alios membris
 mutilatos, vel cardiaco morbo oppressos,
 vel quintum jam mensem cæcitate plexos:
 alios denique seu querquerâ feбри quassatos,
 seu atræ bilis intemperie ad amentiam
 propè redactos, dum ad Divi templum ab-
 legavit, diutinis hisce malis exemit. Quid,
 quòd, & flosculo, ad dextrum Sancti po-
 plicem admoto oculos jam à medicis de-
 ploratos restituit: febrim dato ad mandu-
 candum, quem S. Antonij appellabat, fructu
 properè abegit: acerbissimos dentium do-
 lores ejusdem Divi imagine non malagma-
 tis instar imposita, sed tantummodo dono
 data è vestigio extinxit: pauperculæ pal-
 lium

lium malis artibus substractum fufis ad Sa-
ctum precibus ita reddi fecit, ut in ip-
Patavini Tutelaris ara, quod Bernardus re-
gaverat, velut à Divo traditum, læta repe-
ret: quæ omnia juratis testibus sunt legi-
me confirmata.

*Infolite
magnitu-
dinis an-
guillam o-
pe Divi ca-
pit.*

Præ ceteris autem jucundum est, quod
sequitur. Catanæ superiorum juffu adri-
tentibus ex cæru S. Agathæ fodalibus fecer-
ferat in locum unâ non amplius leucâ ab
urbe difsitum, ad Siculi maris littora, in pro-
mis amœnum, & folitam anguillarum fluc-
tionem, ut perpetuo ftudiorum & concio-
nandi labore dudum labefactatas animi
corporifque vires inftauraret. Ibi re divina
ex more peracta, dum focij per omne lit-
tus fparfi piscibus capiendis dant operam,
ipfe precandi ftudio abreptus confuerum
Ecclefiaë penfum ex libro religiofè perfol-
vit. Tandem verò ad fuos reverfus, quam
felix fuerit pifcario interrogat. Cui illi
pifces equidem extractos bene multos, an-
guillam tamen neque unicam. Itaque
hamo, qui primus occurrit, prehenfò, inquit
pelagus abjecto: age, inquit, Beate mi Par-
vine, ex profundo maris finu anguillam
mihi porrige. Vix finierat, cum adhamo
tam extrahit; fed parvam. Rifit ad hæc
Ber-

Bernardus, & quid hoc, o mi Sancte? ait: pisciculus est, quem das, non piscis. Itane hæc sit tuâ munificentia, ac Beatissimis manibus digna seu præda, seu donum: restituo; & quia hic non sufficit omnibus, majorem ut largiaris demissè supplico, & cum dicto piscem hamumque in undas denuo projecit: neque diutius factum; quasi ad nulum haberet paratam Numinis Cælitumque clementiam, extractâ insolitæ magnitudinis anguilla mirè socios exhilaravit; quam tamen cum mensis illata esset, ipse cælestibus illectus delicijs, ut cetera terrena omnia, fastidiosè contempsit, nec attigit: lacrimisque ubertim fufis, jam veteri more cibi admodum nihil per eum diem sumpsit, inter epulas jejunos.

§. VIII.

Palàm est, sanctum Antonium Patavinum rebus seu furto, seu casu perditis Domino restituendis à Deo destinatum: sed & palàm erat, Patrem Bernardum apud hunc cælitum in primis esse gratiosum: unde famulare fuit plerisque hujus rei causâ ad Bernardum; huic, ad Antonium suum confugere, & votis damnari.

Jam quadraginta dies effluxerant, ex quo

*D. Antonii
patrocinio,
consilio
precibusq;
Bernardi
recuperan-
tibus amissa.*

Mula post quo non nemo mulam, nescio quo calo
40. dies, ex perditam frustra quæsiit, non nisi mirac
quo fuerat lo reperiendam: Bernardum tamen adije
perdita, re- ut ejus impetraret precibus, quod fieri pos
stituitur. per Superos credebat: neque spe sua falli
 est. Tenebat fortè Bernardus caryophyl
 lum manibus. Itaque sic homini in man
 datis dedit: irer, suoque nomine hunc flo
 rem Divo Antonio in sacrata ipsi æde por
 rigeret, certus, Bearum Juvenem, qui in deli
 cijs habeat flosculos, oblatas cum flore pre
 ces pronis auribus excepturum. Is quidem
 imperata fecit; sed irrito eventu: ideoque
 rursum elapsis aliquot diebus Patri se frater
 amicè questus, incassum preces cecidisse.
 Tandem cum Pater eadem iussisset, atque
 ille dicto audiens Antonij opem demum
 supplex implorâssset: ecce tibi, sub auroram
 sequentis diei pulsant fores duo familie
 Franciscanæ filij, & alter quidem, mulam
 abhinc quæsitæ insidens nutu significat, de
 scendat herus, suumque recipiat jumentum.
 At vix ille descenderat, cum isti ex oculis
 abière, tanti beneficij memoriâ & admira
 tione in pij clientis animo
 relictâ.

§. IX.

Lugebat etiam alius aliquis rem in *Syriacam* paucis pretiosam sibi perijisse. Cùm ergò *intelligere* consilij capiendì gratiã ad Bernardum se *linguamq̃* contulisset, is, ut erat Divo perquam fami- *amissa re-* liaris, filio ejusdem hominis imperavit, ut *periri simul* sanctum Paravinum adiret, & ex se piè sa- *conceditur.* lutarum summis obsecraret precibus, haud gravatè diceret suppliciterroganti, ubi locorum, quod Patri perierat, reperire detur; si secus fecerit, lampadem illius bene multis diebus oleo carituram. Paruit diligenter juvenis candidus & rectus consilio in specie irreligioso vel temerario: atque adeò vix ingressus ædem, ut imperata faceret, viro religioso præstantis formæ, & quã modestiã vultûs, quã flore ætatis conspicuo, quem forte obvium habebat, sine ambagibus exposuit, quid alter jussisset. Cùm ille subridens Syriaco idiomate respondit, quî, & quo in loco rem deperditam recuperare queat. Hic rei novitate attonitus primùm hæsit: dein, loco sibi Syriacè indicato rem perditam quæsivit, reperit, diúque anceps animi pependit, quid potiùs miraretur; an se peregrinæ, quam nunquam addidicerat, linguæ peritum; an rem geminato prodigio

in-

inventam. Certè homo ut erat rudis, crassè
que memoriæ, Syriaca, quæ à Divo accepta
rat, verba, Patri Bernardino Riccino lingua-
rum peritiâ, & viræ sanctimoniâ claro re-
tulit, atque ea ex Syro idiomate de promp-
tissime didicit.

§. X.

*Rara Ber-
nardi in
Antonium
fiducia.*

Caranæ mulionem perduto mulo mi-
rè anxium ut solaretur: abi, inquit, ad san-
cti Antonij aram, eique duos cereos defere-
hos accende, ut in Divi honorem ardeant,
donec absumantur, simulque ita Sancto et
me denuncia: tuus Bernardus vult, ut non
priùs hæc dies effluat, quàm mulum mihi
reducas. Paruit optima fide mulio, & sua
fiduciæ præmium tulit. Sub ipsum salutatio-
nis Angelicæ signum, audit fores pulsantē,
apertaque fenestra mulum à Franciscano
adductum, præ lætitiâ vix sui compos ad-
mittit, de eo, qui adduxerat nihil sollicitus.
Ubi tamen ex repentino gaudio se colle-
git, ad Cœnobium Divi Francisci advolavit
gratias acturus; at nemo fuit, qui vel de
Monacho vel de mulo, quo de mulio male-
ra sciscitabatur, quidquam rescisset: præse-
tim id temporis secundâ jam noctis hora.
Inde ergo mox ad Collegium se contulit.

Patremque Bernardum gestiens evocavit: qui nihil miratus, hominem edocuit, Sancti Antonij beneficio receptum mulum, qui officio fidelis amici functus eum in tempore reduxisset.

Rustico, qui multis diebus equum frustra quaesitum deplorabat, praedixit fore ut per sanctum Antonium recuperet. elapsis inde diebus non multis, audit agricola post domus januam, qui monebat: Eia, age, recipere tuum, bone vir, equum. Itaque pandit ostium, & equum tertia noctis hora ad aedes deductum freno sellaque ornatum laetus aspexit. Ad hunc ferè modum alteri rusticano homini simile auxilium roganti denunciavit: non quidem mulam, quam perdideras, invenies; scito tamen, ejus tibi pretium omnino restituendum; annulum verò perditum à te brevi reperiendum. Neque secus factum. mox insequenti die adfuit, qui pro mula 50. scutatos numeraret; alius denique, à quo annulum opinione citius recepit.

§. XI.

Eò usque tandem Bernardi nostri inexplorata Antonij Patavini potentiam pietatemque fiducia crevit, ut, si surdis auribus suas

suas præteritas fuisse preces crederet, etiam
 amicè conqueri, & dulci prius osculo
 cræ imagini ejusdem de genibus impresso
 molliter subirasci, & quandoque blandas in-
 tentare minas auderet. Ubi demum voti de-
 mnatus obtinuit, quod vi amicâ extorsit
 omnibus incedere lætitijs, Sancto suo corol-
 las ex floribus texere, laudes metricis inchi-
 fas numeris decantare, iconem amplecti
 basijs demulcere, modisq;e omnibus sibi
 Patronum demereri plurimum gestiebat.
 Et videbatur Divus pio Patris candore non
 mediocriter delectari. Usu fortè venit, ut
 Bernardus beneficium pro muliere à San-
 cto postularet, & licet ignarus, brevi im-
 perraret. Equus erat, perditus: sed à mar-
 to, nondum consciâ uxore, repertus. Ita
 que arbitratus Pater, suas preces non habu-
 se pondus, puerum ex ijs, quos Clericos vo-
 camus, unum; post Sancti Francisci Paulani
 Religiosum, ad Divi ædem ablegat, & da-
 to in manus lapillo: abi, inquit, ad San-
 ctum Antonium, eique dic in hunc modum
 Pater Bernardus, ô Beate, ait, cor tibi esse
 hoc saxo durius, quòd beneficium tantope-
 re desideratum non concesseris, probatio-
 moris, exhibitio est operis. ad quid tam
 proluxa mora? ubi celeratam necessitas o-
 pem flagitat. Dum ergo parvulus manda-

ta peragit, impositoque aræ lapillo, ut fuerat imperatum, tantisper ad obvium exhomologeterium se recipit: vider ex summa ara prodire Franciscanæ familiæ alumnum, graviter blandèque arridentem: qui: ecce tuum tibi lapidem, ajebat: redi ad Patrem, eique ex me nuncia: imovero ipsum in præcordijs saxum circumferre, qui toties experienciâ doctus, nondum sibi persuaderat, gratiam dudum esse concessam. Quod ubi Bernardus accepit, supplex à Cælitè veniam rogavit, suæque inculcavit fiducia tarditatem.

Romæ quoque cum Sanctus tardior esset ad audiendas Bernardi preces, diu multumque patienter tulit beneficij procrastinationem; tandem verò tria in papyro exaravit verba, supplicis libelli vicem obitura. *Cunctatum satis est.* Chartulam sic in mensa relictam manè reperit, merro lepidè absoluto, velut quodam exoptabili epiphonemate divinitus signatam hisce verbis: *Vicit*

Patentia, vicit.

Q 2

CA

CAPUT VIII.

Pia in sanctum Franciscum Paulanum fiducia.

§. I.

*S. quoque
Franciscū
de Paulā
Bernardus
charum &
propitium
habet.*

Nequē segnior fuit Divus ille Franciscus, cui à Paula cognomentum est, ad vota precēsque Bernardi, qui eam suum sanctum Calabrum appellare consueverat, mirisque efferebat laudibus, nunquam scilicet non beneficium in se experitus. Paucula ex multis hīc dabimus S. Francisci Paulani prodigia, orante nostro Bernardo mirabiliter patrata.

*Suo spūto
& Divi
invocatio-
ne strumas
abstergit.*

Puerum, sex non ampliūs annos natum, strumæ toto collo enatæ non parum deformaverant. Hunc ut vidit Pater, ducto in crucis formam spūto supra collum abi, inquit, ad Sanctum Franciscum de Paulā, tēque à me missum esse dicito. Ille, ne dubitata, sanitatem tibi impertiet. Ivit, & absterfis illico strumis sanus redijt.

*Matrona
nobili prole
precibus
obrinet.*

Genuæ matrona, nobilissimo nata loco, Bernardum obsecraverat, sobolem ut sibi à Deo exoraret. Spondit ille suam operam, litterasque ad sanctum Franciscum de

de Paula dare iussit; se bajulum futurum,
& internuncium. Accepras postea, ut erant
signatæ, sacrum facturus, linteo, quod à
Christi corpore incubante Corporale dici-
mus, supposuit, deinde suo tempore protra-
xit: & S. Francisce, inquit, hæc ad te ve-
nit epistola: non te fugit, quid illa roget,
quidque tibi faciendum incumbat. A sa-
crificio dein regressus matronæ, masculæ
prolis futuram matrem, asseveravit: id quod
res ipsa tempusque vaticinium Bernardi,
Francisci beneficium fuisse docuit.

§. II.

Catana, quam Siciliæ granarium rectè
dixeris, ut est apprimè fertilis, si cælestibus
irigerur aquis, ita ob soli siccitatem, & à
vicinis Ætnæ incendijs adustam terræ gle-
bam, nisi largis de cælo imbribus fæcunde-
tur, infelix tum sterilitate, tum morborum
violentia non modò cives, & accolæ; sed
omnem ferè Siciliam graviter exercendam
in meru ponit.

Annus fluebat supra mille quingentos *Pluviam*
octavus & nonagesimus, Catanæ ominosus. *prodigiosè*
Quòd enim nullæ cælo venirent aquæ, *A. extorquet.*
prili mense jam solis ardore exustæ segetes
jacerent, hiarent campi, aër velut flammis

de cælo cadentibus summè ferueret, anno-
 nã caritas, morborumque agmina hæc
 dubiè secutura credebantur. Itaque Urbs
 futuri anxia recurrit ad Antistitem, & pu-
 blicas exposcit preces. Hic supplicantium
 agmen delato sacerdotum humeris S. Aga-
 thæ pretioso corpore ad Divi Francisci
 Paulani ædem indicit, simulque Bernardum,
 quem huic Divo non nesciebat addictissi-
 mum, ut pro concione dicat, invitari iu-
 bet. Qui perfusus ipse lacrimis, inserto
 collum fune, & nudis pedibus Divæ tum-
 bam sequutus suggestum conscendit, & pri-
 mò ardentissimis verbis totam concionem
 in abundantes fletus concitavit; dein ubi
 ferrum calere vidit, fortiùs tundendum ra-
 tus, in vitia tantorum causam malorum
 gravissimè detonuit: quo factum, ut ejula-
 tus & suspiria passim insonarent; & hi pe-
 ctus, hi genas percuterent, universi ad pla-
 candam Numinis iram mæsto singultu, &
 intercisus fletu vocibus misericordiam inela-
 marent. At, stabat adhuc sua cælo durities,
 & spectante finem dictione pertinax, & in-
 visa oculos etiamnum perstringebat sereni-
 tas. Ergò ad Crucifixum Servatorem con-
 versus vehemens & pius orator: quid hoc
 ait, ô summum bonum meum! ergòne
 crimæ gemitusque totius populi, & populi
 ran-

tandem non mei, sed tui, penetrare possint hujus sacrae aedis praedura marmoratum verò pectus paternâ pietate cereum non pervadant, ut tu mare immensum gratiae, scaturigo bonorum omnium siticulosos agros felici imbri irriges & facundes? Ah DEVS meus, unica spes mea! si nostrae culpae prohibent; merita te moveant sancti mei. Francisci de Paula, Viri, quem audias, dignissimi. Tu verò Sancte mi amantissime, dulcis Pater, & benefactor munificentissime, si decretum est caelo nos plectere, intercede quaeso, & Majestatem nobis Divinam placa, ut pluviam largiatur, quam terra nostra tot faucibus, quot habet patulos hiatus, orat, obsecrat. *Aquam, aquam exclamabat, aquam peto. Promisisti mihi pluviam; ergo promisisti.* Ubi peroratum fuit, concioni bene precatus tertium, dimisit omnes; sed quia ipse in suggesto perseverabat, nemo discessit, quòd magnum aliquid nemo non expectaret. Itaque tandem animi sui sensum aperuit, & ego, inquit, è *Divi Templo esse ejusdem precibus obtentâ pluviam pedem non movebo.*

Ita de suggesto descendit, librum posuit, divinum persolvere officium aggreditur. At primùm ad eò psalmum ad finem non deduxerat, cum contractis repente nu-

bibus cælum omne in pluvias solutum esse
 ut nemo jam domum ire, si veller, posset.
 Tota ergo concio in repentinam læticiam
 & gratiarum actionem effusa miraculum ag-
 novit, ac deploratam antè messem, his tem-
 men imbribus contra naturæ leges divinitus
 restitutam sibi gratulata est.

§. III.

*Tempestatē
 sedat.*

Casus fortè tulit, ut à Provinciæ mo-
 deratore Bernardus noster Messanà Pan-
 mum evocatus haud longè Mileto, quod vul-
 go Milazzo dicunt, iter haberet, loco scilicet
 et olim clarissimo antiquitate: nunc mil-
 to clariore vestigijs à Divo Paulano duro sa-
 xo impressis; quandoquidem calcatis sicco
 pede undis ingens maris spatium eminenti-
 bus ibi terram attigit. Itaque solo Franciscum
 suum devenerandi studio accensus Navar-
 chum magnis fatigavit precibus, ut ad illius
 beatum litus navim appelleret, quò osculo
 felici solo figere, & ad Divi ædem inviseret
 posset. Ille contrà obnixus, & ventos in-
 reditu adversos, cælum nubibus obductum
 tempestatemque infestam initio causatam
 tandem verò Bernardo prospera omnia San-
 ctig; Francisci præsentē pollicente opè, que
 bernacula ad opratum portū non parū gra-
 vate

varè flexit. Vix tamen anchoras jecit, cum
 abortâ tempestate mare intrumuit, & im-
 manibus jactata fluctibus navis tantum
 non fuit aquis hausta. Hic enimvero indi-
 gnari vectores, stolidam Patris pietatem in-
 culcare, & maledictis proscindere: at ille in-
 ter contumelias sibi constans raptim ad Di-
 vi templum provolare, prolixas ad DEVM
 preces fundere, Sanctumque suum Paula-
 num non cessabat obtestari, fervaret sibi de-
 voram navem. Denique inter æquoris ho-
 minumque procellas serenâ fronte à Reli-
 giosis ejus loci viris panniculum, aut paucu-
 la magis fila ex capitis Sancti Francisci im-
 petravit, eaque sacra lipsana, puerorum co-
 mitatus turmâ (qui identidem velut inter-
 calare carmen *Sancte Francisce serva navi-
 gium, occinebant*) cantans & ipse Divi lau-
 des ad litus extemporali pompa suppli-
 cantium ritu detulit; omnibus verò in ge-
 nua provolutis, veneranda illa pignora ite-
 rum iterumque exosculatus in mare demer-
 sit, tumidosque aquarum montes impressâ
 fronte & osculo pacavit. Mox enim à lit-
 tore tranquillitas ad usque Bernardi navem
 se porrexit, ut ceteris adhuc contra vento-
 rum, fluctuumque injurias periculosè lu-
 stantibus, sola quiesceret. Ea tamen ad re-
 liquas etiam in litore stantes, totoque pe-

Q. S.

la-

Iago se diffudit malacia, ubi vectorum precibus impulsus vota cælo Sanctoque suo Bernardus fecit.

§. IV.

Ut verò tam prodigiosis Divi sui benefactis nonnullam referret vicem, illum *Divi Paulani exemplo se Minimum litteris subscribit.* puero sibi tenerè amandum, colendum, imitandumque delegit & se quoque *Minimum*, ejus stimulatus exemplo epistolis subscripsit, mortalesque omnes amplissimo charitatis sinu complexus est. Quia verò perparum videbatur, quidquid ipse unus Sancto pro meritis honorando facitare posset, alios ad paria facienda, quotquot poterat, verbis litterisque accendere laboravit. Româ certè sub annum 1600. 17. Aprilis Catanam, ut multa ejuscemodi præteream, ad amicum in hæc verba scripsit. *Cordi tibi sit S. Franciscus Paulanus, vicinus tuus, & meo nomine illum ex tuis ædibus vel proximo templo fenestra salutare memento. Dic oroguardoque, Tuus Pater Bernardus, ò Beate, tibi mittit mille iterumque mille salutes: tuam scilicet salutem, gloriam, felicitatem, quâ in cælo & in terrâ polles, æternumque præstabis, mirificè lætus tibi gratulatur. ita nempe in calamum dictavit amor.*

C A.

CAPUT IX.

*Mutua inter S. Agatham &
Bernardum benevolen-
tia.*

§. I.

Iam Agatha inter Virgines Martyr, inter-
que Martyres Virgo, quo loco apud Ber-
nardum fuerit, vel inde liquet, quòd Ca-
tanensium nulli pietate in Sanctissimam
civem suam cesserit, quemque cum lacte
luxerat castissimum amorem, cum ætate a-
dolescentem, ad senectam usque magnis
auxerit incrementis: magis tamen inter fe-
cra cordis penetrabilia æstuantem, quam
foris inter consueta pietatis officia emican-
tem. Domo vix unquam prodibat in publi-
cum, quin ad Cathedralē Basilicam diver-
teret, pretiosa Divæ Lipsanā veneraturus: &
videbatur inde velut striculosus infans ab
ubere matris avelli non posse. Quoties verò
Virgineus ille thesaurus, seu per festivam
Martyris pompam, seu in publico suppli-
cantium agmine succollantibus humeris
circumferretur, sequebatur ipse multis per-
fusus.

*S. Agathæ
præcipuo
cultu pro-
sequitur.*

*Sacra illius
Lipsana
frequenter
invisit.*

*In suppli-
catione co-
mitatur.*

perfusus lacrimis, & vultu in Divæ staturæ
perpetim defixo : ubi multos sæpe in admira-
rationem rapuit, quòd saxosâ & impetu
viâ velut à sensibus alienatus incederet, in-
que tamen cespitaret, vel impingeret. Quan-
do illius facienda erat mentio, perquisitis
ornaret honorum titulis, modò purpuratam
Virginem, modò insuperabilem in tormen-
tis Heroidem, jam Cæli Principem, jam Sa-
ciliæ Reginam appellitabat : jam verò blas-
phemis verbis vocitabat sororem suam. Illu-
d verò palmarium est, quod subjungo.

§. II.

Feruebat anno Christiano 1601, in Ur-
be Romanâ lis ex æquo pia & gravis, Supre-
mi tantùm Antistitis judicio decidenda.
Pugnabat Panormum Agatham suam esse
Civem, Catana suam : stabant pro Panorma-
tanis, Judice Clemente, octavo id nominis
Pontifice Summo, Marianus Valguarnera
& Bilingherus Ventimiglia ex Equestri or-
dine viri, sanguine, eruditione, auctoritate
præcipui Panormo submissi; pro Catanen-
sibus nemo unus, si Bernardum nostrum de-
mas. Is ergo patriæ suæ tam præclarum ad-
ferturus ornamentum, in arenam prodit
novus Hercules contra duos, tamque doctus
gr-

*Catanensi-
um Civem
esse conten-
dit, & for-
titer pro-
pugnat.*

graviter, ac nervosè adductis cum ex auctori-
tate veterum monumentorum, tum ex inge-
nio suo tam solidis rationum momentis con-
tinuo trium annorum labore, Agatham Ca-
tanensem civem fuisse, disputando conten-
dit, ut Clemens in neutram partem ausus
pronunciare, rem in medio vel reliquerit,
vel utrique civitati Sanctam adjudicaverit:
quando sacrarum lectionum codici, quem
Breviarium dicunt, inferi voluit, Panormi-
tanos & Catanenses Agatham pro sua Cive
habere; unde factum, ut veluti duarum am-
plissimarum Urbium Civis & Præses gemi-
natis honoribus impensius à duobus populis
efficiatur. Eam ob rem Diva, ut se clienti-
tam strenuè pio, officiosam beneficamque
exhiberet, eum æquè sanum ac ægrum, vi-
vum mortique vicinum frequentibus cumu-
lavit beneficijs, & sæpe sæpius suo conspe-
ctu exhilaravit, uti de moriente Bernardo
jam supra docuimus.

*Sæpe illam
conspicit
& de facie
noscit.*

§. III.

Asceterium est ad æstuantis Ærnæ ra-
dices à Divo quidem Nicolao appellationem
sortitum, ceterà Benedictinæ familiæ pro-
prium, & S. Placido sacrum. Huc religionis
ergò delatus Bernardus, cum ex veteri con-
sue-

fuerudine noctem inter preces exigeret, a
 spectabilem habuit Agatham, cum Lucia
 Placido, Divis, & dulcissima cum iisdem
 maximè autem cum cive sua, miscuit collo-
 quia. Non procul in lectulo quiescebat
 Bernardi socius, qui clandestinus arbitri-
 media nocte inaudiit Patrem cælestes hospite-
 res altâ voce verbisque claris suaviter exci-
 pientem, totumque sermonem ad cælestes
 diu observavit. Tandem verò ubi se per-
 vigilem, & minimè sopitum certis indicij-
 data operâ prodidit, tacuit Bernardus, & no-
 ctis reliquum à modestia sua elinguitur
 transmisit.

*Semel ab
 eadem gra-
 viter ob-
 iurgatus.*

Aliàs quoque Diva Patri ante imaginem
 suam in cubiculo preces litanti spectanda
 præbuit, adeoque divinis flammis pectus
 accendit, ut corpusculum non par ferendo
 ardori, corde inter lacrimarum rivulos li-
 quescente, in terram defluerit. Socius in-
 terea, qui advolaverat, quòd omni destitutum
 sensu, & veluti jam vitâ functum obrigit
 cerneret, lacrimis tantum vitæ reliquias pro-
 dentibus: frustra diu vellicatum, succussum
 inclamatum cum excitare non posset, incen-
 natum reliquit, & postero manè eodem in
 loco humi extensum reperit: hinc quidem
 cælestibus ostentis plenissimè recreatum:
 hinc tamen non modicè percussum & anxium

Quòd

Quòd enim Bernardus opem hominis nescio cui, in tempore præstandam non opus exhibuerit, Diva antequam ex oculis se subduceret, illum acerbè reprehendit, indeoque prius ille nihil habuit, quàm ut recepto sensuum ministerio cubiculum egressus, mandataque Sanctæ executurus auxilium, quòd malè distulerat, meliùs festinando quàm promptissimè præstaret.

Sæpius verò conspectam fuisse Agathã & non perfunctoriè, concionanti præter opinionem excidit, quando immodico fervore abductus, eam sibi de facie tam probè notam dixit, ut vel penicillo expingere posse confideret.

§. IV.

Evenit fortè, ut post longas morbi molestias jussus à majoribus ad instaurandas vires curru extra Urbem per amœna camporum veheretur, atque, incertum quo casu, ante secundam noctis horam, & clausis jam omnibus Catanæ portis, domum reperere non posset. Aberant ij, quorum erat portæ claudere vel referare, & auriga diu multùmque irritò clamore custodes evocaverat. Suadebat ergò aliò currum flectere, aliàmque explorare portam. Interea agebat Bernardus.

Eiusdem æpe noctu Catanam clausis iam portis cum curru admissus.

nardus, eam sibi apertam videri; negabat
 contra ille, utpote, qui magnâ vi iteratâ
 am moliri conatus nihil effecerit. Itaque
 portis civitatis jam diu exclusus ad viciniam
 extra pomæria S. Agathæ templum, olim
 verò carcerem, primò se convertit: deinde
 è curru egressus, ut & ipse portam expecta-
 retur, eâ leni manu percussâ, submissiore
 quidem, sed quæ percipi ab auriga posse
 voce, *Agathula mea*, inquit, *non audis? A-*
peri mihi soror mea: aperi ò Virguncula
 Christi! non te fugit, fractas mei corpuscu-
 li vires hujus cæli injurijs sub Jove frigido
 noctem agendo, sine damno non esse feren-
 dis. Itaque necessum est, ut nisi in pristino
 morbi cruciatus revolui servulum velis: pot-
 ras ipsa, quod unico nutu potes, actutum
 pandas. Et dabis hoc amanti, qui nihil ma-
 ritus omnia sperat. Vix dixerat, & porta
 minor paruit. Non tamen ampliùs, quam
 ut ipsi sociòque transitus esset. Quare no-
 vis precibus Divam aggreditur: *Agatha, spe-*
mea, quid me ludos facis? mancipium tuum
audi, sed fidum tibi per omnia. Curru opes-
est, aperi majorem portam: utramque laxa-
valvam. Et cum dicto etiam aurigam curru-
rùmque admisit porta. Tum Bernardus ad-
aurigam. Favet planè fortuna, quòd aper-
tam adhuc portam invenerimus. Hic verò

miraculo velut attonitus, tunc quis aperiret, quis clauderet, respectare non ausus; cum tamen à Patre ex equo descendere, & portam obserare iussus propius accederet, ne custodiæ quid inde damni paterentur, illam pavens tremensque invenit seris clausam, & ut fieri assolet, vestibibus communitam obstupuit, coramque rei seriem viro gravi & sacerdotali dignitate prædito, ut gesta erat, exposuit.

§. V.

Siracusas Catanâ profectus Pater maritimo itinere, sensit conjuratos in suam suorumque perniciem ventos. Ita enim pernicibus procellis inflatum turgebat mare, ita sævis fluctibus jactabatur navis, tamque frequentibus è densa nube elisis fulminibus cælum minitabatur; ut vectorum nautarumque turba nil nisi præsentem præstolata mortem vota nuncupare, scelera detestari, & propitiando Numini dare operam, morte jam ob oculos versante, fuerit coacta. Interea Bernardus suavè subridens, & in communi omnium luctu metuque lætus ac impavidus iussit, ut S. Agathæ, & S. Antonio supplices essent: simul ipse efformato S. Crucis signo frænavit ventos, stitit fulgura & tonitrua, fugavit atras nubes, & totum æ-

R quor

*Naufragiæ
evadit.*

quor momento citius tranquillavit.

*Fecundos
smbres calo
deducit.*

Quas verò in præsens stitit & avertit pluvias, aliàs vel invites & indignante Æolus jam secundùm accersijt. Laborabat diurnâ siccitate Catana, quæ lapsis retrò hibernis mensibus nullam ex æthere guttam hauserat, neque dimidiato ferè Februario sperabat, quòd cælum videretur æneum, spemque omnem futuræ messis arefcentibus herbis jugulâsser. In hâc publicâ patriæ calamitate conscendit Noster suggestum, ad concionem verba fecit, ad sanctam verò Præsidentem, cujus octava dies peroptatunè agebatur, preces fudit: & repente cælum omne nubibus obductum tam densè affudit imbres, ut torrentes per urbem lacruentes egressum è Templo prohibuerint, satâque ubertim irrigata abundè suppeditaverint annonam.

§. VI.

*Cæco visũ
restituit.*

Eadem in urbe puerulus erat, parentis quidem delictum, at non modici doloris argumentum. Quartus jam mensis fluxerat, cum appetente vespere malignus humor, quot diebus utrumque insidere oculum & filiolum ad multas horas excæcare obtinaverat. Unde metuens Pater, ne pertinaci

con-

consuetudine invalescens malum, fixis de-
 nique radicibus vim medicam superaret,
 prolemque dimidiatam vitæ parte cæcam
 obsideret, Colnagum non sine lacrimis adiit,
 ut medelam referret. Hic benignè audi-
 tum, monuit, ut ad S. Agathæ, Lucie,
 Francisci Paulani, & Patavini Antonij tem-
 pla cum filio supplicatum irer: non de fore
 his Divis medendi facultatem: se quoque
 suis orationibus non defuturum. Ita bonæ
 spei plenum à se dimisit. Mirum dictum!
 e vestigio redux domum Pater illico natum
 ex integro sanum reperit. At verò sive info-
 lita abreptus lætitiâ, sive innatâ mortalibus
 ad agendas pro benefactis gratias tarditate,
 neque puerum ad sacra loca deduxit, ne-
 que ipse invisit. Ecce tibi, vindicem DEI
 manum! non multis abhinc diebus postli-
 minio redit vespertina cæcitas, & gemino
 multatum malo patrem sapere docet.
 Quare actutum se filiumque Cælitibus, quos
 Bernardus sospitatores nominarat, in toti-
 dem sacratis ædibus ad illorum aras stixit,
 simulque constanti luce divinitus impetrata,
 omnem deinceps morbi metum
 eliminavit.

§. VII.

*Ætnæ
flammas
coërcet.*

Evomebat fortè piceatas Ætna flamas, & igneis torrentibus subjectas omni ex parte vineas longè latè que involutas miseranda depascebatur voracitate: viderat Bernardus vinerum viri nobilis & amicissimi eadem calamitate jamjam obruendum. Itaque festinus accurrit, & in quatuor vinearum partibus, crucis in modum S. Agathæ gossipium defixit, simulque violentis ignibus metam posuit. Spectabant interea complures, quo imperu exæstantis Ætnæ incendia, desuper egesta, in vineam sese effunderent, jamque xylinos aggressi limitibus vitibus præsens excidium minitarentur. At omnis ignearum undarum furor molli gossipio fractus stirit, vineaque intacta omnem circà regionem piceâ inundavit spumâ: hoc novo prodigio visum est, fortunatam in adveniæ Oceano insulam fecisse gossipium, quod Agatha sacra vitæ, Bernardus furentibus flammis limitem depa-

xit.

CAPUT X.

Prudentia Bernardi.

§. I.

Perdifficile quidem est, generosum, & ad sonitum tubæ; exultantem equum, fræno coërcere, inque gyrum flectere; non minùs tamen operosa res est, excelsos spiritus, & ad summa emicantes in circorationis, ne extra orbitam profiliant, cohibere. Hinc sæpenumero ubi plus est animi & caloris; ibi minus est moderationis & consilij. unde majus mirum in Bernardo, cum ea, quam totius vitæ series exhibuit, ignea quadam vi & alacritate mentis, Prudentiam, cujus est circumspèctè omnia moliri, stare potuisse: qui tamen rarâ præditus prudentiâ nihil sine consilio, nihil non expensis, & undique excussis rerum causis agebat, ut scilicet ad finem nobilissimum, quæ actionum omnium scopus unus erat Deus, præstantissimas eligeret vias, & suo quæque loco, ac tempore aggredereur, remissè nihil, nihil præfervidè temerèque faceret. Et quia prudentis est, non sibi per arrogantiam de rerum agendarum peritiâ blandiri; sed

consilium petere, quàm dare malle; ipse quoque totus ad nutum eorum factus, quos illi Deus Moderatores posuit, non nisi ex Præsidium consilio ad res gerendas accedebat.

Tametsi verò dictante altiore Spiritu nonnulla quandoque patravit, quæ cum prudentiæ legibus pugnare videbantur, cælo tamen suffragante docuit eventus, æternæ sapientiæ placitis fuisse consentanea. Ad hæc non intermittebat, quin has ipsas sibi immittas de cælo illustrationes, ne quæ fornicata adulterina esset, cum conscientiæ arbitrio communicaret. Neque ambigebant alij, divinum eum agi Spiritu, & cælesti plenum humine; ideoque summi ac infimi in rebus intricatis illius consilia exposcebant. Magna quoque prudentiæ fuit admiranda illa, quæ pollebat, tractandi animos, dexteritas,

§. II.

Noverat enim perbellè Bernardus omnibus omnia fieri, demittere se ad animas humi repentes, & ad eas, *quarum conversatio in cælis est*, in altum sese attolere. Ad cuiusque captum formabat se ipsum, ac verba componebat: nec plus minúsve loquebatur, quàm sciret auditorem ferre posse. Hinc

non

non fuit tam grandis ullus, qui eo familiariter uti non dignaretur: nemo tam abjectus, quocum ipse suavissimè agere non nòllet, & veller.

Quod si nactus fuisset capacem divinæ mentis animam, prolixè facilèque effundebat sese, & arcana pectoris nudabat, cælestesque thesauros, quibus cor abundaverat, per os candidè liberalitèrque egerebat; præsertim, si quis peritus esset hanc aurifodinam dextrè fodere & rimari, propositâ de cæli secretis, & Dei excellentiâ quæstione. *Mira sævitate in animos hominum sese insinuat.*

Præcipuè verò divinitatis adyta persæpe inter colloquendum ingressus, admirabili suavitate, de immensa DEI dulcedine verba faciebat; ut mellito quodam pietatis sensu audientium mentes perfunderentur. Unde non popellus modò, sed primorum quoque subfelliorum viri, ajebant, Bernardi nostrî DEUM esse magnum & misericordem; ac verò Patris Josephi Scammancæ (sancti quidem viri, sed rigidioris Ecclesiastæ) DEUM esse parvum & justum. Quòd hic justitiæ tubâ, mortales ad DEI tribunal citando, timore uteretur ad animas orco eripiendas; ille verò, DEI bonitate mentes inescando, amore, quoscunque posset, cælo assereret.

§. III.

*Cum tiro-
nibus dex-
tre agit.*

Tirones non modò nostros, sed aliorum quoque ordinum frequens adibar, tantà oris hilaritate, animi candore, spiritûs incendio, & quod permirum erat, tam rara in viro rigoris amante, morum suavitate; ut illis magnetis instar ad omnem virtutem raperet, eorumque animos novis ardoribus actos mirificè inflammaret.

*Magno
virtutis
incremento*

Videbant enim in veterano primos Tironis ignes & perfectionis studium non minùs effervesce, quàm si heri è mundis castris ad Religionem transisset: mirabantur illum unicum suscepisse in se tantum orationum, vigiliarum, laborum, ac penarum, quantum tribus alijs robustioribus lassandis frangendisque satis esset: trabant ex ipsius ore & vultu semper amantissimam cælestem quandam dulcedinem, quâ quicquid asperum eveniebat, facile condirent, & ipsiusque exemplo animati, magnis passibus ad perfectæ virtutis apicem eniterentur.

*Hilariter
gravis,
graviterq;
hilaris.*

Jocos ferebat raros, nec sine gratia, qui religiofam gravitatem minimè dedecerent, sanctè relaxarent animum; ita cautè & sobriè, ut nisi fructum inde speraret, ac propè perspiceret, omni lepore prorsus abstineret.

ret. Quod si res & lucri spiritualis spes exposceret, etiam cum aliorum ordinum Titonibus lustrare non dedignabatur.

§. IV.

In promptu quoque habuit, suavitati, si *Suavitatē*
 quā opus, miscere aliquid amaroris, & aspe- *rigore mi-*
 ra mollibus interjungere: fingere autem o- *scet.*
 mnino nihil, nihil per adulationem blandi-
 ti, tantum purissimam sine fuce omnibus
 propinare veritatem: quā tantum abfuit, ut *Verum o-*
 odium sibi vel officio pareret, ut potius or- *mnibus di-*
 dini quoque nostro auctoritatem concilia- *cere assue-*
 verit, & candore animi Romanæ Ecclesiæ *tus, neminē*
 Principem ex averso & minus benevolo a- *per adula-*
 micum, & in primis faventem fecerit. *tionē pal-*
pare.

Quascunque domos inviseret, DEVM
 secum inferebat, neque nisi divinæ gloriæ, *Sacris blā-*
 animarumque lucro ditatus inde pedem re- *di, q; sermo-*
 ferre solebat: quod illi pronum erat, tum *nibus sibi*
 constanti pietate, tum amabili morum dul- *Deo de-*
 cedine impetrare. Sermo illi aliquando *vincit ani-*
 fuit in domo quadam super SS. Trinitatis *mos.*
 divinitate & amabili Majestatis supremæ *Non parus*
 celsitudine, cum tenebrarum Princeps tam *demonis*
 piam colloquij materiem perosus, repente *indignus*
 densas tota domo tenebras diffudit, utique *tiana.*

R 5 non

non parvo habitantium terrore & admiratione. Sed Bernardus facto S. Crucis *Calitum gaudio.* gno caliginem discussit, & inferorum tentationem illico fugavit.

Aliam fortè domum ingressus reperit piam matrem familias formandis pro furno panibus occupatam. Quare massam & ipse accipit, suisque manibus aptè figuratam coqui ac servari jubet. Paruit mulier, eoque pane per annos plures incorrupto multis saluti fuit, qui varios illius esu morbos propulsarunt.

§. V.

Eam ob causam ex-petitus etiã à summis viris.

Tamen verò magnorum & illustrium virorum familiaritatem non ambitiosè quaerebat; quærebat tamen ipse, atque ita in animos penetrabat; ut, quia nil nisi sanctitatem spirabat, nullo negotio venerationem & amorem suum augetet; simulque ad sanctimoniam leges miram quãdam facilitate formaret alios. Hos inter Clemens id nominis octavus apprimè captus Bernardi suavitatem, doctrinam & vitæ innocentiam, crebrò illum accersebat, tum vel maximè, cum graves animi curas sapido de divinis rebus colloquio lenire vellent, ad suos dicere solitus: *Vocate nobis illum Sanctum Patrem,* quâ phrasijam

am sciebant Colnagum designari. Et sanè
 vel ex ipso vultu tanta emicabat virtutis
 claritas, ut vel solus Bernardi aspectus ad san-
 ctioris vitæ studium intuentes excitaret, ne-
 que minus prodesset silentium, quàm sermo
 diffusus.

*Solo aspe-
 ctu ad vir-
 tutis amo-
 rem accen-
 dit.*

§. VI.

Quandoque etiam sine verbis. solo ta-
 ctu serenavit animos. Canonicum quidem,
 ut ajunt, graviter ab alio dissidentem, & ad
 redintegrandum amoris vinculum flecti ne-
 scium, quem verba exasperâssent, manu pa-
 cavit, & signo crucis super irati hominis
 pectus impresso sic composuit, ut mox ad
 templum se proripuerit, & in genua pro-
 cumbens pro inimico preces fuderit. Quod
 si æqua lance trutinetur, non minùs est glo-
 riosum Bernardo, Deoque jucundum, quàm
 cum aliàs pelagi tumentes fluctus salutifero
 crucis signo compescuit, & ventos
 frenavit.

CAPUT XI.

Iustitia Bernardi pie severa,

§. I.

SI omnes iustitiæ numeros absolvit, qui cuique suum tribuit, Bernardus certè si quisquam alius, Iusti cognomenrum sibi jure vindicat: qui Patriæ, sudores, doctrinam, zelum; parentibus, obedientiam & amorem; majoribus, venerationem; æquilibus, humanitatem & obsequia; inferioribus, paternam benevolentiam; omnibus, charitatem impertivit; Deo vires corporis, animi facultates, vitam denique omnem prolixa pietate consecravit.

Non habuit equidem campum, in quo suam iustitiæ, quam distributivam, & commutativam ajunt, amorem studiumque velut ad palum exerceret, eam tamen, quæ legibus servandis, vel plectendis fontibus invigilat, plenè complexus divinas humanasque sanctiones, quin & minimas ordinis nostri regulas accuratione maxima implevit; &, sicubi forrè sibi lapsus esse videbatur, acerrimus culpæ, quæ vix criminis umbram haberet, censor & vindex, supplicium de se ipso

ipſo ſumpſit ſævum & inclemens. Nunquam auditus eſt aliorum famam verbo lacerare, facta dictaque in dereriores partem trahere, quòdque tam proclive eſt mortalibus, obvia quæque carpere, exaggerare errata, vel juſtitiæ obtentu temerè judicando falcem in alienam meſſem mittere. Ab his enim idque genus alijs obterendæ famæ technis adeò longè abſuit, ut illaram alieno nomini cladem, etiam cum vitæ periculo cenſuerit reparandam.

§. II.

Vir nobilis Catanâ publico judicis decreto pulſus, Bernardum Romæ acceſſerat, ut quid in patria ſibi eveniſſet, mœſtus dolensque exponeret. At quamprimum à Patre occupatus, & verbis acerbiffimè caſtigatus eſt, quòd è patria diſceſſerit, nec antè famam viro nobili, eſſi inimico reſtitueſcit, quem falſo teſtimonio in judicio oppreſſerat. *Actutum, ajebat Bernardus, Catanam proficiſcere, vir bone, & inuſtam alienæ famæ notam dele. In præcipiti conſiſtis & lubrico: properato opus eſt, de æterna animæ tuæ ſalute agitur. noli moras neſtere, quia brevis ſupereſt tibi vitæ mora.* Conſternatus his verbis advena, eſſi parère velle, id minimè poſſe

posse querebatur, cum inopiam pecuniarum poenam in proscriptos latam non immerito caussatus. Neque tamen urgere destitit Bernardus; verum corrogato ab amicis viatico hominem in Sicilia remisit, bonae spei plenum, poenas, quae reducē manerent, Deo avertendas; quod Dei causā & jussu rediret. Catanam ergo feliciter pervenit, ibi lethifero prostratus morbo, ut innocentem liberaret, quod Bernardus adeo graviter inculcaverat, accersito Scriba publico, falsa calumniam, testimonium ante datum rescidit, atque innocentem pronunciavit, quem falso reum egerat; sicque P. Bernardo, & absentis delictum, & imminentem brevi mortem mirabiliter cognitam fuisse demeritum, animam tam gravi scelere exoneratam expiatamque suavius securusque exhalavit.

CAPUT XII.

Fortitudo, & infracta in duris patientia.

§. I.

Stipabant hanc Bernardi justiciam fidæ
 sperperuæque comites, illinc Fortitudo,
 istinc Temperantia. Neque enim diu
 justus esse potest, qui sibi fræna laxans à
 cupiditate præceps abripitur, vel inter ad-
 versa mollis quovis flatu per inanem me-
 tum sternitur.

De Temperantia quidem suus erit in-
 frà dicendi locus: nunc de Fortitudine Ber-
 nardi illud verè affirmaverim, quod S. Am-
 brosius, *non mediocris animi fuisse virtutem, Lib. 1. de*
que inexpiabili prælio adversus omnia vi- Offic.
tia decertabat, invicta ad labores, fortis ad
pericula, rigidior adversus voluptates. O-
 portet sanè heroicam omnino & Christiano
 dignam Athleta fuisse, quam non terrebant
 adversa, non pericula, non tormenta, non
 ipsa denique mors, quæ prohibere non po-
 tuit, quin Bernardus esset æquè magnani-
 mus in aggrediendo ardua, & periculosa; ac
 invictus in sustinendo dura, & atrociora. Quid
 verò

verò timeret, quem supra omnem fortuna
aleam, merùmque DEI timor & amor eve-
xit? quémque nec efferata dæmonum ra-
bies perculit, quin multoties contra infero-
rum acies in arenam descenderet, egregius
quidem pugil, multarùmque palmarum, quas
Orco extorsit, non tamen sine sanguine &
sudore.

*A demoni-
bus contu-
meliosè ex-
cipitur. &
contemnit.*

*Atrociter
vapulat,
& perfert.*

Sæpe enim dictis improbis & contu-
meliosis à dæmone, per infessos verba eru-
ctante, pessimè exceptus: nonnunquam ab
integra damnatorum spirituum turba, lecto
everso terræ allisus, & crudelem in modum
habitus; sæpe verberibus adeò malè mul-
ctatus est, ut plagarum reliquiæ, livor &
vulnera in vultu hærent; è prælio tamen
nunquam non victor discessit.

§. II.

Catanæ querebatur stygius hostis, cum
sibi permolestum esse, & leonino rugitu,
antrequam ex energumena ad sacra lipsana
S. Agathæ adjuratus, sic Bernardo imperan-
te, discederet, exclamavit, Bernardone (ita-
per contemptum appellabat dæmon) mi-
nimum quantum mihi gravis es: & cum di-
cto in fugam se dedit, Jam verò, ut dicitur

tem è suggesto præpediret, modò molossi *Molossi spe-*
 speciem mentitus, horrendis laratibus, mo- *cie & la-*
 dò infanis vocibus ex humano corpore im- *tratu con-*
 pacienter sublatis toram concionem inquie- *cione tur-*
 ravit; at vel invirus tacuit, ubi à Patre pro *bata silen-*
 imperio in Dei nomine jussus est silere; ut *tium Cer-*
 verò etiam imprudens manifestaret, quâ po- *bero impe-*
 testare obmutuisset, solutâ concione rursum *rat.*
 in pristinos clamores subitò prorupit.

§. III.

Fuit etiam, cùm subitò ex plurium Ab- *E conspectu*
 barum conspectu abreprus, nemine adver- *aliorum*
 tute non comparuit, at paullo pòst, quòd *abripitur,*
 indignis modis à dæmone vapulâsser, facie *& malè*
 livida, sordida veste, membris debilitatis, *multatus*
 velut humi volutatus baculisque contusus, *redit.*
 redijt.

At, sive contumelijs, sive plagis, infè- *Orco tamen*
 sus esset, tam parùm hosce insultus formi- *insultat.*
 davit Bernardus, ut hosti etiam contrà in-
 saltaret. Cùm enim in Energumeno con-
 tringeret Stygium lavernionem; illéque
 minacibus verbis: ego te, Bernardone, in ru-
 borem dabo, exclamâsser, confestim Pater:
 ego, inquit, in Dei nomine hoc ut facias
 accipio. At dæmon: Ohe! Bernardinus *Modestiam*
 celo insistit; Dixit, & se devictum fassus ex- *suâ demo-*
 sicit. *nem fugat.*

S §. IV.

§. IV.

*Fustuariū
ex animi
sentia
à Dæmone
accipit.*

Aliàs quoque urgebat consuetis Ec-
clesiæ carminibus in oblesso dæmonem, eo
hebdomadæ die, qui patientis in Cruce Ser-
uatoris mortis sacer est, cum in memoriam
Passionis Dominicæ ea nocte fustuarium
à diabolo subire cupidus, dæmoni manda-
missum ut faciat hominem, & concubiã no-
cte ad suum migraret cubiculum. Itaque fu-
turi certus socium monet, ne quid timeat,
si per eam noctem aliquid turbetur domi,
aut in sequenti manè probè contusus ipse
compareat. Enimvero non vana fuisse vel
imperia, vel vaticinia eventus docuit, quan-
do Bernardus voti compos abundè factus,
& pro Christo crudeliter pulsatus, appere in
luce, cadaveris in morem porrectus humi ja-
cuit, ac semianimis, corpore fracto, oculis
livido colore suffusis, totòque vultu tumef-
factus necesse habuit in domestico sacrario
litare, quòd in publicum prodire non lice-
ret. Interrogatus dein, unde hæc sibi even-
nissent: in malum, inquit, scopulum impe-
gi: & cum dicto posthabitis, quæ ad manum
esse poterant medicamentis, lustrali se aqua
leniter tinxit, & momento citius malum o-
mine absterfit,

*Livorem
vultus a-
qua lustra-
li sanat.*

Nec

Neapoli quoque Tartarea phalanx *Integrans*
 Bernardum adorta nihilo clementius habuit. *cohortem*
 Irruperat velut armatorum exercitus in cu- *Demonum*
 bile magno fragore & armorum strepitu *unus susti-*
 stragem editurus in eo, à quo ereptis tot *net.*
 mortalium millibus tam luculentas accipe-
 ret clades. Unde qui fremitu ac tumultu
 acciti concurrerant, invenère Patrem gravi-
 ter anhelantem, anxium & sudore lacrimis-
 que madidum, cetera illaesum; aiebat ramen
 ipse, sentire se, inmanibus velut urforum
 leonumque moribus lacerari.

§. V.

Premebat fortè Bernardus in obfesso
 daemone, ut excederet: tergiversanti po-
 restatem fecit, ut sequenti nocte ad suum ve-
 niret cubiculum. At ille, minimè herclè id
 volo. Excedam quidem; sed ire nolo, ubi
 torquear: scio enim probe, quid in cubicu-
 lo tuo actites: nulla potest Bernardo & Sa-
 thanæ pax esse diuturna. ita dixit & Energu-
 menum deseruit. Infestis lemuribus tene-
 batur domus Franciscæ Marchesanae, atque
 in dies magis magisque tumultuantium
 crescebat daemionum furor, & importuna
 iniquies. Rogatus ab inquilinis Bernardus
 pedes intravit, simulque minas intentans in-
 fernis

fernis monstris, ea procùl inde facessere
iussit: nec ex eo tempore quidquam dein-
ceps amplius diurni vel nocturni tumultus
auditum est.

Caranæ templum nostrum ingressa e-
rat mulier malo infessa genio: quò cum
Bernardus preces fusurus casu venisset, pe-
dem referre laborabat energumena: quò
per vim à circumstantibus derentâ, & pro-
piùs ad Patrem deducta, cœpit Strygius ho-
stis horrendo ululatu omnia complere: mox
ramen adspectantibus cunctis hospitio ex-
celsit.

§. VI.

In monasterio Siciliae, quod Conversa-
rum vulgò dicimus, domesticis occupatam
exercitijs tirunculam, Paulam appellabant,
inferus Tyrannus alapâ repente tam crude-
liter in genas percusserat, ut per os sanguis
copiosè efflueret, simulque in corpus ma-
lus hospes invaserat. Ut verò dæmonia-
cam esse liquidò constaret, linguam exere-
bat nigerrimam, contumeliosas in Deum,
Sanctos, & divina mysteria voces eructa-
bat. Eam ob rem Bernardus, ut opem ferret,
rogatus, antè paræneticam ad Moniales o-
rationem habiturus, gravissimis verbis Dæ-
monem castigavit. *Quæ tua, sceleste, hæc*

audacia? inquit, ut ad consecratas Deo feminas huc irrumperere non verearis. Fortè tibi huc velut in novum Paradisum denuo intrare placuit? sed brevi turpius inde expelleris. Tum exorsus sermonem super illis Pfaltæ verbis. Memoriam fecit mirabilium suorum: eum ad finem usque pertexuit, tanto ardore, ut liquefactis audientium animis ubertim lacrimæ profluerent. Inter hæc Energumena totis artibus contremiscens fugam moliebatur; sed injectis re-tenta manibus, & præstolari finem coacta, mox quoque præcibus Bernardi Spiritus arer exire compulsus est: in cuius rei signum is clavem ferream, eamque bene magnam ex Energumenæ Zona pendulam diffregit.

§. VII.

Fortè Mazzarâ Panormum jumento *Ab equo* vectus redibat, & divinum ex more pensum *furiis infe-* per soluturus matutinis dabat precibus ope- *ris agitato* ram. Cum ecce tibi! mulus antè semper *excussus* mansuetissimus, inferorum furijs agitari, ja- *per invia* stare calces, exilire, in altum erigi, & im- *rapitur.* patienter eò usque ferocire, donec excusso vectore, ruptisque habenis per avia & invia Patrem adhuc ephippij loris implicitum, per

per saxa stirpésque longo fatís spatio supi-
num pendulúmque rapraret. Cantabat in-
terea Bernardus læta voce cum tribus pue-
ris, *Benedicite omnia opera Domini Domino.*

*S. Antonii
ope illasus
& cantans*

Socius verò jam eliso attritòque capite ce-
rebrum omne effluxisse ratus, postquam
bestia cursum sticit, invenit Patrem lærum
ac incolumem: qui humo se erigens, id di-
scriminis ope Divi Antonij Patavini evasis-
se gratus affirmavit. Tutò itaque risit infe-
ros, qui talem habuit commilitonem,

§. VIII.

*Vita peri-
culum in-
trepidus
aggreditur*

Illud quoque masculum Bernardi ani-
mum exaggerat, quòd apertum capitis di-
scrimen Dei causà adire non est veritus.
Rugiebat fortè instar leonum infestus qui-
dam Italiae populus contra religiosos de So-
cietate JESU homines, nil tale meritos, &
jam ultima omnia impendèrè innocenti-
bus credebantur. Cùm jubetur illuc advo-
lare Bernardus, & pro concione dicere. Ob-
temperavit ille, ut primùm licuit, suggestum
conscendit, motòsque animorum fluctus sic
composuit, ut cives jam ex leonibus agni,
ferociam omnem expectoraverint, cum ijs,
quos pessimè perditum ibant, in gratiam
redierint, hujusque pacis ac tranquillitatis

au-

uctorem Bernardum inauditâ honoris amo-
risque significatione persecuti fuerint; quan-
do scilicet abeuntem per aliquot leucas
comitati, hi frænum equi, illi stapedes te-
nuère: illi denique vestes Concionatoris
summâ veneratione deosculati, pro re benè
gestâ immortales egère gratias.

§. IX.

Quàm generosè mortem contemneret,
aliàs quoque in manifesto vitæ periculo sa-
tis ostendit.

Vehebatur fortè cum pluribus nostræ ^{propè nau-}
familix viris, & nobilium corona per mare ^{fragus, sed}
felici navigatione; cùm nihil tale veritos, ^{impau-}
atrox obruit aëris intemperies, ventorum ^{aus, mare}
rabies, maris tumor, & jactatio tam inso- ^{signo cru-}
lens, ut & nauræ, & vectores, qui ætatem in- ^{cis mitigat}
ter fluctus contriverant, nunquam in tanto
discrimine se deprehensos meminerint. Ad
hæc comparuit, nescio quis piscium, con-
suetus & minimè fallax naufragiorum in-
dex. Quare omnes spe salutis deposita, et-
iam vestes, ne impedimento essent natan-
tibus, jam abjecerant. Solus Bernardus, in
communi omnium consternatione nihil ad-
modum commotus, ingenti fiducia in bo-
nitate Numinis, velut anchorâ, in cælo fixâ,
S 4 signo

figno crucis formato bene precatus, iram maris fluctus compescuit, ventorum certamina; diremit, ominosum piscem in fugam dedit, & optatam serenitatem præter spem sua prece quam citissimè reduxit.

§. X.

Hæc atque id genus alia fortem Bernardi animum satis docent, nihil trepidantem; quia Deo inconcussa fide & fiducia innixum. Quæ sequuntur, mirè patientem ostendent; quia unius Crucifixi amore & exemplo non nisi cruce suspirantem, cupidèque amplexantem: quod summa illi voluptas esset, pati.

Bernardo Majorem vitæ partem Bernardo in-
munquam patientiæ palæstra fluxisse, si dicam; nihil
deest copio- supra verum, dixero. Acutissimi lateris do-
sa patien- lores, prodigiosi pectoris cruciatus, flagra,
tia seges. murices, & id genus alia spontaneæ crudelitatis in se ipsum instrumenta; jejuniæ, vigiliæ, cibi insipidi, & perpetuum sui perdomandi studium semper illum, velut agmine facto, non adoriebantur tantum, sed diris, etiam modis obsessum tenebant. Ad
Morbi fre- hæc jam linguæ, jam pedum & brachiorum
quentes & usu erepto heroicam boni Patris patientiam
diuturni. sive apoplexia, sive paralyfis aliique morbi
gra.

graves & adversi casus strenuè exercebant; labefactare tamen tolerantiam, aut sternere nunquam poterant. Sæpius tam longa quam permolesta invalerudo lecto tenuit affixum, & attrita languentis corpusculi membra presit acerrimè; aliud verò non expressit, quam ut divinas etiam æger cantaret laudes, & semper sibi similis vultum mira facilitate ad perpetuam serenitatem componeret: nimirum sanctissimis DEI decretis toto animo acquiescebat, in Christi schola edoctus, nimis esse delicatum amatorem, qui amati causâ grandia quæq; ferre non amet.

§. XI.

Exultabat in corporis hospicio exul animus, & quò magis illud agebat rimas, ruinæ vicinum, hoc gestiebat iste magis eluctari de carcere ad tantopere suspiratam cæli patriam. Quam quia nullo æquari precio non ignorabat, dura & acerba ejus consequendæ gratia pati, etiam in lucro ponebat. Quidquid verò ferendum doloris esset, pro nihilo habuit, præ eo quod Servator nostrâ causâ tulit. Unde ægro- tatio ipsi pro vindemia, & dolores pro m- sto erant; vix autem Vulnera Christi. Sed audiamus ipsum hac de re loquentem in-

Ex quibus ipse gaudiorum sibi materiam constat.

Perpessio- nes vindemiam pu- tat.

epistola, quam 15. Octobris anno 1610. ad
amicum Latinis verbis dedit in hunc modum
*Exprimo uvas Domini mei IESV Christi ex
torculari Crucis Domini mei, qui uitis &
uua est & easdem uvas expressas adhibeo me
hi, & mergor in illis bis quotidie, & incalisco
charitate illius, & exsicco humorem paralysie
carnis meae, per debitam, sed parvam, & mini-
mam mortificationem meam, cum spe salutis
corporalis & spiritualis ex Domino meo IESV,
intercessione B. V. & sancti Antonij Pata-
ui, & sancti Francisci de Paula & c. Neque ali-
liter fecit, ac scripsit.*

§. XII.

*Fractio cruris,
lesioque
brachio
immanes
cruciatibus
optat fieri
praelongos.*

Oppidum est in Sicilia, quod Sorinum
appellant. Hic nescio, quo infortunio,
quod incaute pedem posuisset, delapsus per
scalae gradus dextrum crus diffregit medium
quem ille casum non fortunae, sed divinae
menti adscripsit. Ecce, inquit, ecce divina
sancta, justa, & dulcis providentia amanti-
mi mei IESV. Saeviebat equidem dolor im-
manis in pede, nec minor in brachio lateris
sinistri, ut eum vel ferrea Bernardi patientia,
lethiferum arbitrata, cum inferorum tor-
mentis ex parte non dubitaverit comparare.
At sola Christi patientis memoria leniebat

crus.

crudelissimam doloris acerbitatem, *Benedictus sis, mi dulcis IESV* (scribit ipse ad Doctorem Cataldum Fimiam) quòd dolorum tuorum amarissimorum partem modicam promissisti degustandam: neque te latet, exoptasse me, ut hi cruciatus mei diu seruiant, quò tuò similior sacratissimos pedes tuos trabalibus clavis in cruce confixos eminus saltem imitari possim. Domine mi Catalde, sæpenumero penas mei *Dulcissimi IESV*, mente volutare, serò pensitare, & contemplari solebam; sed fateri necesse habeo, me illas non nisi per somnum intellexisse; nunc autem didici ex ijs, quæ patior, & passus sum &c. *Benedictus Deus, quòd nunc in modum crucis decussatim pugnent dolores, ex dextro scilicet cruce ad sinistrum brachium. Quid tibi amicorum optime videtur? nonne sat dives sum? Alij per tot terrarum mariumque spatia Peruanos ancie quærunt thesauros; ego sortem meam Sorcini in Sicilia inveni.*

§. XIII.

Porro quamvis ad prolixæ inueterudinis tormenta, non leve pondus quandoque adderet eorum, quibus infirmi cura incumbat, humana imbecillitas, dum siue diuturnitate molestiæ fracti, siue alijs distenti laborant.

Molestias pro deliciis habet.

ba-

boribus lentius & cum tædio ministrant. vero in
torum
terandi
non m
oris f
um la
contun
querer.
 contrà quàm & Superiorum voluntas & æ-
 groci necessitas postulabat; nihil tamen in-
 de turbatus, nullum edidit unquam commo-
 ti animi signum, pristinam semper præse-
 tulit hilaritatem, eosque potius miseratus
 duas agebat perbellè personas, & infirmis, &
 insignitè sancti. Neque id mirum; eò nam-
 que progressa erat Bernardi patientia, ut in-
 satiabili patiendi desiderio ardens gravissi-
 mos corporis animique cruciatus, jucundas
 vocaret molestias, suas delicias & thesauros,
 amantis animi cupedias, amoris nutrimen-
 tum; quin & mortem ipsam diceret veri æ-
 moris vitam.

§. XIV.

*Nondum
confirmatis
è morbo
viribus ad
agrotantes
excurrit.*

*Obstetia-
ziones pla-
cidè per-
fert.*

Quoties autem breves inducias morbus
 fecisset, nondum confirmatis viribus, evoca-
 rus ad alios ægros, licet ægrè corpusculum
 traheret, promptissimè advolabat, quique
 antè claudicaverat, modò ut cervus ad fon-
 tes celeriter alacritèrque accurrebat: ita nun-
 quam dolorum & incommodorum satur-
 quærebat, unde flagrans patiendi studium
 novis laboribus pœnisque velut affuso oleo
 magis magisque accenderet. Ubi verò debi-
 litati corporis cruciatus cessabant, ibi enim
 vero

vero ingruebant majores animo obrecta-
torum procellæ, quæ Bernardo uberem to-
lerandi materiem subministrabant, Eas verò
non minùs fortiter tulit animi spinas, ho-
noris famæque lacerationes, quàm morbo-
rum lanienas. Nulla certè tam cruda erat
contumelia, quàm ipse non facillimè conco-
queret.

§. XV.

Invitatus in una Italiæ civitatum ad
solemnem disputationem, peracutis doctis-
que argumentis more suo acriter urgebat ^{Contume-}
adversarios. Hi, quòd injectos rationum ^{liis hilaria}
laqueos exire non possent, litterariâ pugnâ ^{per abfor-}
in furorem versâ stomachum omnem male-
dictis æstuantem in Bernardum, velut homi-
nem bardum, stolidumque caput effuderunt.
Et ille, ceu ventum pulsâssent, nihil offensus,
magnâ amoris significatione explicatâ fron-
te, & ridenti ore hilariter injuriam tulit: im-
mò etiam in discessu eximiâ comitate se per-
humanum exhibuit, gratiam pro contume-
lia relaturus.

Sæpe etiam domi excelsa Bernardi vir-
tus ad Lydium patientiæ lapidem fuit ex-
plorata, non immeritò habenda pro adulte-
rina, nisi pariendo genuinam se probâsser.
Et

Et verò tam inusitati motus animi res supra consuetum naturæ ordinem pariter magnas non rarò in Bernardum procellas excitabant, ut tota vivendi ratio, quam Bernardus præferebat, sano sanctoque prudentum iudicio acrioribus experimentis perpendenda esset: quæ tamen ille generosè non minus, quàm avidè, & amplexus est, & sustulit triumphans. qua de re supra prolixè diximus: placuit tamen huic loco nonnulla reservare.

§. XVI.

*Acerbè reprehensus
blandè respondet.*

Commendaverat Provinciæ Moderatorum Claudius Societati Præpositus Generalis, Bernardo in Siciliam reduci pro eo, quod merebatur illius perspecta integritas, & excellens virtus, quandocunque is ad Dei gloriam fore iudicaverit, socium, & domo exeundi potestatem daret. Hac frater facultate tam amplâ Rectorem adit, copiamque prodeundi pro animorum bono demissè rogar. Ille experiendæ patientiæ causâ, & an obtemperandi studium cum zelo conjunctum foret, exploraturus, negat egrediendi domo licentiam, verbisque ad severitatem compositis objurgat, ceu hominem inquietum, qui & Superioribus sit importunus, & auditoribus gravis, excursionem

me

mediteretur, quando à solitis exercitijs quiescendum : nec tempus modò esse, nec forum fore, qui comitari velit, nisi pro imperio iussus. Ad quæ Bernardus permodè sibi in animo non esse, ullius quietem turbare ; sed potiùs omnium commodis servire. sic effatus tacuit, totaque die domi lubens hæsit, eoque pacto magnam in Præfatis animo consummatæ virtutis opinionem impressit.

§. XVII.

Aliàs quoque evocatus ad rem divinæ gloriæ incremento præclare gerendam, cum ad horam prandij nullâ suâ culpâ domi non comparuisset, iussit Rector, ut redeunti eâ die prandium negaretur. Id ubi Pater famelicus fessûsque domum reversus ex alijs didicit, innubi vultu mentèque ad cubiculum Ministri se contulit : ibi admirandâ demissione in morem mendicabuli, vel catelli fores modestè pulsavit, & duo tantùm verba, *Bernardus esurit*, tam diu tamque patienter ingeminare perseveravit, donec edulij quidquam, prandioli vicem reficiendis viribus impetraverit ; quo insigni patientiæ documento cunctis, uti aliàs semper, etiam tunc fuit admirationi & exemplo.

Cer.

*Sine culpa
castigatus
severitatè
patiendò
vincit.*

*Patientia
Speculum.*

Certè Præsides, ut Patres, Fratresq; extu-
mularent ad ferenda fortiter, quęcunq; adve-
sa evenissent, Bernardū perfectę tolerantie
ideā alijs imitandā proponere solebāt. Quod

*Ægrè in
corpore, a-
grius ha-
bet in mē-
te.*

*Non tamen
sine celestis
solatii tē-
peramento.*

si verò nemo erat, qui foris Bernardo ægre
faceret, Deus voluit, ut intus illi esset ægre-
rimè, & arcani lacefferent mentem laniata
adeò quandoque sævi, ut audirus sit dicens,
se piaculares ignes optione data electurum,
præ illis, quibus angebatur in animo, cor-
mentis; interea tamen divina solatia tam
cumulatè misceri, ut una guttula ro-
tum amaritudinis mare sibi dulce reddat: te-
jus rei testes esse lacrimas in sacro
suaviter largęque fu-
sus.

CAPUT XIII.

*Insignis Bernardi Temperan-
tia.*

§. I.

Non hinc mihi sermo est, de ea huma-
narum actionum, motuumque domi-
natrice Temperantia, quæ congruam
cuique rei mensuram modumque ponit, ut
temperatè agantur omnia. Sufficiat dixisse,
Bernardum cerera quidem moderatè fe-
cisse & tulisse; una tantùm in re videri mo-
dum nescivisse, fræni impatientem, quando
Deum sine modo diligere, se ipsum sine mo-
deratione odisse contendit, arbitratus, in hac
caelesti exercitatione modum optimum esse,
nullum tenere modum.

Eam ergo Bernardi virtutem hoc in
loco strictim aringam, quæ cupiditates suo
dominatu frænat, & inevitabilem cibi po-
tisque usum non ad perversum voluptatis
arbitrium; sed ex luctuosa necessitatis le-
ge dispensat: quam sobrietatem dicimus, &
in Bernardo magis admirandam credi-
mus, quàm imitan-
dam.

T

§. II.

§. II.

Cibi modici & pessime conditi lauitia sunt Bernardi.

Cinerem ferculis aspergit.

Gustandi vim penitus extinguunt.

Ad mensam iturus altum suspirabat non secus ac si in malam crucem rapendus esset: in mensa verò cibi erat minimi eumque capiebat non nisi malè conditum, marorem sibi antè absynthio, acero, libanotide, nimio sale, pulvere, ruta vel acerbis fructibus artificiosè conciliare solitus, etiam in lauris exterorum mensis: vel præcalidis cibis palatum adurere, ut blandienti gulæ perquam ægrè faceret, ac lenocinantem voluptatis sensum longissimè proscriberet. Certè curiosus quidam Bernardi observator deprehendit eum mensæ accubentem ex chartula cinerem, ceu condimenti aliquid, cibis aspergere, & aquâ insuper affusa saporem penitus adimere in morem induxisse: immò gustandi vim adeò sibi extinxisse, ut calidusne, an frigidus esset cibus, sentiret; dulcis, an amarus esset, penitus ignoraret.

§. III.

Sextâ quavis feriâ quinque folia mali aurei masticabat, & os proluerebat, aceto cibis affuso. Hinc ille pallor in ore, debilitas

licas in membris, tanta in toto corpore macies, ut duplicata pelle stomachum operire posset, & mirarentur alij, quî tam modico, & ferè nullo alimento vitam traheret.

Non rarò à Principum Cardinaliùmque *Inter lan-*
epulis jejunos, uno alteròue bolo vix de- *tissimas e-*
gustato, surrexit; interea, ut oculos arbitro- *pulas iei-*
rum falleret, dapes in disco concisas furtim *nus.*
amoliri doctus, se largiter cænarum simula-
bar.

§. I V.

Jejunia, quibus puer assueverat, severa. *A puero*
non minùs ac per frequentia fuerunt, & tam *usq; ad vi-*
Cælitibus accepta, quàm dæmonibus odio- *ta finem*
sa. Certè ut ea violaret Bernardus, doctus *sapienter per*
fraude malus genius moliri potuit, non im- *hebdomadè*
petrare. Mellanæ ceteris mensæ accum- *à cibis ab-*
bentibus ipse in suo obambulabat cubiculo, *stinet.*
lacris animum commentationibus pascens;
cum repentè super chartam mensulæ impo- *Dæmonem*
sitam pyrum apparet aurei coloris, magnum *necquic-*
gulæ delinimentum. At Pater, maligni *quam fat-*
hostis odoratus rethnas, manu in crucem *laci pyro-*
ducta inferorum ludibria discussit; nam py- *gulam ir-*
rum illicò flammam evomuit, locum in *ritante.*
quo jacuit, accendit, sui que vestigio & retro
relictò odore, in fumum abiit. Et ita qui-
dem Bernardus dæmonem semel superavit,

T 2 se.

25 annis
ficum non
de gustat.

Non nisi
cruciatum
helluo

seipsum verò sæpius, & perperuus, ut ita
dicam, Dictator triumphavit. Meo judi-
cio jejunium illud in Italia præsertim, Sici-
liæque, ceteris mirabilius longiusque fuit,
quòd quinque & viginti annos nullam om-
nino ficum delibavit, solo domandæ gula
studio, quia is fructus præ ceteris palato at-
ridebat: ab amico propterea objurgatus,
id responsi dedit: qui cælestium horrorum
æternos sperant fructus, eos nauseare ter-
renarum arborum cupedias. Neque id gra-
tis dixit, sed manifestâ doctus experientiâ;
quippe qui maximam in ejusmodi sponta-
nea vitæ acerbitate dulcedinem persentie-
bat. Unde à D. Joanna de Austria, quæ il-
li erat addictissima, interrogatus, quomodo
voluntarias illas, quas corpori inferebat, pœ-
nas absorberet; respondit, non secus ac glu-
losus helluo opiparæ mensæ delicias
invadit.

CA-

CAPUT XIV.

*Illibata mentis corporisque Virginitas
caelestibus recreata spectaculis,
& vaticinijs cla-*

ra.

§. I.

FAs sit nobis Angelicam dicere Bernardi castimoniam; quia tam rara inter *Virgo merito* homines, & supra consuetum naturæ modum egressa. Illibatum corporis mentisque pudorem à puero servavit, neque ullas in animum admisit voluptatis sordidæ cogitationes, ut sanctè affirmasse Leonardum Capannam initio commemoravimus.

Locuples ipse nobis Bernardus esse potest testis, quando in concione ad eorum, qui veluti carnis mancipia virginitatem humanis viribus superiorem putant, confutandâ omnino sordidam falsamque opinionem, divina potius impulsione, quàm ex destinato, ingenuè exclamavit. Et ego, quæ **DEI** gratia est, Virgo sum; Virgo, inquam, sum; etsi homo ceterà mortalis non secus,

T 3

ac

ac vos, & quidem peccator. Amicō quoque, cui præ ceteris arcana mentis & concessas è cælo dotes exponere amabat, candidè falsus est, se divino munere virginum pudicitiaæ florem servasse semper intactum,

§. II.

Quid libido monstri esset, ignarus.

Urgebat fortè Bernardum salutis alienæ cupiditas, ut ex suggesto contra peccatum libidinis malum tonaret. At concionem paranti, quid, quòue ordine dicendum, non occurrebat: unde inciperet, ubi definiret nescius; ignorabat scilicet, quid sceleris esset, quidque in hoc genere vitij lateret, cujus causâ divinæ humanæque leges tam enormiter violarentur. ita amico conquestus, quid sibi in hoc rerum articulo faciendum esset, consilium expetiit. Nimirum Angelo propior, quàm homini, eoque dignior admiratione, quò frequentior eorum perditis etiam mortalibus ei fuit agendi necessitas.

Miratur, sacros Deo homines hoc vitio infestari.

Quia ergo nesciebat ipse, quid esset carnis petulantia, vel lapsus, atque alios omnes suo metiebarur pede, initio quidem capere vix poterat, etiam religiosis hominibus hanc scabiem adhærere, vel pestem esse

molestam. Ubi tamen post aliorum querelis technas dæmonis edoctus in simili luctâ opem flagitabatur, pro ea, qua erat in omnes insigni charitate, non modò preces fundebat, sed castitatem miro quodam modo sapius imperiebat.

*Præsentem
tamen af-
fert opem
impugna-
tis.*

§. III.

Convenerat Bernardum vir pius & sacro cuidam ordini adlectus, qui conquestus, se vehementer ab obscæno spiritu ad inhonestam perurgeri, obsecrabat, ut suis apud Deum precibus victoriam in tam lubrico statu dubiaque pugnâ impetraret. At miratus initio Pater, impudicas Veneris faces etiam in sacros cætus involare; quòd crederet locum esse Cupidini non posse, ubi ferret pietatis studium, ubi friget focus, ubi sensus omnes suis tenentur sepimentis arctè clausi, ubi caro perpetuâ sui afflictatione domica spiritui subigitur; ubi denique animus virtutum flosculis studiosè exornatur, negabat in hoc Dei viridario succrescere posse lappas spinâsque vitiorum. Nihilominus tamen spondit, se vires à divino Numine certanti fortiter non ægrè obtenturum, simulque cruce signatum, tactis utraque

T 4

que

*Cruce
flammae
Veneris ex-
tinguit.*

que manu lumbis casto amplexu strinxit, ac omnem momento citius flammam impudicitiae, velut affusâ aquâ, extinctam discussit, ejusque loco perfectum castitatis donum impressit, ut ne quidem scintilla libidinis superesset.

§. IV.

*Asmodaum
funiculo
caprivum
tenet ad
lecticam.*

Aliàs quoque nostræ Societatis hominem quendam in cubiculo Bernardi advenit funiculus, qui ad pedes lectuli dependebat. Quare arcanum curiosè indagarurus, quid hoc sibi vinculum velit, interrogat. Cui Bernardus, hoc laqueo adstrictum teneo *fornicationis spiritum*, ne vagus religiosam domum pererret, Deiq; servos inquietet. Hic alter cum risu, nugæ, inquit, sunt istæ, & anilia deliramenta. Hic funiculus ligare possit mures, ne te mordeant, dæmonem nunquam irreciendum, ne noceat, non frænabit: cui fugando lustralis aqua & id genus alia, divinitus sunt constituta; non verò hujusmodi fila nil admodum profutura. Ad hæc Bernardus: Falleris. Elisæi baculus in fugam dare potuit inferorum satellites. Et væ tibi! nisi arctissimè hoc funiculo jam nunc libido esset constricta; non minoribus, quàm Pâulus olim, incendijs

arderes, non parvo tuo periculo & dolore,
quare boni consulas, oro, hunc Cerberum
ne te mordeat, à me sic catenâ vinctum &
exarmatum teneri. Nihilominus alter,
Bernardum, ut rebatur, errorem de-
docturus, funem solvit, in frustra discer-
pit, & cum risu discedit. At vix ali-
quot passus confecerat, cum velut a-
gmine facto irruunt nihil tale opinanti i-
magines Venereæ, & conjuratæ cupidinis
acies, omni ex parte ad eò graviter infestæ,
ut ejuscemodi rerum insuetus propè inter-
itum, ipsâsque inferorum fauces se abesse
ratus, ad Bernardum recurrere celeremque
flagitare opem necesse habuerit.

Hic perhumaniter acceptum blandis
solatus verbis, bono esse animo iussit, funi-
culum, ut potuit, resectum denuo restituit,
Patrem suaviter amplexus est, & simul o-
mnem nefandæ voluptatis flammam peni-
tens extinxit.

§. V.

*Impudicus
adolescens*

Nec alius impunè tulit, strophium *strophium*
virgineo Patris sudore olim imbutum, à *castissimi*
sponsa lenocinio accepisse. Habuerat il- *Bernardi*
lud matrona nobilis, & religiosè diu asser- *irreligiôsè*
vaverat; sed domestica ancilla illud surri- *acceptū lu-*
puit, *in naso.*

T 5

puit, & aliam furti in simulavit. Quæ cum innocentiam tueri suam aliter non valeret, faxint Superi, inquit, & Bernardus, ut ille in naso luculentum vulnus accipiat, qui strophium habet. neque fuit sine fulmine hoc femineum tonitru: nondum elapsâ semihorulâ furacis ancillæ amasius ad ipsas heræ fores in rixa provocatus, ad arma venit, & plagam in naso furti indicem tulit.

§. VI.

*Bernardus
castimonia
custos acer-
rimus.*

Qui verò in alijs impuras Veneris fa- ces restringere novit, in seipso, ne vel mi- nima unquam scintilla locum haberet, sum- mâ semper contentione sibi cavendum du- xit. Eam ob rem non modò exquisitissi- mis supplicijs innocentis & minimè refrac- tarij corporis membra perpetim subegit, ut suo loco referemus, verùm etiam castis ani- mum cogitationibus adeò cumulatè imple- vit, ut immundis neque locus quidem pul- lulandi remaneret. Feminarum alloquio severus censor ita sibi penitè interdixit, ut non nisi cum necessitas exposceret, & de rebus animæ profuturis loquendum esset, palàm, inque omnium conspectu, rarâque verecundiâ, & vultu ad religiosam gravita- tem composito, id ageret; quique aliàs ne

m

in viri illius faciem defigebat oculos, in fa-
mineos vultus nunquam aspiceret; sed in-
terram assidue depressos, ne quidem eleva-
ret, & pari modestiâ per plateas in omni vi-
tâ sic incederet.

Atque ut erat ipse castitatis amanti-^{Prepagator}
mus, ita quò ad illius amorem alios quoque ^{non indili-}
genter, mutuis sermonibus, epistolisque ^{gens,}
impensè studebat.

§. VII.

Quoniam ergo Bernardus & corpore &
animo cælestem imitatus munditiem, pro-
cul Veneris sordes, omnemque gravioris no-
xæ maculam tenere summo studio, quam-
diu vixit, unicè contendit, promissa in cælo
castis mentibus præmia, magna ex parte,
in antecessum adeptus esse videri potuit:
quando Deum non quidem *per lumen glo-*
riæ & revelata facie cum Beatis vidit; ocu-
lis tamen corporis mentisque sub humana
specie non semel tantum, atque in cumu-
lum felicitatis, Magnâ Matrem, aliisque Di-
vos sæpe habuit adspectabiles.

Multa jam supra commemoravimus.
Unum alterumve hoc loco subijciemus.
Brivius Cremonæ Præsul, sæpe jam nobis
honoris causâ nominatus, extra dubium
ha-

*Christus
in sacra
videt ho-
stia.*

habuit, per frequenter Bernardo sacrificans
Servatorem humanâ specie in sacrata ho-
stia spectabilem fuisse, aiebátque se eam a-
nimo concepisse sententiam, quòd Bernar-
dus inter litandum non rarò fuerit extra
se positus, in DEVM abreptus, & sine sen-
su: frequenter etiam ita sacram tractaverit
hostiam, quasi ex ære foret, ut ea procul du-
bio in frustra comminuenda fuerit, nisi pro
exigua panis crustula ad spectabilem Chri-
stum contrectasset.

§. VIII.

*Formâ ele-
gantissimi
inuenis.*

Indubitata res est, cum in sacrificio
quondam de more sacra litanti hostia su-
menda esset, Deum hominem formâ ele-
gantissimi juvenis conspicuum adfuisse. Te-
nebat ergò Pater non jam in manibus vela-
tum sub panis specie Christum, sed ipsam
cæli pulchritudinem oculis mortalibus con-
templandam, quare multo tempore hujus
spectaculi amœnitate recreatus, animæ fa-
mem non nisi Angelicâ dape extinguen-
dam tandem etiam explere ardebat: quod
quia non licuit, Christo nondum sub panis
nube, veluti intra velum, recepto, coactus
supplicibus votis hos cæli favores nimium
prolixos deprecari. *Non amplius Domine, non*

amplius, identidem ingeminabat. *Quomodo ad plenum tua satiabor divinitate? quo pacto intra mea te viscera sumam sub hac formâ? Redi obsecro, redi sub sacratæ figuram hostiæ, redde te sacrosanctis mysterijs, & consolare animam, sicut oculos mirificâ voluptate beâsi.* In hunc modum Christo sacratis speciebus denuo se occultante, ipse insolito pietatis ardore succensus, sacram synaxin sumere in promptu habuit.

§. IX.

Iam verò si nihil non vider, qui videntem omnia vider, nihilque ignorat, qui scientem omnia novit, quid mirum, quod Bernardus futura & longè posita, ac denique ipsos mortalium cogitatus, quibus nihil est rectius, sæpissime perspectos habuerit, vates simul, & cordium inspector? Etsi quidem nonnulla alibi occurrant, hîc tamen placent paucula hujus rei argumenta in medium afferre.

Seriò gravitèrque agebatur de contrahendo inter illustrem Virginem Joannam ^{Nobilem sponsam} Requeseniam, & magni nominis Virum ^{Christo nupturam} matrimonio; jamque res ab omnibus utrinque pro confecta habebatur; Bernardus ^{prædicat.} tamen noster de cælo edoctus liberè edixit,

xit, Joannam nullo modo nupturam mortalium sponso, sed Christo, immortalis Deo, in manus conventuram, consecratam virginitate inter Moniales usque ad vitæ finem acturam; quin & cruciatuum S. Agathæ Martyris fore participem. Neque secus evenit, quam vaticinatus erat Pater: Sponsalibus incertum quâ de causâ, dissolutis, virgo Monasticam amplexa vitam, vora nuncupavit, post paullo diro gangræne malolam pectore laniata imanes dolores virili patientia exantlavit, atque ad sponsum præclaris exornata virtutibus transivit.

Mulier fuit, quæ in primo matrimonio quinque filias susceperat. Hæc in secundo percupida mares gignere Bernardi preces poposcit, cui ille: Non unum, sed omnino septem, paritura es masculos. Secuturis itaque annis toridem enixa pueros mariti gaudium & Bernardi vaticinium explevit, numerum tamen non excessit.

§. X.

Templum Paravij eâ tempestate Collegium habuit
Societati nostra Societas, cui splendidissimum magnis
adificatum sumptibus templum parabatur. Fortè il-
ab eadem lac iter habebat Bernardus noster, cum Pa-
deferendū ter Jacobus Lambertengus id loci Rector
vaticina- illi
tur.

illi nobilem omnino fabricam & pretiosa
 marmora artifice manu scitè elaborata o-
 stendit, atque, hoc insigne templum pro
 DEI gloria, & Patavinorum solatio proxi-
 mè aperiendum. Circuibat interea Bernar-
 dus, omnia diligenter oculis lustrans: tan-
 dem solutus in amaras lacrimas: *non erit
 hoc: ô Patres, ait, non erit hoc templum Socie-
 tatis: non illud vos habitabitis: alijs para-
 ta est hæc elegans structura; nos eam, ante-
 quam aperiatur, deseremus: nostris sacrificijs
 hæc aræ non initiabuntur, sed alienis. Qui
 arbores suis quandoque floribus auctor naturæ
 exuit, & nos hoc eximio laborum nostrorum flo-
 re spoliabit.* Hæc ubi dixit, frena laxavit
 lacrimis. Quotquot præsentès aderant, tam-
 tristi denunciatione attoniti nesciebant, quid
 sibi vellet prædictio. Verùm haud multò
 post, cum in eo esset, ut templum pandere-
 tur, Societas è Venetorum ditione Majorum
 imperio exire iussa, illudque deserere coacta
 est. Ita Reverendissimus Poggius Luccensis,
 tunc Paravij Canonicus, post Ripæ Tran-
 sonæ Episcopus, qui varicinium hoc ex Ber-
 nardi ore coràm excepit, testis locuples
 asseveravit,

§. XI.

Perinde autem fuit Bernardo & furura prædicere, & longè posita velut è vicino & coràm intueri.

Fortè is secundùm litrus maris in Mes-
Homicidiū sanae portu incedebat, cùm repentè in genua
procùl pa- provoluitur, simul & comitem, ut idem fa-
tratum vi- ciat, monet: fundendas scilicet esse preces
det, & in- pro homine ab inimicis in urbe id tempo-
dicat, ris occiso. Paruit ille non ignarus, Bernar-
 do etiam procùl remora palàm esse. Ubi
 ad urbem ventum est, intellexit cædem eod-
 dem momento, quo Pater duobus passuum
 millibus absens dixerat, patraram.

§. XII.

In magno metu jacebat Catana univer-
Classè Tur- sa, quòd sub auroram multæ Turcarum na-
vicam Ca- ves expansis velis mare vicinum pervagari
sanae vici- conspicerentur. In ea trepidatione amicus
nam aliò quidam Bernardum, quem fortè obvium ha-
vela flexu- buit, de periculo & Urbis consternatione
ram signi- monuit. Cui ille, ut mœrorem abstergeret,
ficat, blandum arridens, non petit hæc lictora
 classis inimica; sed aliò vela facit. Brevi
 quidem eodem modo ipsis S. Martini ferijs
 se

se in conspectum dabit, propius tamen
hand accedet. Quæ omnia ad unguem eve-
nisse læta civitas vidit, & admirata est.

§. XIII.

Cum noster aliquis, ne morientem ma-
trem intolerabili doloris sensu spectare coge-
retur, à tam tristi luctantis cum morte spe-
taculo ex paterna domo ad Collegium se-
recepisset, Bernardum precatus, ut felicem
matri obitum impetraret; nihil quidem ille
respondit; sed turbatus animo, matrem, ma-
trem ingeminabat, deficiente sensim voce,
donec intra quadrantem horæ in eodem hæ-
rens vestigio, velut in statuam obriguit, alto
& lacrimabili silentio. Tandem velut è so-
mno vigil, Bene habet, inquit: mater eva-
sit. Alter verò: quid ais, Pater? evasit ma-
ter? mortuam vis dicere. At Bernardus: li-
bera est: hoc morbo fati non conceder. Et
ita se rem habere comperit filius, quando
nunciatum est, eo ipso tempore matrem, ve-
lut è mortis faucibus ereptam, convalescere
cepisse.

§. XIV.

Ascenerium S. Placidi D. Benedicto
Sacrum quinque leucis Messanâ abest; ad hoc

*Juvenem
procū ē
scalis lapsū
at incolu-
mem de-
nunciat.*

ex itinere delatus, & à Religiosis illius loci viris eximia reverentiæ & charitatis significatione exceptus est Bernardus. Misericorditer, qui Prioris, quod ajunt, munere fungebatur, juvenem Monachum, ut in vitrea ampullâ vinum hospiti recreando è cella properè afferret. Dum is graviter mandata exequitur, Bernardus ad adstantes conversus Patres, inquit, quem misistis hauriendo vino fraterculum, jam charitatis & obediencie tulit pretium: modò enim labente vestigio per scalas præcepit, nullo tamen viri vinique damno. Enimvero ita se rem habere, qui spectatum accurrerant, non sine admiratione & gaudio cognoverunt.

§. XV.

*Mauritanam servā
à Christo
alienissimā
manus daturam,
& sacro fonte
tingendam
diu antè
hero prædicat.*

Josepho Anselmo serva erat inter Mauritanos nata, à Christianis sacris usque adeo aliena, ut neque nomen æquo ferre possent. Anselmum, qui mancipium ad fidei lucem tantò potentius invitabar, quanto illud impotentius abhorrebat. Transibat fortè Milerum Bernardus; quem mox in portu exceptum, Anselmus domum suam deduxit, & ut apud amicum sibi in primis charum, de pertinacia Mauræ coram adstantis prolixè questus est.

Erant

Erat eo in loco porta laminis ferreis nigricantibusque inducta. Itaque Bernardus; Domine, inquit, sicut ferruginea hæc porta nigricat, ita vestræ servæ corpus, at verò erit, cum candicabit animus. Inde Romam profectus frequentibus litteris commendabat Anselmo Mauram corpore fuscam, corde candidam. Mirum dictu! haud multò post serva, farali correpra morbo, summis votis sacro tingi fonte expetijt, eoque vix tincta, extincta est, & animo supra nives candido ad cælum evolavit: quod tandiu antè Bernardus & senserat, & dixerat.

§. XVI.

Messanæ accidit, ut quatuor nostri ordinis juvenes Joannes Renda, Andreas Eudæmon Joannes, Hugo Grifit, & Alexander Nevola, omnes Philosophiæ auditores, animi pijs sermonibus relaxaturi confiderent. His adjunxit se Bernardus, & molli-ter arridens ad Joannem Rendam; Frater inquit, nisi me fallo, vehementer properas scribendo litteras. Macte animi, primus omnium obtinebis, quod efflictim petis. Deinde ad reliquos conversus, Andrea, tu proximus eris: tertium locum Hugo tibi vendicet: postremum Alexander.

V 2

His

His autem involucris verborum usus per litteras inflammata cæli desideria intollexit, & mortis nuncium. Neque alio ordine diem clausere extremum, ac Bernardus dixit, quod hodièque superstes Alexander, vir doctrinâ & virtute conspicuus, suo testimonio consignat.

§. XVII.

*De puero
nondum
nato Socie-
tatis in-
gressum
prædicat.*

Hieronymum Justinianum, antè etiam quàm aspiceret hanc lucem, divinitus didicit, Societatem nostram ingressurum. Cùm enim Mater adhuc illo gravida percuperet, ut filius natus major, qui Panormi degebat, Deo in sacrâ quadam familiâ se consecraret; Bernardus, minimè, inquit, ille, quem tuo destinasti suffragio, religiosam amplectetur vitam, sed quem adhuc intra tua clausum viscera gestas, suo Deus calculo designavit. Dies dicti veritatem aperuit.

§. XVIII.

*Nominem
alium è So-
cietate di-
mittendum
malâque
morte peri-
turum.*

Sacerdos erat è nostris Joannes Baptista Marinus Collegio Catanensi datus Minister, quem plerique omnes inter probos & religiosos viros accensebant. De hoc tamen Bernardus liberè pronunciavit, è Socie-

clerice dimittendum, & infelici fine vitam clausurum. Haud multò post, quàm Societatis vestem exuit, Messanæ ad paternas ædes cum intempestâ nocte tenderet, à fratre glande plumbeâ trajectus obiit, & inhumatus canibus in prædam cessit, qui cadaver frustillarim devoraverant, claro omnibus documento, sacras familias, nec sine scelere, nec impunè à desertoribus contemni.

§. XIX.

Invitatus ad virum nobilem, Januario *Ægrotò san-* nomen erat, ut morti jam vicinum vise- *nitatem,* ret, allatis secum S. Januarij lipsanis, ecce, *Et nisi sce-* inquit, Domine Januari; Te sanctus Janua- *leratam* ritus pristinæ vult reddere sanitati. Tu fac, *vitam e-* ut flagitiosam emendes vitam: si ad pristina *mendet,* redieris, scito infelicem tibi mortem impen- *infelicem* dere. Redijt ille ad ingenium, tandem à *obitum.* servis turpiter occisus, malam vitæ periodum pessimæ mortis puncto absolvit.

Obfuit huic non immeritò, fidem dictis Bernardi non habuisse: alteri profuit, *Captivita-* dicto audientem fuisse. Cum enim moni- *tem præs-* tus ab illo esset, ne in eâ pernoctaret do- *us avertit.* mo, quâ consuèsser; sed aliò commigra- ret; paruißerque lubens, & ignarus tamen, quâ de causâ eam noctem alibi transegisset;

fer; postero marre didicit, divino id confilio factum, quando omnes, quotquot illam incolebant, ea nocte in vincula datos intellexit.

§. XX.

*Mantuani
Ducis libe-
ris brevem
Principatū
vaticina-
tur.*

Serenissimus Mantuæ Dux Vincentius Gonzaga, uti erat liberorum, qui in Ducatu succederent, percupidus; ita voti compos factus Bernardo nostro, quem id loci conditionibus sacris ad populum habendis ad se mitti petierat, quatuor Principes filios stitit, eosque ut fausta precatione, ac salutaribus monitis ante discessum muniret beatæque, magnis precibus rogavit. At Pater diu multumque tergiversatus pandere noluit, quod de cælo jam noverat hisce Principibus eventurum, ut scilicet sine prole omnes è vita decederent. Compulsus tamen amicâ vi Ducis blandum arrisit, ac formato S. Crucis signo ad Principes conversus; *parùm* inquit, *pro singulis convenit, parùm pro sin-* *gulis.* Quod nemo id temporis satis intellexit, venientibus annis omnes; hodièque Mantuani non sine tenerâ in Bernardum pietate commemorant: quando hi quatuor Principes suo quisque ordine Ducatum adijt, sed sine hærede defunctus successori tradidit, nullus tenuit.

§. XXI.

§. XXI.

Rogatus aliquando, ut pro parvulo preces funderet, cui venter nimium quantum inrumuerat; blandè arridens: *Paradisus*, inquit, *Paradisus*. Et verò in eo morbo parvulus exspiravit, dubio procul adeptus Paradisum. *Infanti mortem.*

Aliàs grassante in Catanensium liberis pustularum, seu variolarum lue, Bernardo supplex fuit una matronarum, ut hanc à suis filiolis contagionem precibus arceret: quam ille bono esse animo iussit, intercessis tamen verbis & sententijs: *non nascentur illis; nunc non, ajebat, majoribus, parvula.* Itaque immunes à pustulis tunc quidem evasere: at ubi septennium attigerant, eruperunt pustulæ; sed neque magnæ, neque periculosæ. *Aliis immunitatē à variolis.*

Et verò tam frequentes erant, tamque indubitatae fidei Bernardi prædictiones, ut sive de infirmitate, vel salute, aut morte, sive de fecunditate & prole, aliisque de rebus incertis interrogatus responsa daret, quidquid diceret, pro vaticinio esset. *Quidquid dicit, instar oraculi est.*

Secretos animorum recessus pervadit.

Perſæpe etiam ex immenſo divinitatis ſpeculo tantum arcanae lucis hauſit, ut reconditos animorum recessus penetraret, atque abſtruſas cogitationes, ſoli Deo notas, velut in membranâ veſ tabulâ expreſſas pernoſceret. Ejus rei documenta etſi plura ſupperant, unum alterumve ceteris admirabilius hîc atrexere placet.

Curionis dubitationem.

Advolaverat ad Collegium Catanenſe Sacerdos ruſticanæ plebis Curio, ex pago aliquot leucis ab Urbe diſſito, ut à P. Bernardo ad explicandos in fortuito quodam inventu conſcientiæ nodos conſilium rogarer. At is, neſcio quibus alijs præpediſt ſtudijs, per Janitorem homini renunciavit, rediret modò domum ſuam, alio opus non fore. Diſceſſit quidem ille; ſed ægro adhuc animo, & quid ageret perplexo. Bernardus verò lapſis aliquot diebus litteras ad eundem exaravit, inque illis caſum, cujus cauſâ venerat, expoſuit, ſingula quæ mente conceperat, & hucusque clauſa tenuerat, dubia enodavit, quid factò opus eſſet, edocuit, atque ita omnem exemit dubitationem, ut Sacerdoti Bernardus deinceps veluti homo divinus in ſummâ veneratione eſſet, ut pote qui rem non niſi Deo ſibi que notam utique divinitus cognoviſſet.

9. XXIII.

§. XXIII.

Accesserat puella ad Bernardum, ut *Puella peccatum.*
 pro oculorum sanitate ejus precibus restitu-
 ra gratam se exhiberet: Cui Pater non ma-
 gni quidem, arcani tamen facinoris, consci-
 us, *quid de vicini gallina factum?* Hic illa
 rubore suffusa, quod mortalium nemo no-
 verat, Patri tamen divinitus patefactum ni-
 hil dubitans, ingenuè fassa est, gallinam à se
 occisam, & è domo ejectam; cujus deinde
 pretium sic à Bernardo jussa vicino dextrè fi-
 delitèrque persolvit.

Perebat nonnemo perditis opem ocu- *Flagitiosè*
 lis à Bernardo; at ille hominem intuitus, e- *hominis o-*
 um gravius animi cæcitate premi perspexit, *dium inve-*
 ideòque ut apud Sacerdotem suam mentem *teratum in-*
 prius exhomologesi sanaret, deinde oculis *corde latè,*
 medelam quæreret, imperavit. Fecit ille *pernoscit.*
 quidem, ut jussus erat; sed rursus serio
 gravitèrque monuit Pater, antè oculos men-
 tis quàm corporis, quàm premerentur, caligi-
 ne detersâ, serenaret. quod ubi secundùm
 tertiumque præstitisset, & sua quidem opi-
 nione gnaviter & cordatè; nihilo tamen mi-
 nus perfecit, idèmq; seu consilium, seu
 mandarum, jam sibi quartum inculcari au-
 didit. Itaque altiùs in se ipsum descendens
 nescio quas odij & rancoris reliquias, nun-
 quam

quam antè id in sacro tribunali expositas, apprehendit, aperuit, deposuit; atque ita bonæ spei plenus ad Bernardum redijt: qui dato in manus cariophyllo iussit illud S. Antonio Patavino deferre, & suo mittentis nomine medicinam oculis rogare: rogavit & obtinuit.

§. XXIV.

Occulta quidem istorum perspexit scelerata: unius quoque æternam à morte damnationem.

Mater erat, cūjus filius repente ab inimicis oppressus vitam in sceleribus actam infeliciter absolvit. Hæc rogabat Bernardum sibi ut aperiret, quo loco res filij essent. At ille tametsi plures orando dies exegit, nullo tamen verbulo quærenti respondere voluit, mæsto scilicet silentio infanda illius supplicia satis declarans. Amicorum verò alicui in paucis charo, sic efflictim postulanti, hominem æternis addictum esse pœnis affirmavit, quem nempe inter sacrificandum terra specie formidabilem conspexisset.

CA-

CAPUT XV.

Religiosæ Paupertatis accuratio.

§. I.

ET si Bernardi genitor in filio, pro eâ, quâ erat rarâ ingenij præstantiâ, spem familiæ collocaverat, quem scilicet ad amplissimos honores & opulentiam non imparem faciliè evasurum credebat; spe tamen & opinione falsus est; nam is à puero saniora doctus, caducas opes, quas terra pollicetur, despexit, meliores in ipsa paupertate divitias sapientissimè quæsiturus: Jam tum vestitu gaudebat, qui vulgari propior, nihil haberet eximij, modestiæ plurimum. Parsimoniam amabat unicè ut religiosæ Paupertatis dilectam comitem, ita & voluptatum ac superbiæ inimicam. Ita scilicet præludebat perpetuæ, quam in sacra quadam familia præfabat, egestati.

Ut primùm Religiosæ vitæ tirocinium exorsus est, summis exoravit precibus Moderatorem, ut vilissimis lacerisque vestibus indueretur, atque eam deinceps consuetudinem in omni vita tenuit, ut veluti

Bernardus etiam puer amat in vestibus munditiæ, luxum odit

Parsimoniam studio.

Laceras in religione vestes præferat.

*Totâ vitâ
nihil men-
dicabulo
ornatior.*

mendicabulum ex trivio centonibus potius malè rectus, quàm apris decorisque vestibus indurus incederet, & pannosus etiam Principibus apparere, quàm ornatis aliquid admittere mallet: nullam ratus esse majorem elegantiam eâ, quam sibi pauperatis studium, & depauperati Christi imitatio conciliaret. Nullas, si tamen unquam, nisi pro imperio jussus, admisit novas vestes.

§. II.

*Superflua
proscribit,
à necessa-
riis malè
instructus.*

In longis plurimisque per Italiam itineribus, dum concionandi munere fungebatur, ad eò quidquid superfluum erat, à se quàm longissimè proscripsit, ut etiam necessarijs persæpe careret. Togam ferebat brevem & strictam, sacco non absimilem. Detrito utebatur palliolo tam domi, quàm foris, quod ipsi modò pro endromide, modò pro cervicali erat. Pileus neque pluvie injurias, neque solis arcebat ardores. Cubiculum poterat carcer videri, ita arctum erat, & sub ipsis Collegij scalis non tantum à strepitu commeantis familiæ inquietum,

*Incommodè
habitat.*

sed & à pulveribus scalæ dies noctesque per incommodum.

§. III.

§. III.

Claudium Aquavivam, ajunt, gestiēti animo digitoque alijs demonstrasse in Romana Professorum Domo angulum sub scalis, in quo Colnagus velut Alexij æmulus habitasset, nempe optimè tunc se habitare credebat, quando peius alijs sibi habitandum esse, ex voto cedebat. Non ibi suppellex alia, nisi quàm ipsa paupertas non erubesceret: mensula, lectus, Crucifixi effigies, vetus Deiparæ statua, calvaria, flagellum, & tres quatuorue ex charta Sanctorum, quos præceteris colebat, imaginēs, hunc sive carcerem sive angulum amabat adeò, ut inde nunquam nisi charitate, Deique gloria evocante prodiret. Id enim vero Principi matronæ, cui, ut Religiosæ familiæ se consecraret, auctor fuit, nostrisque hominibus, ceu peculiare sanctitatis acquirendæ mysterium consuadere solitus fuit, hortarique. *Esto amicus cubiculi, quod si clauseris, aperto Cælo fruēris.*

Porro esculenta similēsque inanias seu gulæ irritamenta, seu lenocinia oculorum æternis legibus suo è cubiculo proscripsit. Ad hæc in eodem erant libri propè nulli, malebat enim doctus esse, quàm videri, si quis utitur qui-

*Supellectilē
habet pane
nullam &
paupertati-
nam.*

*E cubiculo
non egre-
ditur nisi
Dei gloria
provocante*

*Libris pau-
culis, &
quasi pre-
carid accē-
ptis utitur*

quibus opus haberet, Bibliothecam adiba
ipse, tanquam mendicatis usus,

§. IV.

*Triumphās
mendicat.*

*In medici-
nis quoque
paupertatē
studiosè
quarit.*

*Conciones
scribit in
chartis re-
iuculis.*

Lectulus non tam quieti serviebat, quam
regendæ per industriam virtuti, quando
compluribus annis nuda illi humus pro
culcitra fuit. Triumphabat autem vel ma-
ximè, quando concessum erat sporta om-
sto vicatim ostiatimque pro mendiculis sti-
pem corrogare, eamque dein liberali manu
in egenos parti. Denique ut pauperem
Christum presso sequeretur vestigio, medi-
cinas æger, quas, quocunque tandem pre-
tio, piorum liberalitas offerebat, exquirit
constanter respuit, ijs plenissimè contentus,
quas obvias & nullius pretij paupertas do-
mestica suggererat; atque ex his habito de-
lectu admittebat eas tantum, quæ sensibus
minimum blandirentur, incommodarent
quàm maximè. Certè continuam stom-
chi infirmitatem absynthio medicari ma-
luit, quàm eclegmate pretioso. Alias vero
post obitum in cubiculo opes non reliquit,
nisi conscriptas in schediasmatibus, quas ha-
buit de suggesto, conciones, vel ex cathedra
lectiones, Crucifixi imaginem, tresque
alias Sanctorum in charta ut dixi, icones

cum

adiba cum his verò suavissimam absolutæ virtutis memoriam, & venerationem.

CAPUT XVI.

Exacta obtemperandi facilitas, digna, cui etiam feræ obedirent.

§. I.

Vulgò creditur, cum exactius parere, qui aliquando præfuit; quòd nimirum didicerit, quantum prompta inferiorum obedientia grave gubernandi munus Superioribus allevare soleat. Bernardus et si unius tantum Leccensis Collegij ^{Bernardus} (Bariensis volunt alij) aliquando Rector, ^{Leccensis Collegij} non tamen eo solùm tempore; sed alias ^{Rector.} quoque semper ceræ instar se moderatoribus formandum præbuit: quibus omnium mentis arcana, cælestesque motiones animi sedulò candidèque detexit.

Ipsè de se affirmare habuit, se à puero ^{A puero} inter patrios penares dicto audientem fuisse, ^{obedientia studiosus.} atque eam ob causam multis à Deo concessis sibi donis accumularum. Porro in Societatem adlectus, à Majorum placitis, nec la-

latum unguem discessit; atque ut exactius pareret, Superiorum jussa scripto excipere consuevit. Etsi verò satis perspecta esset Bernardi obedientia, ad summum hujus virtutis apicem progressa; placuit tamen non raro Majoribus eam novis experimentis, & firmare, & testatam facere. Inter cetera evocato sub ipsum prandij tempus Bernardo, ad nescio quod charitatis obsequium, indeque reduci mandavit Superior, contra receptum Societatis nostræ morem ad mensam non accederet; sed totum diem jejunus transmitteret. Usu fortè venit, ut sèro vespere ad sororem impotus incænatusque divederetur. Ea fratris miserata sortem reficiendo corpori permodicum offerre potuit; eumque fessò obtrudere non dubitavit; At ille, ut sorori id daret honoris; jussa tamen Rectoris non præteriret, ori admovit, statimque, quod primoribus labris hauserat, rursum expuit, & sancta inquit, obedientia aliter juber. ita & vim sibi intulit, & sorori vicem rependit pro exigua corporis refocillatione, præclarum obsequentis animi documentum.

*Tota die
cibo absti-
ner, supe-
rioris iussu.*

§. II.

Pari promptitudine excurrebat quaqua-
 versum, sive Romam, Venetias, Mediolanum
 mitteretur, sive ad quemvis ignobilem pagum
 evocatus esset. Neque plus temporis moraratur
 post imperia Majorum, quam quo sua schedia-
 smata colligeret. Panormo Sorinum missus, intra
 mediæ horæ spatium itinere se accinxit, Unum
 verbum, nutus unus addebat currenti alas, quod
 semper Deum in Moderatoribus agnosceret. P.
 Demetrius Licander Caranæ Rector sancte
 asserit, similem Bernardi obedientiæ nullam
 sibi esse compertam. In medio rerum cur-
 su fortunatisque successibus ad unicum Su-
 perioris signum vela aliò flectebat; è scho-
 lis ad conciones: ab his ad scholas; modò
 ad abjecta ministeria; modò ad sublimiores
 functiones promptus & alacer, maximo su-
 periorum solatio; quia in quacunque neces-
 sitate ad omnia munia pro dignitate feren-
 da ex æquo idoneus & paratus.

Non inferiore studio infimis quorum-
 cunque officiorum administris se submisit,
 quòd si tamen quandoque acerbius, quam
 par erat, ab ijs exercebatur, eos propterea
 majore coluit observantia. Socium, qui con-

X

cio-

*Quocunq;
 maiorum
 nutus vo-
 cat, advo-
 lat.*

*Obedientiã
 forti &
 piã.*

*infimis es-
 iam parere
 doctã.*

cionanti adjunctus erat, cum primis veneratus est, ejusque jussis paruit, quamvis nonnunquam in vituperationem degeneraret. ut adeò emeritus clarique nominis Ecclesiastes ac Doctor, raræ sanctimonix & puritatis senex, à minimi etiam juvenis affectu bitrio penderet.

§. III.

*Egrotus
enervis per
esuriales
ferias con-
cionatur,
inben te
Præfide, et
iam impa-
ratus.* Laborabat Bernardus hectica febris, at tenuatis adeò viribus, ut vix etiam pedibus niti posset. Propterea Neapoli Catanam missus, jubebatur nativo aëre morbo medicinam quærere. Nondum verò confirmatus à tabifico languore membris nova veniunt à Provinciæ Præposito mandata: iret Panormum, seque ad conciones per jejuniij dies de more habendas accingeret. acceptis, non secus ac si de cælo venissent, nihil cunctatus, insuper habita virium tenuitate, etsi morbus obnunciaret, confestim itineri se dedit, & Panormum advolvit: at bitratus non se auctoritatem prostituere, si imparatus, obedientiâ duce ad tam grande munus accessisset.

Nondum equidem ipse ad id usq; tempus ab apparatu ad concionandum necessario instructus erat: quippe qui recens a

Theo-

Theologiæ cathedra vix etiam scholis su-
 premum vale dixerat; nihilo tamen seciùs
 cæco obtemperandi studio arduum illud
 pro concione dicendi munus hilari alacri-
 tate suscepit. Et Patribus Panormitanis: *nunc*
certè, inquit, meæ capiam obedientiæ experi-
mentum: quæ sine oculis casum non metuit,
in tenebris suis oculatissimo Argo securior.
Quid si Deo visum esset, id quod ei est pronis-
simum, fractis meis & collapsis viribus multo-
rum erigere spem & salutem? video pesca-
tum amplissimum, retè autem meum lacerum
& emarcidum; illud tamen in verbo ac no-
mine IESV strenuè laxabo. Probavit suo
 quoque calculo Numen hanc Bernardi o-
 bedientiam; quando conatibus optimi vi-
 ri sic adfuit, ut inter concionandum semper
 se ipso validior tandem molestâ febrî expe-
 direretur, simul tanto fructu, tantoque omni-
 um Ordinum applausu diceret; ut magno
 sui desiderio apud omnes relicto commu-
 nibus votis exoptaretur, iterum iterumque,
 si fas esset, audiendus; & affluentium mul-
 tudo sat magno templo non caperetur: id
 quod publicis tabulis Panormitana
 Civitas restarum reli-
 quit.

*Admirabi-
 li eventu
 & fructu
 non impari;*

X 2 §. IV.

§. IV.

Quid verò mirum, eum valerudinem pro Dei gloria & Superiorum nutu discrimini objecisse? qui etiam in celebri quadam Italiae civitate, manifestum vitae periculum ingenti animo parique hilaritate intrepidus invictusque adiit, tantum ut Moderatoris voluntati, uno nutu significata, morem gereret. ut non ita pridem me scripsisse memini. Forrem ergo non ex vano dixerimus fuisse Bernardi obedientiam; sed & prodigiosam, quæ etiam, dum à miraculis patrandis abstinere voluit, prodigia patravit.

§. V.

Vetuerunt Moderatores, ne cui mortaliū, nisi domesticorum, precatoriam concederet coronam, vel aliud quidvis, quod Deus mira operari consueſſet. Quòd enim per vestes, rosaria, aliisque id genus parvas reculas fama miraculorum in dies augetur, consultissimum videbatur, inani gloriolæ, quæ pestis instar inobservata se innuat, omnem obturare rimulam, & Sancti Fundatoris Ignatii exemplo sanctimoniam potius ab oculis hominum removere, quam ut jactantiæ rapinis exposita circumferretur, permittere.

Paruit ille quidem non invitus, & ad *Rosarium*
 sanguinem. Interea ad aures mulieris, cui si- *negat caca*
 mula alterum propè oculum ademerat, fama *mulieri.*
 pervenit, compluribus Bernardi corollam,
 recatoriam magno usui fuisse ad expugnā-
 dos insuperabiles cererā morbos, & de plo-
 ram miseris reddendam sanitatem. Itaque
 patrem adit, efflictim rogat, dignetur rosa-
 rium, quod ajunt, obcæcato admove-
 re. At ille, etsi alienis indoleret malis, ob-
 equium tamen, quod Superiorum jussis de-
 cur, præ pietate habuit, idque sibi per Mo-
 ratorum fas non esse, dixit. Illa verò cer-
 ta templo non discedere, nisi voti compos-
 ita, tamdiu moras traxit, donec Pater li-
 berus ad aram accederet. Tum verò fi-
 duciae plena palpando ad altare propiùs ad-
 spexit, quò Mysta expueret, sagaciter adver-
 ejectam denique salivam tenebricoso ocu-
 lo allinivit, simulque cæcitatem eo momen-
 to deterisit. Quare ut ob receptam prodi-
 cose lucem tanti se beneficii memorem,
 patri tam benefico exhiberet, uberrimis
 gaudio fufis lacrimis sospitatori grates
 pendit. Quia ergo Bernardus adeò se ob-
 quentem Majoribus præbuit, etiam brutas
 animantes Deus voluit Bernardo esse
 obsequiosas.

§. VI.

*Pisces in
concione
vocato.*

Messanæ stabat in littore maris Bernardus, ibique divina secum agitabat. Cum cælesti impulsus numine advocat ad se omnes illius tractûs pisces. Hi mox ingenti numero ad ripam auditâ Patris voce adnatant, capita super aquas extollunt, & arrectis velut auribus adstant. Tum ille, converso ad illos sermone prolixè disserit, quantum sit in parvis magnisque Deus, quam bonus ac potens, quam sapiens & justus. Hunc itaque pro viribus agnoscerent, laudarent, venerarentur. Tandem illis beneprecatus formato S. Crucis signo mirabilem à se concionem dimisit: hæc verò inclinatis reverenter capitibus concionatori plausum dedit: ita nobilissimi viri, qui spectaculo aderant, cum ad Collegium venissent, Patribus testes fide dignissimi denarrabant, & Bernardi sanctitatem miris laudibus efferebant.

§. VII.

*Gallinas
quoque.*

Jam quoque suprâ meminimus, Bernardum à concione mox ad culinam festinare, suâmet manu gallinis cibum parare, eumque porrigere consuêssè. Id cum aliquando

quando ex more faceret, atque de divinis perfectionibus ad eas sermonem haberet, ubereturque nullo non tempore Deum laudare cum reliqua volucrum cohorte: stabant illæ primum, deinde propius ad Patrem progressæ, porrectis auribus quietæ, silentesque audiebant concionantem, nec ante objectum involabant pabulum, quàm bene precatus Pater ejus sumendi potestatem fecisset.

Jusserat nonnemo, ut grex caprarum ad Patrem adduceretur, ab eo fausta precatione donandus. Cùm, ecce tibi, spectant hero adsunt capræ, & silvestri pavoreposito, arrectis auribus dicentem de Deo Patrem audiunt, neque prius quàm bene precatus illis esset, discedunt. Eo spectaculo ætonitus civis, & intimis commotus præcordijs statim inde ad proximum templum provolavit, fusisque lacrimis Dei clementiam prædicavit, quæ tantum in animalia cetera servo suo imperium dedisset.

Stetit quoque & aliàs obvium caprarum gregem, atque ad se advocatum longa concione de supremâ Numinis excellentiâ quietum attentumque diu detinuit: unam verò ex ijs coloris albi cùm evocasset ad se, parvitella, ceteris in vestigio defixis, Patremque secuta ad custodem accessit; cui, ut eam ha-

Et caprarum gregem.

beret sibi commendatam, iussit. Tandemque à socio monitus, jam inclinata die gregem cruce signatum discedendi facultate imperavit.

§. VIII.

*Sturnos ex
tempore
fari docet.*

Res mira quidem est, à capris concionantem audiri: sed longè mirabilior, aves in momento fari didicisse. Aucupum aliquis Bernardi precibus sturnorum aucupium habuit ex voto, & mirè copiosum. Quare duos adhuc vivos ad Bernardi sororem integrati animi signum detulit, confessus nunquam antè sibi visam tam densam avicularum copiam, ultro in retia ingestam, cui capiendæ faris non fuerit. Hos ubi resectis alarum pennis in sororis domo Pater contempsit, ad se vocatis bene precatus imperavit, ut dicerent, JESUS MARIA: JESUS CHRISTUS. O rem prorsus admirandam! mox eadem sacrosancta nomina efferebant sturni, & elata ac in articulos distinctâ voce exclamabant: JESVS MARIA: JESVS CHRISTVS. Quod jurata affirmavit Claudia de Malsitto, ad S. Juliani Virgo DEO dicata, quæ suismet oculis auribusque præsens omnia vidit, audivit.

*Aviculas
cantare
Christum
IESVM.*

Aliàs cum in amœno horto moraretur Bernardus, aviculæ quædam jucundissimis modulis, quos natura scilicet, docuerat, certatim

ratim cantillabant, & omnium quotquot
 præsentes aderant, aures mirificè demulce-
 bant. At Bernardo non placuit hic cantus;
 iussit itaque cessarent modò, & intermissâ
 familiari cantiunculâ novam inchoarent
 melodiam, atque disertis vocibus, docto
 gutture, felici lingua cantarent, **CHRIS-**
TVS, JESVS. Ecce rem admirandam! il-
 lico ut Patri obtemperarent, eadem avicu-
 læ, peregrini & inauditi musici clarè, arti-
 cularè, & distinctis syllabarum notis ceci-
 nerunt, ut imperatum erat, **CHRISTVS**
JESVS: CHRISTVS JESVS: & hoc ad-
 mirabili cantu novi Amphiones audientium
 animos prorsus attonitos velut extra se ra-
 puerunt. Ita P. Bernardus à Ponte testis
 gravissimus in sua ad Patrem Iosephum Pa-
 ternum epistola 1627. 9. Febr. Neapoli da-
 ta.

§. IX.

Et has quidem mirus Magister cantil-
 lare docuit; aliam divino datam munere
 ex sinu vacuo extraxit.

Neapoli fortè ad feminam Principem
 Marchionis de Capurso Conjugem invise-
 bat Bernardus: jamque in multorum coro-
 na, derebus divinis sermonem exorsus erat:
 cum fliolus magno ejularu & falsis-
 madens lacrimis dictionem turbare cœ-
 pit,

X 5

pit,

pit, quòd avicula, quam manibus gesserat, unicum scilicet infantis delictum, cuius desiderio tenebatur, præcipiti volatu effugisset per auras, capi nescia. Itaque miseratus Pater tam amarè flentem, ut lacrimas abstergeret, simulque cœptum prosequi sermonè posset, manū in suum ipse sinum coniicit, & novo prodigio aviculam multò pulchriorem priore extrahit, Principi in manus dat, lætūmq; à se dimittit, obstupescente. Illustrissima Matre ceterisque ocularis gestæ rei testibus, tam raræ pulchritudinis volucrum adedò repentè in sinu nasci potuisse,

§. X.

Neque illud non est luculentum magni in volucres dominatūs testimonium, quòd in sacrarum Deo Virginum monasterio ad S. Juliani palàm evenit. Ad has enim cū pro more Bernardus verba faceret, hirundines importuno garricu concionantis vocibus obstrepebant, quod ille diutius non ferendum ratus, pro imperio denunciavit, ut se loquente tacerent. Dictum, factum. obmutuere omnes, & modesto silentio ad finem usque dictionis sanctè observato, ut ille dicere desijt, mox pristinos garricus denuò inceperunt,

§. XI.

§. XI.

Ad hæc equum planè indomitum nullo negotio placavit. cùm enim dæmonis ope velut cæstro percitus huc illuc cursitaret, in altum se saltibus libraret, calcibusque pereret accedentes, neque ulla ratione à præsentibus, quotquot etiam id laborarent, se capi vel ad Bernardum duci fineret, ipse leniter arridens accessit, stare iussit, & verbo unico stitit, domuitque ferocientem. Quid verò mirum brutis eum animantibus imperâsse, qui etiam ad arbitrium suum naturam ipsam habuit obsequentem? id enim verò liquidò patuit, quando fulmina & jactatos de cælo ignes cohibuit, quando modicum vinum prodigiosè auxit, vel dulce nectar repentè in acetum vertit, aut vitrum in frusta diminutum precibus integravit, vel alia id genus admiranda fecit, ut mox dicemus.

§. XII.

In oppido quod Paternò dicitant, rogatu oppidanorum turrim conscendit; ad id usque tempus crebrò fulminibus, ad omnium terrorem infestari solitam. Ibi fuffis ad Deum precibus, & delineatâ S. Crucis

cis

cis figurâ obvio carbone, rurrim deinceps fore à fulminibus immunem dixit: neque falsus est. Ex eo tempore nunquam de cælo eam fuisse tactam grati cives experientia didicerunt.

Messanæ frigescente foco feriâ nimirum sextâ, quâ nostri ordinis homines coena abstinent, cum Bernardo ex itinere reduci pedes essent lavandi, excitabatur ignis & aqua apponebatur. Sed ille hauriri iussit ex lebere longius ab igne posito. Haustra est igitur, & quidem præ ea, quæ igni proxima stabat, calida. Quod cum admirans noster diceret, ut video Pater, Thaumaturgus es; non ego, inquit ille, sed S. Antonius ista parrat. Aliàs quoque clausâ culinâ frigidam è fonte allatam signo crucis expresso ita calefecit, ut manus lavantis tanto ardori ferendo impares eam gelidâ largiter affusâ refrigerare habuerint necesse.

Vir gravis ex S. Benedicti familia, & Monasterij, ut vocant, Prior, suo testimonio confirmat, aquam à Bernardo in vinum versam,

§. XIII.

Abbati Theodosio à Catana Dux de monte alto recensuit, cum Bernardus carduos silvestres manu versaret, stringeretque per
jocum

jocum, ceu rosas tractaret; monitū ab adstantibus, fore, ut laceras ab hoc ludo manus & cruentas referret: illum verò negasse, à se carduos premi; sed rosas, & explicata manu ostendisse rosas; non jã carduos, spinis horridos; obstupescantibus cunctis aded miram in suis oculis metamorphosin.

Viro nobili, nescio cujus rei causã, pauxillo aceti opus erat, nec in præsens ad manum aliud; nisi vitrum generosioris vini. Rogavit ergo Patrem, non candidè minùs quàm piè, juberet illud in acerum degenerare. Is candore pari plus petentis fidei, quàm suæ virtuti tribuens, acerum esse jussit, & mox acerum esse obstupuit: quod multo dein tempore in rei memoriam aservatum documento fuit, magnos DEI amicos nihil non posse.

Barium Civitas est Apuliæ: id loci stabat fortè Bernardus, vitreum manu gerens vasculum. Sed excidit incauto, terræque illisum in frustra dissilijt. Ille sublatis in cælum oculis Deum rogavit, ut integrum id sibi restitueret: & mox illæsum solidumque,

ut antè fuerat, cum omnium admira-

tionè è terra sustu-

lit.

CA-

CAPUT XVII.

*Sincera animi demissio, etiam da-
monibus formida-
ta.*

§. I.

Raram esse avem ajunt, modestiam cum ingenio conjunctam; quæ scilicet hominem excellenti prædicum intellectu suimet faciat contemptorem, ut quò altiùs illum extollit scientia, eò se profundius ipse deprimat: quare Bernardus, ut inter Phœnices ingeniorum id temporis habitus est, ita & inter absolutæ virtutis Phœnices non injuriâ haberi potuit. Non hic afferam ea, quæ nostris hominibus communitia sunt; humi cibum sumere, accumbentium pedes exosculari, de cathedra se ipsos accusare, peregrè adventantium lavare pedes, aliâque id genus, quæ Bernardus non siccâ consuetudine, sed maximo pietatis modestiæque sensu factitabat.

Vox, vestis detrita, & nunquam ferè nova, lacera, resecta, angusta, vulcus, incessus omnia profundam hominis demissionem

lo.

*Demissionē
animi se-
ctatur non
vulgarem.*

loquebantur: qui etsi supra modum excelsi
 esset animi, nihil tamen sibi tribuit; & quam-
 quam virtutis ac doctrinæ famâ excelleret,
 tantum abfuit, ut fastu turgens supra cete-
 ros eminere veller, ut etiam infra omnes se
 abijceret; omnium Magister, postremum
 minimúmque omnium se ferret; & jam
 grandior natu, haud secus ac tiro, vix heri do-
 mum ingressus, ad infima quæque munia à ^{A summis}
 summis, solo majorum nutu, ne dicam im- ^{ad infima}
 perio, transferri gauderet. quod sanè perfre- ^{deiectus}
 quenter eveniebat, Deo sic moderante, & ^{munia.}
 modestiæ Bernardi tam solennes multipli-
 césque sese abijciendi occasiones singulari
 studio gratificante.

§. II.

Atque eò quidem profunda animi de- ^{Futurus}
 missio Bernardum pertraxerat, ut in eorum ^{domestica}
 censum, qui ad domestica familiæ mini- ^{rei admini-}
 steria admittuntur, venire percuperet: idq; ^{ster ep. ser-}
 toris viribus jam conabatur, non destitutus, ^{uus, si li-}
 nisi Moderatorum sapientia & Patrum ali- ^{cuisset.}
 quis divino nutu hisce consilijs intercessis-
 ser.

Se nihil esse, fuisse, & futurum, non ^{Maximum}
 ineleganti epitaphio vivus ipse sibi occi- ^{se peccatorē}
 nuit. Unde non mirum fuit, quòd non ^{estimat.}
 modò

modò duplex asinus, appiçto in calce epistolæ gemino AA, sed etiam pro magno peccatore, quem se ex animo iudicabat, à cunctis haberi percuperet, hoc sibi nomen velut proprium arrogaret, litterisq; subscribere in more positum haberet. Eam ob rem aliorum preces tanquam sceleratus aliquis impensè flagitabat. Româ Catanam ad velatas Deo Virgines hisce verbis prolixam claudit epistolam. *Per amaram, & parcè à me amatam mei vestriq; Christi Passionem precor, ut pro Bernardo Colnago miserabili, cæco, claudò, congelato, rebelli & fatido peccatore, qui vobis scribit, oretis. Nolite, quaeso, vestris mihi precibus deesse, pro impetranda felici mortis hora; nolite me destituere in illo extremo articulo, quem vehementer timeo; quia tam grandi & justo iudici reddenda est ratio. Non intermittite, quaeso: non intermittite hoc facere; ita per viscera, & Vulnera Christi IESV vos oro.* Româ 22, Octob. 1604. *Servus undequaque inutilis Bernardus Colnagus Societatis IESV.*

§. III.

Res ipse suas quanti faceret, alia ejusdem epistola satis superque docet. Jussus enim nobiles ingenij sui parrus publici ju-

his faciendos prælo dare, assignato in eam
rem librario, ad Vincenium Matrese Nea-
polim anno 1598. scripsit his ipsis verbis.
Pater noster Generalis scripsit, ut attenderem
parandis (ad typum scilicet) reculis meis, i-
deoque scriptorem assignavit. Verum, quam
sunt decepti ! Vereor partum montium. Do-
minus IESVS dulcissimus omnia promoveat,
dirigat, perficiatque in gloriam suam Amen.
Nobis verò nihil nisi confusio faciei nostræ,
qui nihil sumus &c.

Neque dissonabant à verbis facta. Per-
sæpe ab imperitis divinarum rerum cen-
soribus verbis factisque malè acceptus inter
contumelias triumphabat, & pro stulto ha-
bitus non modicè gestiebat. Ersi verò
sanctitatis famâ inclytus, omnique virtutum
genere ornatus perfectæ vitæ palmam aliis
bene multis præriperet ; suâ tamen senten-
tiâ ne quidem religioso cœtu sibi dignus
videbatur.

*Pro stulto
haberi ge-
stit.*

*Religiosè
indignum
cœtu se in-
dicat.*

§. IV.

Ex eadem modestiâ factum est, ut ju-
tundius ei esset cum infimæ sortis homini-
bus consuescere, quam Magnarum consor-
tio admoveri ; & totos sæpe dies pauperū
curmas, tudemque plebeculam vel parvulo-
rum

*Cum infi-
mæ sortis
hominibus
agere gati-
det.*

Y

rum greges ad pietatem formare, divinisque erudire præceptis gauderet.

§. V.

*Pro media
stino se ge-
rit.*

E suggesto ad culinam properè tran-
ibat, gallinis cibum paraturus, ut se magis
aptum pascendis animalibus, quàm divini
verbi pane mortalibus alendis idoneum de-
monstraret. Domum, stabulumque venen-
do à sordibus repurgare honorificum sibi
ducebat. Et vero hac sui despicientia non
sibi tantùm, sed & alijs persæpe profuit.
Fortè in mulionem inciderat, qui quòd a-
fellum sub ingenti sarcina collapsum eri-
gere non posset, cælum cælitesque sacrilegis
lacestebat vocibus. Hunc ab impio furo-
re ut revocaret; operam suam locavit, ma-
num virésque commodavit, jumentum in-
pedes erexit, ac tum demum, quòd in De-
um injurius fuisset, suaviter serioque repre-
hendit. qui mox pœnitentia ductus, & ex
blasphemo Bernardi admirator factus, quòd
illi nomen esset, quæsivit; cùmque Patet
nomen suum edere nollet, Angelum DEI
appellavit, & quocunque irer, summis
laudibus supra homines eve-
xit.

§. VI.

§. VI.

Ruebat furore præceps nonnemo, ut
 hostem illico jugularer. Hunc adortus Pa-
 ter brevi in potestate habuit, & gravissimis
 verbis mansuefactum, ut ignosceret, atque
 offensam ex animo obliteraret, feliciter in-
 duxit: itaque hanc sui tam luculentam in
 furente victoriam adeò Bernardus noster
 suspexit, ut actutum in genua dejectus, pe-
 dibus illius oscula impresserit,

*Sua demis-
 sione iratã
 mitigat.*

§. VII.

Porro splendidos honorum titulos fa-
 mamque ceu pestem averfabatur, & ultro
 occursantes doctè callidèque fugitabat.

*Honores
 declinat.*

Panormi sanè is de Bernardi modestia
 populi sensus fuit, ut dicerent non pauci,
 illum Panormo abijisse, quòd tantæ plebis
 admirationi, Nobilitatis, quæ venerationis
 ergò accedebat, frequentia, & decantatæ
 passim Sancti hominis appellationi am-
 pliùs ferendæ non esset. Supremam illi
 dignitatem obtulerat Illustris quidam, & in-
 tra præcipuos Religiosorum ordinum ma-
 gno suo merito semper habitus (quem no-
 minare nihil attinet) si à Clericali, ut ajunt,

Y 2

ad

ad Monasticam transire vitam adluberet, at ille eâ se cruce, respondit, quam quadratus in capite pileus referret, plus facis decoratum, eamque sibi idcirco præ regio diademate charam esse & pretiosam.

§. VIII.

*Se ipsum
severè in-
crepat.*

Ad hæc etsi per hominum ora volubatur, magnaque passim honoris significatione excipiebatur; laudes tamen plaustitæque humanum ipse sibi in ludibrium, prænamque vertit. Romæ aliquando sic per ludum jocumque, dum lectum sibi componit, ipse secum sermocinari auditus est. *Sterne tibi lectum, Bernarde, & vide ut sit molliculus; multum sudoris hodie profudisti, quando pro concione ad miraculum dixisti, mirum nisi me vehementer fallo, Bernarde, oportet te virum esse cum primis magnam. Quos ex cathedra & suggesto emittis doctrinæ radios, ij nobilissima Italiæ ingenia sibi devinciunt, dum perstringunt. Vides ut te Principes colant, & Cardinales ambient? nonne ergo gloriosos laboris & operæ fructus colligis? Amicitia Concionatoris, qui in admirationem sui præcipuas Italiæ cathedras rapuit, non debonestat purpuram, sed ornat. Tot Præsules, qui ad te audiendum conflunt, &*

ut officijs certent, etiam intra privatos pa-
 rietes ad te inuisunt; quid aliud sibi volunt,
 quam te inter summos huius ævi sapientes
 accensendum? Ubi verò se ipsum ita jocola-
 titer inflatum ad sidera evexit, mox arro-
 gantiæ vindex acerrimus infra brutas ani-
 mantes se abiecit. Itane, aiebat, scelestum ca-
 put, intumescis! ita de te, homuncio vilissime,
 grandia, tibi per somnum fingere audes? ò te
 inficeti ruris insulsam pecus! indignum etiam
 in hominum numero accenseri. Hem! ego te
 docebo Asine, in hoc lectulo non recumbes, ad
 stabulum cum ejusmodi bestijs, ad stramen &
 paleas. Et cum dicto paleam stramenq; ore
 masticavit, ut se jumento non absimilem
 meminisset; tum collocatis in grabato
 Crucifixi JESU Divique Antonij statuis;
 Dominus, inquit, in lecto sit; servum humi
 cubare decet, atque ita in pavimento se ad
 quietem composuit.

§. IX.

Quin & non levis se reum culpæ cen-
 suit, quando insolitas honoris significatio-
 nes signis avertit. Accidit fortè, ut à Pur-
 purato quodam, supra consuetum morem,
 magnis amoris & reverentiæ signis exce-
 ptus, minùs ipse fortiter defugeret hono-
 rem,

rem, lentiùsque deprecando ab Eminentiſſimi Viri humanitate ſe vinci pateretur. Eam ob rem ſibi graviter ſuccenſuit, domumque redux, veluti jumentum, corruptum è ſtabulo fœnum ore identidem maſticavit, ut ſcilicet deinceps nullam fœno deberi gloriam meminifſet.

*Perfectam
ſui ipſius
notitiam
indeprius.*

Hac arte, ac perpetuo ſeſe demittendi ſtudio tam perfectam ſui cognitionem adeptus eſt, ut ab inanis gloriolæ blandimentis nihil omnino timeret, & nec quidem unquam vel modicè titillaretur.

S. X.

Monenti aliquando, parciùs ut mira, quæ Deus per ipſum operabatur, in vulgus ſpargeret, candidè ſanctèque aſſeruit: ſibi cum vana ſuimet exiſtimatione nec prima eſſe tentamenta pugnæ. Se nempe tam imbecillum eſſe, ut Deus, ne quà fortè à tam molli hoſte oppugnatus ſuccumberet, pugnandi neceſſitatem amoliat. Patri Claudio Aquavivæ interroganti, num Dei donis aliquid tumoris ſentiret, in hæc verba reſpondit. Si Paternitas Veſtra pretioſa alijs vaſa oſtenderet, quæ Principes viri, ejus fidei credita depoſuiſſent, haberènt, unde aliquid gloriæ venarerent?

*Ab inanis
gloria ti-
tillatione
ſecurus.*

pro

profectò nec ego habere possum, qui quid-
quid est in me boni, non nescio Numinis
esse; non meum: imò verò illud vanæ glo-
riæ aucupium, ego maximam vesanæ men-
tis ignominiam censeo. Unde nec pulviscu-
lus superbiæ, quod equidem Deo in acce-
ptis refero, mihi adhærescit. Cùm DEI po-
tentiam rebus insolitis quandoque perpe-
tis fortè manifesto: id facio, quod in scena
tragedus, qui ut Imperatoris agat personam,
dum pro arbitrato quidvis imperat, nihil
suo nomine, sed ejus, quem repræsentat, au-
thoritate juber. Et est profectò ad præsi-
gnam Dei gloriam, omnibus palàm fieri, il-
lum meâ vilissimi homuncionis opellâ uti,
& rudissimo omnium instrumento tam
grandia conficere.

§. XI.

Sub annum 1607. Romæ pro con-
fessione dicebat Bernardus. confluxerant ergo
ad eum audiendum ex Purpuratorum Sena-
tu Præsulûmque numero permulti. Hi per-
sæpe ex suggesto descendenti, ne ab irru-
ente ad vestium basiationem turba preme-
retur, accurrerunt pro satellitio erant, quan-
doque usque ad vestiarium sacrum comita-
ti. Quis tunc Bernardo animus? plenus
dolo-

*Honorem
non sibi,
sed religio-
se vesti ex-
hiberi cen-
set.*

dolore, & verecundo rubore perfusus. Sæpe, aiebat, vilissimum quoque mancipium propter insignia vestemque in honore esse; ita hanc officiosæ charitatis significationem non sibi, sed religiosæ vesti potius exhiberi. Interrogatus aliquando, verane esset fama, quæ ferebat, tot Veneris mancipia illius horatu & ope ad castimonix leges traducta. JESVS CHRISTVS, inquit, multum fecit per hunc peccatorem; nec aliud adjecit,

§. XII.

Multa interim Cæli dona sibi concessa operosè premebat, & clam alijs habere non parùm adlaborabat; atque uti plausum laudisque humanas à se strenuè repellebat, ita ludibria & contemptum, quoties se ferebat occasio, obvijs ulnis amplectebatur. Neque deerat tot annorum curriculo copiosa & frequens contumeliarum seges: dùm alij mente captum, alij exoticum & præposteræ pietatis hominem, nonnemo hypocritam notabat; has ergò Bernardus, ceu scopolus inter undas risit, arbitratus nihilo suo nec malum, nec bonum inesse: sceleribus autem suis nullam pœnam vel despicentiam æquari posse. Enimvero qui saniore pollebant judicio (inter quos etiam

*Multa sibi
Arxinitus
concessa ce-
lat mune-
ra.*

*Gaudet sui
contemptu.*

Se-

Seminarae Dux) Bernardi obrectatores
 vel periculis accensebant ; quod tam
 claros virtutis radios tenebrosos ferre ocu-
 lis non possent.

§. XIII.

Objurgatus à triclinij præfecto, quod
 serius ceteris velut eximius, sui que arbitrij *Inter con-*
 homo ad mensam veniendo alijs negotium *tumeliarum*
 faceret minimè necessarium, variisque *imbres se-*
 hanc ob causam à terrico Fratre imperitus *renus.*
 dicerijs, ipse tam blandè molliterque paucis
 veniam rogando iratum demulsi, promptus
 etiam cibo abstinere, ut qui aderant, tantum
 demissione Patris ceperint solatij, quan-
 tum rustica alterius indignatione iusti do-
 loris & offensæ.

Nunquam de alijs questus, nullam de-
 tractavit poenam, etiam nullo suo merito
 inflictam : quin à moderatoribus persæpe
 magnis precibus expressit, ut publicâ ob-
 jurgatione suas sibi culpas exprobrarent,
 & delinquentem non perfunctoriè puni-
 rent.

§. XIV.

Tibur proficiscenti occurrit rusticana
 fax, & quod humili asello vectum, malè que

accinctum lento passu iter agentem cerne-
ret; cachinnis liberaliter accepit. At ille
nihil stomachatus substitit, hilariterque ar-
ridens: Jure vos, ajebat, ô fratres mei, lepi-
dum hoc spectaculum oblectat. res sanè no-
va est, asello asinum insidere. ita dixit, &
cœptum iter tantò lætior, quantò contem-
ptior est profecutus.

*succenset
sororibus
ob suam
effigiem
apud ipsas
deprehen-
sam.*

Sororibus contrà suis non leviter suc-
censuit, quòd præposterà honoris signifi-
catione sibi graves essent. Hæ, quia tam
chari fratris aspectu ægrè carebant, doctæ
manûs penicillo suis illum coloribus ad vi-
vum exprimi fecerunt. Id ubi Bernardum
advertit, non modò virgineo suffusus ru-
bore vultum pinxit; verùm etiam adeò ex-
arsit, ut hanc non esse hominis, sed alini ef-
figiem diceret: adjectis insuper minis, nisi
eam procùl hinc ex omnium oculis au-
ferrent, se in sororum amplius conspectum
oculòsque non venturum. quare ne oprimi
Patris privarentur alloquio, picturam inter-
ea clàm alicubi absconditam asservârunt.
Et profuit religiosè, ut par erat, asservâsse.
Cùm enim Bernardus multò post Romæ
degeret, & anni labentis sterilitas totâ Sici-
liâ angustam fecisset annonam, etiam opu-
lentas quasque familias premebat seu penu-
ria, seu famis metus. Itaque sorores illam
Pa-

*Per eam
tamen ab-
sens opem
prestat.*

Parris imaginem è muro detractam pleno fiducia animo, ceu ipsummet præsentem, venerantur, & in hæc verba rogant. Non te later, Pater, imminens famis periculum: neque nescis, non esse nos, familiamque nostram esuriere doctam. Fac ergo quod Patrem, fratremque addecer, atque id parum, quod in arca est, frumenti, da ut in annura sufficiat: ita Bernardi iconem in frumentariam cistam includunt, non nullo sanè pietatis speique fructu. Etsi enim totius anni cursu, quantum in familiam decem præcipue capitum, totumque famulicium necesse erat, frumenti, ad quotidianos usus promebatur, imò & ad amicas ædes persæpe, & quot sabbathis panes aliæque ex farre minuscula muliebriis amicitiae symbola mittebantur; exeunte tamen anno, tantum superfuit frumenti, quantum sufficeret etiam in consequentem: quod illustris femina Victoria de Toledo, fuitmet oculis spectavit, totoque priore anno ejusmodi donis honorata tantæque rei conscia, non immeritò est admirata.

§. XV.

Magno tam sui deprimendi, quàm Cælitibus se gratum exhibendi studio, quæ Deus

Qua præclarè gesserat, cælitibus adscribit.

*Sic capitis
dolorem
pellit.*

Deus ad ipsius preces mira patrabat, Divis
suis ipse tribuebat. Patiebatur nonnemo
diuturni morbi reliquias, adeò scilicet im-
manes capitis cruciatus, ut veluti gemino
confixus clavo ne oculos quidem attolle-
re posset. Hic cum ad Patrem auxilium
rogaturus venisset: *quid tu?* inquebat ille:
*erras planè, si medicum me arbitraris. juras,
ho tamen, ut possim.* Deinde imposita aegro
capiti manu, ductaque in crucis formam
dextera, Bernardus te tangit, ait: Antonius
te sanat. Vix ista dixerat, & omnis evanuit
dolor, nunquam postea reversus.

*Ambustam
curat ma-
num.*

Coquum tota sibi ambusta manu per-
cussum, & jam se mori clamitantem, jussit
eam proximæ S. Onuphrij imagini appli-
care, ut à se tanti prodigij gloriam amolirerur.
Obtemperavit coquus, & evanescente
statim dolore, nec nisi parvo adustionis
vestigio remanente lætus sanusque cibos
apparavit, minimè dubius, cui sanitatem in
acceptis ferret.

§. XVI.

*Claudo
gressum
tribuit.*

Catanæ Syracusanus quidam mendic-
cus, cui non nisi subalaribus fulcris malè
nixo, pedes & reliquum corpus aegrè mo-
liri concessum erat, Bernardum evocaverat,
& ca-

& calamitati suæ per omnia sacra remedium rogaverat. Itaque Pater mendicabulum ad se propius accersit, medióque inre se, & nobilem è Todeschorum familia virum, loco statuit, iterum tertiumque interrogat, veréne ac seriò credat, se ope nutuque Dei, suâ, Parris, operâ, consanari posse: illóque jam tertium affirmante, se enim verò, & credere, & sperare: manus primùm capiti imponit, dein humeros, latera, ac demum genua, tibias, & has quidem totas non otiosè suis palmis pertractat, viro nobili multùm admirante resque exitum præstolante: denique ad S. Antonij, & Agathæ abiire, ac sine hæsitatione se sanum & credere, & dicere imperat. His erectus monitis totus alacer, fide plenus mendiculus abit, non jam testudineo, ut solebat, gradu, sed celeri & expedito: imperata facit, se pro sano haber: dum habet, facit: intra tertium diem grallas abijcit, duobus modò pedibus contentus tertium quartumque non requirit; sed passim enunciat, sequòd suis incedat pedibus, id mirificis Bernardi manibus debere.

§. XVII.

Sub annum 1598. Joanna de Leonardo ^{Fulmine percussam} in æde sacra, fulmine percussa est, ictu sanata.
mor-

mortifero, etsi in speciem innoxio fatuo-
 que: qui quam non abstulit vitam, ipsa
 morte fecit acerbiorē; namque supernē
 ingressum, tactaque lipsanoteca, per si-
 nuosas vestes vario itinere ad tibiam dela-
 psam per calceum erupit, latere dextro fæ-
 dum in modum perstricto, & tibiâ graviter
 vulneratâ, miseram sine sensu, vitam inter &
 mortem destruit. Accessit & alia vix audi-
 ta ad eum diem calamitas, quod ex eo tem-
 pore quartâ & vigesimâ quavis ab ictu ho-
 râ, rursus ægrotâ, ceu denuo de cælo tacta,
 emoriebatur, sanguis è vena missus totum-
 que corpus sulphureum fætoem exhalâ-
 bat. Fluxerat jam quartus mensis, incal-
 sum adhibitis Medicorum artibus, quibus
 neque sulphuris odor abstergi, neque cura-
 ri vulnus potuit; cum eò loci delatus for-
 tē Bernardus, opemque postularus imposi-
 tis super ægrotæ caput manibus, precibus
 lacrimisque fuis monuit Divo Antonio Pa-
 tavino deinceps ut devota viveret. Neque
 aliud adjunxit. Illa cum sulphureas toto
 triduo sudâsser stillas, eo præterlapso abie-
 ctisque, quas fulmen pervaserat, vestibus, ex
 vulnere simul & ictu fulminis absque ullo
 medicamine convaluit; non minore Ber-
 nardi, quàm Divi Antonij gloria, perinde
 enim est, sive Antonius per Bernardum, sive
 hic

hic per illum tam prodigiosa fecerit: tantòque Bernardus magis gloriosus est, quanto, ut magis in Antonium pius esset, minùs voluit esse gloriosus.

§. XVIII.

Quantum verò hæc Bernardi modestia valuerit ad superbos inferorum genios strenuè flagellandos, in hunc modum innovit. Premebat fortè Bernardus malum in obsessâ muliere tyrannum, atque ut excederet, pro imperio jubebat. Cùm ille collectam spurci oris salivam se in adstantium faciem conjecturum, aut saltem in corpus alicujus, qui præsentis aderant, ingressurum, proteruè minitatur. At Pater: ecce tibi meam frontem: hanc conspue; viliozem non habet mundus locum: en tibi corpus meum, non indignum tali hospite domicilio. Itaque hanc viri modestiam non ferens superbus spiritus, illæsis omnibus excessit, aperte fassus, in corpus tam sanctum, ut erat Bernardi, se nunquam ingressurum. Aliàs quoque Dæmonem ex obfesso sola Bernardi demissio fugavit. Cùm enim superbus ille spiritus, ut Bernardum tumidæ mentis veneno afflaret, ex Energumeno immensis illum laudibus efferret, & quid

*Damoni
gravis est
Bernardi
demissio.*

*Et fugere
cogit.*

quid, ages, miseranda Catana? exclamaret, modò Bernardus Romam advocatus est, ad res maximi momenti consiciendas. Non agnoscit gemmæ precium, quod in capite fers, ideoque non satis æstimas. Sub lacera veste, crede mihi, nobilem tegit animam, nec scientiâ nec sanctitate ulli secundam. æterna illi debetur memoria; quia magnus est Sanctus. Ad quod Bernardus paucis respondit, plus sua sibi peccata, quam virtutes notas esse. atque ita momento citius ex humano corpore arrogantem spiritum, tantæ scilicet sui despicientiæ omninò impatientem profugere coëgit.

§. XIX.

Evenit etiam ut Bernardo ruborem excuteret niger Cerberus. Cùm enim acriter ab illo stringeretur, ut obsidione liberaret hominem, exclamavit, Bernarde, nã cessas faciam certè, ut egregiè erubescas: ille arbitratus sua sibi peccata fortè exprobranda, id se & mereri, & percupere dixit. Tum diabolus, audite, ad circumfusam turbam ait. Hic Bernardus, super asserem cubabit. Et verò Bernardum hoc dicto, in ruborem deducit ad suas laudes strenuè semper erubescentem.

CAPUT XVIII.

*Eximia in Viros Religiosos obser-
vantia.*

§. I.

ERat equidem Bernardus noster pro-
pter perspectam omnibus integrita-
tem tam nostris intra domesticos pa-
diores, quàm apud aliorum Ordinum Pa-
ditores a-
tres Fratresque in maxima passim venera-
gnoscat &
tione & amore: non tamen fuerant minore
colit.
pretio & sinceri amoris teneritudine apud
eum viri religiosi, cujuscunque tandem fa-
milie forent, quos omnes summis profe-
quebatur honoribus, quod in ijs, ceu filijs,
sanctos ordinum parentes agnosceret, &
miraretur. Parùm illi erat, consueta hono-
ris signa illis exhibere, nisi quandoque ad in-
usitatam reverentiae & amoris significatio-
nem se demitteret.

Spectavit sanè Neapolis sub annum, *Ad genua*
1603. in publico S. Laurentij foro magnà *publicè ad-*
hominum frequentiam honorificum inter Ber- *voluitur,*
nardum & Theologum è Franciscana fami-
lia certamen, mirificèque tali spectaculo ap-
plausit. Occurrerat illi is, quem diximus,
Z Dia

Divi Francisci alumnus in foro, & peramanter salutaverat Bernardum. Hic contemplatus in filio Seraphici Patris sanctitatem, illico exarsit ejus colendi desiderio, & in terram sese ad viri pedes abjecit, artissimèque complexus, tenuit. Sed neque segnior fuit alter, quin & ipse in genua provolutus exemplo Bernardum brachijs strinxit, & inter plena amoris verba in ejus dulcissimo amplexu hæsit, attonitis interea Neapolitanis, qui tantam inter sacras familias observantiam amorè inque amplissimis laudibus efferebant.

§. II.

Aliàs Romæ in eo, quod ad SS. Apostolos latius se explicat, foro, factus obviam duobus celeberrimis diversorum ordinum viris, Franciscano scilicet, Clementis VIII. Ecclesiastæ, & Carmelitanæ familie Doctori Theologo ac Concionatori, post mutuam consalutationem: *næ tu, inquit, ad Carmelitam, Pater optime, mihi refers sanctum Ordinis tui Angelum. tu autem, ad Franciscanum, mihi Seraphicum tuum parentem representas: ego verò Dominicum, pallio scilicet nigro, alludens ad veterem de tribus hæc sanctis historiam, tum exorsus miram simplicitate de rebus pijs verba facere. Ego, inquit,*

quit, nolo ad infernum ire, vel ad purgatorium, quia male ibi res geritur. Volo autem DEI mei opitulante gratia inoffenso pede & recta via ad caelum tendere. Quibus aliisque id genus, etsi in speciem tritissimis & incomptis verbis graves illi Patres, virique doctissimi, nec ad risum, nec ad indignationem commoti; sed exhilarati potius, ingenuè falsi sunt, singulare quoddam solatium, & suavem pietatis sensum cordibus affusum, stimulosque ad amandum DEVM fuisse tam simplici oratione sibi admotos, & simul Bernardi æstimationem non modicè auctam.

§. III.

Multa quoque Bernardo intercessit à RR. PP. micitia cum venerandis illis Patribus, quos ^{Cappuccinis multum addictis.} vulgò Cappuccinos dicimus, quorum nemo vitæ virtutisque famâ celebrior divinitus complura fuit edoctus: unde Bernardo ex Sicilia Romam discedenti in hæc verba vale supremum dixit. O Pater Bernarde! inquebat, quam fremente ringentèque demone Romam abis? non vult ille te id loci. Sed Domina nostra te amat, & bene tibi favet. Multum mihi fuit pro te demoni resistendum. Scito multa te ibi passurum: sed neque

Z z

que

que hoc nescias, omnia feliciter tandem casura. Deus adversis modum finemque ponet, magno Ecclesie sue bono. Hæc ille. Tandem nonnulla subtexit, duobus tantum ipsis, & Deo Cælitibusque nota: atque inter cetera, ô Pater Bernarde inquit, ecquando facies rem illam grandem? an me vocabis? Taceo hîc sanitatem pluribus à Bernardo divinitus impetratam, ut in loco diximus, duos tresve solum commemorabo, quorum vel honos, vel salus animi corporisque in ancipiti stabat.

§. IV.

Sub annum supra mille quingentos nonagesimum, cum Bernardus Drepani ageret, evenit, ut R. P. Ambrosius S. Benedicti in monte regali affecla per calumniam propter duas icones pretiosas in cupro pictas, & furto ablatas tanti criminis vel reus, vel certe conscius haberetur. Hinc Moderatores vel invitæ accusationis gravitate cogebantur lege agere: illinc ab amicis, et innocentie satis gnaris, ne scilicet eodem discrimine involuerentur, accusatus deferebatur. Itaque divinum imploraturus auxilium, & magnæ Cælitum Reginae suam commissurus causam, Drepanum venit ad Bernar-

nardum, cilicina ad corpus clam indutus veste. Hic Pater jam e caelo, ut credere fas est, totam tragicediae seriem edoctus, suaviter adventantem Ambrosium salutat, cujus rei causa mereat, luctumque regat, inquiri quod super nudo corpore ferofum ferat cinctum, collaudat, bono esse animo jubet. Tum ille deprehensum se animadvertens, rem ordine exponit. Cui Pater, Maeste! dicam ego ad honorem S. mei Antonij unam tantummodo salutationem Angelicam, & illum ad quaerendas imagines mittam. Sub haec admotis ad frontem manibus vultuque in caelum converso non diutius, quam Angeli salutio paullo lentiùs recitari queat, silentio precatus, inque ecstasi abreptus est; e qua ubi se recepit, mire laetus; en Sanctus inquit, meus jam reperit icones: jam tua, Pater amande, fama salusque in tuto est, & tua in monte regali innocentia patefacta. Totius ego historiae jam ante non ignarus, Sanctum meum Paravinum rogavi, ut perditas referret imagines. Fecit is, ut supplicaveram: imagines Domino suo, Antonio de Messina, viri ex Cappuccinis religiosi duo restituerunt. Quare acturum ad Monasterium revertere, in cuius limine bonum tibi feret amicus nuncium. Ita animatus Ambrosius proptere in montem Regalem contendit, &

in ipso aditu Monachum habuit obvium,
Joannem Evangelistam Caranensem, à quo
in amplexus ruente inventas esse imagines,
seque omnis culpæ immunem ab Abbate
pronunciatum didicit. Hic se Ambrosius
præ gaudio non capere, admirari, Deo Dei-
paræque grates referre, Bernardum veluti
hominem de cælo missum, & vaticinio cla-
rissimum palàm omnibus, quoad vixit, præ-
dicare non intermisit.

§. V.

Hunc quidem infamiâ, alium diutur-
no exemit morbo. Is est P. Archangelus Vati-
ciatus Divi Dominici alumnus, qui adeo
malè affectus erat dextro brachio, ut sine
magno doloris sensu, neque factam hosti-
am in altum tollere, neque manum sine ad-
miniculo sinistræ ori admoveere posset. Jam
ipso decem annos inveteratum malum
brachio insederat, & spem artésque Medico-
rum suâ pertinaciâ eluserat; cùm supervenit
Bernardus, orat, brachiúmque cruce signat,
& abi, inquit, consolabere: Et mox æget
mirificè plenum se solatio sensit, quando ex
eotemporis puncto dolor omnis cessit, &
liberum dextræ usum reli-
quit.

§. VI.

§. VI.

Concionatorum aliquis ex Religiosa *Magno in*
 quadam familia apud sacros Judices delatus, *famia pe-*
 quòd periculosam in vulgus doctrinam spar- *riculo con-*
 serit, cùm postera die quæstoribus sistendus *cionatorems*
 in metu totus esset, ne fortè, si se satis pur- *oximè.*
 gare nequireret, pro sceleris convicto habitus
 ludicum suffragijs damnaretur, Patri Colna-
 go nuncium misit, eique se quâ poterat con-
 tentione commendavit. Is re intellecta to-
 tam noctem sine somno traduxit, ut argu-
 mentis, quæ innocenti objecta erant, faceret
 satis, eaque scripto complexus accusato sub-
 misit, summâ totius Senatûs Judiciumque
 approbatione; quæ & hæreseos suspicione
 liberârunt hominè, & incertum habuerunt,
 doctrinâ an charitate magis Bernardus ex-
 celleret.

§. VII.

Romæ vero alium è quodam Religio- *Ex despa-*
 forum cœtu virum sanè doctissimum, delpe- *rationis*
 rationis absterfa caligine, velut à limine in- *barathro*
 ferorum retraxit. Cùm enim is curiosius, *alios edum-*
 quàm par est, arcanum illud electionis divi- *sis.*
 næ decretum, plùs nimis sibi confusus, scru-
 taretur, cœpit sensim plùs æquo sibi Deoque

diffusus turbari animo, atque in desperationis baratrum præceps abire. Non longâ tamen Bernardi oratione saniora suaviter edoctus in se redijt. Stabant fortè in conspectu utriusque vascula quædam ad medicos parata usus, è vitio quidem fragili, sed artificio ad elegantiam singulari confecta. Hæc Bernardus digito comonstrans: quæ inquit tibi sedet animo, sententia? vascula, quæ coram cernis tam artificiosè elaborata, an magister terræ allidet? suarumque manuum opus tam elegans abijciet & pessumdabit? negante altero, subjecit Bernardus. Et nos mortales, ceteris rebus creatis nobiliores, solisque minores Angelis, quos supremus artifex divina prorsus arte ad omnem pulchritudinem finxit, vitæ sanguinisque impendio redemit, Cælestis opifex temerè abijciat? næ nimis temerarium impiumque est, de tam bono Deo, de tam amabili Conditorè, tamque liberali Domino. ita timide sordidèque sentire, vel per desperationem loqui. Hæc ex ore dicentis verba tanta vi in animum dubitantis illata sunt, ut meliora de bonitate DEI doctus plurimum fiducia novæque divini amoris flamas conceperit paratus semper & erectus religiosa morte animam reddiderit Conditori, jam spei plenam, & minimè fluctuantem,

§. VIII.

Alium quoque in suprema cum morte & inferis lucta ita animavit, ut initio de salute sua propè propiùs desperantem, post magna spe plenum supremo Judici sistendum dimiserit. Erat is, vir apprime erudicus & Theologiæ Doctor, qui severus nimium censor humanarum actionum, quidquid etiam boni dante Deo patratur, pro nihilo dicebat, omnemque mortalium opellam ad æternum gloriæ pondus, nullum habere momentum dictitans, unde cælum speraret, nihil sibi reliquum fieri omnino persuadebat. Hunc aggressus primò argumentis ex sacræ doctrinæ meditullio petitis sensim ad meliora flexit, deinde quantum pretij accedat hominis Christiani rectè factis ex meritis & pretioso Christi sanguine, ostendit: si æqua lance, inquit, trutinaveris hinc cæli gloriam, illinc hominis quæcunque merita; hæc quidem nihil ponderis habent: sed adijce vel unicam divini sanguinis guttulam, & superasti: toto enim cælo cæli gloria inferior exit pretio & pondere, quod humanis meritis ex una cruoris guttula accessit. His ergo Bernardi sermonibus a deo in spem erectus est moribundus, ut sapius

pius magno animi sensu ingeminaverit, sanguis Christi, sanguis Christi, plenusque spei optimæ animam, melius jam animatus, exhalaverit.

CAPUT XIX.

Sanctum suimet odium.

§. I.

*Bernardus
omnium a-
micus, sui
tantum
hostis;*

VT nulla sine spinis rosa; ita nullam esse sine sui odio sinceram masculamque virtutem, & docebat alios Bernardus, & factis præclarissimis perpetuus suimet hostis comprobabat.

*Durissimè
cubas,*

Non vacat ea hîc iterare, quæ de jejunijs jam in medium attulimus: corpus sanè lautius non habuit, quàm implacabilis inimicus hostem. Percupiebat equidem inter crudelissima tyrannorum tormenta sanguinem pro Christo fundere, & animam non nisi in cruce reddere Conditori. Unde quia tortores deerant, pius ipse sibi tyrannus fuit, seque vivus veluti in crucem egit. Ersi enim mos illi erat, dura cubare humo; quando tamen fortè in lecto se composuit, prægrandem in eo crucem clam habebat, cui lupinus incumberet. Aliàs testacearum scu-

teru-

scutellarum fragmina, spinas, atque alia id genus cruciatuum instrumenta lintheaminibus supponebat, ut pessimè cubaret. Nunc assibus nudis, vel culcitram in globum convolutam, suppositoque cervicalis in modum saxo vel libro indormiebat: quandoque ut molliùs quiesceret, siccum rugosumque bubali vel bovis corium substernebat.

§. II.

Unicum illius votum erat, cibi somni-
que expertem vitam agere, quod aliquando *Cibi somni-
que experte
vivere ca-*
non minùs ingeniosè quàm piè expressit.
Invitatus à Carthusianis Patribus Neapoli
ad S. Martinum commorantibus, ut more
suo domesticis cohortationibus religiosos
ascetarum illorum animos excoleret; aliquot
diebus non pœnitendo operæ pretio in hac
pierrez palæstra positus, rogantibus ejus lo-
ci venerandis Patribus quàm maximè cuperet,
in cenâ dape vesci, cum ampliùs tergiver-
sari non posset, *Due Sterne*, inquit; duabus
scilicet aviculis, sturnos latini, Itali *storne*
vocant. Itaque confestim mittitur, qui totam
Urberalem parvolucrum conquirat, & incom-
modâ anni tempestate quocunque tandem
pretio coemat. Tandem ergo inventi af-
feruntur duo sturni cum gaudio, parantur &
men-

mensæ imponuntur. Quos cum Bernardus, pane & oleribus pro inueteratâ consuetudine contentus, nec quicquam tangeret, ideoque Religiosi illi hospites mirarentur: enimvero, inquit, falsi estis opinione vestrâ, optimi Patres, non hos ego sturnos in delicijs habeo, quibus corporis humani iumentum saginetur, cui potius flagello quàm popysmate & lautitijs opus est; aliæ sunt volucres (*altre Starne*) quas suspiro, anime suprâ quàm dici possit profuturas.

Starne senza mangiare, starne senza dormire. Vivere (quod Italis dicitur, *Starfare* vel *starne*) sine cibo, sine somno, hoc mihi in votis est; hæ mentis deliciae, quibus pascitur & impinguescit animus. Quia ergo quæ Dei gratia est, parçè admodum cœnavi, parcissimè quoque me dormiturum spero, quod equidem in lucro ponendum est non contemnendo. Neque secus ac dixit, evenit. Totam enim noctem ante lectulum in oratione prostratus duxit insomnem, nisi fortè profundum dormivisse dicamus, qui in dulcissimo sinu beatitatis divinæ jucundissimam cepit quietem.

§. III.

Noctes traducit in somnum.

In alio S. Benedicti asceterio, simili de causa versatus, cum ceteri à cœna se quieti darentur.

darent, ipse in templo observatus est in aræ gradu pro lectisternio dura marmora habuisse, & ante auroram in cubiculum se subduxisse, ibique diu multumque genibus flexis orationi vacasse.

Et hæc quidem vigiliæ supra humanum modum esse videbantur: maxima enim noctis parte orando vel studendo traductâ, ad primum excitatoris matutini ingressum jam denuo rebus divinis alacriter commentandis operam dare inveniebarur. Hac pervigili industria agebat, se cælestes mercari favores, & velut antelucanâ operâ occupare, clementissimi Numinis auxilia, quibus suscepta per diem consilia secundarentur. Somnum verò capiebat plerumque humi prostratus, non uno tantum, sed pluribus annis.

§. IV.

Quot noctibus in se animadvertebat flagello, haud socus ac scelestissimum quodq; caput deceret, ad expiandas flagitiosæ vitæ noxas: neque ab hac, quam ipse sibi posuerat, lege, etiam in exterorum ædibus, apud quos divertendum fuit, eximium se habebat, quin imò deprehensus est noctem integram sine intermissione se flagris proscindere.

Romæ

Romæ in sodalicio Professæ, quam vocant, Domûs unâ cum Præsulibus crudeli potius, quàm severa manu se ipsum flagellabar: quandoque in cubiculo obambulans dejecto in terram vultu horrendum in modum sese flagelliscædebat.

Catenâ Antequam suggestum conscenderet, *ferreâ lumbos cingit.* catenâ ferreis muricibus intextâ lumbos incingere, & impressis aculeis carnem edomare assolebat.

Obiectantibus, cur adeo hostilem in modum afflicto corpus vitam sibi decurtare religio non esset: imò verò, aiebat, præstat, hîc limites excedere, quàm non attingere: satius est nimium, quàm parum. Religio foret, indulgentius me habere. Ita nempe salus animæ urget, *ne cum alijs predicarero, ipse reprobis efficiar. jam 14. annis ago penitentiam. Et verò sine hac fructus concionum esset nullus. Cælestem scilicet colonum non oportet esse delicatum & mollem: sed sibi durum, ut alios emolliat: sanguine & lacrimis mercandæ sunt animæ.*

§. V

Ed usque tandem sancto suimet odio provectus est, ut illum Claudius Aquaviva, quem supremum ordinis Moderatorem habu-

buimus, pœnitentibus ideam proponere
 omnibus numeris absolutam; quam tamen
 admirari potius, quàm undequaque imitari
 fas sit. Multa sanè patravit Benedictis ran- *Nudis in-*
 tùm, Bernardis, & Senensibus Catharinis *cedit pedi-*
 consueta: inter quæ & illud est, quòd Cata- *bus.*
 nœ, cùm clavus è Cruce Christi ad impe-
 trandas urbi pluvias solenni supplicantium
 ritu circumferretur, nudis ipse pedibus se-
 cutus inter uberes lacrimas patientis Domi-
 ni tormenta secum versavit, omnesque ad
 salutarem criminum detestationem commo-
 vit: quòd non rarò, ut P. Vincentius Roma-
 nus Collegij Caranensis Rector gravis & v- *Fluente ore*
 culatus testis affirmat, ad vim sibi inferen- *cauterio*
 dam fluentes ex cauterio sordes sibi exsu- *sugit san-*
 xit & inustos ad evchendam saniem font- *niem.*
 cios, cùm peregrinorum ablueret pedes,
 non modò suaviter osculari, sed & delicatè
 lambere consuevit: quòd Romæ extra mu-
 ros per spinosa loca incedens nudas ma- *Manus vobis*
 nus sub pallio vepribus sentibusque latenter *pribus sen-*
 immerfas agitando laceravit, ut magno re- *tibusq; im-*
 ste, qui id callidè observavit, compertum *mergit.*
 est: quòd aliquando post severam flagella-
 tionem lividum malèque affectum corpus,
 nudum ac gelido demersum stagno frigoris *Gelido sta-*
 immanitate propemodum extinxit: quòd *gno corpus*
 aliàs in quadam Italiæ civitate, sub ipsos *affligit.*
 Ca-

Solis ardoribus se exurit.

Caniculæ ardores divinâ impulsione nudatus, nudato corpore glaciale specum ingressus hæsit, donec penè congelasceret; deinde in apricum profiliens ardentibus solis radijs ustulandum se exposuit, donec assata carne usque ad ossa penetraret incendium: atque, dum alternis æstûs & gelu tormentis certabant, duas horas in hac voluntaria sui carnificinâ duravit.

§. VI.

Tabo cada- veris hausto nauseâ domat.

Denique, ut mortis memoriam animo porsus insculperet, in sepulchrale Collegii conditorium intravit, ibique recens defuncti Parrisi, Theologi clarissimi, caput manibus prehensum diu tacitus, & veluti extraneus positus tenuit, deinde tenerrimis atque ad pietatem compositis verbis prolixè allocutus, ut à mortuo vivere disceret, mundi, carnis, suique victor egregius defluam ex putrefacto capite tabem, quæ manibus infusa erat, ingenti spiritu hausit, duo inde rara cælestia dona consecutus, scilicet, ut nullas ex eo tempore sordes, tabemque ægrotorum fastidiret; & miro pietatis sensu, ac cælesti quadam dulcedine semper deinceps liquido perfunderetur. Hæc aliâque id genus Bernardi facinora, etsi non omnibus imitanda, igna-

ignavis tamen, & delicatulis ad exprimendum ruborem non sunt importuna; atque idcirco divinitus inspirata non ex vano creduntur. Id certè efficiunt, ut liquidò pateat, non fuisse à veritate alienum illud Patris Bernardi à Ponte, Ascetæ peritissimi, pronunciatum: Colnagum cum magnis etiam Sanctis conferri posse, orationis & lacrimarum dono, ac incredibili in se ipsum severitate, vel sanctâ potiùs tyrannide,

CAPUT XX.

Effusa in omnes charitas etiam consuetos naturæ limites excedere visa.

§. I.

Quantum in Bernardi pectore salutis ^{Charitatè} alienæ studium arserit, et si passim ^{suam longè} superiùs commemorata satis docent; ^{latèq; ex-} non injucundum tamen erit, hîc velut in ^{plicat.} compendio rursùm contemplari. Neque enim ullum mortales juvandi modum viamque prætermisit, nullis arctari limitibus charitatem tulit, nullis animorum lucris saturari potuit: ut adeò totum mundum cor-

A a dis

*Seipsum
accendit,
ut alios in-
flammet.*

*Omnibus
prodesse
studet mo-
rum san-
ctitate.*

*Suavitatem
verborum.*

*Lacrimis,
precibus,
sanguine,
sudore.*

*Concionibus,
epistolis.*

*Excursionibus
ad
agrotos, ca-
ptivos.*

dis sinu complexus fuisse videatur. Et qui-
dem in primis hoc curabat unicè, ut ipse
caelestibus abundaret flammis, quò facilis
eas in aliorum mentibus excitaret: ut ipse
divinæ lucis radios copiosè hauriret, quos
deinde alijs impertiret, cælo asserendis.
Huc spectabat ille perpetuus viræ castiga-
tissimæ tenor, sui nunquam intermissa vi-
ctoria, morum suavitas, verborum lenitas,
animi demissio: diurni nocturnique labo-
res, uberes lacrimæ precèsque pro alijs fu-
sæ, sanguis è capite corporeque nunc spiritus
nunc flagris evocatus. Huc tendebant illa
domi forisque inflammatissima colloquia,
sacri de plano, & de suggesto sermones tur-
pra modum incensi, epistolæ ignitis sen-
rentijs gravidæ, nunquam interrupta ad re-
gros ac sanos, pauperes, divitesque, ad no-
tocomia & triremes, ad ergastula & carce-
res cursitatio, in scholis & lyceis, in tribu-
nalibus sacris & compitis indefessus docen-
di labor, & tot annis ad supremam usque
senectam semper incitatissimum cohortan-
di, omnes denique lucri faciendi studium
quo scilicet manifestabat, id sibi non im-
prudenti excidisse, quod sæpe verbis palam
tum domi, tum foris erumpentibus ex imo
pectore per oculos vultumque flammis, sæpe
penumero etiam ad concionem dicendo
liber
serva
ta vi
que

nimo
quod
hic o
ideò
gran
ririt
gas,
India
mitti
dore
gare
tot m
quæf
cere.

anim
mni
non
mino
genui
brach
corpo
lio-

liberè testabatur, se unius quoque animulæ *Unius ani-*
 servandæ causâ, inter acerbissima tormen- *ma causâ*
 tavitam ponere promptum esse paratûm- *omnes sub-*
 que, *ire crucia-*
tus non de-
tractat.

§. II.

Id præterea Bernardi inexplèbilem a- *Martyrii*
 nimos Deo lucrandi famem exaggerat, *candidatu-*
 quòd immensæ illius charitati Europæus
 hic orbis oppidò parvus & angustus fuerit,
 ideòque alius quærendus, qui majorem
 grandia agendi patiendique campum ape-
 rirer; ac proinde in Barbaras Orientis pla-
 gas, & Christianâ fide necdum excultas
 Indiarum terras, ceu colonus Apostolicus
 mitti efflictim expetierit, paratus non su-
 dore magis quàm sanguine incultum irri-
 gare solum, & suâ morte ac tormentis per-
 tot maria tótque terrarum spatia operosè
 quæsitis, vitæ cælestis aditum alijs patefa-
 cere.

Etsi verò semper ingens Bernardo fuit
 animorum cura, quibus lucrandis, arque o- *Etiâ cor-*
 mni studio excolendis se totum addixerat, *porum ge-*
 non tamen sublevandis corporum injurijs *rit curam,*
 minorem operam impendit; non ignarus,
 genuinam charitatis indolem gemino velut
 brachio utrinque extento dextrè uti, & seu
 corpore seu animo miserabiles ex æquo

A a z

sua-

suaviter complecti: imò persæpe animo nisi per corpus medelam fieri non posse, irascebatur, ut unus omnibus, quos aliqua forte infelicitas oppressit, commune esset per-fugium.

In his fuit Franciscus Bolanus Bernardi propinquus, quem gravis animi corporisque morbus in luculentum discrimen adduxit. Intercesserant ipsi cum Josepho Paterno inimicitiae: ex quibus, ut solet, nata animi turbatio, rancor, moeror, ac denique manifesta amentia. Iam enim stricto ferro per-ades furore percitus errabat, jam summa tecti pervagatus inde se in præceps daturus erat. At ubi Bernardus re intellectâ ad sudorem usque de genibus pro illo supplicavit Franciscus furoreposito ad mentem redijt, & Josepho conciliatus dato amplexu veniam dedit, seque adeò totum permisit, ut à nemine alio ad lectum deduci voluerit.

§. III.

Meretriculis, quas è vitiorum cœno *Meretrici-*
 passim & permultas extraxit, ne metu pau- *bus ad fru-*
 pertatis ad ingenium redirent, liberaliter *gem con-*
 prospexit: ideoque stipem pro conflanda *versis con-*
 ipsis dote ostiatim frequens per Urbem *sulit.*
 collegit. Nobiles matronas, quas pietatis
 præ ceteris esse studiosas noverat, jussit, ut
 singulæ talem protriti pudoris muliercu-
 lam secum ad concionem pertraherent: ubi
 dein eas ipse cælesti ardore plenus, quâ di-
 cendo, quâ liberali stipe donando sic ine-
 scavit, ut sensim ad frugem se reciperent, &
 Veneris haram execrarentur: tandem verò
 concionandi munere perfunctus, quando in
 alias civitates migrandum fuit, hæc rene-
 ras pœnitentiæ plantas sacrorum Antisti-
 tum curæ custodiæque commisit.

§. IV.

Sed neque ijs, quibus infami suppli- *Infami*
 cio malè actæ vitæ scelera erant expianda, *supplicio*
 defuit Bernardi charitas: quos scilicet salu- *afficiendis*
 taribus monitis erudire, & ardentissimis ju- *præsto est.*
 vare precibus consuevit. Id cum fortè reo,
 se pro illius salute facturum recepisset, is

ingenti perfusus gaudio nil nisi mortem, quantumvis ex æquo infamem & acerbam, exopravit. Neque frustratus est votis. Divina siquidem revelatione post innovit, eum non amplius triduo in piacularibus flammis fuisse detentum.

*Suspendia-
rio vitam
perrogat :
ad salutem
anima.*

Plūs aliquantò sudoris & operæ impendit, ut flagitiosum hominem capitisque jam damnatum ex hiantis orci faucibus eriperet. Hic enim perire certus animum præfractè obfirmaverat, neque peccata prioris vitæ ulli hominum aperire, neque ullo penitudinis indicio ea detestari. Triduum jam in hac adamantina duritie exegerat, operam ludente Bernardo, qui ut ferreum pectus expugnaret, unus omnium censebatur maximè idoneus: jam ad infame supplicium raptabatur execrabile caput, infurcâ ocyûs pœnas daturum: jam laqueo collum inseruerat, neque tamen ullis Bernardi in ipsâ funestâ scalâ propè assistentis, seu precibus, seu minis flecti poruit. Unde carnifex actum agi conspicatus, ut sententiæ morem gereret, moras abrupit; & indignum vitâ, ut in æternam deiceret mortem, e scalâ deturbavit. At hoc non ferendum ratus P. Bernardus, arrepto protinùs cultro funem intrepidus incidit: eamque ob rem a furente satellitio minaciter reprehensus

Chri-

Christianâ libertate: quid? inquit, vobis tam vilis est anima Christi sanguine redempta? at non mihi, nisi fidem ejurastis, non est, quod succenseatis mihi; vestrâ parùm refert unius horulæ spatio seriùs citiùsue agat animam: meâ autem plurimum interest, ut bene. Dein ad suspendiarium conversus, tanto spiritûs ardore, tam inflammatis verborum jaculis, tot cælestis vindictæ jamjam in caput ruituræ fulminibus in ipso æternitatis limine stantem adortus est; ut affulgente divinæ lucis radio infelix mortis victima, tandem edomita, victas dederit manus, ex intimis animi penetrabilibus emisso gemitu, inter contestata doloris ac pœnitudinis argumenta, omnem antè actam vitam confessione expiaverit, ac magna pietatis significatione diem clausit extremum.

§. V.

Rapiendus erat aliàs reorum aliquis ad supplicium equinæ alligatus caudæ. Hujus animum ut Christianis sacris procuraret Bernardus, advocatus, ubi rite omnia peregit, petijt, ut reus dimitteretur liber; sibi verò pœna irrogaretur: se mortis reum, se equinâ rapi caudâ dignum. quòd cum non impetrâstet, mille basia reo impressit, & æ-

grè ab illius amplexu divelli potuit. Itaque perrexit comes raptando, ut manu Crucifixi effigiem, ore & vultu solatia reo præferret, quod dum piè juxtà & ardentè faceret, nemo non vidit, totam Parisiensem faciem eximio quodam splendore insolitum coruscasse.

§. VI.

Jam verò in pauperibus Christum complexus, mirum dictu est, quàm tenere dilexerit.

*Egentibus
annonam
colligit.*

Anno sæculari 1600. quo ad solennem peccatorum condonationem totus orbis Catholicus Romam confluere solet, in votis habuit Bernardus, ut omnium advenarum in se curam unus suscipere posset; quod quia per moderatores illi non licuit, concionibus per id tempus destinato, de suggesto summos infimosque ad charitatis officia strenuè obeunda tantopere accendit, ut quod solus facere gestiebat, in omnibus, alienis manibus, viribusque multò amplius præstiterit.

Neque tamen interea destitit, quin ad ægrotos excurreret, cum morte luctantes animaret, afflictis solatia impertiret, & captivos in vinculis marcentes eleemosynâ ac salutiferâ cohortatione recrearet, vel etiam,

iam, ubi fas fuit, nexibus exemptos liberati restitueret.

§. VII.

Non procul Caltanisettâ infelix qui- ^{Largam}
 dam viator à latronibus, primùm fortunis ^{spoliato sti-}
 omnibus exurus; pòst & plagis miserandū ^{pem emer-}
 in modum malè mulctatus erat; consilij ^{dicat.}
 itaque & opis expers, cùm in Bernardum
 incidisset, exposuit, se propè à corporis a-
 nimique interitu abesse. Hunc Pater, bo-
 no esse animo, & craftinâ ad se redire ju-
 ber. Interea Illustrissimam Bouinæ Du-
 cem, Principem feminam, de hominis cala-
 mitate reddit certiozem, atque ab ea rarâ
 prorsus liberalitate ducentos & triginta du-
 os aureos dono acceptos sequenti die atto-
 nito in manus tradit: non parùm hæsitanti,
 Ducisne munificentia, an Bernardi mise-
 ricordia, tam inexpectatam adscriberet,
 felicitatem.

§. VIII.

Commodum accidit, ut Drepani Ber- ^{In maxima}
 nardus eâ tempestate ageret, quâ Sicilia adeò ^{annona}
 universa, & in primis urbs illa ob annonæ ^{charitate}
 penuriam fame laborabat, & plebecula vitæ ^{paupertine}
 præsidij destituta, velut succedanea pro ^{plebis inop-}
 opu- ^{piam.}

A a 5

opulenti hostia morti cedebat. Adverte
ea res Patrem, ac nimio confixit opere pi-
um dolentis pectus. Quapropter, ut egen-
tioribus aliqua ex parte vitæ subsidia cor-
rogaret, optimâ Majorum voluntate in pu-
blicum prodijt, & vicatim auxilia fameli-
cis emendicare instituit: eo quidem chari-
tatis sensu, ut ad spectantibus pietatem affla-
ret.

Effecit sanè, ut vir nobilitate generis
clarus aureum magni ponderis detractum e
collo torquem; alij hujus exemplo stimu-
lati sexcentos Philippæos illico contributos
magnum in præsens inopiæ levamentum
Patri obtulerint; majus etiam, si quâ fors
necessitas exposceret, polliciti: & quia præ-
clara hujus egregij facinoris fama ad alias
urbes emanavit, pari ardore nobilium ani-
mos succendit, totique Siciliæ mirum quan-
tum expugnandæ pauperum fami servan-
dæque vitæ profuit.

§. IX.

*Cedendum
velimites
excedat.*

Quia ergo tam effusa fuit Bernardi mi-
seratio, ut eum aliena magis premere
calamitas, quàm ipsosmet calamitosos
urere videretur, ideoque suæ nullum pone-
ret modum liberalitati, necesse habuerunt

Præ-

Præfides, frænis coërcere immodicam sub-
 veniendi promptitudinè, ne suis vestibus nu-
 ditatem mendiculorum contegeret. Certè
 in itineribus suo se fraudavit genio, & suum
 pauperibus victum erogavit: quorum aspe-
 ctu, veluti beatorum è cælo geniorum mi-
 rè afficiebatur. Chaiâ Neapolim profectus,
 cum in hominem squalore, fordibus, pe-
 diculisque obsitum ex itinere incidisset,
 quidquid tum in sinu habebat, id totum
 ei dono dedit, simulque tenerrimo charita-
 tis affectu complexus frontem exoscularus
 est.

§. X.

Aliàs cum Mantuâ Romam iter haberet,
 à Serenissimis Ducibus magnificè amantèr-
 que exceptus, dono accepit equum, quo in
 perpetuis per Italiam excursionibus utere-
 tur. Nondum longiùs ab urbe discesserat,
 cum in pauperem offendit, multarum filia-
 rum patrem: à quo rogatus, ut jumentum
 donaret, nubili filiarum uni pro dote futu-
 rum, confestim ex equo descendit, atque,
 ut erat ornatus, eum prolixissima liberali-
 tate obtulit: id solùm ex animo dolens,
 quòd non ad manum esset, quo etiam reli-
 quis dotem subministraret. Itaque pedes i-
 ter prosequitur, cannâ, pro baculo usus.

In-

Calo Bernardi charitatem remunerante

Interea evénit, ut civibus aliquot Mantuanis hoc ornatu occurreret: hi admirati initio, causâ dein intellectâ Ducem, quid rerum actum esset, docuerunt: qui Pergem lecticâ properè submissâ Romam usque deportari jussit. Ira scilicet effusa Numinis munificencia cum Bernardi charitate certavit, & ne vinci videretur, prodigijs sæpe numero patris palmam sibi stabilivit, ut sæpius modò commemoravimus, hic ejuscemodi eventu uno alteròue contenti.

§. XI.

Ab Angelo ad hospitium ducitur.

Platea civitas est Siciliæ: hac transiit Bernardo, quòd ad id tempus eò loci Societas nostra nondum coloniam duxisset, in publica divertendum erat caupona: ad cetera viri religiosi incommoda, & illud accedebat gravissimum, deesse locum, quo suæ vacaret pietati, & quotidianæ corporis afflictationi daret operam. Hæc secum versanti repentinus adstat juvenis, formâ elegans & Angelo non absimilis, horratur, animòsque hæsitanti addit, ut sequatur præeuntem. Obtemperat Pater, & non segnè vestigia legit optimi anteaambulonis. Tandem pervenitur ad ædes viri nobilis. Hic Ductor ostium pullat, & *heus vos, ex-*
cla-

clamat; *Ecce coram adest P. Bernardus Colnagus, Dei servus: adeste, & excipite, ut de-* cet. ita dixit, & ex oculis evanuit. Extemplo accurrit herus, Patrem agnoscit, peramanter lautéque accipit; at ille prodigiosam Numinis in se charitatem tacitus admirans, satis habuit, ea nocte consuetis in se pœnis animadvertere, & cœlestibus delicijs inter sacras commentationes sine molestis interpellationibus posse indulgere.

§. XII.

Porro tam prodiga sui fuit Bernardi ^{seipsum} charitas; ut quo se liberaliùs alienæ salutis ^{geminare} posset impendere, in votis habuerit plures ^{satagit.} sustinere personas, pluribùsque simul locis succurrere: cujus illum quandoque voti reum facere divinæ placitum est Majestati.

Messanæ, cùm jam sacris operaretur, ^{Ad aram} Bernardus, tristes advolabant nuncij, missi ^{simul, & ad} ut ad ægrum à febris malè habitum prope ^{agroti le-} rē evocarent: ille quòd in hoc articulo pe- ^{ctū coram} riclitanti adesse coram non posset, vehe- ^{est, ut mor-} menter indoluit: quod verò unum in præ- ^{bum de-} sens licuit pro febriente impensè supplica- ^{pellat.} vit. Perseverabat interea ad aram facere; eique adstabant nuncij finem præstolaturi; eodem tamen tempore procùl inde in ægro- tantis aedibus, atque ad ipsum lectulum reni- den-

denti vultu spectabilis adstitit, dulcissimisque verbis languentem blandè consolatus febrim illico deterfit. Quare acturum submissi sunt alij nuncij, qui prioribus referrent, non esse porrò accersendum Patrem, qui modò coràm adfuerit, & hero integram impertierit sanitatem. At illi heerebant attoniti: quomodo enim in herili domo præsens fuerit, quem ex suis oculis, & ab ara templi, nunquam discessisse certum habebant. Itaque tot testibus, quor in templo sacrificantem, quòtque ægro assistentem conspexerunt; prodigiosa Bernardi sanctitas visa est; quòd unus duobus in locis præsto fuisset, vel certè, ubi non erat, sospitator admirabilis comparuisset. Celeberrimum & passim pervulgatum est, quod subijcio.

§. XIII.

Alcanti, quod parvum est Siciliae oppidum, Bernardus ad publicum fortè hospitium delatus mox deprehendit, in eo delitescere virum mulieremque, duo jam olim devorata Veneri Strygique capita. Itaque cum animo suo reputare cœpit, quâ ratione ex Cerberi faucibus hanc prædam eriperet. Interea tamen ab amicis ad suas ædes certatim invitantibus inde compulsus excedere, ad virum nobi-

In domo nobilis viri simul & in taberna, ut scelestos ad frugem revocet, præst. No est.

bilem divertit, cœnâque recreatus post pia-
 mulrarum horarum colloquia quiescere se de-
 dit. Erant ædium fores diligenter munitæ
 ac clausæ, neque uspiam parebat nescio
 patrefamilias, vel domesticis ignoran-
 tibus, præsertim peregrino, ullus è domo
 exitus; comparuit tamen eadem nocte Ber-
 nardus in eo, quod diximus, hospitio seden-
 tibus illis ad focum; & mulierculam de
 occultæ impudiciæ cœno graviter corri-
 puit, deinde tanto animi ardore verborum-
 que pondere virum quoque scelestum ador-
 tus est, tamque luculentâ oratione æternas
 flammâs detestandæ libidini debitas ob ocu-
 los posuit, ut pristinis damnatis amoribus,
 peccata, & hic & illa, detestantes, flagitiosæ
 vitæ consuetudinem abruperint, & felici
 divortio æternum fuerint separati, Ubi
 diluculavit, mox in vulgus innotuit, & sce-
 lestorum emendatio, & Patris in hospitio
 nocturna concio; quare cum hi eum domo
 nunquam egressum oculati testes indubiam
 fide asseverarent; illi in meritoria taberna-
 conspexissent, atque exhortantem audissent;
 uno omnes ore prodigium non ex vano
 sunt interpretati: quod etiam P. Ferdinan-
 dus de Paternione nostræ Societatis vir ge-
 nere, doctrina, & vitæ integritate illustris;
 olim Philippo II. Hispaniarum Regi à
 con-

concionibus, & Regina à confefsionibus, ut rem indubitam, & supra vires naturæ inclytam sæpius commemorabat.

§. XIV.

Innocentes animulas quanta complexus fuerit charitate, tum ex ijs, quæ sparsim diximus, tum quæ strictim subiiciemus, satis liquidè apparet.

Infantem

fari docet.

Victoriæ de Toledo nobilissimæ matronæ filiola erat, Joanna nomine, septimum ætatis mensem nondum egressa. Hanc fortè conspicatus Pater, quærit, num fari possit: negant qui aderant, id ætatis infans loqui solere. At Bernardus ducto super puellæ linguam S. Crucis signo: *Loquere*, inquit, *Ioanna, loquere, Tatta, Mamma, P. Bernardus.* Et mox omnibus rei novitate attonitis infantula solvit linguam, ut erat iussa, *Tatta, Mamma, P. Bernardus*; articulatè pronunciavit, idque eo die sæpius resumpsit: neque deinceps destitit, magis magisque pro ætatis incremento linguam in verba explicare.

§. XV.

*Pomo dolo-
vi capitis
medetur.*

Euphemiæ quadrimulæ puellæ cirrimum vel aureum donaverat pomum Bernardus, ad-

admonitæ contra capitis dolorem usui futurum. Illa non immemor promissi, religiosè potum asservavit: cumq; infestis doloribus caput incesseretur, bis illos hoc malo aureo discussit. Alteri quoque id ipsum saluti fuit; nam vix capiti admovit, & cruciatum capitis fugavit.

§. XVII.

Eorum quoque spes in Bernardi charitate suam fixit anchoram, quos ægrotatio ad extremos vitæ limites abripuit, ab eodem vel in vita servatos, vel beata morte coronatos.

Jacebat inter ultimos propinquæ mortis prodromos cruciatus nobilissimus quidam ^{Depositos} adolescens; hunc tamen accersitus à familia ^{sanitate} Bernardus læta fronte consalutavit, & suaviter ^{donato} complexus: *Beatissima* inquit, *Virgo, Domina nostra, vitæ tibi longioris gratiam facit*: ita morienti spem vitæ inq; simul auxit, domum verò totam absterfis lacrimis, & amoto, qui jam in promptu erat, sepulchrali apparatu, repente maxima hilaritate cõplevit.

Jam quoque D. Franciscus Paternus à suis erat comploratione ultima pro deposito habitus, accensis etiam velut animam agenti luminaribus. At Bernardus, ut morientem intam ancipiti agone amaret, properè advocatus, eum incolumem fore, & prænuñciavit, & quod prædixerat è vestigio præter spem

& opinionem præstitit, Arrepta enim clave nescio quomodo ægri non sine violentia aperuit, ac inde vermem prægrandem pilisque horridum ex faucibus prorepentem eduxit. Mox ergo meliusculò Franciscus habere cepit, ac tandem ex integro sanus sospiratorem vatēque esse Bernardum luculentus testis comprobavit.

§. XVIII.

Mortem sibi, puella, eiusque matri ex ordine vadinatur.

Viderat fortè Franciscam, Ferdinandi Castellii filiulam, cum ad Parentem inviseret, & *ô quàm est pulchra!* inquit. *Deus contulit illam pro se.* Ad hæc Mater, Domina Maria, puellam brevi morituram interpretata. Quid ais Pater? Cui ille: *quid dicam? mihi prius moriendum est: me proxime sequetur parvula: tu illam.* Dictum, factum. Eo etiam tum anno Pater diem obiit suum: hunc insecta est Francisca, & nono tandem mense Mater vitam clausit: puella quidem morti jam vicinior Bernardum habuit spectabile: & *ô Domina Mater!* exclamavit, *P. Bernardus me vocat. Ecce illum: hic præsto est.* Sic dixit, & è vita discessit.

Hanc quidem mori maluit, quàm vivere, ut beatiùs viveret: alios vivere consultiùs duxit, ut feliciùs morerentur, ideòque eos morbo voluit immunes.

§. XIX.

§. XIX.

Anconæ quidem ubi duobus mensibus
constiterat Bernardus, in sola animarum lu-
cra intentus, quotidie domum nostram ar-
tavit multitudo ægrorum, qui preces ipsius
exposcebant, eumque celestem sospitorem
uno ore compellabant: quin usque ad horam
noctis secundâ ad Collegij fores præstola-
bantur, in plateis, omnis sexûs & ordinis
homines & ad genua illius accidebant, ut
faustam precationem referrent.

§. XX.

Nunc tandem à viventibus ad mortuos *Erga de-*
gradum faciamus cum Bernardo: cui angu- *functos ul-*
sta nimis & curta charitas est visa, quæ hu- *tâ mirè bē-*
jus vitæ mundique finibus clausa, ad alios *nescius.*
se non extendit, nisi quos è vicino con-
spicit. Sua ergo charitate ultra fines mundi
progressus, ad purgantes flammâs penetra-
vit, ut vitâ functis opem ferret, qui sibi ipsis
auxilio esse non possunt: idque fecit tanta
conrentione, ut Acis, Civitate Siciliæ, cum
ad populum ex superiore loco de horrenda
piacularium flammârum acerbitate verba
faceret, & pro pijs manibus Deo inter la-
crimas supplicaret, exanimis conciderit, lar-
go sudore perfusus, quem suis quisque stro-
pholis ex accurrentium turba detergebat,
& lintea tam pio sudore madida non secus

ac pretiosa lipsana religioſè aſſervabat.

§. XXI.

*Frequenter
illas ſpe-
ctat.*

Frequenter ſanè vel adſpectabiles habuit defunctorum animas, vel divinitus de illarum pœnis aut liberatione edoctrus eſt, modò ut opem ferret, modò ut cœleſti gloria donatas patefaceret. Mauritius Piſcis Sacerdos Caranæ, & Canonicus octogenario major, cùm domi ſuæ noctu ad lucernam vigil ſpectrum vidiffet, ſine horrore quidem, non tamèn ſine admiratione, eaque de cauſâ Bernardum conſuluiſſet, ex eo intellexit, animam eſſe opis egentem: triduo vix elapſo cùm Bernardus ter ad aram pro ea, uti ſponponderat, feciſſet, lætus in platea Mauritio occurrens exclamavit: eia, Domine, liberata eſt anima: jam, a)jo liberata eſt.

§. XXII.

*In his quo-
que duos
nepotes.*

Rogatus à Joanna & Philippa Sororibus, ut ſemel pro quibuſdam demortuis, quos ipſæ ſalvos optabant, non tamèn, qui eſſent, aperiebant, ſacram Deo hoſtiam offerret; altero mox die ad aram Deiparæ utraque præſente rem divinam fecit, & poſt ſacra verberitate prolata mirum in modum geſtiens raræ quædam exultantis animi ſigna edere viſus eſt. Interrogatus quam ob rem ita inſolitam concepiffet lætitiâ: beatam te, inquit, ad
rogatum, quæ filium in cælo habes. Tu quoque
Phio

Philippa gaude, cuius filius paradiso fruitur.
 Vterq; veluti candida columba in cælum evo-
 lavit. Ego illos vidi. Et quando nos? quando
 tandem & nos sequemur? Ita nunc filiū Joan-
 næ: post & ipsam conspexit Joannam, etsi
 longissimè positus, in cælum abeuntem.

§. XXIII.

Romæ tunc Bernardus agebat: & Principi
 de Adria Matronæ Illustrissimæ peccata sua ^{Sororem}
 cōfidenti præbebat aures; cum repente in dul-
 ces erupit lacrimas. Illa, quid hoc sibi vellet,
 nescia, percontatur causam: audit, eodē tem-
 poris articulo mortuam Catanæ Joannam
 Bernardi sororem, & cælo potitam: scribit
 in Siciliam, atque eandem & morientis Joan-
 næ, & Bernardi varicinantis, flentisque ho-
 ram fuisse intelligit.

Per simile est, quod aliàs evenit, cum enim ^{Avunculum}
 in Sodalitio, cui à carcere nomen, verba face-
 ret; tam liquida perfusus est animi volupta-
 te, ut toto vultu exundaret inusitatæ suavi-
 tatis affluentia. Itaque pijs. sodalium adactus
 desiderijs, ut ediceret, quid novæ rei spectâs-
 set, fassus est avunculum suum Joannem Bo-
 lanum eiusdem Sodalitatis hominē, qui nu-
 per vitâ excesserat, sibi fuisse conspectum.

§. XXIV.

Vehebatur fortè curru Bernardus per urbē;
 quòd pedes incedere ex morbo non posset:

Bb 3   cùm

cum in platea repente hominem affatus: *quid rerum, inquit, tu hic facis? cui alter. Tres & quadraginta jam fluxere anni, ex quo hic, Deo sic iubente, miser hæreo; quia nemo est, qui pro me vel sacrificet, vel sacrificari faciat. Tum Pater, Ego, ego nunc in procinctu sum, ut pro te sacris operatus, cælum patefaciam* Obstupuit, ad hæc auriga, quod neminem ipse conspexerit, audierit tamen cum Bernardo sermocinantem. Itaque Patrem interrogavit, quocum illi sermo fuerit, cum nemo spectabilis adesset. Anima est, inquit Pater, quæ ipsos quadraginta & tres annos hoc loco peccata sua luit, dum eluat, unius sacrificij impendio. Itaque in æde Mariana, cui à JESU nomē est, pro hoc quadragenario Cæli Candidato immaculatâ Numini hostiâ non sine multis lacrimis litavit. Tum illâ ipsâ viâ redux, ubi ad eum perventum est locum, imperavit aurigæ, cursum ut inhiberet. Cui anima *gratias, inquit, Pater Bernarde, gratias ago quam maximas, pro tanto, quod in me contulisti, beneficio. Ad hæc Pater, Bene habet; vade in paradysum, & illa. Itã vade*

§. XXV.

Habebat ex more Bernardus demortui hominis ad caput lecti calvariam. Ex hac audiit aliquando cubiculum ingressus lamentabiles eluctari questus, & mœsta voce ingeminari: *Væ mihi!* Advertit illico, quorsum ista fierent

renn semel pro illius capitis inquilino spiri-
torem divinam fecit, & quietem æternamq;
salutem utrique acceleravit.

§. XXVI.

Plus admirandæ novitatis habet, quod se-
quitur. Nonnemo Doctoris titulo insignis, & *Animam*
vitæ probitate clarus, Gaspari Marottæ no- *sub scalis*
men erat, diem suum clauserat extremum. Ad *non igne,*
hujus fores dum Bernardus fortè transiret, *sed frigore*
gradum stitit, & in hæc verba sæpius erupit; *pœnas dan-*
tem.
Miserande Marotta! Marotta pauper! purga-
tusne? aliàs illac iter faciens fixis in terram
oculis, verba proferebat, manibus & gestu
vocem, ut sermocinantibus in more positum
est, animabar, ita tamen; ut nemo caperet,
quid, & quocum loqueretur. Tertium quo-
que ibidem clausis oculis quartam horæ
partem substitit immotus: tandem ubi ad se
rediit, rogatus ab adstantibus, ecquid vidis-
set. Animam, ait; Gasparis Marottæ Docto-
ris sibi visam, sub scalis, quasi in gelido la-
cu peccata expiantem. Pervenit ejus rei fa-
ma, ut par erat, ad filiam Marottæ, Virgi-
nem magna pietate præditam, quam Ber-
nardus ut in virtutis studio magis accende-
ret, facturum se, ut Deo annuente chari pa-
rentis animam spectaret, ultro commonefe-
cit.

cit. Itaque sub auroram adfuit filiae Marotta
 spectabilis; quærit illa, quid eò loci morare-
 retur, quando vitæ functi si salvi sint, in cæli
 regia; si verò iusti iudicis sententiâ damna-
 ti, in inferorum carnificina; si denique cæ-
 lo quidem destinati, necdum tamen satis, &
 ad purum emaculati, fixam in piacularium
 ignium camino sedem habeant. Ad quæ ille,
 Absit, ut in purgantē flamma pœnas dem;
 ubi cruciatus & tormenta longè gravissimæ
 humanos excoquunt & depurgant spiritus.
 Mihi, filia, non tam ægrè est, cui hoc loci su-
 premi Numinis jussu expianda est culpa u-
 nica: non alio supplicio vel dolore, quàm
 frigore. Ergone, inquit illa, mi Pater, etiam
 tibi nondum patent cæli fores? nondum ad
 spectandam Dei faciem admissus es? adhuc
 etiam tibi pœna danda est? & quæ istud fieri
 possit? quem nemo non novit probatissi-
 mam duxisse vitam, & sacris omnibus ritibus
 Christiano procuratum inter magna peccatis
 & pœnitentiæ argumenta mortem oppetiisse.
 Tum Pater, Crede mihi Nata: alia sunt
 Dei, alia hominum judicia: res nostræ ad Ju-
 dicis æterni tribunal aliâ pensantur lance,
 cribro perquam subtili minutissimè cernun-
 tur: proinde & ego sacrificijs ac synaxi sæ-
 piùs frequentata opus habeo.

*Et quam
 sint severa
 Dei iudicia
 indicantē.*

Aderat Marottæ sic filiae colloquenti
 ju-

juvenis cælesti fulgore conspicuus, qui Vir-
ginis animum divina quadam voluptate de-
liniens, tandem ad puellæ Patrem : age, in-
quit, eamus: jam enim signum dabitur ad *Pa-
ternoster*, simul æs campanum insonuit; &
uterque momento citius ex oculis evanuit,
ne præstiturum à Deo colloquendi termi-
num præterirent, sed potius anteverterent.

Tandem ut hoc caput totamque de
Bernardi vita historiam paucis concludam,
ajo, illum, quantum quantum erat, charitatem,
fuisse, & quia hodièque de cælo propitius
nullum ipse de mortalibus bene merendi
finem facit, ego scribendi finem facio, non
admirandi.

Ad majorem DEI glo-
riam.

Protestatio.

LEctor, demum adverte, in vita P.
Bernardi Colnagi, quam hic scripsi
nonnulla attingi, quæ sanctitatem ipsi vi-
dentur adscribere, perstringi nonnunquam
aliqua, quæ cum vires humanas superent,
miracula nuncupantur, Presagia futuro-
rum, Arcanorum manifestationes, Reve-
lationes, Illustrationes, & si quæ sunt alia
huiusmodi. Beneficia item in miseros
mortales ejus intercessione divinitus col-
lata, cum aliqua sanctimoniam significatio-
ne. Verùm hæc omnia ita meis lectoribus
propono, ut nolim ab illis accipi, tanquam
ab Apostolica Sede examinata, atque appro-
bata, sed tantum quæ à sola suorum Aucto-
rum fide pondus obtineant, atque adeo non
aliter, quàm humanam historiam. Proin-
de Apostolicum S. Congregationis R. &
Universalis Inquisitionis Decretum Anno
1625. editum, & Anno 1634. confirma-
tum, integrè, atque inviolatè juxta decla-
rationem ejusdem Decreti à Sanctissimo
D. N. Urbano Papa VIII. Anno 1634.
factam,

factam, servari à me omnes intelligant ;
nec velle me vel cultum , aut veneratio-
nem aliquam, per has meas narrationes,
ulli arrogare, aut opinionem sanctitatis in-
ducere, seu augere, vel quicquam ejus exi-
stimationi adjungere, neque ullum gra-
dum facere ad futuram illius aliquando
Beatificationem, vel Canonizationem, aut
miraculi comprobationem ; sed omnia in
eo statu à me relinqui, quem, seclusa hac
mea lucubratione, obtinerent, non obstante
quocumque longissimi temporis cursu. Hoc
tam sanctè profiteor, quàm decet eum, qui
S. Sedis Apostolicæ obedientissimus haberi
filius cupit, & ab ea in omni sua actione,
& scriptione dirigi.

I N-

Rerum memorabilium

A.

- A**bsentia videt. fol. 304. 313.
 Absens loquitur matrona & luctum abstergit. 104
- Abstinencia in mensa. 290. Cibi & somni expers vivere cupit. 363
- Adolescentes ad perfectionis studium ducit. 21. 56.
- Adversis exercetur. 86 & sequenti
- Ager ad egros excurrit. 284
- S. Agatham impensè veneratur & amat. 251. Catanensem civem esse defendit. 252. De facie novit. 253. Ab eadem reprehenditur. 254. Clausa Catana portis in urbem admittitur. 255. Eius ope naufragium evadit. 257. Aetna flammam coërcet. 260.
- S. Aloysius Patrem Bernardum magni facit. 264
- Amor Bernardi erga Deum. 201
- Ampullas vitreas ex casu fractas integrat. 190
- Annum, diem, locum mortis dirigitur edocetur. 217
- Angelum Custodem frequenter habet. ad spectabilem 223. Eum colit & imitatur. 224
- Ab Angelo ad hospitium deducitur. 380
- Ab Angelo schedam accipit, deglutit, & ad miraculum imparatus concionatur. 226
- S. Antonium Patavinum mirè diligit. 227. colit. 228. videt. 229. per illum mira patrat. 230. 231. anguillam mirabiliter capit. 236. amissa recuperare facit. 239. 357. ab eodem servatur illa sua in discrimine. 277

S. An-

Rerum memorabilium.

<i>S. Antonius Patavinus Bernardum concionantem instruit.</i>	39
<i>Animas defunctorum liberat. 387. videt 388. & seq.</i>	
<i>Apparet Bernardus post mortem. 135. & sequentibus cum Zona aurea 161. dum SS. Xaverio, Aloyfio, Stanislao.</i>	137
<i>Apostolus vulgò appellatur.</i>	33
<i>Aquam signo Crucis calefacit.</i>	332
<i>Arcana divinitus cognoscit. 94. 312. 313. vide Prædictio.</i>	
<i>Aspectu suo ad virtutis amorem accendit.</i>	267
<i>Aviculam ex vacuo sinu promit.</i>	230
<i>Aviculas repente Christum captare docet.</i>	328

B.

Bruta animantes obediunt Bernardo. 326. & sequentibus.

C.

<i>Cacas & membris captas duas sôrores sanat. 12. Cæcis visum restituit.</i>	328
<i>Cæli desiderio æstuat.</i>	114
<i>Cephalalgiam octennem suo strophio pellit.</i>	149
<i>Calculi dolores profligat.</i>	104
<i>Canonizationem Bernardi urgent Panormum, Messana, Catania, Syracusa.</i>	175
<i>Carcinomate Sanctimonialem liberat.</i>	70
<i>Cardinalibus in magno pretio est. 53. 98. præsertim Aldobrandino.</i>	166. 167
<i>Cardinalatum recusat.</i>	111
<i>Cardines in rosas convertit.</i>	332
<i>Car-</i>	

I N D E X

- Carmelitanis Patribus in Persia erigi curat domicilia.* 181
- Carnis tentationes in alijs extinguit.* 295
- Castitas Bernardi.* 293. & sequentibus.
- Charitas eiusdem in proximos.* 109. 369. erga infantes. 284. in reos supplicio afficiendos. 374. in pauperes. 376. & seq.
- Christus in Cruce Bernardo loquitur.* 208. apparet vulneratus ibid. in sacra hostia. 300
- Cum Christo Bernardus mavult esse in pœna, quam in gloria.* 210
- Claudius Aquaviva magni facit Bernardum.* 164
- Claudo gressum impertit Bernardus.* 70 384.
- Collegia Bernardo inquilino valdè gaudent.* 164
- Colloquia Bernardi mirè sunt fructuosa; quia semper divina.* 55
- Conceptionem Deipara sine macula inter primos Societatis Doctores acerrimè defendit.* 220
- Concionatur iam puerulus. 3. aeger. 222. piscibus 326. gallinis, capris.* 327
- Concionandi munus à Deipara iussus suscipit.* 301
- Concionatur maximo concursu. 32 33. ex tempore. 226. ex fatali lecto.* 127
- Conciones habet graves, & Apostolicas.* 33
- Conciones suas cum sanctis communicat.* 39
- Concione unic à multos ad religiosam vitam pertrahit.* 31
- Concionantis gestus eminus spectati movent.* 34
- Concionem totam ad lachrymas impellit. 36. inter concionandum lethali morbo corripitur.* 127
- Concionaturus quomodo se paraverit. 38. 48. 49.*
- Concione peracta quid fecerit. 38. Concionandi modum habet insolitum. 36. Conciones illius describuntur.* 35

Com-

Rerum memorabilium

Contemptor sui & rerum suarum.	355
Contemplationis dono praeclitus.	103
Contumelias latius absorbet.	27. 283. & seq.
Conversiones admiranda.	34. 41. 51. & seq.
Cordis occulta Bernardus perspicit.	313
Coronam precatoriā monialem morti proximam sanat.	237
Corporis forma,	135
Crus frangit ex lapsu.	282
Crucis signo absens morbum fugat. 87. brachium sanat.	358
pedem graviter saucium restituit.	106
toto corpore fractum curat.	230
cordis dolorem tollit.	234
demonis dolos detegit.	291
Crucifixus apparet in Bernardi oculis.	207

D.

Demonos ex in seffis pellit vivos, & mortuos. 156.	
157. 173. 277. 251. non timet, sed laceffit. 272.	
274. 275. compefcit. 273. a Demonibus laudatur.	
158 351. vapulat.	272. 274
Desperam videt. 31. 219. mirè amat. 211. colit.	
212. omnia ab illa impetrat. 212. ad illam litteras dat. 213. ab ea se praedestinatum esse intelligit.	215
Demiffio animi.	82. 100. 34. & seq.
Depingitur mortuus iubente Senatu Catanenfi	133
vivus mandato Cardinalis Cynthii Aldobrandi- ni.	166
Deserta Religionis poena.	308
Desperantibus de salute opē fert Bernardus	359. 361.

DIO

I N D E X

<i>Deo semper coniunctus.</i>	209
<i>De Dei manu omnia suscipit.</i>	283
<i>Devotio Bernardi orantis. 194. Sacrificantis.</i>	186
190.	
<i>Dexteritate mirabili animos captat.</i>	262. 55
<i>Defunctis auxilium prebet.</i>	387
<i>Dies Natalis Bernardi.</i>	2
<i>Die Veneris moritur.</i>	128
<i>Diligentia in litteris.</i>	4
<i>Disputat alacriter, sed modestè.</i>	17
<i>Divinitus agnoscit adversa sibi toleranda.</i>	92
<i>cranium hominis damnati esse. 113. mortis</i>	
<i>num. diem, locum.</i>	117
<i>Doctrina illius sigillatur.</i>	86
<i>Doctrina Bernardi Excellentia.</i>	20. 21
<i>Docet Theologiam & Philosophiam. 22. annis 18. 19</i>	
<i>Dolores pro delictis habet.</i>	281. 283

E.

<i>Ectasyn patitur. 190. 191. 295. & seq. quinque ipsius</i>	
<i>dies.</i>	127. 239
<i>Effigies Bernardi in Catanensi curia servatur.</i>	171
<i>ipse effigiem suam detestatur.</i>	346
<i>Effigies Bernardi mirifica.</i>	147
<i>Elevatus in aère concionatur. 48. Orat.</i>	195
<i>Energumenos liberat.</i>	157
<i>Epilepsiam odore sepulchri curat.</i>	148
<i>Epistola Bernardi ad Desiparam data non possunt</i>	
<i>violari.</i>	217
<i>Equum ferocientem momento domat.</i>	311
<i>Ex temporali dictione duas amplius horas insomniat.</i>	
54.	

Rerum memorabilium.

F.

<i>Familiariter agit cum Sanctis.</i>	241
<i>Fœminas non aspicit.</i>	298
<i>Feriâ 6. mori cupit & impetrat.</i>	209
<i>Ficum 25. annis non comedit.</i>	292
<i>Fides Bernardi. 178. eandem in aliis excitat.</i>	183
<i>Fiducia in Dei bonitate. 199. in S. Antonii Patavini meritis.</i>	241
<i>Flagellis corpus domat.</i>	7. 365
<i>S. Franciscus de Paula Bernardo concionanti verba suggerit. 39 eundem Bernardus præcipuè colit.</i>	
<i>44. eiusdem ope futura prædicit. 44. pluvias impetrat. 245. tempestatem sedat.</i>	248
<i>Fulmina coërcet. 331. fulmine tactam faminam mirificè sanat.</i>	349

G.

<i>Gaudet contemptu. 25. 344. 345. obiurgationibus. 97</i>	
<i>Gloriam vanam procul habet.</i>	342

H.

<i>Hirundinibus silentium imponit.</i>	330
<i>Honores fugit.</i>	111
<i>Humilitas, vide Demissio animi.</i>	

I.

<i>Insulatorias preces in usu habet.</i>	207
<i>Iapones Romæ convertit.</i>	182
<i>Es</i>	25-

I N D E X

<i>Ieiunat ter in hebdomade.</i>	7. 291
<i>S. Ignatius morienti adest. 133. verum fuisse suum filium Bernardum manifestat.</i>	137
<i>Indicam profectiōem Bernardus ambit.</i>	179
<i>Indoles Bernardi egregia.</i>	3
<i>Indusium Bernardi contra morbos valet.</i>	151
<i>Ingenium excellens.</i>	4
<i>Innocentiam baptismalem seruat.</i>	6. 13
<i>Iudeos convertit.</i>	182
<i>Iustitiam severè ac piè urget.</i>	268
<i>Iudicia Dei iusta & severa.</i>	392

L.

<i>Lacrymarum donum habet. 29. praesertim in Missa. 186. in oratione. 196. incogitatione passionis Chri. sti. 205. 207. lacrymis oculos non ladir.</i>	198
<i>Lac matri pauperi lactanti impetrat.</i>	145
<i>Matris dolores decennio toleratos levat aliis, ipse lateris dolorem sibi à Deo impetrat.</i>	147. 206
<i>Lethargum strophiole discutit.</i>	77
<i>Libidinem in aliis extinguit.</i>	295
<i>Libidinis spiritum funiculo ligatum tenet.</i>	296
<i>Locis simul in duobus eodem tempore praesens fert.</i>	open 381
<i>Luce insolitâ circumdatus ad concionem dicit.</i>	44
<i>Lucrum ingens à Deo accipit pro praclara sui gloria.</i>	28

M.

<i>Manum aridam Sanctimonialis ignarus sanat.</i>	66
<i>Manus divina loquentis mirabili splendet gemmâ.</i>	63
<i>Martyrium desiderat.</i>	180. 190. 202
<i>S. Michaelē insigniter pro concione laudat.</i>	225

Mira

Rerum memorabilium.

<i>Mira ad sepulchrum Bernardi prodigia.</i>	142. & seq.
<i>Missæ apparatus.</i>	18. 186
<i>Missæ sacrificium ad duas horas extrahit.</i>	29. 125. 187
<i>In Missæ favillis complaitur.</i>	188. uberrimè lacrimatur. 299
<i>Missam ne omittat omnia molitur.</i>	189. quotidie ter. si fas esset, diceret. <i>ibidem.</i>
<i>Modestiam oculorum Angeli nomen obtinet.</i>	7. 14.
<i>Modestia inter honores.</i>	27
<i>Monasteria ad sanctitatem restaurat.</i>	49. 51. implet 59
<i>Morbis obnoxius.</i>	280
<i>Morbo lethali liberat.</i>	71
<i>Mortem præscit.</i>	117. moritur sine tormento. 160
<i>Mortis periculum non timet.</i>	278. & seq.
<i>Mori discit à mortuis.</i>	112
<i>Mortem ubique presentem habet.</i>	114
<i>Mortuum infantem vitæ restituit.</i>	83. 84. 85. 161
<i>Mortuus mira patrat.</i>	134. 142. & seq.
<i>Moribundos confestim sanat.</i>	375. Morbos varios pellit. 387
<i>Mutos loquelam donat.</i>	67. 237

N.

<i>Nano saturaam auget.</i>	70
<i>Naufragium evadit.</i>	272
<i>Nomen Marci Antonii mutat in Bernardi.</i>	13
<i>Nube singitur inter concionandum.</i>	44

O.

<i>Obedientia Bernardi erga parentes.</i>	4. erga superior. res. 91. 319. ad quævis officia. 337
	Ex

I N D E X

<i>ex Obedientia ager concionatur Bernardus, & con-</i>	321
<i>valescit.</i>	321
<i>Obedit cum vita periculo.</i>	324
<i>Obediendo cacum oculum restituit.</i>	325
<i>Observantia in viros religiosos.</i>	333
<i>Oculum fadè prominentem tactu sanat.</i>	107
<i>Oculorum continentia</i>	14. 298
<i>Odium sui ipsius maximum.</i>	361
<i>Orandi studium.</i>	192. & seq.
<i>Orator prestans Bernardus.</i>	5
<i>Orat. 7. horas continuas flexis genibus adhuc puer.</i>	4
<i>Otium fugit.</i>	7

P.

<i>Palastinam adire desiderat Bernardus.</i>	108
<i>Parentibus piis & non obscuris nascitur.</i>	1. & 2.
<i>Passionem Christi semper habet in mente.</i>	205
<i>Paralysin multorum annorum sanat.</i>	66
<i>Patientia Bernardi in adversis. 252. in morbis.</i>	280
<i>Patientia speculum Bernardus.</i>	288
<i>Patiendi desiderium.</i>	292
<i>Paupertas Bernardi.</i>	315
<i>Pauperi equum donat, suum victum & viaticum</i>	379
<i>Peccatum mortiferum Bernardus nunquam commi-</i>	13. 204
<i>sit.</i>	108
<i>Peccatores Christum vulnerant.</i>	309
<i>Peccatoris relabentis pœna.</i>	64
<i>Perfectioni propria non minùs quàm aliena saluti</i>	5. 17. 94
<i>vacat.</i>	81
<i>Pietas Bernardi. 185. litteris iuncta.</i>	309
<i>Piscatoribus signo crucis felicem obrinet piscatù</i>	309
<i>Pœna Societatis deserta. 308. relapsi in pristina pœ-</i>	309
<i>cata.</i>	309

Rerum memorabilium.

	<i>Roeta insignis est Bernardus etiam iuuenis.</i>	8
322	<i>Pontificibus charus.</i>	11, 266
324	<i>Pontifex iubet quaestiones fieri super rebus gestis</i>	
325	<i>Bernardi.</i>	133
353	<i>Portam obseratam ope Deiparentis pandit.</i>	189
107	<i>Prædestinatum se ad æternam gloriam revelatione</i>	
258	<i>divinâ cognoscit.</i>	117
361	<i>Predicit tyroni Abbatem futurum. 69. periculum</i>	
seq.	<i>vite. 70. mortem. 269. etiam nobili puero. 73.</i>	
	<i>Castelli everfionem. 75. vitam agro. 77. Mascu-</i>	
puer.	<i>lam prolem. 79. 80. 301. eventum belli Veneti.</i>	
4	<i>111. mortem propriam. 118. 121. 122. & sequent.</i>	
7	<i>multa alia 303. & seq.</i>	
	<i>Principi fœmina religiosam vitam persuadet.</i>	58
	<i>Privilegiis non abutitur, sed concessa supprimit.</i>	
108		93
& 2.	<i>Prophetia spiritu donatus à Deo.</i>	311
205	<i>Pugnat cum parentibus ingressum Religionis pro-</i>	
66	<i>hibentibus. 9. cum dæmonibus.</i>	271.
280	<i>Prudentiâ excellit.</i>	20. 262
288	<i>Pyrum dæmonis astu suppositum deprehendit.</i>	291

R.

	<i>Radiis circumfunditur in concione.</i>	45
379	<i>Religiosi varii magnam habent de Bernardo existi-</i>	
mmi-	<i>mationem. 169. & seq. ipse pluribus animi &</i>	
204	<i>corporis sanitatem largitur.</i>	358. 359. 361
208	<i>Res varia ipsius tactu sacrata morbos pellunt. 149.</i>	
309	<i>& seq.</i>	
aluti	<i>Reverentia erga maiores.</i>	16
64	<i>Robertum à Ponte à mundi inanitatibus avertit.</i>	
7. 94		57
81	<i>Romam evocatur.</i>	97
per		S.
309		
08-		

INDEX

S.

<i>Sagitta ex concionantis ore egredi videntur.</i>	44
<i>Salivâ morbos abstergit.</i>	244. 234
<i>Pro Sancto habetur passim.</i>	128. 129. 131. 169. 174
<i>Sanitatem plus centum cecis, claudis &c. impertit.</i>	68. 51
<i>Sanguinis fluxum sistit.</i>	67. 14
<i>Sanguis ipsius phrenesi medetur.</i>	11
<i>Scabiosum caput osculo sanat.</i>	61
<i>Scriptores varii illustrem de Bernardo faciunt mentionem.</i>	170. &c. 14
<i>Secreta cordium cognoscit.</i>	181
<i>Sepelitur magnificè ex decreto Senatus.</i>	131
<i>Sepulchrum ipsius mirum halat odorem.</i>	141
<i>Sicilia Deiparam sine macula conceptam totius regni Præsidentem eligit auctore præsertim Bernardo.</i>	221
<i>Sodalitatibus præst maximo fructu.</i>	51
<i>Somnum simul & sanitatem tribuit.</i>	99
<i>Spes Bernardi.</i>	192. 191
<i>Strophium Bernardi morbos fugat.</i>	149. 152. 46
<i>mones pellit. 158. furtim sublatum Religionis causâ, 262. irreligiôsè habitum pœnam infligit.</i>	291
<i>Stultus haberi gaudet.</i>	27. 31
<i>Suavitatem cum gravitate miscet.</i>	261

T.

<i>Tempestatem sedat.</i>	248. 179
<i>Theologia studet.</i>	16
<i>Tirocinium Bernardi.</i>	15
<i>Tonitrua impetrat contra scelestos.</i>	45
<i>Tumorem pectoris lethi fœrum profligat.</i>	68. 145
<i>Turcam convertit.</i>	34
<i>Turcâ à fulminibus immunem præstat.</i>	331

V.

Rerum memorabilium

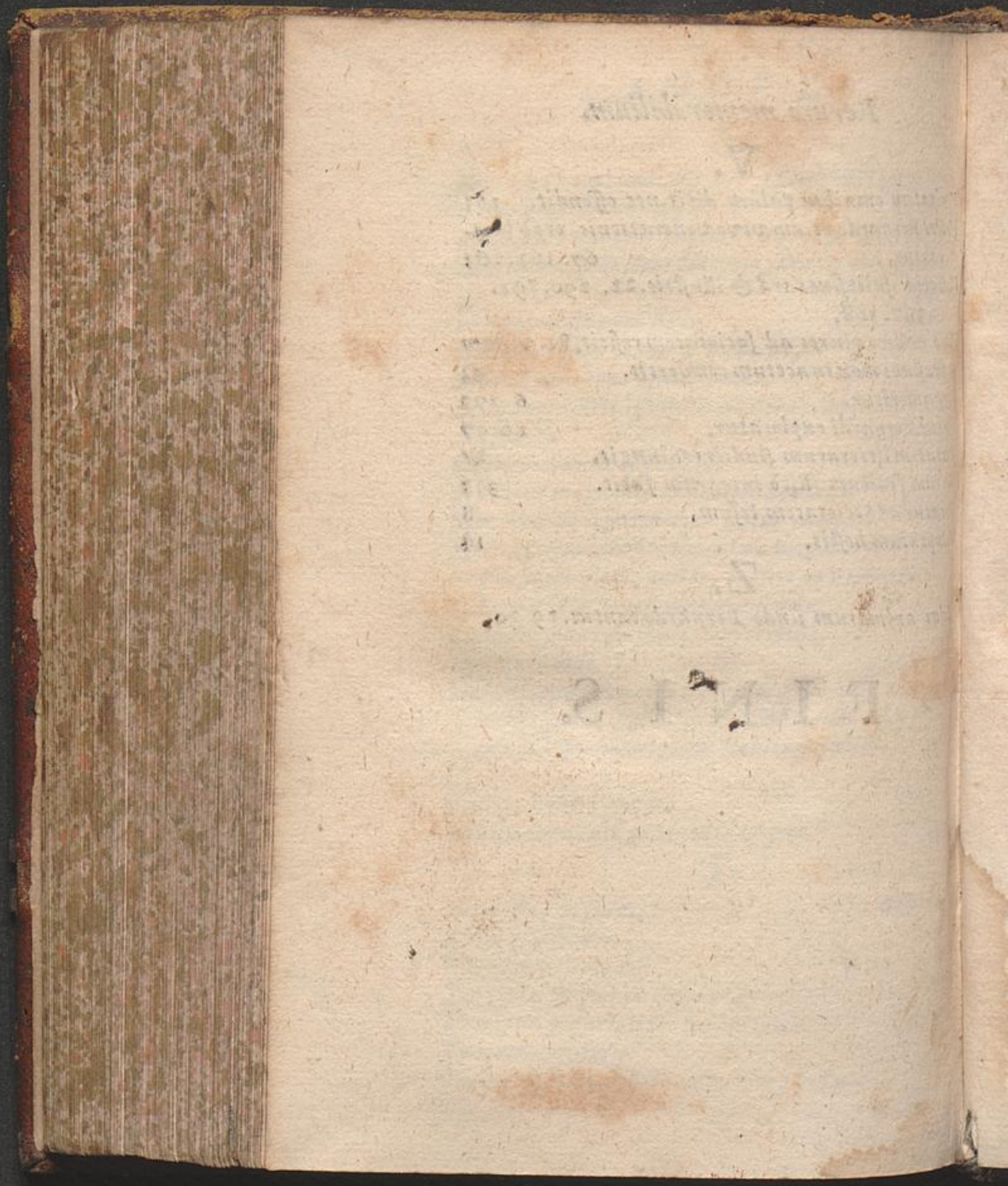
V.

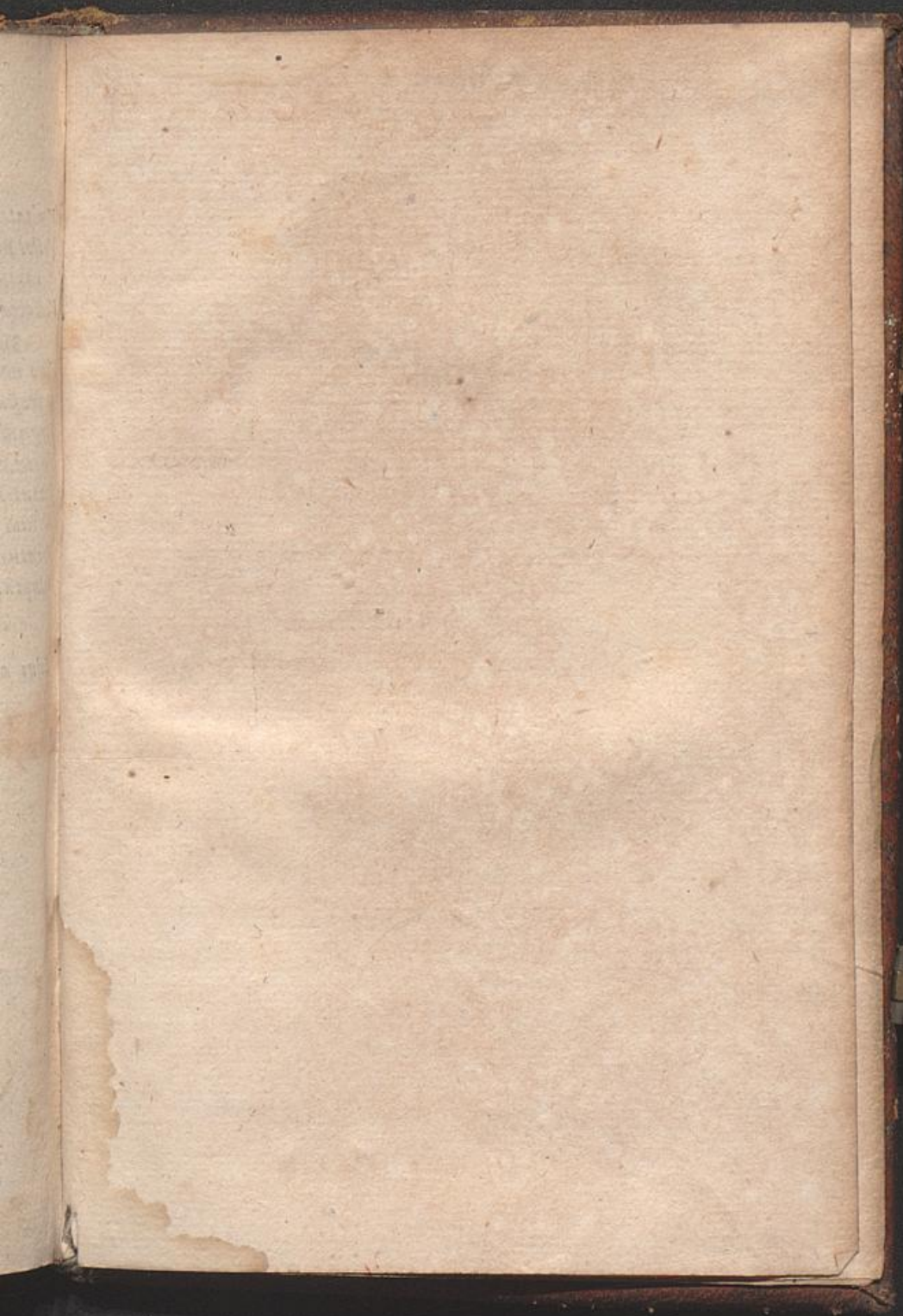
<i>Veritatem omnibus palam dicit, nec offendit.</i>	265	
<i>Vestes Bernardo etiam vivo venerationis ergo lace- rantur.</i>	67. 162. 163	
<i>Victoria sui ipsius rara & illustris.</i>	22. 290. 291. 367. 368.	
<i>Vino modico plures ad satietatem reficit.</i>	81. vinum prastans mox in acetum convertit.	33
<i>Virgo moritur.</i>	8. 293	
<i>Virtus Bernardi exploratur.</i>	86. 97	
<i>Virtutem litterarum studiis coniungit.</i>	27	
<i>Vitrum fractum illico integrum facit.</i>	333	
<i>Vocatur ad Societatem Iesum.</i>	8	
<i>Voluptatum hostis.</i>	14	

Z.

<i>Zelus animarum unde Bernardo tantus.</i>	29. 30.
---	---------

FINIS.

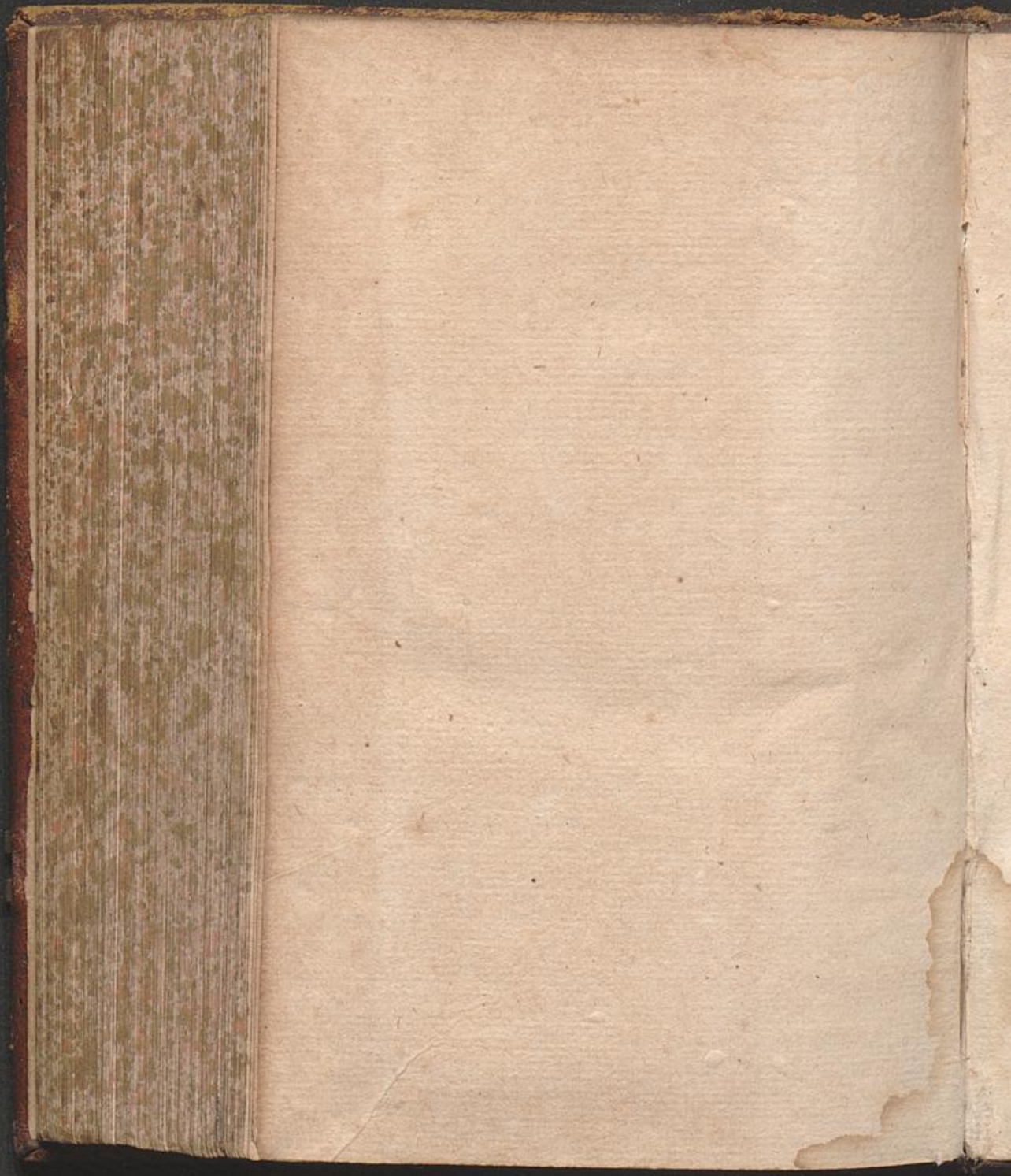

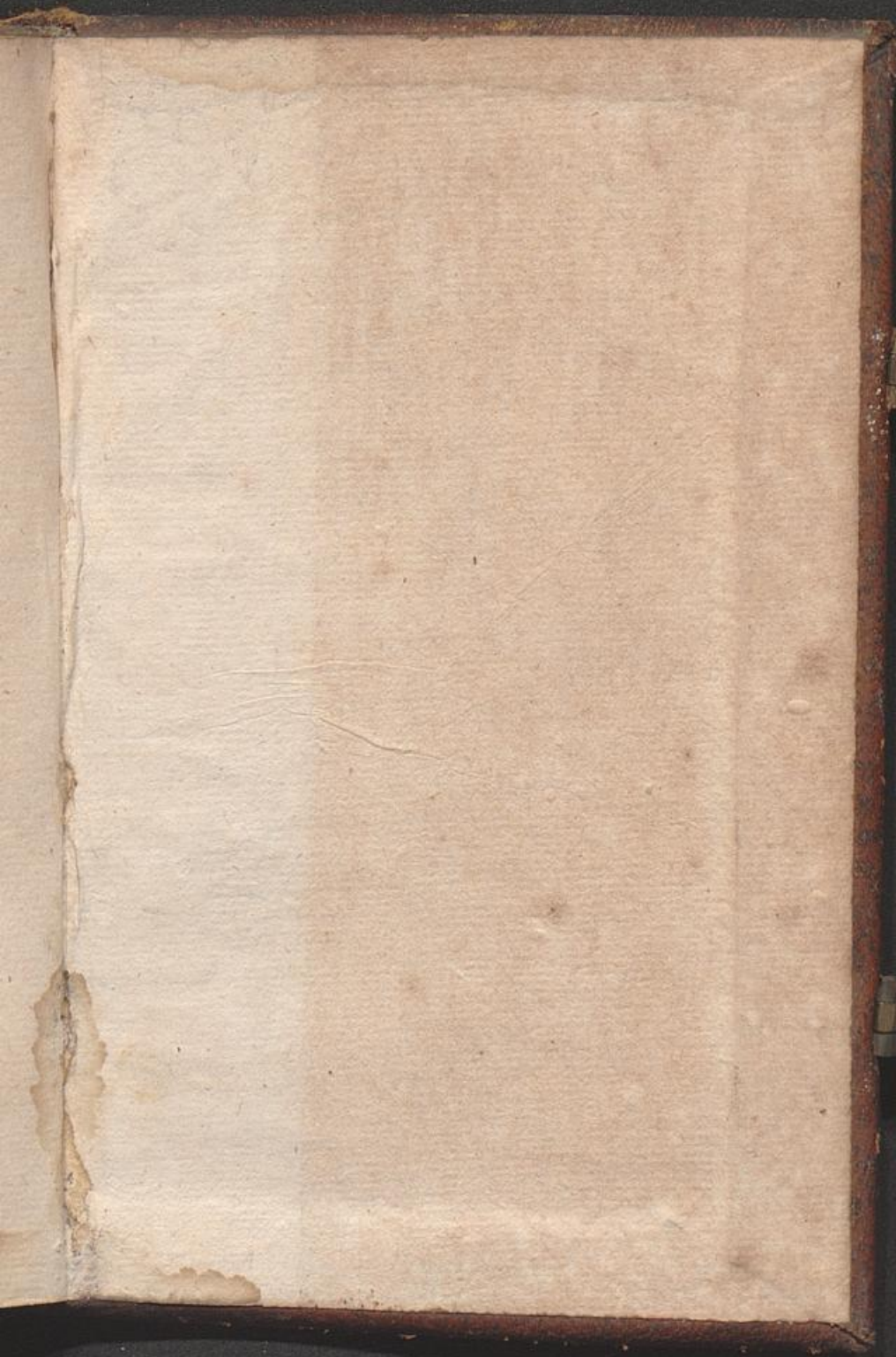

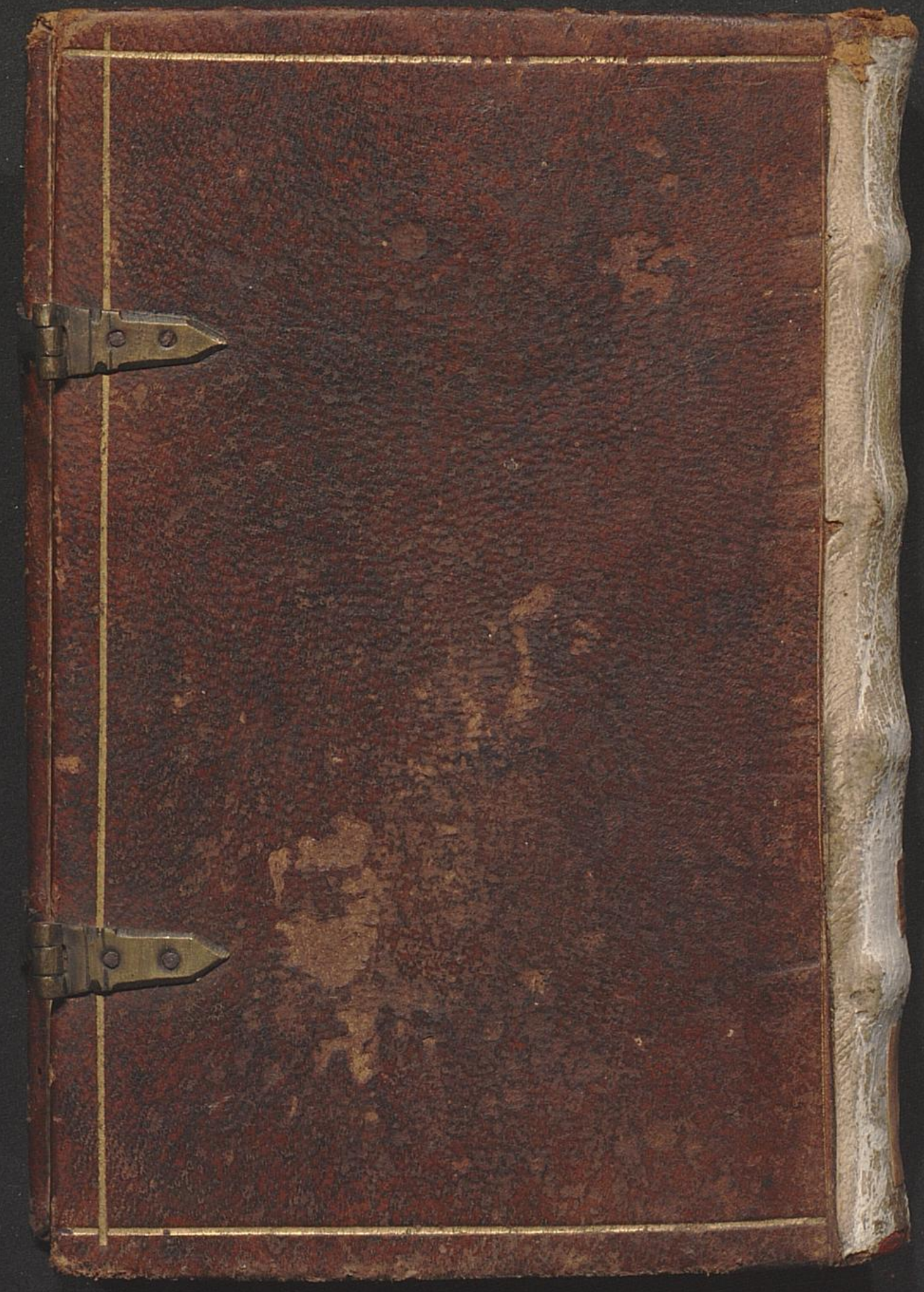

845

Th
2507